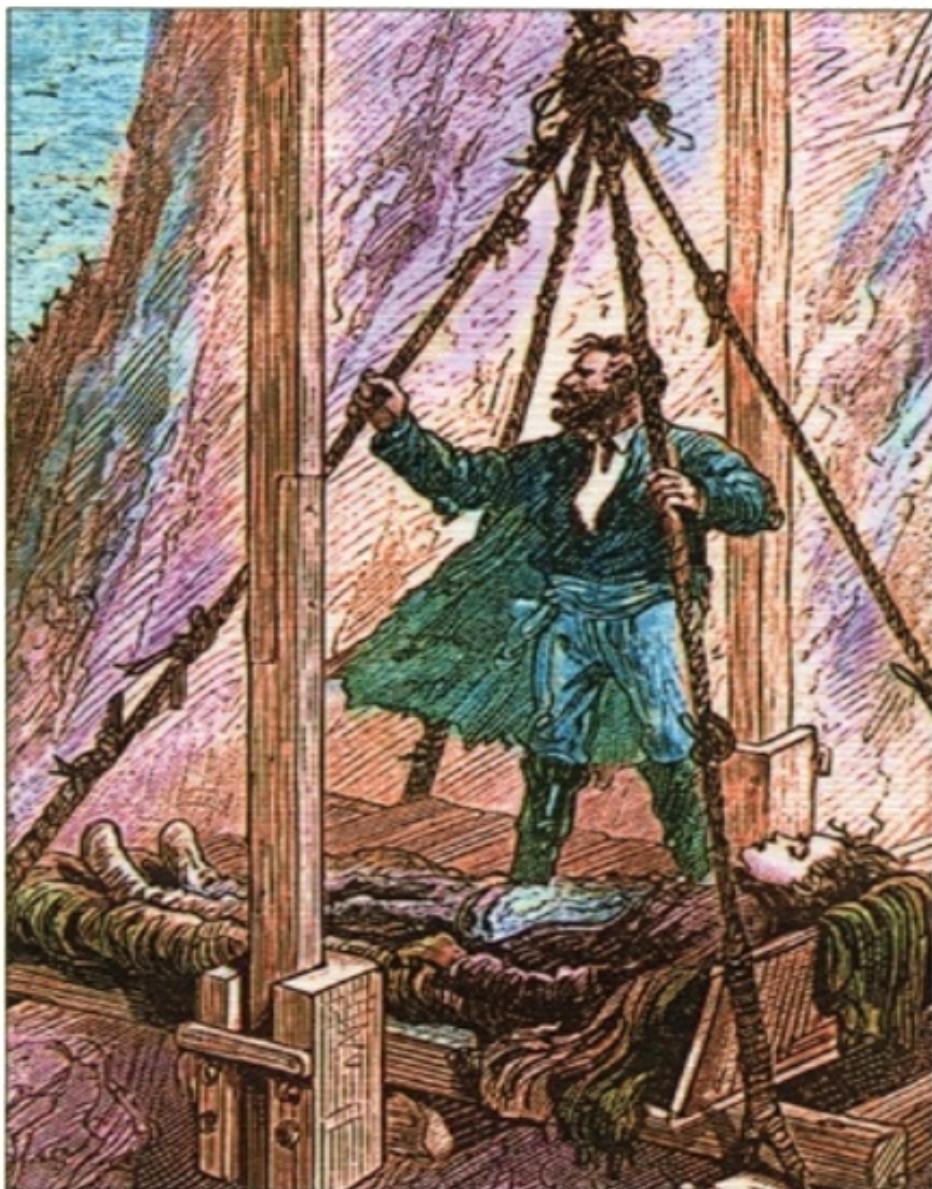

Jules Verne

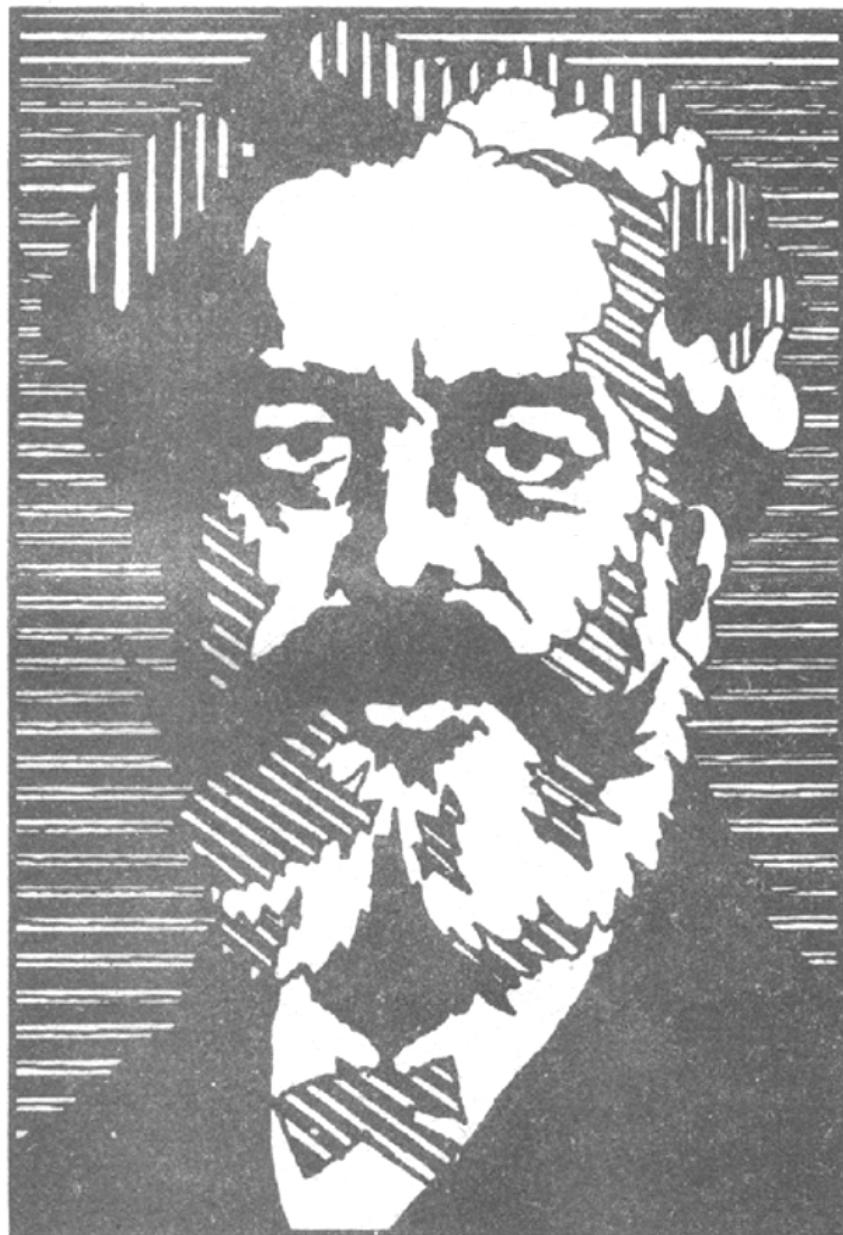
Insula misterioasă volumul 2

EDITURA ION CREANGĂ

Jules Verne

21

Jules Verne

Insula misterioasă

Volumul 2

În românește de Veronica Mihăileanu și Ion Mihăileanu
Prezentarea grafică: Val Munteanu

Editura Ion Creangă
1979

PARTEA A DOUA

ABANDONATUL

– Continuare –

Capitolul IX

Vremea rea. Ascensorul hidraulic. Fabricarea de geamuri și pahare. Arborele de pâine. Vizite dese la țarc. Înmulțirea turmei. O problemă a reporterului. Coordonatele exacte ale insulei Lincoln. O propunere a lui Pencroff

Vremea se schimbă în prima săptămână a lui martie. Fusese lună plină la începutul lunii și căldurile erau încă foarte mari. Se simtea că atmosfera e încărcată de electricitate, deci se puteau aștepta ca furtunile să bântuie un timp mai mult sau mai puțin îndelungat.

Într-adevăr, în ziua de 2 martie tunetul bubui cu o violență extremă. Vântul sufla de la răsărit și grindina atacă direct fațada Casei-de-Granit, răpăind ca o salvă de mitralieră. Trebuiră să închidă ermetic ușa și obloanele de la ferestre, altminteri camerele ar fi fost inundate.

Privind cum cad boabele de grindină, dintre care unele erau mari cât un ou de porumbel, Pencroff nu se gândeau decât la un lucru: lanul său de grâu era în mare primejdie.

Și alergă îndată într-acolo; spicile începuseră să-și ridice căpșorul verde și, cu ajutorul unei pânze mari, izbuti să-și pună la adăpost recolta. Fu el lovit, dar nu se plânse.

Vremea proastă ținu opt zile, timp în care tunetul nu încetă să bubui în adâncurile cerului. În răgazul dintre două furtuni tot se mai auzea tunând surd dincolo de marginile zării; apoi vijelia se dezlănțuia din nou cu furie. Cerul era brăzdat de fulgere și trăsnetul lovi câțiva copaci printre care un pin uriaș ce se înălța în apropierea lacului, la liziera pădurii. De asemenea, de două sau de trei ori plaja fu atinsă de fluidul electric care topi nisipul transformându-l în sticlă. Văzând aceasta, inginerul era convins că în curând își vor înzestra ferestrele cu geamuri groase și solide, în stare să înfrunte vântul, ploaia și grindina.

Coloniștii, neavând lucrări urgente pe afară, profitără de vremea proastă pentru a munci în interiorul Casei-de-Granit, a cărei amenajare se perfecționa și se completa zilnic. Inginerul instală un strung care îi îngădui să facă ustensile de toaletă sau de bucătărie și în special nasturi, de care aveau mare nevoie. Un rastel fu instalat pentru armele îngrijite cu maximă atenție și nici etajerele, nici dulapurile nu lăsau de dorit. Se tăia cu ferăstrăul, se dădea la rindea, se pilea, se strunjea și tot timpul cât a durat

vremea rea nu se auzi decât zgomotul uneltelor, huruitul strungului, care răspundeau bubuiturilor tunetului.

Jup nu fusese deloc uitat; el ocupa o cameră separată, alături de magazia centrală, un soi de cabină cu un culcuș bun, aşternut cu paie, care îi convinea perfect.

— Pe Jup al nostru nu-l auzi cârtind niciodată, repeta deseori Pencroff, și niciodată nu-ți răspunde necuvioios! Ce fecior, Nab, ce fecior!

— Elevul meu, răspunde Nab și, în curând, ajutorul meu!

— Ba, o să te întreacă, ripostă râzând marinarul, căci tu mai trăncănești, pe când el nu!

Bineînțeles că Jup își cunoștea acum toate îndatoririle. Scutura hainele, învârtea frigarea, mătura camerele, servea la masă, aşeza lemnele, și, amănunt ce-l încânta pe Pencroff, nu se culca niciodată înainte de a trece pe la patul onorabilului marinăru pentru a-i potrivi cuvertura.

Sănătatea membrilor coloniei, oameni și animale, nu lăsa deloc de dorit. Ducându-și viața în aer liber, pe pământul acesta sănătos, într-o zonă temperată, muncind cu mintea și cu brațele, nici nu-și închipuiau că-i va lovi vreodată boala.

Toți se simțeau de minune. Harbert, într-un an, se înălțase cu două degete. Înfățișarea lui devenise mai matură și promitea să devină un bărbat desăvârșit, atât fizic cât și intelectual. De altfel, pentru a se instrui folosea tot timpul liber pe care i-l lăsau ocupațiile manuale, ceea cele câteva cărți găsite în ladă și, după lecțiile practice care reieșeau din însăși necesitățile situației în care se afla, găsea în inginer un profesor pentru științele exacte, în reporter unul pentru limbi străine, profesori cărora le făcea plăcere să-i completeze educația.

Ideea inginerului era să-i transmită Tânărului tot ce știa, să-l instruiască prin exemplu și prin cuvânt, și Harbert profita din plin.

«Dacă mor, se gândeau Cyrus Smith, el mă va înlocui!»

Furtuna se opri la 9 martie, dar cerul rămase acoperit de nori pe tot parcursul ultimei luni de vară. Atmosfera, tulburată violent de șourile electrice, nu-și putu redobândi limpezimea dinainte și, aproape în mod inevitabil, ploua sau era ceată, în afara de trei sau patru zile frumoase de care profitară făcând tot felul de excursii.

Tot atunci femela onagga fătă un mânz care, fiind de același sex ca și maică-sa, le convinea de minune. La țarc turma de mufloni se înmulți și ea:

mieii behăiau în şure, spre marea bucurie a lui Nab şi Harbert. Care aveau fiecare câte un favorit printre noii-născuţi.

Încercără să domesticească porcii sălbatici şi reuşiră din plin. Lângă curtea de păsări construiră o cocină care adăposti în curând mai mulți purcei, pe cale să se domesticească şi să se îngraşe datorită îngrijirii lui Nab. Jup, având misiunea de a le duce hrana zilnică – lături, resturi de la bucătărie etc. – se achita conştincios de sarcina sa. I se întâmpla căteodată să se distreze pe socoteala micilor săi protejaţi trăgându-i de coadă, dar era o joacă nevinovată, fără răutate, căci codițele răsucite îl amuzau ca o jucărie, şi instinctele lui erau ca ale unui copil.

Într-una din zilele lunii martie, Pencroff, stând de vorbă cu inginerul, îi aminti de o promisiune pe care n-avusese timp s-o îndeplinească.

— Aţi vorbit de un aparat care va înlocui scara lungă de la Casa-de-Granit, domnule Cyrus, îi spuse el. N-o să-l instalaţi în perioada asta?

— Te gândeşti la un fel de ascensor? întrebă Cyrus Smith.

— Să-l numim ascensor, dacă vreţi, replică marinariul. Numele n-are importanţă, numai să ne ducă fără să obosim la locuinţa noastră.

— Nimic mai uşor, Pencroff, dar mai e oare nevoie?

— Desigur, domnule Cyrus. După ce ne-aţi oferit strictul necesar, să ne gândim puţin şi la confort. Pentru persoane va fi un lux, dacă vreţi; dar pentru căratul lucrurilor este indispensabil! Nu e prea comod să te căţări pe o scară lungă când eşti încărcat cu o povară mare!

— Ei bine, Pencroff, o să încercăm să-ţi satisfacem dorinţa, răspunse Cyrus Smith.

— Dar n-aveţi maşină.

— O s-o fabricăm.

— O maşină cu vaporii?

— Nu, o maşină cu apă.

Şi într-adevăr, pentru a manevra aparatul, exista acolo, la dispoziţia inginerului, o forţă naturală pe care putea s-o folosească fără greutate.

Era nevoie doar să mărească debitul micii derivaţii care furniza apă din lac în interiorul Casei-de-Granit. Măriră deci orificiul aşezat între pietre şi ierburi, la capătul de sus al deversorului, obţinând astfel în fundul canalului un řuvori puternic al cărui surplus se vărsa în mare prin puşul interior. Dedesubtul acestei căderi de apă inginerul instală un cilindru cu palete, racordat în exterior la o roată înfăşurată cu un cablu rezistent, de care era

legat un coș de răchită. În felul acesta, cu ajutorul unei frânghii lungi care atârna până la pământ și care permitea să se cupleze sau să se decupleze motorul hidraulic, ei puteau urca până la ușa Casei-de-Granit.

La 17 martie ascensorul funcționă pentru prima dată, spre satisfacția tuturor. De acum înapoi toate poverile, lemnul, cărbunele, proviziile, și chiar coloniștii, urcau la Casa-de-Granit, datorită acestui sistem atât de simplu; el înlocui scara primitivă, pe care nimeni nu-o regretă. Top se arăta deosebit de încântat de inovație, căci el nu avea și nu putea avea dibăcia lui Jup ca să urce treptele, și de multe ori făcuse ascensiunea până la Casa-de-Granit cocoțat în cârca lui Nab sau chiar a urangutanului.

Tot acum încercă Cyrus Smith să fabrice sticlă; trebuie mai întâi să adapteze vechiul cuptor de olărie în vederea noii destinații. Lucru destul de dificil, dar, după câteva încercări nereușite, izbuti să monteze un atelier de sticlarie, pe care Gedeon Spilett și Harbert, ajutoarele sale firești, nu-l părăsiră timp de câteva zile.

Substanțele care intră în compoziția sticlei sunt doar nisipul, creta și soda (carbonat sau sulfat). Or, țărmul le furniza nisipul, varul furniza creta, plantele marine furnizau soda, piritele furnizau acidul sulfuric, iar subsolul le furniza cărbunele pentru a încălzi cuptorul la temperatura dorită. Cyrus Smith avea deci toate condițiile necesare pentru a începe operațiunile.

Instrumentul cel mai greu de fabricat a fost «țeava de suflat» a sticlarului, un tub de fier, lung de cinci până la șase picioare, slujind la colectarea prinț-unul din capetele sale a materiei păstrate în stare de fuziune. Cu ajutorul unei benzi de fier, lungă și subțire, pe care o făcu sul ca pe o țeavă de pușcă, Pencroff izbuti să obțină țeava dorită și în curând era bună de mănușă.

La 28 martie cuptorul ardea cu flacără mare. O sută părți de nisip, treizeci și cinci de cretă, patruzeci de sulfat de sodiu, amestecate cu trei părți de praf de cărbune, compuneau substanța depusă în creuzete de pământ refractar. Când temperatura înaltă a cuptorului o aduse la starea lichidă sau mai curând fluidă ca o pastă, Cyrus Smith «culese» cu țeava o anumită cantitate din această pastă, pe care o învârti și o răsuci pe o placă de metal pregătită dinainte, astfel încât să-i poată da forma potrivită pentru suflat; apoi dădu țeava lui Harbert, spunându-i să sufle prin celălalt capăt al ei.

— Ca și cum aş face clăbuci de săpun? întrebă Tânărul.

— Exact, răspunse inginerul.

Și Harbert, umflându-și obrajii, suflă atât de puternic și de bine în țeavă, având grija să-o învârtă mereu, încât masa sticloasă se dilată. Alte cantități de substanță în fuziune fură adăugate la prima și se obținu în curând o bulă cu un diametru măsurând un picior. Atunci Cyrus Smith luă din nou țeava din mâinile lui Harbert și, imprimându-i o mișcare de pendulare, lungi bula maleabilă, astfel încât îi dădu o formă cilindro-conică.

Operația de suflare dăduse deci un cilindru de sticlă terminat la ambele capete cu câte o calotă emisferică, pe care le desprinseră ușor cu ajutorul unui fier tăios muiat în apă rece; apoi, prin același procedeu, tăiară cilindrul pe toată lungimea sa și, după ce deveni maleabil în urma unei noi încălziri, fu întins pe o placă și netezit cu ajutorul unui tăvălug de lemn.

Primul geam fusese deci fabricat și era de ajuns să reia de cincizeci de ori operația pentru a obține cincizeci de geamuri. Astfel ferestrele Casei-de-Granit fură curând înzestrăte cu geamuri, poate că nu foarte fine, dar suficient de transparente.

Fabricarea paharelor și a sticlelor nu mai era decât o joacă. De altfel, erau acceptate aşa cum ieșeau la capătul țevii. Pencroff ceruse favoarea «să sufle» și el, căci îi făcea plăcere, dar sufla atât de puternic încât produsele sale căpătau formele cele mai hazlii și stârneau admirație.

În timpul unei excursii făcute atunci, descoperiră un nou arbore al căruia produs contribu la creșterea resurselor alimentare ale coloniei.

Cyrus Smith și Harbert, tot vânând, se aventuraseră într-o zi în pădurea Far-West, pe malul stâng al Râului Îndurării și, ca de obicei, Tânărul punea o mie de întrebări inginerului, la care acesta răspundea cu dragă inimă. Dar la vânătoare se întâmplă ca în orice activitate: când nu-ți dai toată silința, ai toate şansele să nu reușești. Cum Cyrus Smith nu era un vânător adevărat și cum, pe de altă parte, Harbert vorbea despre chimie și fizică, destui canguri, cabiai și aguti, deși treceau la o distanță potrivită, scăpară de împușcăturile Tânărului. Ziua aproape că trecuse și cei doi vânători riscau să fi făcut o excursie nefolositoare, când Harbert, oprindu-se și scoțând un țipăt de bucurie, strigă:

— Ah, domnule Cyrus, vedeți arborele ăsta?

Și arătă mai degrabă un arbust decât un arbore, căci nu se compunea decât dintr-o tulpină, acoperită cu o scoarță solzoasă și din frunze vărgate de mici nervuri paralele.

— Ce arbore e ăsta, care seamănă cu un mic palmier? întrebă Cyrus Smith.

— E un «*cycas revoluta*», care figurează în dicționarul nostru de științe ale naturii!

— Dar nu văd niciun fruct pe arbust.

— Nu, domnule Cyrus, răsunse Harbert, dar trunchiul său conține o făină pe care natura ne-o oferă gata măcinată.

— E deci arborele de pâine?

— Da, arborele de pâine!

— Ei bine, băiatule, răsunse inginerul, iată o descoperire prețioasă în aşteptarea recoltei noastre de grâu. La treabă, și să sperăm că nu te-ai înselat!

Harbert nu se înselase. Zdrobi tulpina unui cycas, care era compusă dintr-un țesut glandular și cuprindea o anumită cantitate de măduvă făinoasă, brăzdată de fibre lemnoase, despărțite de inele din aceeași substanță, așezate concentric. Amidonul era amestecat cu un suc mucilaginos, având un gust neplăcut, însă ușor de eliminat prin presiune. Substanța celulară alcătuia o adevărată făină de calitate superioară, extrem de hrânitoare, interzisă odinioară la export de autoritățile japoneze.

Cyrus Smith și Harbert, după ce examinară bine partea din Far-West unde creșteau cycas-urile, stabiliră niște puncte de reper și se înapoiară la Casa-de-Granit unde anunțară descoperirea.

A doua zi coloniștii se duceau să recolteze arbori de pâine, iar Pencroff, din ce în ce mai entuziasmat de insula sa, îi spunea inginerului:

— Domnule Cyrus, credeți că există insule pentru naufragiați?

— Ce înțelegi prin asta, Pencroff?

— Mă gândesc la insule create special ca să poți naufragia în condiții mulțumitoare și pe care niște bieți nenorociți să izbutească să se descurce!

— E posibil, răsunse zâmbind inginerul.

— E sigur, domnule, răsunse Pencroff, și nu e mai puțin sigur că insula Lincoln e una din ele!

Se întoarseră la Casa-de-Granit cu o mare recoltă de tulpi de cycas. Inginerul montă o presă pentru a extrage sucul mucilaginos amestecat cu amidonul și obținu o însemnată cantitate de făină care, în mâinile lui Nab, se transformă în plăcinte și budinci. Nu era încă adevărată pâine din grâu, dar nici prea departe de ea nu era.

Tot în acea perioadă, onagga, caprele și oile din țarc furnizară zilnic laptele necesar coloniei. De asemenea căruța, sau mai curând un soi de brișcă cu două roți, care o înlocuise, făcea deseori drumuri până la țarc, și când îi venea rândul lui Pencroff, îl lua cu el pe Jup și-i lăsa să mâne; Jup, pocnind din bici, se achita de sarcină cu istețimea sa cunoscută.

Deci totul era înfloritor, atât la țarc cât și la Casa-de-Granit, și pe drept cuvânt coloniștii, dacă n-ar fi fost departe de patria lor, n-aveau de ce să se plângă. Erau atât de potrivici unei asemenea vieți, se familiarizaseră atât de bine cu insula, încât n-ar fi părăsit fără regret pământul acesta ospitalier!

Și totuși, dragostea de țară e într-atât de înrădăcinată în inima omului încât, dacă vreun vas s-ar fi ivit pe neașteptate în zare, coloniștii i-ar fi făcut semne, l-ar fi atras la țarm și ar fi plecat!... Până atunci, se bucurau de o existență fericită și mai curând aveau teama decât dorința ca vreun eveniment oarecare să nu le-o curme.

Cine se poate însă lăuda că a izbutit să rețină norocul și să se pună la adăpost de încercările sorții!

Oricum ar fi, insula Lincoln, locuită de coloniști de mai bine de un an, era deseori subiectul discuțiilor lor și, într-o zi, cineva făcu o observație care avea să ducă mai târziu la consecințe grave.

Era 1 aprilie, duminica, într-o zi de Paști, sărbătorită de Cyrus Smith și tovarășii săi prin odihnă. Ziua fusese frumoasă, aşa cum ar putea fi o zi de octombrie în emisfera boreală.

Spre seară, după cină, toți erau adunați pe veranda de la marginea Platoului Marii Priveliști și priveau cum coboară noaptea în zare. Nab le servise câteva cești din fieritura de boabe de soc care înlocuiau cafeaua. Stăteau de vorbă despre insulă și despre izolarea ei în Pacific, când Gideon Spilett spuse:

— Dragă Cyrus, de când ai sextantul găsit în ladă, ai determinat din nou poziția insulei noastre?

— Nu, răspunse inginerul.

— Poate că ar fi momentul potrivit să faci cu instrumentul care e mai exact decât cel pe care l-am folosit.

— La ce bun? zise Pencroff. Insula se află acolo unde se află!

— Fără îndoială, continuă Gideon Spilett, dar să ar putea ca imperfecțiunea aparatului să fi dăunat precizia observațiilor și, pentru că e ușor să verifici exactitatea lui...

— Ai dreptate, dragul meu Spilett, răspunse inginerul, ar fi trebuit să fac verificarea mai înainte, cu toate că, dacă s-a strecurat vreo greșeală, ea nu poate depăși cinci grade în longitudine sau latitudine.

— Cine știe? continuă reporterul, cine știe dacă nu suntem mult mai aproape de un pământ locuit decât credem?

— O să aflăm mâine, răspunse Cyrus Smith, și dacă n-aș fi avut atâtea ocupații care nu mi-au lăsat niciun răgaz, am fi aflat-o până acum.

— Bine! zise Pencroff. Domnul Cyrus e un prea bun observator pentru ca să se fi înselat, și dacă insula nu s-a mișcat cumva din loc, se află tot acolo unde a pus-o dânsul!

— O să vedem.

Urma deci ca a doua zi, cu ajutorul sextantului, inginerul să efectueze observațiile necesare pentru a controla coordonatele obținute mai înainte, și iată care fu rezultatul:

Prima observație în privința poziției insulei Lincoln îi dăduse:

Longitudinea vestică între 150° și 155°

Latitudinea sudică între 30° și 35°

A doua observație dădu exact:

Longitudinea vestică: $150^{\circ}30'$

Latitudinea sudică: $34^{\circ}57'$

Așadar, în ciuda imperfecțiunii aparatelor sale, Cyrus Smith operase cu atâta pricepere încât eroarea sa nu depășise cinci grade.

— Acum, spuse Gedeon Spilett, pentru că pe lângă sextant mai avem și un atlas, hai să vedem, dragă Cyrus, poziția exactă pe care o ocupă insula în Pacific.

Harbert se duse să caute atlasul care, după cum se știe, fusese tipărit în Franța și, ca atare, nomenclatura era în limba franceză.

Fu desfășurată harta Pacificului și inginerul se pregătea să determine poziția.

Deodată se opri cu compasul în mână și spuse:

— Dar există o insulă în această parte a Pacificului!

— O insulă? exclamă Pencroff.

— A noastră, desigur? întrebă Gedeon Spilett.

— Nu, continuă Cyrus Smith. Insula asta e situată la 153° longitudine și $37^{\circ}11'$ latitudine, adică la două grade și jumătate spre vest și la două grade spre sud față de insula Lincoln.

— Și care e insula asta? întrebă Harbert.

— Insula Tabor.

— O insulă importantă?

— Nu, o insuliță pierdută în Pacific, care n-a fost, poate, vizitată niciodată.

— Ei bine, o vom vizita noi, zise Pencroff.

— Noi?

— Da, domnule Cyrus. O să construim un vas prevăzut cu punte și îmi asum răspunderea să-l conduc. La ce distanță ne aflăm de insula Tabor?

— La aproximativ o sută cincizeci de mile spre nord-est, răsunse Cyrus Smith.

— O sută cincizeci de mile? Nu-i mare lucru! răsunse Pencroff. În patruzeci și opt de ore, cu un vânt prielnic, le vom străbate!

— Dar la ce bun? întrebă reporterul.

— Nu se știe. O să vedem!

Și, după acest răspuns, hotărâră să fie construită o ambarcațiune, astfel încât să poată naviga pe mare prin luna octombrie, când va veni vara.

Capitolul X

Construirea vasului. A doua recoltă de grâu. Vânătoare de «Kula». O nouă plantă, mai degrabă plăcută decât folositoare. Se zărește o balenă.

Harponul din Vineyard. Tranșarea cetaceului. Întrebuițarea fanoanelor.

Sfârșitul lunii mai. Pencroff nu-și mai dorește nimic

Când Pencroff își băga ceva în cap, nu mai avea liniște și nu se lăsa până nu izbutea. Deci, voind să viziteze insula Tabor și fiind necesară pentru aceasta o ambarcațiune de o anumită mărime, trebuia construită ambarcațiunea respectivă.

Iată planul trasat de inginer, de comun acord cu marinarii.

Vasul va măsura treizeci și cinci de picioare de-a lungul chilei și nouă picioare pe traversă – ceea ce îl va face să țină la drum dacă linia de plutire și carena erau reușite – și nu trebuia să aibă un pescaj mai mare de șase picioare, imersiunea fiind suficientă pentru a se împotrivi derivei. Nava va fi prevăzută cu punte pe toată lungimea sa, străpunsă de două tambuchiuri, care vor permite accesul la două încăperi despărțite de un perete, și va fi greată ca un slup, cu brigantină, trincă, săgeată, foc, velatură lesne de manevrat, care se coboară ușor în caz de vijelie și e foarte potrivită pentru a

ține la drum. În sfârșit, coca va avea bordurile netede, adică filele bordajului vor fi alipite în loc să se suprapună, iar diversele părți vor fi asamblate la cald, după ajustarea scândurilor care vor fi montate pe osatura cocii.

Ce lemn vor folosi la construirea vasului? Ulm sau brad, care se aflau din belșug pe insulă? Aleseră bradul, un lemn nițel «crăpat», după expresia dulgherilor, dar ușor de prelucrat și care rezistă la apă la fel de bine ca ulmul.

După ce stabilită aceste amănunte, se înțeleseră ca, deoarece mai erau până în vară șase luni, Cyrus Smith și Pencroff să lucreze singuri la construirea navei; Gideon Spilett și Harbert să continue să vâneze, iar Nab și Jup, ajutorul său, să nu părăsească treburile casnice.

Odată copacii aleși, fură doborâți, tăiați și transformați în scânduri, aşa cum ar fi procedat niște tăietori de lemn ce despiciă buștenii în lung. Opt zile după aceea, în intrândul dintre Șemineu și zidul de granit, șantierul era pregătit și o chilă, lungă de treizeci și cinci de picioare, înzestrată cu un etambou în spate și cu o etravă în față, se întindea pe plajă.

Cyrus Smith nu se avântase orbește în această nouă treabă. Se pricepea la construcții navale, ca în aproape toate domeniile, și calculase mai întâi pe hârtie gabaritul ambarcațiunii. De altfel, Pencroff, care muncise câțiva ani pe un șantier din Brooklyn și cunoștea practica meseriei, era ajutorul lui de nădejde. Deci numai după calcule riguroase și o matură chibzuință fură ajustate coastele pe chilă.

Bineînțeles că Pencroff lucra cu înflăcărare pentru a duce la bun sfârșit noua sa treabă și n-ar fi vrut s-o părăsească nicio clipă.

O singură problemă îl smulse, doar pentru o zi, de pe șantierul său de construcție: a doua recoltare a grâului care avu loc la 15 aprilie. Reuși, ca și prima recoltă, și dădu cantitatea de boabe prevăzută dinainte.

— Cinci obroace, domnule Cyrus! zise Pencroff, după ce își măsurase cu scrupulozitate bogățiile.

— Cinci obroace, răspunse inginerul, și câte o sută treizeci de mii de boabe de fiecare obroc, ceea ce înseamnă șase sute cincizeci de mii de boabe.

— Ei bine, de data asta vom semăna totul, spuse marinarii, în afară de o mică rezervă!

— Da, Pencroff, și dacă viitoarea recoltă va crește în aceeași proporție vom avea patru mii de obroace.

- Și vom mâncă pâine?
- Vom mâncă pâine.
- Dar o să trebuiască să construim o moară?
- O să construim și o moară.

Al treilea ogor, incomparabil mai întins decât primele două, lucrat cu o grijă deosebită, fu semănat cu prețioasele boabe. După care Pencroff se întoarse la munca sa.

Între timp, Gedeon Spilett și Harbert vânau prin împrejurimi și se aventureau destul de adânc în părțile încă necunoscute ale Far-West-ului, cu puștile încărcate, pregătiți pentru orice întâlnire primejdioasă. Era acolo un hătiș de arbori maiestuoși, îngrămadîți unii lângă alții, de parcă n-ar fi avut destul spațiu. Explorarea suprafețelor împădurite era extrem de grea și reporterul nu se încumeta niciodată să plece fără a-și lua busola de buzunar, căci soarele abia răzbătea prin desîșul de ramuri și ar fi fost greu să mai regăsești drumul. Se întâmpla, firește, ca și vânatul să fie mai rar prin aceste locuri unde n-ar fi avut destulă libertate în mișcare. Totuși, trei erbivore mari fură ucise în a doua jumătate a lunii aprilie. Erau niște «Kula», din care coloniștii mai văzuseră un exemplar la nordul lacului, dar aceștia de aici se lăsară răpuși în mod stupid printre crengile groase ale copacilor, unde încercaseră să-și găsească un refugiu. Pieile lor fură aduse la Casa-de-Granit și, cu ajutorul acidului sulfuric, supuse la un soi de tăbăcire, devenind astfel utilizabile.

O descoperire, prețioasă din alt punct de vedere, o făcură tot în timpul unei excursii, și ea se datora lui Gedeon Spilett.

Era 30 aprilie. Cei doi vânători se înfundaseră în sud-vestul Far-West-ului când reporterul, luând-o înaintea lui Harbert cu vreo cincizeci de pași, ajunse într-un fel de luminiș unde arborii, mai rari, lăsau să pătrundă câteva raze de soare.

Gedeon Spilett fu în primul rând surprins de miroslul pe care-l răspândea unele plante cu tulpinile drepte, cilindrice și rămuroase, care aveau florile aşezate în buchețele și fructele ca niște bobite. Reporterul smulse una sau două tulpini și, întorcându-se spre Tânăr, îi spuse:

- Uită-te, ce-o fi asta, Harbert?
- Unde ați găsit-o, domnule Spilett?
- Acolo, într-un luminiș. Sunt multe acolo.

— Ei bine, domnule Spilett, spuse Harbert, iată o descoperire care vă asigură toate drepturile la recunoștința lui Pencroff!

— E deci tutun?

— Da, și chiar dacă nu-i de calitatea întâia, e totuși tutun!

— Ah, bunul Pencroff! Va fi încântat! Dar sper că n-o să fumeze tot și că ne va lăsa și nouă!

— Am o idee, domnule Spilett, răspunse Harbert. Să nu-i spunem nimic lui Pencroff, să preparăm mai întâi frunzele și într-o bună zi să-i servim o pipă îndesată!

— Ne-am înțeles, Harbert, și din acea zi, vrednicul nostru tovarăș nu-și va mai dori nimic pe lumea asta.

Reporterul și Tânărul făcură o provizie bună din prețioasa plantă și se înapoiară la Casa-de-Granit unde o introduseră «prin fraudă» și cu atâtă precauție, de parcă Pencroff ar fi fost cel mai sever vameș.

Destăinuiră secretul lui Cyrus Smith și Nab, iar marinarii nu bănuiau nimic, deși a fost nevoie de un timp destul de îndelungat pentru a usca frunzele subțiri, pentru a le tăia și a le supune la un soi de prăjire pe niște pietre încălzite. Toată treaba dură două luni; dar operațiile au fost făcute fără sătirea lui Pencroff căci, ocupat cu construirea navei, nu urca la Casa-de-Piatră decât seara. Totuși, la 1 mai fu nevoie să-și întrerupă încă o dată treaba sa favorită pentru o expediție de pescuit, la care trebuiau să ia parte toți coloniștii.

De câteva zile zăriseră la două sau trei mile în largul mării un animal uriaș care înnota în apele insulei Lincoln. Era o balenă de o mărime neobișnuită, aparținând, după cât se pare, speciei australă denumită «balena Capului».

— Ce noroc pe noi dacă am pune mâna pe ea! strigă marinarii. Ei, dacă am avea o ambarcațiune potrivită și un harpon în stare bună, cum aş mai zice: «Haideți, că merită s-o prindem!»

— Pencroff, spuse Gedeon Spilett, zău că mi-ar fi plăcut să te văd mânuind harponul. Trebuie să fie ceva neobișnuit!

— Foarte neobișnuit și primejdios, rosti inginerul; dar, întrucât nu avem cu ce ataca animalul, n-are rost să ne ocupăm de el.

— Sunt uimit, zise reporterul, să văd o balenă pe această latitudine relativ ridicată.

— De ce, domnule Spilett? răsunse Harbert. Ne aflăm exact în acea parte a Pacificului pe care pescarii englezi și americanii o numesc «Whale-Field»¹, și tocmai aici, între Noua Zeelandă și America de Sud, se întâlnesc cele mai multe balene din emisfera australă.

— Nimic mai adevărat, răsunse Pencroff, iar ceea ce mă surprinde pe mine e faptul că n-am văzut mai multe. La urma urmelor, dacă tot nu ne putem aprobia de ele, ce importanță mai are!

Și Pencroff se înapoie la treaba lui cu multă părere de rău, căci în fiecare marinar zace un pescar, și dacă plăcerea pescuitului are o legătură directă cu mărimea animalului, ne putem închipui ce simte un pescar în prezența unei balene.

Și de-ar fi fost numai plăcerea! Dar își dădeau seama că o asemenea pradă le-ar fi fost foarte necesară, căci uleiul, grăsimea, fanoanele aveau multe întrebuițări!

Se întâmplă însă o ciudătenie: balena semnalată părea că nu vrea să părăsească apele insulei. Deci, fie de la fereastrile Casei-de-Granit, fie de pe Platoul Marii Priveliști, Harbert și Gedeon Spilett, când nu erau la vânătoare, Nab, în timp ce-și supraveghează mașina de gătit, nu părăseau oceanul și observau toate mișările animalului. Cetaceul, pătruns adânc în golful întins al Uniunii, îl străbătea repede de la Capurile Mandibulei la Capul Ghearei, propulsat de puternica sa înnotătoare codală pe care se sprijinea, și se mișca prin salturi bruște cu o viteză care ajungea uneori până la douăsprezece mile pe oră. Câteodată se aprobia atât de mult de insuliță, că putea fi văzut de la cap la coadă. Era într-adevăr balena australă, în întregime neagră, având capul mai plat decât al balenelor din Nord.

Se vedea și cum aruncă prin nările ei, la o mare înălțime, un nor de aburi... sau de apă, căci – oricât de bizar apare faptul – naturaliștii și pescuitorii de balene nu sunt încă de acord asupra acestui subiect. Elimină aer, sau apă? în general se crede că e vorba de aburi care se condensează imediat în contact cu aerul rece și cad sub formă de ploaie.

Totuși prezența mamiferului marin îi preocupa pe coloniști. Îl irita mai ales pe Pencroff și îl făcea să fie neatent la munca sa. Își dorea balena cum își dorește un copil o jucărie interzisă. Noaptea o visa, vorbea în somn și, cu siguranță că dacă ar fi avut cu ce să-o atace, dacă șalupa ar fi fost de pe acum în stare să înfrunte marea, n-ar fi șovăit să pornească în urmărire ei.

Dar ceea ce n-au putut face coloniștii făcu pentru el întâmplarea și, la 3 mai, strigătele lui Nab, de la fereastra bucătăriei, anunțără că balena eșuase pe țărmul insulei.

Harbert și Gedeon Spilett, care se pregăteau să plece la vânătoare, își lăsară pușca, Pencroff își aruncă toporul, Cyrus Smith și Nab li se alăturară și toți se îndreptară rapid spre locul cu pricina.

Balena fusese aruncată pe plaja de la Capul Epavei, la trei mile de Casade-Granit, în timpul fluxului. Era deci probabil că cetaceul nu va putea să se elibereze ușor. În orice caz trebuiau să se grăbească, pentru a apuca, la nevoie, să-i taie retragerea. Alergară cu târnăcoape și țepușe de fier, trecură peste podul Râului Îndurării, coborâră pe malul lui drept, o luară pe plajă și în mai puțin de douăzeci de minute se aflau lângă uriașul animal, deasupra căruia mișuna o lume de păsări.

— Ce monstru! strigă Nab.

Expresia era potrivită, căci era o balenă australă, lungă de optzeci de picioare, un gigant al speciei, care cântarea probabil nu mai puțin de o sută cincizeci de mii de livre!

Între timp, monstrul care eșuase nu se mișca și nu încerca, zbătându-se, să ajungă înapoi în valuri, în timpul fluxului.

Coloniștii căpătară îndată explicația nemîscării lui atunci când, la venirea refluxului, dădură ocol animalului.

Era mort și avea un harpon înfipt în partea stângă a corpului.

— Or fi oare pescuitori de balene pe meleagurile noastre? întrebă imediat Gedeon Spilett.

— De ce spuneți asta? se miră marinarul.

— Pentru că harponul mai este încă înfipt acolo...

— Ei, domnule Spilett, asta nu dovedește nimic, răsunse Pencroff. S-au mai văzut balene parcurgând mii de mile cu un harpon în coastă și n-ar fi de mirare ca asta să fi fost lovita în nordul Atlanticului și să fi venit să moară în sudul Pacificului!

— Totuși... spuse Gedeon Spilett, pe care explicația lui Pencroff nu-l satisfăcea.

— E perfect posibil, răsunse Cyrus Smith; dar să examinăm harponul. Poate, conform unui obicei destul de răspândit, pescuitorii de balene au gravat pe el numele vasului lor.

Într-adevăr, Pencroff, smulgând harponul, citi această inscripție:

MARIA-STELLA

VINEYARD

— Un vas din Vineyard! Un vas din țara mea! strigă el. *Maria-Stella!* O frumoasă balenieră, zău aşa, pe care o cunosc bine! Ah, prieteni, un vas din Vineyard, o balenieră din Vineyard².

Și marinarul, ridicând sus harponul, repeta, nu fără emoție, un nume drag, numele ținutului natal!

Dar cum nu se așteptau ca *Maria-Stella* să vină să reclame animalul vânat, hotărâră să treacă la tranșarea lui înainte de a începe să se descompună. Păsările de pradă, care pândeau de câteva zile această hrană bogată, se pregăteau să intre fără întârziere în posesia ei, încât trebuiau să le alunge cu focuri de armă.

Balena era o femelă cu mamele ce conțineau o mare cantitate de lapte care, conform părerii naturalistului Dieffenbach, e destul de asemănător cu laptele de vacă la gust, culoare și densitate.

Pencroff, care lucrase odinioară pe o balenieră, putu dirija metodic operația de tranșare. Operația, destul de neplăcută, dură trei zile și niciunul dintre coloniști nu se dădu în lături, nici măcar Gedeon Spilett care, după spusele marinarului, avea să sfârșească prin a deveni «un foarte bun naufragiat».

Grăsimea, tăiată în felii cu o grosime de două picioare și jumătate, împărțită apoi în bucăți care puteau cântări o mie de livre fiecare, fu topită în mari vase de pământ, aduse chiar pe plajă, căci nu voiau ca duhoarea să se împrăștie în împrejurimile Platoului Marii Priveliști, și prin topire se pierdu în jur de o treime din greutatea ei. Dar grăsime era din belșug: numai limba dădu șase mii de livre de ulei, iar buza inferioară patru mii. Apoi, afară de grăsimea care trebuia să le asigure mult timp provizia de stearină și glicerină, mai erau și fanoanele, care vor fi, fără îndoială, întrebuințate, deși cei de la Casa-de-Granit nu foloseau nici umbrele, nici corsete. Maxilarul superior al cetaceului era prevăzut pe ambele părți cu opt sute de lame cornoase, foarte elastice, având o structură fibroasă și subțiate la un capăt ca dinții a doi piepteni uriași, lungi de șase picioare, care slujesc la reținerea miiilor de vietăți marine, a peștișorilor și a moluștelor cu care se hrănește balena.

După ce, spre marea lor mulțumire, terminară toată treaba, resturile animalului fură abandonate păsărilor, care făcură să dispară până și ultimele rămășițe; apoi la Casa-de-Granit ocupăriile zilnice fură reluate.

Totuși, înainte de a se înapoia la șantierul de construcție, Cyrus Smith avu ideea de a fabrica niște piese care ațâțără curiozitatea celorlalți. Luă o duzină de fanoane pe care le tăie în șase părți egale și le ascuți la capete.

— Și astea, domnule Cyrus, întrebă Harbert, la ce vor sluji?...

— La uciderea lupilor, a vulpilor și chiar a jaguarilor, răspunse inginerul.

— Acum?

— Nu, la iarnă, când vom avea gheață.

— Nu înțeleg... făcu Harbert.

— Ai să înțelegi imediat, băiatule, răspunse inginerul. Unealta asta n-am inventat-o eu, ea este folosită des de vânătorii din insulele Aleutine, din nord-estul Americii. Ei bine, prieteni, când va veni înghețul, fanoanele astăzi le voi arcui și le voi uda cu apă până ce vor fi în întregime acoperite de un strat de gheață, care le va păstra forma, și le voi împrăștia pe zăpadă, după ce mai întâi le voi unge cu un strat de grăsime. Și ce se va întâmpla dacă un animal înfometat va înghiți vreuna din momelile astăzi? Căldura din stomac va topi gheața și fanoul, dezdoindu-se, îl va străpunge cu capetele sale ascuțite.

— Ce ingenios! se miră Pencroff.

— Și ne va economisi praful de pușcă și alicele, spuse Cyrus Smith.

— Sunt mai bune decât capcanele! adăugă Nab.

— Să aşteptăm aşadar iarna!

— Să aşteptăm.

Între timp construcția vasului avansa și, spre sfârșitul lunii, era pe jumătate bordat. Se vedea de pe acum că forma lui desăvârșită va putea să înfrunte marea.

Pencroff lucra cu un elan nemaiînomenit și numai o constituție robustă ca a lui putea să reziste la asemenea osteneală; dar tovarășii săi îi pregăteau în taină o răsplată pentru atâta trudă și, la 31 mai, urma să trăiască una din cele mai mari bucurii din viața sa.

La sfârșitul prânzului, în clipa când se pregătea să se ridice de la masă, Pencroff simți cum o mâna se sprijină pe umărul său.

Era mâna lui Gedeon Spilett care spuse:

— O clipă, meștere Pencroff, nu se pleacă aşa. Dar desertul, l-ai uitat?

— Mulțumesc, nu vreau, domnule Spilett, răspunse marinarul; mă întorc la lucru.

— Totuși, prietene, poate bei o ceașcă de cafea?

— Nici atât!

— Dar ce-ai zice de-o pipă?

Pencroff se ridică brusc și față lui mare și blândă păli când îl văzu pe reporter întinzându-i o pipă îndesată, și pe Harbert venind cu un tăciune arzând.

Marinarul voi să articuleze o vorbă, dar nu izbuti; apucând pipa o duse la gură, apoi, aprinzând-o de la cărbune, trase unul după altul cinci sau șase fumuri.

Un norișor albăstrui și parfumat se împrăștie în jur și prin rotocoalele lui se auzi o voce extaziată care repeta:

— Tutun, tutun adevărat!

— Da, Pencroff, răspunse Cyrus Smith, și un tutun excelent.

— O, Providență! strigă marinarul. Așadar, nimic nu lipsește pe insula noastră.

Și Pencroff fuma, fuma întruna!

— Dar cine a făcut această descoperire? întrebă el în sfârșit. Fără îndoială, Harbert?

— Nu, Pencroff, domnul Spilett.

— Domnul Spilett! strigă marinarul îmbrățișându-l pe reporter, care nu cunoscuse niciodată o asemenea strânsoare.

— Uf, Pencroff, făcu Gedeon Spilett după ce-și recăpătată răsuflarea, primejduită pentru o clipă. O parte din recunoștința dumitale s-o rezervă lui Harbert, care a recunoscut planta, lui Cyrus care a preparat-o, și lui Nab care s-a chinuit să păstreze taina!

— Ei bine, prieteni, vă voi răsplăti într-o zi! răspunse marinarul. Acum, sunt al vostru trup și suflet!

Capitolul XI

Iarna. Bătucirea lânii. Teascul. O idee fixă a lui Pencroff. Fanoanele. La ce poate servi un albatros. Combustibilul viitorului. Top și Jup. Furtuni. Pagube la curtea de păsări. O excursie la mlaștini. Cyrus Smith singur. Cercetarea puțului

Iarna sosi odată cu luna iunie, care corespunde cu decembrie în zonele boreale, și ocupația principală deveni confecționarea veșmintelor calde și trainice.

Muflonii din țarc fuseseră despuiatî de lâna lor și această prețioasă materie textilă nu trebuia decât să fie transformată în stofă.

E de la sine înțeles că Cyrus Smith, neavând nici darace, nici bancuri de etirare, nici răsucitoare, nici selfactor manual, nici selfactor automat pentru a toarce lâna, nici război de țesut, trebuia să procedeze mai simplu, astfel încât să economisească torsul și țesutul. Și într-adevăr, el își propunea doar să folosească însușirea firelor de lână care, atunci când sunt presate în toate direcțiile, se încurcă între ele și, prin întrețeserea lor, formează stofa numită pâslă. Pâsla se obținea deci printr-o simplă bătucire, operație care, dacă micșorează supletea stofei, sporește în schimb însușirea ei de a păstra căldura. Or, lâna furnizată de mufloni era alcătuită din fire foarte scurte, ceea ce reprezenta o condiție prilenică pentru obținerea pâslei.

Inginerul – ajutat de tovarășii săi inclusiv Pencroff, care trebui să-și părăsească din nou vasul! – începu operațiile preliminare, având drept scop să curețe lâna de grăsimea uleioasă cu care e îmbibată și care se cheamă lanolină. Degresarea se făcu la o temperatură de șaptezeci de grade în putini umplute cu apă, unde lâna fu cufundată timp de douăzeci și patru de ore; după aceea o spălară într-o baie de sodă; apoi, când lâna fu destul de uscată, o bătuciră obținând astfel o stofă trainică – fără îndoială grosolană și care nu ar fi avut nicio valoare în oricare centru industrial din Europa sau din America, dar care avea să facă mare vâlvă pe «piata insulei Lincoln».

E de presupus că acest gen de stofă trebuie să fi fost cunoscut încă din vremurile de demult; într-adevăr, primele stofe de lână au fost fabricate prin procedeul pe care l-a folosit Cyrus Smith.

Cunoștințele sale ingineresti ajutoră din plin la construirea unei mașini de presare a lânii căci a știut să profite cu dibăcie de forța mecanică, nefolosită până atunci, a căderii de apă de pe plajă, pentru a pune în mișcare un teasc de piuă.

Totul era cât se poate de rudimentar. Un ax zimțat care făcea să se ridice și să cadă rând pe rând niște piloni verticali, recipiente mari de piatră pentru pus lâna, în interiorul cărora cădeau pilonii, și o șarpantă solidă cuprinzând și legând întregul sistem; asta era mașina respectivă și aşa fusese ea vreme de secole, până în momentul când se născu ideea de a se înlocui pilonii prin

cilindri compresori și de a se supune materia primă nu la bătucire, ci la o adevărată laminare.

Operația, bine condusă de Cyrus Smith, reuși pe deplin. Lâna, îmbibată în prealabil cu săpun dizolvat în apă, destinat pe de o parte să înlăsească alunecarea firelor, întrețeserea, presarea și înmuierea lor, iar pe de alta să împiedice destrămarea prin batere, ieși din teasc sub forma unei bucăți de pâslă groasă. Striațiile și asperitățile naturale ale firelor de lână le prinseseră și le îmbinaseră atât de bine unele într-altele, încât alcătuiră o stofă bună atât pentru haine, cât și pentru pături. Bineînțeles că nu era nici stofă de merinos, nici muselină, nici cașmir scoțian, nici «stoff», nici rips, nici satin de China, nici «orleans», nici alpaca, nici postav, nici flanelă! Era doar «pâslă lincolniană», iar insula Lincoln număra o industrie în plus.

Coloniștii avură deci, pe lângă haine bune, și pături groase, încât așteptau fără teamă iarna lui 1866–1867.

Gerurile mari începură să se facă simțite cu adevărat către 20 iunie și, spre marele său regret, Pencroff întrepruse construirea navei care, de altfel, trebuia să fie neapărat gata abia primăvara viitoare.

Ideea fixă a marinului era de a pleca în recunoaștere pe insula Tabor, cu toate că Cyrus Smith nu aproba această călătorie, făcută numai din curiozitate, fiindu-i limpede că nu avea de găsit vreun ajutor pe această stâncă pustie și pe jumătate stearpă. Nu se putea să nu-i provoace o oarecare îngrijorare un drum de o sută cincizeci de mile, cu un vas relativ mic, în mijlocul unor ape necunoscute. Dacă ambarcațiunea, odată pornită în larg, ar fi pusă în imposibilitatea de a ajunge la Tabor și nu s-ar putea înapoia spre insula Lincoln, ce s-ar întâmpla cu ea în mijlocul Pacificului, unde s-au produs atâtea dezastre?

Cyrus Smith stătea deseori de vorbă cu Pencroff despre acest proiect și observa la marină o încăpățânare destul de bizară de a porni în această călătorie, încăpățânare de care marinul poate că nu-și dădea prea bine seama.

— La urma urmei, îi zise într-o zi inginerul, vreau să-ți atrag atenția, prietene, că, după ce ai spus atâtea lucruri bune despre insula Lincoln, după ce ți-ai manifestat de atâtea ori părerea de rău pe care ai încerca-o dacă ar trebui să pleci, ești primul care vrei să o părăsești.

— S-o părăsesc numai pentru câteva zile, răsunse Pencroff, numai câteva zile, domnule Cyrus! Exact atât cât să mă duc și să mă întorc, să văd

ce-i cu insulița aia.

— Dar nu se poate compara cu insula Lincoln!

— Sunt sigur dinainte!

— Atunci de ce să te aventurezi?

— Pentru a ști ce se petrece pe insula Tabor!

— Dar nu se întâmplă nimic! Nu poate să se întâmple nimic!

— Cine știe?

— Și dacă te prinde vreo furtună?

— Nu e pericol de furtună în timp de vară, răsunse Pencroff. Dar, domnule Cyrus, cum totul trebuie prevăzut dinainte, am să vă cer îngăduința de a-l lua cu mine numai pe Harbert.

— Pencroff, rosti inginerul punând mâna pe umărul marinului, dacă vi s-ar întâmpla o nenorocire, dumitale și acestui copil pe care întâmplarea l-a făcut fiul nostru, crezi că ne-am putea consola vreodată?

— Domnule Cyrus, răsunse Pencroff cu o nestrămutată încredere, n-o să vă provocăm o asemenea durere. Dealtminteri, o să mai stăm de vorbă despre această călătorie la vremea potrivită. Vreau să sper că după ce veți vedea vasul nostru bine great, bine castelat, când veți observa cum se comportă pe mare, când vom face înconjurul insulei noastre – căci o să-l facem împreună – îmi închipui că nu veți mai șovăi să mă lăsați să plec! Nu vă ascund că vasul dumneavoastră va fi o capodoperă!

— Spune măcar: vasul nostru, Pencroff! replică inginerul, dezarmat pe moment.

Conversația se sfârși astfel și o reluară mai târziu, fără ca vreunul să reușească să-l convingă pe celălalt.

Primele zăpezi căzură spre sfârșitul lunii iunie. Țarcul fusese aprovizionat din belșug aşa încât nu mai era nevoie să fie vizitat zilnic, dar hotărâră ca în fiecare săptămână să treacă pe acolo.

Așezară din nou capcanele și puseră la încercare uneltele fabricate de Cyrus Smith. Fanoanele arcuite, închise într-o carcăsă de gheăță și acoperite cu un strat gros de grăsime, fură plasate la liziera pădurii, în locul pe unde treceau în mod obișnuit animalele pentru a se duce spre lac.

Spre marea satisfacție a inginerului, invenția pescarilor din Aleutine fu încununată de succes. Vreo duzină de vulpi, câțiva mistreți și chiar un jaguar se lăsară prinși și animalele fură găsite moarte, cu stomacul perforat de fanoanele dezdoite.

Aici se cuvine să amintim despre prima încercare făcută de coloniști pentru a comunica cu semenii lor.

Gedeon Spilett se gândise de mai multe ori fie să arunce în mare o însemnare închisă într-o sticlă, pe care curenții o vor duce poate pe o coastă locuită, fie s-o încredințeze porumbeilor. Putea însă nădăjdui cât de cât că porumbeii sau sticlele vor străbate o distanță de o mie două sute de mile ce despărțea insula de orice pământ locuit? Ar fi fost curată nebunie.

Dar la 30 iunie fusese capturat, cu destule dificultăți, un albatros ușor rănit la picior de o împușcătură a lui Harbert. Era o pasăre splendidă din familia marilor zburătoare, ale căror aripi întinse au o deschidere de zece picioare și care pot străbate oceane mari, cum e Pacificul.

Harbert ar fi dorit mult să păstreze superba pasăre, a cărei rană s-a vindecat repede și pe care susținea că o poate domestici, dar Gedeon Spilett îl făcu să înțeleagă că nu puteau pierde prilejul de a încerca să ia legătura prin acest curier cu pământurile Pacificului; Harbert cedă, căci dacă albastrosul venise din vreo regiune locuită, nu va scăpa ocazia să se întoarcă acolo îndată ce va fi liber.

Poate că în realitate Gedeon Spilett, în care reapărea câteodată ziaristul, era tentat să lanseze la noroc un pasionant articol despre aventurile coloniștilor din insula Lincoln! Ce succes pentru trimisul lui *New York Herald* și pentru numărul în care va fi publicat reportajul, dacă ar fi ajuns vreodată pe adresa directorului său, onorabilul John Bennett!

Gedeon Spilett redactă deci o notiță scurtă care fu pusă într-un săculeț din pânză cauciucată, cu rugămintea ca oricine o va găsi să-o trimită neîntârziat la birourile lui *New York Herald*. Săculețul fu legat de gâtul albastrosului și nu de picior, căci aceste păsări au obiceiul de a se odihni la suprafața mării; apoi redară libertatea rapidului curier al aerului și, nu fără o oarecare emoție, îl văzură dispărând în ceteurile apusului.

— Încotro se îndreaptă? întrebă Pencroff.

— Spre Noua Zeelandă, răspunse Harbert.

— Drum bun! strigă marinarul, care nu se aștepta la cine știe ce rezultat prin acest mijloc de corespondență.

Odată cu iarna, în interiorul Casei-de-Granit fu reluată treaba: cârpirea hainelor, confecționarea diferitelor lucruri și, între altele, a pânzelor pentru ambarcațiune, care fură tăiate din inepuizabilul înveliș al aerostatului...

În luna iulie gerurile au fost puternice, dar nu s-a făcut economie nici de lemn, nici de cărbune. Cyrus Smith instalase o a doua vatră în marea sală și acolo își petreceau serile lungi. Vorbeau în timp ce lucrau, citeau când mâinile se odihneau și timpul trecea cu folos pentru toată lumea.

Era o adevărată plăcere pentru coloniști când, în sala bine luminată de lumânări, bine încălzită de huilă, după o cină reconfortantă, cu o cafea de soc aburindă în ceașcă, cu pipele răspândind un fum parfumat, ascultau furtuna vuind afară! Bucuria ar fi fost desăvârșită, dacă un astfel de sentiment l-ar fi putut avea cineva aflat departe de semenii, fără puțină unei comunicări cu ei! Discutau mereu despre țara lor, despre prietenii lăsați acolo, despre Tânără republică americană a cărei influență nu poate decât să crească, și Cyrus Smith, care fusese foarte adânc implicaț în treburile Uniunii, trezea interesul viu al ascultătorilor săi prin povestirile, prin părerile și pronosticurile sale.

Se întâmplă într-o zi ca Gedeon Spilett să-i spună:

— Totuși, dragă Cyrus, toată mișcarea astă industrială și comercială, căreia îi prevezi o creștere statornică, nu-i cumva pândită de primejdia de a fi oprită cu totul, mai curând sau mai târziu?

— Oprită! Și prin ce?

— Prin lipsa de cărbune care e cel mai prețios dintre minerale!

— Da, cel mai prețios, într-adevăr, răsunse inginerul, și se pare că natura a vrut să sublinieze că aşa este, creând diamantul, care nu e altceva decât cărbune pur, cristalizat.

— Vreți să spuneți, domnule Cyrus, vorbi Pencroff, că se va arde diamant în loc de huilă în cazanele mașinilor?

— Nu prietene, răsunse Cyrus Smith.

— Totuși, insist, continuă Gedeon Spilett. Nu negi că într-o zi cărbunele va fi complet epuizat?

— Ei, zăcămintele de huilă sunt încă apreciabile și cei o sută de mii de muncitori, care smulg anual o sută de milioane de chintale metrice, nu sunt chiar atât de aproape de a le epuiza!

— Înănd seama de proporția crescândă a consumului de cărbune, răsunse Gedeon Spilett, se poate prevedea că acești o sută de mii de muncitori vor fi în curând două sute de mii și că extracția va fi dublată?

— Fără îndoială; dar zăcămintele din Europa vor fi în curând exploataate mai temeinic grație noilor mașini, iar minele de huilă din America și

Australia vor furniza încă mult timp materie primă pentru consumul industrial.

— Cât timp? întrebă reporterul.

— Cel puțin două sute cincizeci sau trei sute de ani.

— E liniștitor pentru noi, răsunse Pencroff, dar neliniștitor pentru stră-strănepotii noștri!

— Se va găsi altceva, spuse Harbert.

— Să sperăm, răsunse Gedeon Spilett, căci fără cărbune n-ai mașini și fără mașini n-ai drumuri de fier, n-ai vase cu aburi, n-ai uzine, nimic din cele ce-ți pretinde progresul vieții moderne!

— Dar ce altceva se va găsi? întrebă Pencroff. Vă închipuiți cam ce, domnule Cyrus?

— Aproximativ, prietene.

— Și atunci, ce se va arde în locul cărbunelui?

— Apă, răsunse Cyrus Smith.

— Apă?! exclamă Pencroff. Apă pentru a încălzi vasele cu aburi și locomotivele, apă pentru a încălzi apa?

— Da, dar apa descompusă în elementele ei, răsunse Cyrus Smith. Și descompusă fără îndoială de electricitate, care va deveni până atunci o forță puternică și lesne de mânuite, căci toate marile descoperiri, datorită unei legi inexplicabile, par să se potrivească și să se completeze concomitent. Da, prieteni, cred că apa va fi într-o zi folosită drept combustibil, că hidrogenul și oxigenul care o constituie, folosite izolat sau simultan, vor furniza o sursă de căldură și de lumină inepuizabile și de o intensitate pe care huila n-ar putea-o avea. Într-o zi, buncările navelor cu aburi și tenderele locomotivelor, în loc de cărbune, vor fi încărcate cu aceste două gaze comprimate, care vor arde în vetre cu o uriașă putere calorică. Așadar, n-avem a ne teme de nimic. Cât timp Pământul acesta va fi locuit, el va avea grija de toate nevoile locuitorilor săi, care nu vor duce niciodată lipsă nici de lumină, nici de căldură, după cum nu vor duce lipsă de produse vegetale, minerale sau animale. Cred, deci, că atunci când zăcămintele de huilă vor fi epuizate, vom încălzi și ne vom încălzi cu apă. Apa este cărbunele viitorului.

— Aș vrea s-o văd și pe asta, zise marinarul.

— Te-ai trezit prea devreme, Pencroff, răsunse Nab, care nu interveni în discuție decât cu aceste cuvinte:

Totuși, nu vorbele lui Nab puseră capăt conversației, ci lătrăturile lui Top; ele izbucniră din nou cu acel sunet ciudat care îl mai îngrijorase pe inginer. În același timp Top începu să se învârtă împrejurul gurii puțului, care se deschidea la capătul culoarului interior.

— Ce-i cu Top de latră aşa? întrebă Pencroff.

— Și cu Jup că mormăie astfel? adăugă Harbert.

Într-adevăr, urangutanul, alăturându-se câinelui, dădea semne clare de agitație și ambele animale păreau să fie mai curând neliniștite decât iritate.

— E limpede, spuse Gedeon Spilett, că puțul ăsta are legătură directă cu marea și, din când în când, câte un animal marin vine să respire în adâncul lui.

— Asta e, răspunse marinarul, și nu există altă explicație... Taci, Top, adăugă Pencroff întorcându-se spre câine, iar tu Jup, treci în camera ta!

Maimuța și câine amuțiră. Jup se duse la culcare, dar Top rămase în salon și continuă toată seara să scoată mărâituri înăbușite.

Nu mai pomeniră de incident care, totuși, îl puse pe gânduri pe inginer.

În restul lunii iulie zilele au fost când ploioase, când friguroase. Temperatura nu scăzu atât de mult ca iarna trecută, și cea mai joasă a fost de 8° Fahrenheit ($-13,33^{\circ}$ Celsius). Dar dacă iarna era mai puțin rece, a fost în schimb tulburată de furtuni și vijelii. Avură loc violente asalturi ale mării, care primejduiră de câteva ori řemineul. Era de presupus că un val seismic, iscat de vreun cutremur submarin, ridica aceste talazuri monstruoase și le arunca asupra zidului Casei-de-Granit.

Coloniștii, aplecați la ferestre, priveau uriașele suprafețe de apă ce se spărgeau sub ochii lor, plini de admiratie în fața mărețului spectacol al furiei neputincioase a oceanului. Talazurile se umflau purtând pe creasta lor o spumă de o albeață orbitoare, plaja inundată dispărea sub valurile dezlănțuite, încât masivul stâncos părea că ieșe direct din mare, stropii spulberați de vânt se ridicau la peste o sută de picioare înălțime.

În timpul unor asemenea furtuni era greu să te aventurezi pe drumurile insulei, ba chiar primejdios, căci prăbușirea arborilor era frecventă. Totuși coloniștii nu lăsară niciodată să treacă o săptămână fără să viziteze țarcul. Din fericire, acest loc închis, apărat de contrafortul sud-estic al muntelui Franklin, nu avu de suferit prea mult de pe urma furiilor uraganului care crucea copacii, staulele și gardul. Dar curtea de păsări, așezată pe Platoul Marii Privelești expus bătăii vântului de răsărit, fu destul de avariata.

Acoperișul porumbarului fu smuls de două ori, iar gardul se prăbuși. Trebuiau refăcute mult mai trainic, căci acum se vedea limpede că insula Lincoln era situată pe meleagurile cele mai neprielnice ale Pacificului. Părea într-adevăr că ea se afla în centrul unor cicloane întinse care o biciuiau ca pe o sfârlează. Numai că aici sfârleaza stătea nemîscată, iar biciul se învârtea.

În prima săptămână a lunii august rafalele se potoliră încetul și atmosfera își redobândi calmul ce părea că-l pierduse pe vecie. Temperatura scăzu, frigul deveni foarte puternic, coloana termometrului coborând la — 8° Fahrenheit (—22° Celsius).

La 3 august făcură o excursie, proiectată de mai multe zile, în sud-estul insulei, spre mlaștinile Călifarilor. Pe vânători îi atrăgea vânatul acvatic care își stabilise aici reședința de iarnă. Rațe sălbatrice, pileți, becaține, sarsele, cufundări se aflau din belșug, încât hotărâră ca o zi întreagă să fie consacrată unei expediții pentru vânarea lor.

Nu numai Gedeon Spilett și Harbert, ci și Pencroff și Nab luară parte la expediție. Singur Cyrus Smith, pretextând că are treabă, nu li se alătură și rămase la Casa-de-Granit.

Vânătorii o apucără pe drumul ce ducea spre Portul Balonului pentru a ajunge la mlaștini, făgăduind că până seara vor fi înapoi. Top și Jup îi însoțeau. După ce trecuă podul peste Râul Îndurării, inginerul îl ridică și se întoarce acasă, cu gândul să pună în aplicare proiectul pentru care voia să fie singur.

Avea de gând să exploreze minuțios puțul interior al cărui orificiu se deschidea în corridorul Casei-de-Granit și care comunica cu marea, pentru că odinioară pe aici se scurgeau apele lacului.

De ce oare Top se învârtea atât de des în jurul puțului? De ce scotea lătrături atât de ciudate, ori de câte ori un soi de neliniște îl mâna într-acolo? De ce Jup i se alătura lui Top, la fel de agitat? Avea oare puțul și alte legături decât comunicarea verticală cu marea? Se ramifica și spre alte porțiuni ale insulei? Iată ce voia să știe Cyrus Smith și, deocamdată, dorea să fie singurul care s-o afle. Hotărâse deci să înceerce explorarea puțului în timpul absenței tovarășilor săi, și acum se prezenta ocazia.

Era ușor de coborât până în fundul puțului cu ajutorul scării de frânghie, pe care n-o mai foloseau de la instalarea ascensorului și care era destul de lungă. Ceea ce inginerul și făcu. Trase scara până la deschiderea puțului care avea un diametru de aproximativ șase picioare și o lăsă să se desfășoare,

după ce legase bine capătul ei de sus. Apoi aprinse un felinar, luă un revolver, își puse la cingătoare un cuțit mare și începu să coboare primele trepte.

Peste tot peretele era compact; doar câteva ieșituri ale stâncii apăreau din loc în loc și, cu ajutorul lor, cineva agil ar fi fost într-adevăr în stare să se urce până la gura puțului.

Inginerul observă aceasta; dar, luminând cu grija ieșiturile, nu găsi nicio urmă, nicio ciobitură care să dea de gândit că ele ar fi servit unei escaladări mai vechi sau mai recente.

Cyrus Smith coborî mai adânc, cercetând bucată cu bucată pereții.

Nu zări nimic suspect.

Când ajunse la ultimele trepte, simți suprafața apei care era în clipa aceea cu desăvârsire calmă. Nici la nivelul ei, nici în altă parte a puțului nu se deschidea un culoar lateral, care s-ar fi putut ramifica în interiorul masivului. Peretele, izbit de Cyrus Smith cu mânerul cuțitului, suna a plin. Era din granit compact, prin care nicio ființă vie nu și-ar fi putut croi un drum. Pentru a ajunge în fundul puțului și a se urca apoi până la gura lui era neapărat nevoie să treacă mai întâi prin canalul, în permanență inundat, care îl punea în legătură cu marea, străbătând subsolul stâncos al plajei; or, acest lucru îl puteau face numai animalele marine. Iar întrebarea: unde ajungea canalul, în ce punct al litoralului și la ce adâncime sub nivelul mării, nu putea fi soluționată.

Deci Cyrus Smith, după ce termină explorarea, urcă înapoi, retrase scara, acoperi orificiul puțului și, îngândurat, intră în sala mare din Casa-de-Granit, spunându-și:

«N-am văzut nimic și totuși este ceva ciudat acolo».

Capitolul XII

Grearea ambarcațiunii. Un atac al vulpilor. Jup rănit. Jup e îngrijit. Jup se vindecă. Nava e gata. Triumful lui Pencroff. Bonadventure. Călătorie de probă a vasului în sudul insulei. Un document neașteptat

În aceeași seară vânătorii se înapoiară cu atâtă vânăt încât toți patru abia îl mai puteau duce. Top avea și el un şirag de rațe sălbatrice în jurul gâtului, iar Jup o cingătoare de becaține.

— Poftim, stăpâne, strigă Nab, iată cu ce ne vom petrece timpul! Conserve, pateuri, o să avem aici o provizie grozavă! Dar trebuie să mă

ajute cineva. Contez pe tine, Pencroff.

— Nu, Nab, răsunse marinarul. Trebuie să echipez nava și vei binevoi să te lipsești de mine.

— Și dumneata, domnule Harbert?

— Eu, Nab, trebuie să mă duc mâine la țarc.

— Atunci, mă veți ajuta dumneavoastră, domnule Spilett?

— Ca să-mi rămâi obligat, Nab, răsunse reporterul, dar te previn că dacă-mi dezvăluい rețetele tale, le voi publica.

— Cum doriți, domnule Spilett, răsunse Nab, cum doriți!

Și astfel, a doua zi, Gedeon Spilett, devenit ajutorul lui Nab, se instală în laboratorul culinar. Dar inginerul apucase să-i comunice rezultatul explorării făcute în ajun și reporterul împărtășî părerea lui Cyrus Smith, anume că, deși nu găsise nimic, exista o enigmă ce trebuia descifrată!

Gerul mai ținu o săptămână, timp în care coloniștii nu părăsiră Casa-de-Granit decât pentru a se îngriji de curtea de păsări. Locuința era înmiresmată de aromele îmbătătoare ale mâncărurilor alese preparate de Nab și de reporter; dar nu tot vînatul îl transformară în conserve deoarece se păstra perfect pe gerul ăsta puternic, aşa încât mâncără din carne proaspătă friptură de rață sălbatică și alte zburătoare pe care le declarară superioare tuturor vietătilor acvatice din lume.

În timpul săptămânii, Pencroff, ajutat de Harbert, care mânuia cu dibăcie acul unui velar, munci cu atâta râvnă încât termină pânzele ambarcațiunii. Nu le lipseau nici parâme de cânepă, datorită faptului că regăsiseră greementul balonului odată cu învelișul său. Cablurile, funiile plasei fiind toate de cea mai bună calitate, marinarul le utiliză cu folos. Pânzele fură întărite pe margini cu grandee și le mai rămase destul material pentru fungi, șarturi, școte etc. După sfaturile lui Pencroff și cu ajutorul strungului instalat, Cyrus Smith fabrică scripetii necesari. Astfel întregul greement a fost pregătit cu mult timp înainte ca vasul să fie gata. Pencroff înălță chiar și un pavilion, albastru, roșu și alb, culori obținute din anumite plante colorante, foarte răspândite pe insulă. Numai că la cele treizeci șișapte de stele reprezentând cele treizeci șișapte de state ale Uniunii, care străluceau pe pavilionul iahturilor americane, marinarul adăugase a treizeci și opta, steaua «Statului Lincoln», căci el considera insula sa ca și alipită la marea republică.

— Și, zicea el, ea e alipită în inimă, dacă nu e încă în fapt.

Până una-alta, pavilionul fu arborat la fereastra centrală a Casei-de-Granit și coloniștii îl salutară prin trei urale.

Între timp se apropiua sfârșitul iernii și se părea că această a doua iarnă va trece fără incidente grave când, în noaptea de 11 august, Platoul Marii Prveliști fu amenințat de o devastare totală.

După o zi de muncă folosită din plin, coloniștii dormeau adânc, când, în jurul orei patru dimineața, fură treziți brusc de lătrăturile lui Top.

Câinele nu lătra de data asta în apropierea puțului, ci în pragul ușii, și se repezea în ea de parcă ar fi vrut să-o spargă. Jup, pe de altă parte, scotea țipete ascuțite.

— Ce-i Top? strigă Nab, care se trezi primul.

Dar câinele continuă să latre cu mai multă furie.

— Ce se întâmplă? întrebă Cyrus Smith.

Și toti, îmbrăcându-se în grabă, alergară spre ferestre pe care le deschiseră.

În fața lor se întindea un strat de zăpadă ce părea și mai alb în obscuritatea nopții. Coloniștii nu văzură nimic, dar auziră niște lătrături ciudate izbucnind din întuneric. Era limpede că pe plajă năvălisera niște animale ce nu puteau fi deslușite.

— Ce sunt? strigă Pencroff.

— Lupi, jaguari sau maimuțe! răspunse Nab.

— Fi-r-ar să fie! Dar ele pot ajunge și pe platou, sus! spuse reporterul.

— Și curtea noastră de păsări, și semănăturile? strigă Harbert.

— Pe unde or fi trecut? întrebă Pencroff.

— Or fi trecut podețul de pe plajă, răspunse inginerul, pe care unul dintre noi o fi uitat să-l ridice.

— Așa e, spuse Spilett, îmi amintesc că l-am lăsat coborât...

— Bună treabă ati mai făcut, domnule Spilett! strigă marinarul.

— Ce-i făcut e bun făcut, răspunse Cyrus Smith. Să hotărâm ce măsuri vom lua de-acum încolo!

Acestea au fost întrebările și răspunsurile schimbate în grabă de Cyrus Smith și tovarășii săi. Era sigur că animalele trecuseră podețul, că invadaseră plaja și că, oricare ar fi fost ele, puteau, urcând pe malul stâng al Râului Îndurării, să ajungă pe Platoul Marii Prveliști. Trebuiau deci să le-o ia înainte și, la nevoie, să le înfrunte.

— Dar ce animale sunt astea? se întrebară ei a doua oară, în clipa când lătrăturile răsunări mai tare.

Lătrăturile îl făcură pe Harbert să tresără și își aminti că le auzise în timpul primei sale vizite la izvoarele Pârâului Roșu.

— Sunt vulpi! spuse el.

— Înainte! strigă marinariul.

Și toți, înarmându-se cu topoare, carabine și revolvere, săriră în coșul ascensorului și coborâră pe plajă.

În număr mare și înfometate, vulpile sunt animale primejdioase. Totuși coloniștii nu șovăiră să se arunce în mijlocul haitei și primele împușcături, fulgerând în întuneric, îi dădură înapoi pe primii agresori.

Mai presus de orice, trebuiau împiedicați jefuitorii să urce până la Platoul Marii Priveliști, căci semănăturile, curtea de păsări ar fi fost la cheremul lor și pagube uriașe, poate chiar ireparabile, s-ar fi produs în mod inevitabil, mai ales pe lanul de grâu. Dar cum nu puteau năvăli pe platou decât prin malul stâng al Râului Îndurării, era de ajuns să opună vulpilor o barieră de netrecut pe strâmta porțiune a malului cuprinsă între râu și zidul de granit.

Înțelegând situația, la ordinul lui Cyrus Smith, toți ocupară imediat locul indicat; între timp, ceata de vulpi gonea în întuneric.

Cyrus Smith, Gedeon Spilett, Harbert, Pencroff și Nab se aşezără astfel încât să alcătuiască o linie de netrecut. Top, cu formidabilele sale fâlcii deschise, se afla înaintea coloniștilor, urmat de Jup înarmat cu o bâtă noduroasă pe care o învârtea pe sus ca pe o măciucă.

Noaptea era deosebit de întunecoasă. Numai la lumina descărcărilor de arme – și fiecare trebuia să-și atingă ținta – puteau fi zăriți agresorii care păreau să fie cel puțin o sută, cu ochii arzând ca niște tăciuni aprinși.

— Nu trebuie să treacă! strigă Pencroff.

— Nu vor trece! răspunse inginerul.

Dar, dacă nu trecu să, asta s-a întâmplat nu din cauză că n-au încercat. Ultimele rânduri ale vulpilor le împingeau pe cele dinainte și coloniștii se bătură fără răgaz, împușcând și izbind cu topoarele. Destule leșuri de vulpi acopereau de pe acum pământul, dar ceata nu părea că se micșorează, încât s-ar fi zis că peste podețul de pe plajă vin mereu alte jivine.

Curând coloniștii trebuiau să lupte corp la corp, și nu scăpară fără câteva răni, din fericire ușoare. Harbert, cu un foc de revolver, îl eliberă pe Nab de

o vulpe ce-i sărise în spate, sprintenă ca un râs. Top se bătea cu o adevărată furie, sărind la gâtul vulpilor și sugrumându-le. Jup, înarmat cu bâta, izbea orbește, și zadarnic încercau să-l tragă înapoi. Înzechut, fără îndoială, cu o vedere care îi permitea să străpungă întunericul, se afla întotdeauna acolo unde lupta era mai înverșunată și scotea din când în când câte un șuierat ascuțit, semnul unei mari bucurii. La un moment dat înaintă atât de departe, încât la lumina unei împușcături putu fi văzut înconjurat de cinci sau șase vulpi mari, cărora le ținea piept cu un uimitor sânge rece.

Până la urmă coloniștii ieșiră victorioși, dar după ce rezistaseră două ore bune! Primele licăriri ale zorilor îi făcură pe agresori să se retragă; fugiră spre nord, trecând din nou podețul pe care Nab îl ridică imediat.

Când ziua lumină îndeajuns câmpul de luptă, coloniștii numără vreo cincizeci de leșuri împrăștiate pe plajă.

— Și Jup! strigă Pencroff. Unde e Jup?

Jup dispăruse. Nab îl strigă și, pentru prima oară, Jup nu răspundea la chemarea prietenului său.

Toți porniră în căutarea lui Jup, tremurând la gândul că-l vor număra printre morți. Curățiră locul de leșurile care mânjeau zăpada cu săngele lor și Jup fu regăsit în mijlocul unui adevărat morman de vulpi, ale căror fâlcii sfărâmate precum și coaste zdrobite erau o mărturie că avuseseră de-a face cu teribila bătă a neînfricatului urangutan. Sărmanul Jup mai ținea încă în mâini o bucată din bățul său rupt; lipsit de armă, fusese copleșit de numărul agresorilor și răni adânci îi brăzdau pieptul.

— E viu! strigă Nab care se aplecă asupra lui.

— Și o să-l salvăm, răsunse marinarul, o să-l îngrijim ca pe unul dintre noi!

Părea că Jup a înțeles, căci își lăsa capul pe umărul lui Pencroff, ca pentru a-i mulțumi. Și marinarul era rănit, dar rănilor sale, ca și ale tovarășilor săi, erau neînsemnate, datorită armelor cu care izbutiseră aproape întotdeauna să-i țină pe agresori la distanță. Numai urangutanul era în stare gravă.

Jup, purtat de Nab și Pencroff, fu dus până la ascensor și doar un geamăt slab ieși de pe buzele sale. Îl urcară cu grija la Casa-de-Granit. Îl aşezără pe o saltea luată de pe unul din paturi și-i spălară cu mare băgare de seamă rănilor. Se părea că niciun organ vital nu fusese atins, dar Jup era foarte slăbit din cauza pierderii de sânge și avea febră mare.

După ce l-au pansat și l-au culcat, l-au pus la o dietă severă «ca pe un om adevărat» după cum s-a exprimat Nab, și i-au dat să bea câteva cești de ceai răcoritor din ingredientele farmaciei vegetale de la Casa-de-Granit.

Jup se cufundă mai întâi într-un somn agitat; dar încetul cu încetul respirația sa devină regulată și fu lăsat să se odihnească în cea mai mare liniște. Din când în când Top, pășind, s-ar putea spune, «în vârful picioarelor», venea să-și viziteze prietenul și părea să aprobe toată grija care i se acorda. Una din mâinile lui Jup atârna afară din pat și Top o lingea cu o mutră amărâtă.

În aceeași dimineață târâră leșurile la pădurea Far-West, unde le îngropară adânc în pământ.

Atacul, care ar fi putut avea consecințe atât de grave, a fost o lecție pentru coloniști, și de atunci nu se mai culcau fără ca vreunul din ei să se asigure că podurile sunt ridicate și că nicio invazie nu e posibilă.

Între timp, Jup, după ce timp de câteva zile îi îngrijoră serios, reacționă viguros împotriva bolii. Constituția lui învinse; febra scăzu încetul cu încetul și Gedeon Spilett, care știa și puțină medicină, aprecie în curând că era în afară de pericol. La 16 august Jup începu să mănânce. Nab îi pregăti câteva feluri de mâncare dulci, pe care bolnavul le înghiți cu mare plăcere căci, dacă avea și el un mic cusur, acela era de a fi cam pofticos de felul său – și Nab nu făcuse niciodată nimic pentru a-i îndrepta meteahna.

— Ce vreți? îi zicea el lui Gedeon Spilett, care îi reproșa căteodată că-l răsfăță, nu are altă plăcere în afară de mâncare, bietul de el, și sunt foarte mulțumit să-i pot răsplăti măcar astfel serviciile!

După zece zile de zăcut la pat, la 21 august, Jup se ridică. Rănilor erau cicatrize și se vedea bine că nu va trece mult timp până să-și recapete suplețea și vigoarea sa obișnuită. Ca toți convalescenții, îl apucă o poftă de mâncare cumplită și reporterul îl lăsa să se îndoape cât voia, căci avea încredere în instinctul lui de animal, care lipsește prea deselor fințelor raționale și care avea să-l ferească de orice exces. Nab era încântat că elevul său își recăpătase apetitul.

— Mănâncă, îi zicea el, dragă Jup, nu te lipsi de nimic! Îți-ai vărsat sângele pentru noi, și e normal să te ajut să îți-l recapăteți!

În sfârșit, la 25 august se auzi vocea lui Nab care își chema tovarășii.

— Domnule Cyrus, domnule Gedeon, domnule Harbert, Pencroff, veniți!
Veniți încoaace!

Coloniștii, adunați în sala mare, se ridică la chemarea lui Nab, care se află în camera lui Jup.

— Ce se întâmplă? întrebă reporterul.

— Priviți! răsunse Nab izbucnind într-un hohot de râs.

Ce văzură? Jup fuma, tacticos și grav, stând turcește pe pragul ușii de la intrarea Casei-de-Granit!

— Pipa mea! strigă Pencroff. Mi-a luat pipa! Ah, viteazul meu Jup, și-o dăruiesc! Fumează, prietene, fumează în tihă!

Și Jup scotea cu râvnă rotocoale de fum, ceea ce părea să-i producă o bucurie nemaipomenită.

Cyrus Smith nu se arăta din cale-afără de uimit și pomeni mai multe exemple de maimuțe domesticite la care fumatul devenise un lucru obișnuit.

Dar, începând din acea zi, Jup își avu pipa lui, fosta pipă a marinului, care era atârnată în cameră alături de provizia de tutun. Și-o îndesa singur până la refuz, o aprindea cu un tăciune și părea să fie cel mai fericit dintre cvadrumani. E lesne de înțeles că gusturile comune nu făcură decât să întărească mai mult legăturile de prietenie dintre vajnicul Jup și bunul Pencroff.

— Poate că e om, îi zicea câteodată Pencroff lui Nab. Te-ar mira dacă într-o zi ar începe să vorbească?

— Pe cuvânt că nu, răspunde Nab. De fapt, mai curând mă miră că n-a vorbit până acum, căci, de fapt, nu-i lipsește decât cuvântul!

— M-ar amuza grozav, continua marinul, dacă mi-ar zice: «Ce-ar fi să schimbăm între noi pipele, Pencroff!»

— Da, răspunde Nab. Ce ghinion că e mut din naștere!

Odată cu luna septembrie, sfârșindu-se iarna, celealte munci fură și ele reluate cu râvnă.

Construirea vasului înainta rapid. Nava era acum bordată în întregime și o căptușiră în interior, pentru a lega toate părțile cocăi cu grinzi, curbate la aburi, răspunzând tuturor exigențelor gabaritului.

Cum nu duceau lipsă de lemn, Pencroff propuse inginerului să dubleze coca în interior cu un bordaj etanș, ceea ce va asigura perfect soliditatea ambarcațiunii.

Cyrus Smith, neștiind ce le rezervă viitorul, fu de acord cu ideea marinului de a face vasul cât mai rezistent posibil.

Bordajul interior și puntea vasului fură complet gata la 15 septembrie. Pentru a călăfătui îmbinările, confecționară câlți din iarba de mare uscată, care fu introdusă cu lovituri de ciocan între filele bordajului și punții; apoi aceste îmbinări le acoperiră cu gudron fierbinte, furnizat din belșug de pinii din pădure. Amenajarea ambarcațiunii a fost foarte simplă. Mai întâi a fost încărcată cu lest, format din bucăți grele de granit zidite într-un strat de var, fiind astfel arimate aproximativ două mii de livre. O punte fu instalată deasupra lestului și interiorul fu împărțit în două încăperi de-a lungul cărora se întindeau două bănci ce slujeau drept chesoane. Piciorul catargului trebuia să sprijine peretele despărțitor al celor două cabine la care se ajungea prin două tambuchiuri, deschise pe punte și înzestrare cu capoate.

Lui Pencroff nu-i fu deloc greu să găsească un copac potrivit pentru catarg. Alese un brăduț, foarte drept, fără noduri, pe care îl ciopli la bază și-l rotunji la vârf. Elementele de fier ale catargului, cârmei și cocăi fuseseră fabricate grosolan, dar trainic, la fierăria de la Semineu. În sfârșit, vergi, catarg, arborele săgeții, ghiuri, căngi, vâsle etc., totul fu terminat în prima săptămână a lui octombrie și hotărâră să pună vasul la încercare în împrejurimile insulei, pentru a-și da seama cum se comportă pe mare și în ce măsură puteau să aibă încredere în el.

Între timp nu fuseseră neglijate nici celealte lucrări necesare. Țarcul fusese reamenajat, căci turma de mufloni și de capre se înmulțise și mieii trebuiau adăpostiți și hrăniți. Coloniștii se mai ocupă de crescătoria de stridii, de rezervația de iepuri, de zăcămintele de huilă și fier și vizitară câteva părți până acum neexplorate ale pădurii Far-West, foarte bogată în vânat.

Descoperiră câteva plante indigene care, chiar dacă nu aveau o utilitate imediată, contribuiau la varietatea proviziilor vegetale din Casa-de-Granit. Erau specii de ficoide, unele asemănătoare cu cele din ținuturile Capului, cu frunze cărnoase, comestibile, altele producând semințe care conțineau un fel de făină.

La 10 octombrie vasul fu lansat pe mare. Pencroff era radios. Operația reușise perfect. Ambarcațiunea, înzestrată cu greementul necesar, împinsă pe niște cilindri de lemn la marginea țărmului, fu luată de flux și pluti, în aplauzele coloniștilor și în special ale lui Pencroff, care nu manifestă niciun fel de modestie cu acest prilej. De altfel, mândria lui crescu mai mult când i

se încredință comanda vasului. Gradul de căpitan îi fu acordat cu consumțământul tuturor.

Pentru a-l satisface pe căpitanul Pencroff a fost în primul rând nevoie să se dea un nume navei și, după câteva propuneri îndelung discutate, se hotărâră cu toții pentru *Bonadventure*, acesta fiind numele de botez al bravului marină.

Îndată ce *Bonadventure* fu ridicat de valurile fluxului, se văzu că se ținea perfect pe linia de plutire și că va naviga mulțumitor la orice viteză.

De altfel, încercarea urma să fie făcută în aceiași zi printr-o excursie în largul coastei. Vremea era frumoasă, briza răcoroasă și marea liniștită, mai ales pe litoralul de sud, căci vântul sufla de o oră dinspre nord-vest.

— Îmbarcarea, îmbarcarea! striga căpitanul Pencroff.

Dar înainte de-a pleca prânziră și li se păru chiar că nu e rău să ia și ceva provizii la bord, în cazul când excursia s-ar prelungi până seara.

Și Cyrus Smith era nerăbdător să încerce ambarcațiunea, ale cărei planuri le făcuse el, deși după sfaturile marinului modificease deseori unele părți; dar nu avea în ea încrederea manifestată de Pencroff, și cum acesta nu mai vorbea despre călătoria spre insula Tabor, Cyrus Smith spera că marinul renunțase la ea. I-ar fi displăcut, într-adevăr, să vadă doi sau trei din tovarășii săi aventurându-se departe cu această navă, în fond atât de mică care avea o capacitate de cel mult cincisprezece tone.

La ora zece și jumătate toată lumea se afla la bord, inclusiv Jup și Top. Nab și Herbert ridicără ancora însipătă în nisip lângă gurile Râului Îndurării, brigantina fu înălțată, pavilionul lincolnian flutură în vârful catargului și *Bonadventure*, condus de Pencroff, porni în larg.

Pentru a putea ieși din golful Uniunii trebuiră mai întâi să navigheze sub vânt și constatarea că în această alură viteza ambarcațiunii era mulțumitoare.

După ce ocoliră Capul Epavei și Capul Ghearei, Pencroff manevră în aşa fel încât să prelungească navigația pe coasta meridională a insulei și, după ce străbătu câteva lungimi, el observă că *Bonadventure* putea să înainteze cu vânt strâns de aproximativ cinci carturi și că se menținea mulțumitor împotriva derivei. Gira foarte bine cu vântul în față, având «forță», cum zic marinarii, și câștigând viteză la volte.

Pasagerii lui *Bonadventure* erau de-a dreptul încântați. Nava lor era bună și la nevoie le putea fi foarte folositoare. Pe vremea asta frumoasă, cu briza bătând dintr-o direcție favorabilă, plimbarea era plăcută.

Pencroff se avântă în larg, la trei sau patru mile de coastă, în dreptul Portului Balonului. Insula le apăru atunci în toată întinderea ei și sub o nouă înfățișare, cu panorama variată a litoralului de la Capul Ghearei până la Promontoriul Reptilei, cu primele ei suprafețe împădurite în care coniferele contrastau cu frunzișul fragil al celorlalți arbori abia înmuguriți, și cu muntele Franklin, care domina ansamblul prin cele câteva creste înzăpezite, de un alb sclipitor.

— Cât e de frumos! strigă Harbert.

— Da, insula noastră e frumoasă și primitoare, răsunse Pencroff. O iubesc, cum o iubeam pe biata mea mamă! Ea ne-a primit, săraci și fără nimic, iar acum ce le lipsește celor cinci copii care i-au picat din cer?

— Nimic! răsunse Nab. Nimic, căpitane!

Și cei doi oameni de treabă scoaseră trei urale puternice în cinstea insulei lor!

Între timp, Gedeon Spilett, sprijinit de piciorul catargului, desena peisajul ce se înfățișa în fața ochilor lor.

Cyrus Smith se uita fără să rostească o vorbă.

— Ei bine, domnule Cyrus, întrebă Pencroff, ce ziceți de vasul nostru?

— Pare că se comportă bine, răsunse inginerul.

— Bun! Ce credeți acum, ar putea întreprinde o călătorie de lungă durată?

— Ce călătorie, Pencroff?

— Spre insula Tabor, bunăoară?

— Prietene, răsunse Cyrus Smith, cred că în caz de forță majoră n-ar trebui să șovăim să avem încredere în *Bonadventure*, chiar pentru o cursă mai lungă; dar, știi bine prin ce zbucium aş trece văzându-te că pleci spre insula Tabor, când nimic nu te obligă să te duci acolo.

— E bine că ne cunoaștem vecinii, răsunse Pencroff, care se încăpățâna în ideea sa. Insula Tabor e vecina noastră și alta n-avem! Politețea ne cere să-i facem, cel puțin, o vizită!

— Ei, drăcie! zise Gedeon Spilett. Prietenul nostru Pencroff are mania politeții!

— Ba deloc, ripostă marinarul pe care opozitia inginerului îl jinea nițel, dar n-ar fi vrut să-l supere.

— Gândește-te, Pencroff, răsunse Cyrus Smith, nu te poți duce singur spre insula Tabor.

- Îmi ajunge un însotitor.
- Fie, răsunse inginerul. Deci riști să lipsești colonia insulei Lincoln de doi coloniști din cinci?
- Din șase! răsunse Pencroff. Îl uitați pe Jup.
- Din șapte! adăugă Nab. Top prețuiește cât oricare altul!
- Nu există niciun risc, domnule Cyrus, continuă Pencroff.
- Te cred, Pencroff; dar îți repet, înseamnă să înfrunți primejdia fără să fie nevoie!

Încăpățânatul marinar nu răsunse și abandonă discuția, hotărât s-o reia mai târziu. Dar nici prin gând nu-i trecea că o întâmplare îi va veni în ajutor și că va schimba într-o acțiune umanitară ceea ce nu era decât un capriciu, la urma urmei discutabil.

Într-adevăr, după ce navigase în larg, *Bonadventure* se apropiere de coastă, îndreptându-se spre Portul Balonului. Era important să verifice trecerile situate între bancurile de nisip și recifuri, pentru a le baliza la nevoie, deoarece acest golfulet trebuia să devină portul de bază al vasului.

Nu se aflau decât la jumătate de milă de coastă și trebuiră să manevreze, înfruntând vântul care bătea din față. Viteza lui *Bonadventure* era în clipa aceea foarte redusă căci briza, potolită de înălțimea țărmului, abia de umfla pânzele, și marea, netedă ca oglinda, nu se mișca decât la suflarea unor rafale capricioase.

Harbert stătea în față pentru a indica trecerile, când deodată strigă:

- Virează spre coastă, Pencroff! Virează!
- Ce s-a întâmplat? întrebă marinarul ridicându-se. O stâncă?
- Nu... aşteaptă, spuse Harbert... nu văd bine... mai virează... bun... Acum înainte... puțin...

Între timp, spunând aceasta, Harbert, culcat de-a lungul bordajului, își cufundă repede un braț în apă, spunând:

— O sticlă!

Tinea în mâna o sticlă astupată, care plutea la câteva cabluri de coastă.

Cyrus Smith luă sticla. Fără a spune un cuvânt, făcu să sară dopul și scoase o hârtie udă pe care se puteau citi aceste cuvinte:

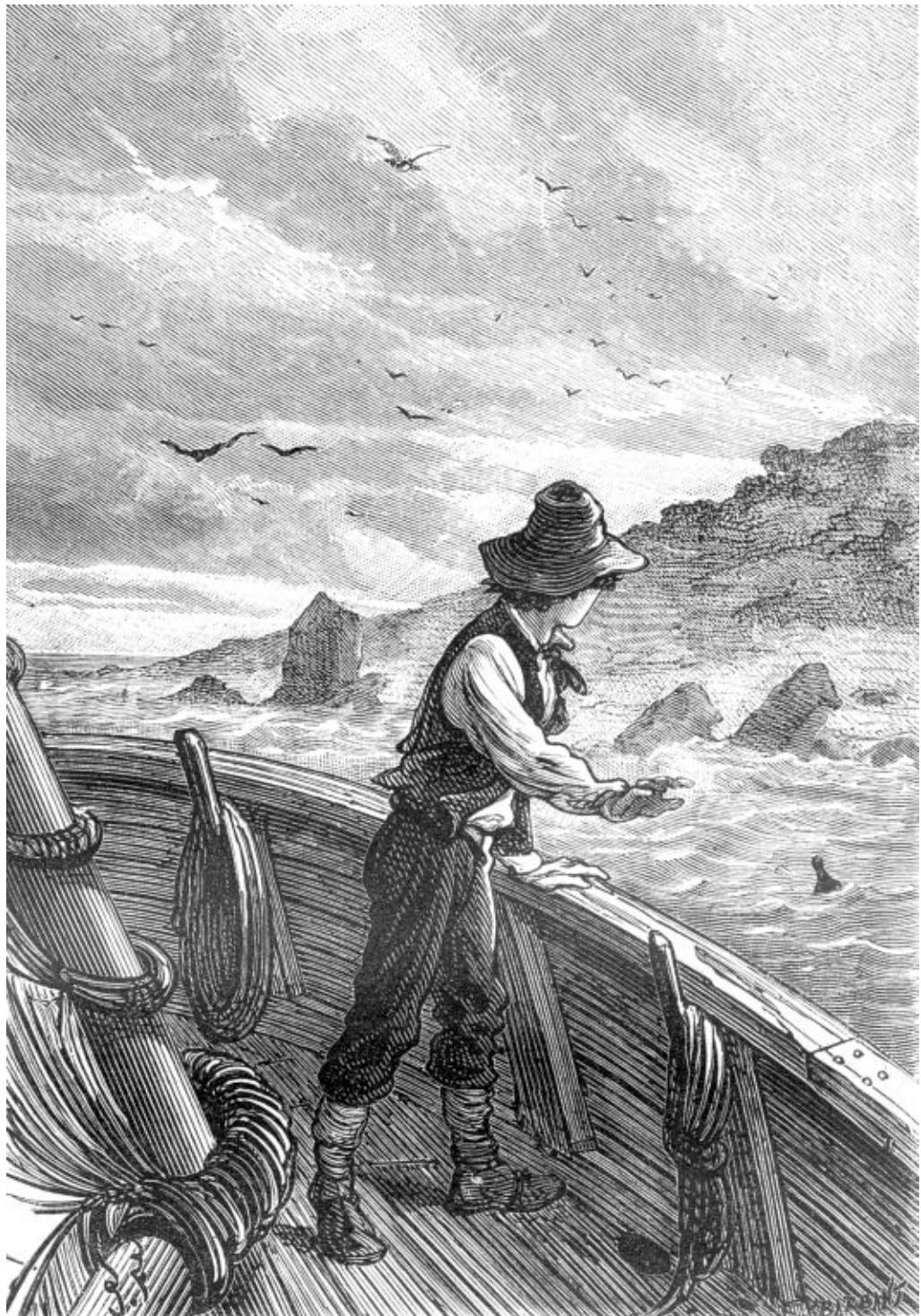
Naufragiat... Insula Tabor: 153° long V. – 37°11' lat. S.

Capitolul XIII

S-a hotărât plecarea. Ipoteze. Pregătiri. Cei trei pasageri. Prima noapte. A doua noapte. Insula Tabor. Cercetări pe plajă. Cercetări în pădure. Nimeni. Animale. Plante. O locuință. Pustiu

— Un naufragiat, strigă Pencroff, părăsit la câteva sute de mile de noi, pe insula Tabor! Acum, domnule Cyrus, n-o să vă mai împotriviți proiectului meu de călătorie!

— Nu, Pencroff, răsunse Cyrus Smith, și o să plecați cât mai repede cu putință.

— Chiar mâine?

— Chiar mâine!

Inginerul ținea în mâna hârtia pe care o scosese din sticlă. Se gândi la ea câteva clipe, apoi spuse din nou:

— Din acest document, prieteni, chiar din forma în care e conceput, putem trage următoarele concluzii: în primul rând că naufragiatul de pe insula Tabor este un om cu cunoștințe destul de avansate în marină, de vreme ce indică latitudinea și longitudinea insulei, conforme cu cele găsite și de noi, în al doilea rând că e englez sau american, întrucât documentul e scris în limba engleză.

— E perfect logic ce spui, răsunse Gedeon Spilett, și prezența naufragiatului explică găsirea lăzii pe țărmul insulei. A fost un naufragiu, de vreme ce există un naufragiat. În privința lui, oricine ar fi, din fericire pentru el, Pencroff a avut ideea de a construi vasul și de a-l pune la încercare chiar azi, căci numai o zi de întârziere și sticla s-ar fi putut sfărâma de recife.

— Așa e, spuse Harbert, e o întâmplare fericită că *Bonadventure* a trecut pe aici tocmai când sticla mai plutea!

— Și asta nu ți se pare bizar? îl întrebă Cyrus Smith pe Pencroff.

— Mie mi se pare că e un noroc, și atâta tot! răsunse marinarul. Dumneavoastră vedeți ceva extraordinar în asta, domnule Cyrus? Sticla trebuia să se îndrepte undeva, și de ce nu încoace, la fel de bine ca în altă parte?

— Poate că ai dreptate, Pencroff, răsunse inginerul, și totuși...

— Dar, remarcă Harbert, nimic nu dovedește că sticla plutește de mult timp pe mare.

— Nimic, răsunse Gedeon Spilett, și chiar documentul pare să fi fost scris recent. Ce crezi, Cyrus?

— E greu să verificăm și, de altminteri, vom afla asta curând, răsunse Cyrus Smith.

În timpul con vorbirii Pencroff nu rămăsese inactiv. Făcuse volta și *Bonadventure*, cu toate pânzele sus, înaintă rapid spre Capul Ghearei. Fiecare se gândeau la naufragiatul din insula Tabor. Mai era timp să fie salvat? Mare eveniment în viața coloniștilor! Ei însiși nu erau decât niște naufragiați, dar se temeau că un altul nu a fost tot atât de norocos ca ei și datoria lor era să-i vină în ajutor.

Capul Ghearei fu ocolit și *Bonadventure* ancoră la ora patru la gurile Râului Îndurării.

Seara puseră la punct amănușele referitoare la noua expediție. Li se păru nimerit ca Pencroff și Harbert, pricepuți în conducerea unei ambarcațiuni, să fie singurii care să pornească în această călătorie. Plecând a doua zi, în 11 octombrie, puteau să ajungă în ziua de 13 căci, cu vântul care sufla, nu aveau nevoie de mai mult de patruzeci și opt de ore pentru a face un drum de o sută cincizeci de mile. O zi de stat pe insulă, trei sau patru zile pentru întoarcere, puteau deci conta că la 17 octombrie vor fi înapoi în insula Lincoln. Vremea era frumoasă, barometrul urca din nou fără oscilații, vântul părea statornic; toate șansele erau deci de partea acestor oameni cumsecade, pe care o datorie umanitară îi ducea departe de insula lor.

Prin urmare, conform înțelegерii, Cyrus Smith, Nab și Gedeon Smith aveau să rămână la Casa-de-Granit; dar interveni o schimbare, căci Gedeon Spilett, care rămăsese și aici reporterul de la *New York Herald*, declară că va pleca mai degrabă înnot decât să scape o asemenea ocazie; aşa încât fu admis să ia și el parte la călătorie.

Seara o folosiră pentru a transporta la bordul lui *Bonadventure* așternuturi de pat, unelte, arme, muniții, o busolă, hrană pentru vreo opt zile, și după ce terminară cu încărcătura coloniștii urcară din nou la Casa-de-Granit.

A doua zi, la ora cinci dimineața, își luară rămas bun, nu fără o oarecare emoție și de o parte și de alta, și Pencroff, orientând pânzele în bătaia vântului, se îndreptă spre Capul Ghearei pe care trebuia să-l ocolească pentru a o lua apoi direct spre sud-vest.

Bonadventure se afla la un sfert de milă de coastă, când pasagerii ei zăriră pe înălțimile Casei-de-Granit doi oameni care le făceau semne. Erau Cyrus Smith și Nab.

— Prietenii noștri! strigă Gedeon Spilett. Iată prima noastră despărțire după cincisprezece luni!...

Pencroff, reporterul și Harbert făcură un ultim semn de rămas bun și Casa-de-Granit dispără curând după stâncile înalte ale capului.

În timpul primelor ore ale zilei, de pe *Bonadventure* se mai zărea coasta meridională a insulei Lincoln; curând însă ea nu mai apăru decât ca un coș verde, din care se ițea muntele Franklin. Înălțimile, micșorate din cauza depărtării, îi dădeau o infățișare neprielnică pentru a atrage navele în vecinătatea coastelor ei.

Promontoriul Reptilei fu depășit în jurul orei unu, abia la zece mile în larg. De la această distanță nu mai era posibil să se deslușească ceva din coasta occidentală care se întindea până la povârnișurile muntelui Franklin și, trei ore după aceea, tot ce reprezenta insula Lincoln dispăruse sub orizont.

Bonadventure se comporta perfect. Se sălta ușor pe valuri și se deplasa rapid. Pencroff grease săgeata și, având toate pânzele sus, urmă un drum în linie dreaptă orientându-se după busolă.

Din când în când Harbert îl înlocuia la cârmă și mâna Tânărului era atât de sigură încât marinarul nu-i putea reproşa nicio deviere bruscă.

Gedeon Spilett stătea de vorbă ba cu unul, ba cu celălalt, și la nevoie dădea o mâna de ajutor la cârmă. Căpitanul Pencroff era foarte mulțumit de echipajul său și tot pomenea de o recompensă de «un sfert de vin pe schimb!»

Spre seară, cornul lunii, care trebuia să ajungă la primul pătrar abia la 16 octombrie, se contură în crepusculul solar și se stinse curând. Noaptea fu întunecoasă, dar foarte instelată și o vreme frumoasă se vesteau pentru a doua zi.

Pencroff, din prudență, coborî săgeata, nevrând să se lase surprins de vreo briză mai puternică, cu pânza în vârful catargului. Era poate prea multă precauție pentru o noapte atât de calmă, dar Pencroff era un marinier prudent și nu putea fi dezaprobat.

Reporterul dormi o parte din noapte; Pencroff și Harbert se schimbară la cârmă din două în două ore. Marinarul se bizuia pe Harbert ca pe sine însuși și încrederea sa era îndreptățită de săngele rece și de firea cumpănătă a Tânărului. Pencroff îi indica drumul, aşa cum procedează comandantul cu timonierul său, și Harbert nu lăsa *Bonadventure* să devieze nici măcar cu un grad.

Noaptea trecu cu bine și ziua de 12 octombrie se scurse în aceleași condiții. Direcția sud-vest fu păstrată cu strictețe tot timpul zilei și, dacă *Bonadventure* nu avea de înfruntat vreun curent necunoscut, trebuia să ajungă în dreptul insulei Tabor.

Marea era pustie. Uneori, câte o pasare mare, albatros sau fregată, trecea la o bătaie de pușcă și Gedeon Spilett se întreba dacă nu cumva încredințase ultima sa cronică adresată lui *New York Herald* uneia din aceste puternice

zburătoare. Păsările erau singurele ființe care păreau să frecventeze zona oceanului între insula Tabor și insula Lincoln.

— Și totuși, observă Harbert, suntem în perioada când balenierele se îndreaptă în mod obișnuit spre partea meridională a Pacificului. Zău, nu cred că există o mare mai părăsită decât asta!

— Nu e chiar atât de pustie! răspunse Pencroff.

— Ce vrei să spui? întrebă reporterul.

— Păi, suntem și noi pe aici! Că doar vasul nu poate fi luat drept o epavă și persoanele noastre drept niște delfini!

Și Pencroff râse de gluma sa.

Seara, după toate socotelile, se putea aprecia că *Bonadventure* străbătuse în treizeci și șase de ore o distanță de o sută douăzeci de mile de la plecarea ei din insula Lincoln, adică a mers cu o viteză de trei mile și o treime pe oră. Briza era slabă și tindea să scadă. Totuși puteau nădăjdui ca a doua zi, în zori, dacă socoteala era exactă și direcția bună, să facă cunoștință cu insula Tabor.

Nici Gedeon Spilett, nici Harbert, nici Pencroff nu dormiră în noaptea de 12 spre 13 octombrie. În aşteptarea zilei următoare erau cuprinși de o puternică emoție. Existau atâtea incertitudini în acțiunea întreprinsă! Erau oare aproape de insula Tabor? Insula mai era oare locuită de naufragiatul în ajutorul căruia se duceau? Ce fel de om era acesta? Prezența lui nu va aduce o oarecare tulburare în mica lor colonie, atât de unită până atunci? Va consuma el oare să-și schimbe o închisoare pentru o alta? Toate întrebările acestea, care urmau fără îndoială să-și găsească răspuns a doua zi, îi țineau treji și, la primele licăriri ale zilei, își îndreptară rând pe rând privirile către întreg orizontul din vest.

— Pământ! strigă Pencroff în jurul orei șase dimineața.

Și cum era cu neputință ca Pencroff să se fi înșelat, era evident că pământul se afla acolo.

Ne dăm seama cât de bucuros era micul echipaj de pe *Bonadventure*! În câteva ore vor fi pe litoralul insulei!

Insula Tabor, un soi de coastă joasă, abia ivindu-se din valuri, nu se afla mai departe de cincisprezece mile. Corectată direcția vasului *Bonadventure*, care se afla puțin mai spre sudul insulei, și, pe măsură ce soarele răsărea, se văzură ici și colo câteva piscuri.

— Nu e decât o insuliță, cu mult mai puțin importantă decât insula Lincoln, remarcă Harbert, apărută probabil și ea în urma unei ridicări a scoarței submarine.

La ora unsprezece dimineața *Bonadventure* se afla la numai două mile și Pencroff, căutând o trecere pentru a ancora, înainta cu o deosebită băgare de seamă prin apele necunoscute.

Insulița putea fi acumă cuprinsă cu privirea în întregimea ei: șiruri de arbori de cauciuc înverziți și câțiva alți copaci înalți, din specia acelora care creșteau pe insula Lincoln. Dar, fapt destul de uimitor, nu se înălța niciun fum care să indice că insulița e locuită, nu apărea niciun semnal în vreun punct oarecare al litoralului.

Și totuși, documentul era indisutabil: exista un naufragiat, și acest naufragiat ar fi trebuit să stea la pândă!

Între timp nava se aventura printre trecerile destul de capricioase lăsate de recife și Pencroff urmărea cele mai mici sinuzități ale lor cu maximă atenție. Îl puse în cîrmă pe Harbert și, stând în față, la provă, cerceta apele, gata să strângă pânza, a cărei parămă o ținea în mâini. Gedeon Spilett, cu binoclul la ochi, observa tot țărmul fără să zărească nimic.

În sfîrșit, în jurul amiezii, *Bonadventure* se izbi cu etrava de o plajă de nisip. Ancora fu aruncată, pânzele strânse și echipajul micii ambarcațiuni coborî pe pământ.

Nu încăpea nicio îndoială, era insula Tabor întrucât, după hărțile cele mai recente, nu exista nici o altă insulă în această parte a Pacificului, între Noua Zeelandă și coasta americană.

Nava fu bine legată de mal, ca nu cumva refluxul să-o tragă în larg; apoi Pencroff și tovarășii săi, după ce se înarmară, urcară pe țărm pentru a ajunge la un soi de con, înalt de două sute cincizeci până la trei sute de picioare, care se ridică la o jumătate de milă.

— Din vîrful acestei coline, spuse Gedeon Spilett, vom putea avea, cu siguranță, o oarecare imagine asupra insuliței, ceea ce va ușura cercetările noastre.

— Înseamnă să facem aici, răspunse Harbert, ceea ce domnul Cyrus a făcut întâi și întâi pe insula Lincoln, urcând pe muntele Franklin.

— Exact, răspunse reporterul, și este cel mai bun procedeu!

Tot vorbind, exploratorii înaintau pe marginea unei pajîsti ce se sfârșea la poalele conului. În fața lor zburau stoluri de porumbel de stâncă, de

rândunele de mare, asemănătoare cu cele din insula Lincoln. În pădurea ce se întindea la stânga, de-a lungul pajiștei, auziră foșnet de iarbă, semn că se aflau acolo animale ce-o luaseră la picior; dar până în acel moment nimic nu arăta că insulița era locuită.

Ajunsî la poalele conului, Pencroff, Harbert și Gedeon Spilett îl urcară în câteva clipe și privirile lor cuprinseră întreaga zare.

Se aflau fără doar și poate pe o insulă cu o circumferință nu mai mare de șase mile, iar perimetru ei, nu prea înzestrat cu capuri sau promontorii, prea puțin scobit de golfuri sau golfulete, avea forma unui oval alungit. Pretutindeni, împrejur, marea, complet pustie, se întindea la nesfârșit. Nu se vedea nicio urmă de pământ, nicio pânză de corabie în depărtare.

Insulița, împădurită pe toată suprafața ei, nu avea diversitatea de relief a insulei Lincoln, stearpă și sălbatică într-o parte, dar rodnică și bogată în alta. Aici era o masă uniformă de vegetație, dominată de două sau trei coline nu prea înalte. Curgând de-a curmezișul insulei, printr-o pajiste întinsă, un pârâu se vîrsa în mare pe coasta occidentală, printr-o deschidere strâmtă.

— Cam mic domeniul! făcu Harbert.

— Da, răspunse Pencroff, ar fi fost neîncăpător pentru noi!

— Și, pe deasupra, răspunse reporterul, pare nelocuit.

— Ce-i drept, încuviață Harbert, nimic nu dă în vîleag aici prezența omului.

— Să coborâm și să căutăm, propuse Pencroff.

Marinarul și cei doi tovarăși ai săi se întoarseră la țărm pe locul unde lăsaseră ambarcațiunea. Hotărâră să facă înconjurul insulei mergând pe litoral, înainte de a se încumeta în interior, astfel încât niciun colț să nu scape neinvestigat.

Plaja era ușor de străbătut, fiind tăiată doar în câteva locuri de stânci mari, lesne de ocolit. Exploratorii coborâră spre sud, gonind numeroase stoluri de păsări acvatice și turme de foci, care se aruncau în mare îndată ce-i zăreau de departe.

— Animalele astea, remarcă reporterul, nu văd oameni pentru prima oară. Se tem de noi, deci ne cunosc.

După o oră, toți trei ajunseseră la colțul sudic al insuliței ce se termina cu un cap ascuțit, și urcară spre nord mergând de-a lungul coastei occidentale, alcătuită tot din nisip și stânci, mărginită în spate de păduri dese.

Nicăieri vreo urmă de locuință, nicăieri amprenta vreunui pas de om, pe tot perimetrul insuliței care fu străbătută în întregime în patru ore.

Era un lucru cel puțin neobișnuit, care te făcea să crezi că insula Tabor nu era sau nu mai era locuită. Poate că, la urma urmei, documentul era vechi de mai multe luni sau de mai mulți ani și era posibil, în acest caz, ca naufragiatul fie să fi fost repatriat, fie să fi murit din pricina lipsurilor.

Pencroff, Gedeon Spilett și Harbert, făcând ipoteze mai mult sau mai puțin plauzibile, măncără repede la bordul naval, pentru a-și putea relua explorarea și a o continua până la căderea nopții.

La ora cinci seara se aventurară în pădure.

Numeroase animale fugiră la apropierea lor, în primul rând capre și porci care aparțineau, după cum era ușor de remarcat, speciilor europene. Fără îndoială că vreo balenielă le debarcase pe insulă unde se înmulțiseră repede. Harbert își făgădui să ia cu el una sau două perechi vii, pentru a le duce pe insula Lincoln.

Deci nu încăpea îndoială că oamenii vizitaseră cândva insulița.

Faptul le apăru și mai limpede atunci când, străbătând pădurea dădură peste cărări bătătorite, trunchiuri de arbori doborâți de secure, pretutindeni semne ale muncii omenești; dar arborii, care începuseră să putrezească, fuseseră doborâți de mulți ani, crestăturile de secure erau acoperite de mușchi, iar iarba creștea lungă și stufoasă pe poteci, încât anevoie mai puteai recunoaște ceva.

— Asta dovedește, remarcă Gedeon Spilett, nu numai că pe această insuliță au debarcat oameni, dar că au și locuit aici un anumit timp Cine erau ei? Câți erau? Câți au rămas?

— Documentul, spuse Harbert, nu pomenește decât de un singur naufragiat.

— Ei bine, dacă se mai află pe insulă, răsunse Pencroff, nu se poate să nu-l găsim!

Explorarea continuă deci. Marinarul și echipajul său, apucând firește pe drumul ce tăia de-a curmezișul insulița, merseră pe lângă pârâul ce se îndrepta spre mare.

Dacă animalele de origine europeană, dacă unele lucrări datorate mâinii omenești demonstrau fără tăgadă că omul locuise pe insula asta, același lucru îl dovedeau și câteva exemplare ale regnului vegetal. În unele locuri, în

mijlocul luminișurilor, era vizibil că pământul fusese plantat cu legume, dar probabil într-o perioadă destul de îndepărtată.

Mare fu bucuria lui Harbert când recunoscu cartofi, cicoare, măcriș, morcovi, varză, napi; era de ajuns să culeagă sămânța lor ca să îmbogățească solul insulei Lincoln!

— Bine, bine! spuse Pencroff. Toate astea o să-i dea de lucru lui Nab, ca și nouă. Dacă, deci, nu-l găsim pe naufragiat, cel puțin călătoria noastră nu e fără rost și Providența ne răsplătește!

— Fără îndoială, răspunse Gedeon Spilett; dar, văzând starea în care se găsesc plantațiile, e de presupus că insula nu mai e locuită de multă vreme.

Într-adevăr, întări Harbert, căci un locuitor, oricine ar fi fost el, n-ar fi lăsat în paragină o cultură atât de importantă!

— Da! zise Pencroff. Naufragiatul a plecat... Așa s-ar crede...

— Trebuie deci să admitem că documentul e mai vechi?

— Fără îndoială!

— Și că sticla n-a ajuns pe insula Lincoln decât după ce a plutit mult timp pe mare?

— De ce nu? răspunse Pencroff. Dar iată, se lasă noaptea, adăugă el, și cred că e mai bine să ne intrerupem cercetările.

Să ne întoarcem la bord și mâine o vom lua de la capăt, spuse reporterul.

Era cel mai înțelept lucru de făcut și sfatul era pe cale să fie urmat când Harbert, arătând conturul unei suprafețe nedeslușite printre arbori, exclamă:

— O locuință!

Îndată, toți trei se îndreptară într-acolo. La lumina apusului de soare au putut vedea că adăpostul era construit din scânduri și acoperit cu o pânză groasă, gudronată.

Ușa, pe jumătate închisă, fu dată la o parte de Pencroff, care păși în grabă înăuntru.

Locuința era goală.

Capitolul XIV

Inventarul. Noaptea. Câteva litere. Continuarea cercetărilor. Plante și animale. Harbert trece printr-o mare primejdie. La bord. Plecarea. Vreme proastă. O licărire a instinctului. Pierduți pe mare. Un foc aprins la timp
Pencroff, Harbert și Gedeon Spillet rămaseră tăcuți în întuneric.
Pencroff strigă cu glas tare.

Nu primi niciun răspuns.

Marinarul lovi atunci amnarul și aprinse un vreasc, luminând o odăiță ce părea cu totul părăsită. În fund se afla o vatră încropită grosolan, cu un pumn de cenușă rece în ea și cu un braț de lemn uscate pe deasupra. Pencroff aruncă acolo rămurica aprinsă și lemnenele luară foc troznind și luminând odaia cu pălălia lor.

Marinarul și cei doi tovarăși ai săi zăriră atunci un pat în dezordine, pături ude și îngălbene, care dovedeau că nu mai erau folosite de multă vreme; într-un colț al vatrei, două ceainice acoperite de rugină și o cratiță răsturnată; apoi un dulap cu câteva haine de marinar pe jumătate mucegăite; pe masă, un tacâm de cositor și o Biblie roasă de umezeală; într-un colț, câteva unelte – lopată, cazma, târnăcop, două puști de vânătoare, dintre care una stricată; pe o scândură, folosind drept etajeră un butoiaș cu praf de pușcă neatins, un butoiaș cu alice și mai multe cutii cu capse; totul acoperit de un strat gros de praf adunat poate de ani și ani.

— Nu e nimeni aici, spuse reporterul.

— Nimeni, întări Pencroff.

— Odaia asta n-a mai fost locuită de mult timp, remarcă Harbert.

— Da, de mult timp! răsunse reporterul.

— Domnule Spilett, interveni atunci Pencroff. Decât să ne întoarcem la bord, cred că e mai bine să rămânem peste noapte aici.

— Ai dreptate, Pencroff, răsunse Gedeon Spilett, și dacă se întoarce proprietarul, ei bine, poate că nu se va plânge că și-a găsit locul ocupat!

— Nu se va întoarce! replică marinarul dând din cap.

— Crezi că a părăsit insula? întrebă reporterul.

— Dacă ar fi părăsit insula, ar fi luat cu el armele și uneltele, răsunse Pencroff. Știți cât de mult prețuiesc naufragiații asemenea obiecte, care sunt ultimele epave ale naufragiului. Nu, nu, repetă marinarul cu o voce sigură, n-a părăsit insula. Dacă s-ar fi salvat cu o barcă făcută de el, abia n-ar fi lăsat aceste lucruri de primă necesitate. Nu, el se află pe insulă!

— Viu?... întrebă Harbert.

— Viu sau mort. Dar, dacă e mort, presupun că nu s-a îngropat singur, răsunse Pencroff și-i vom regăsi cel puțin rămășițele pământești!

Se înțeleseră deci să rămână noaptea în locuința părăsită; o provizie de lemn aflată într-un colț era de ajuns s-o încălzească. După ce-au închis ușa, Pencroff, Harbert și Gedeon Spilett, așezăți pe o bancă, rămaseră acolo,

vorbind puțin, duși pe gânduri. Se găseau într-o stare de spirit lesne de înțeles și, cum era de așteptat, ascultau încordați zgomotele de afară. Dacă ușa s-ar fi deschis deodată și dacă ar fi apărut în fața lor un om, n-ar fi fost defel surprinsi, cu toate că încăperea arăta că e părăsită – și mâinile lor erau gata să strângă mâinile acestui om, ale acestui naufragiat, ale acestui prieten necunoscut pe care tot niște prieteni îl așteptau.

Nu se auzi însă niciun zgomot, ușa nu se deschise și astfel trecuă orele.

Cât de lungă le păru noaptea marinarului și celor doi tovarăși ai săi! Numai Harbert dormi două ore, căci la vârsta lui somnul e o necesitate. Erau grăbiți să-și reînceapă explorarea și să scotocească insula până în colțurile sale cele mai tainice. Concluziile trase de Pencroff erau cât se poate de îndreptățite și era aproape sigur că, întrucât casa era părăsită, iar uneltele, instrumentele, armele se mai găseau încă aici, gazda murise. Se cuvenea deci să-i caute rămășițele și să le aşeze în mormânt.

Se făcu ziuă. Trecuă imediat la cercetarea locuinței.

Fusecă clădită, într-adevăr, într-un loc prielnic, în spatele unei mici coline, adăpostită de cinci sau șase arbori de cauciuc superbi. În fața ei și printre arbori toporul croise un lumeniș larg, care îngăduia privirii să ajungă până la suprafața mării. O mică peluză, înconjurate de un gard de lemn, care se năruise, ducea spre țărm, pe stânga căruia se deschideau gurile părăului.

Era ușor de recunoscut că scândurile din care fusese construită locuința proveneau din coca sau din puntea unei nave. Era deci probabil că un vas în derivă fusese aruncat pe coasta insulei; că cel puțin un om din echipaj se salvase și că, folosind rămășițele vasului, acest om, având la dispoziție unelte, construise locuința.

Lucrul fu și mai evident când Gedeon Spilett, după ce se învârtise în jurul ei, zări pe o scândură – probabil una din cele care alcătuiau bordajul navei naufragiate – aceste litere pe jumătate șterse:

Br. tan.. a

— *Britannia!* strigă Pencroff, pe care reporterul îl chemase. E un nume obișnuit pentru nave și n-aș putea spune dacă vasul era englez sau american!

— N-are prea mare importanță, Pencroff!

— Într-adevăr, n-are mare importanță, încuviință marinarul; pe supraviețitorul echipajului, dacă mai trăiește, îl vom salva, oricarei țări ar apartine! Dar, înainte de-a reîncepe explorarea noastră, să ne întoarcem la *Bonadventure!*

Pencroff se simțea cuprins de un soi de neliniște în legătură cu nava sa. Dar dacă insulița era totuși locuită și vreun locuitor pusesese mâna pe ea?... Ridică însă din umeri la această presupunere de necrezut.

Cert este că marinul nu era deloc supărat că se duce să ia masa la bord. Drumul, de altminteri deschis pe de-a întregul, nu era lung – abia dacă avea o milă. O porniră deci, tot scotocind cu privirea pădurea și crângurile, unde capre și porci goneau cu sutele.

Douăzeci de minute după ce părăsise locuința, Pencroff și tovarășii săi revedeau coasta orientală a insulei unde se afla *Bonadventure*, ținut de ancora care mușca adânc nisipul.

Pencroff nu-și putu reține un oftat de ușurare. La urma urmei vasul era ca un copil al său, iar părinții au dreptul să fie deseori neliniștiți, chiar și fără temei.

Urcară la bord, prânziră, astfel încât să poată cina foarte târziu; apoi explorarea fu reluată cu cea maimeticuloasă grijă.

În fond, era foarte probabil că unicul locuitor al insuliței murise. Astfel încât ei căutau mai curând urmele unui mort decât ale unui om viu! Dar cercetările lor fură zadarnice, și în prima jumătate a zilei scotociră fără folos printre arborii mari ce acopereau insulița. Trebuiră atunci să admită că, dacă naufragiatul era mort, nu mai rămăsese nicio urmă din cadavrul său și că, fără îndoială, vreo fiară îl devorase până la ultimul oscior.

— O să plecăm înapoi mâine, în zorii zilei, le spuse Pencroff celor doi tovarăși ai săi care se culcaseră după-masă la umbra unor pini pentru a se odihni câteva clipe.

— Cred, adăugă Harbert, că putem lua fără remușcări ustensilele care au aparținut naufragiatului!

— Și eu cred, răspunse Gedeon Spilett, iar armele și uneltele le vor completa pe cele de la Casa-de-Granit. Dacă nu mă însel, provizia de praf de pușcă și de alice e măricică.

— Da, răspunse Pencroff, dar să nu uităm să punem mâna pe una sau două perechi de porci, care nu se găsesc pe insula Lincoln...

— Și să strângem niște semințe, adăugă Harbert, care ne vor da toate legumele din vechiul și nou l continent.

— În cazul acesta, poate că ar fi mai potrivit, spuse reporterul, să mai rămânem o zi pe insula Tabor, ca să culegem tot ce ne poate fi folositor.

— Nu, domnule Spillet, răspunse Pencroff, vă cer să plecăm mâine în zorii zilei. Mi se pare că vântul are de gând să-și schimbe direcția înspre apus și, aşa cum am avut vânt prielnic la sosire, vom avea și la întoarcere.

— Așa e, să nu pierdem vremea, răspunse Pencroff. Tu, Harbert, ocupă-te de recoltarea semințelor, pe care le cunoști mai bine decât noi. În timpul ăsta domnul Spillet și cu mine vom merge la vânătoare de porci și, chiar dacă nu-l avem pe Top cu noi, sper să izbutim să prinDEM câțiva.

Harbert o luă deci pe poteca ce trebuia să-l ducă spre partea cultivată a insuliței, în timp ce marinarul și reporterul se întorceau direct în pădure.

Destule exemplare din rasa porcină trecură în goană prin fața lor; animalele, neașteptat de sprintene, nu erau dispuse să lase pe cineva să se apropie de ele. Totuși, după o jumătate de oră de urmărire, vânătorii reușiseră să pună mâna pe o pereche, ascunsă într-o băltoacă într-un hătiș adânc, când răsunără țipete la câteva sute de pași în nordul insuliței. Țipetele erau însotite de niște răgete înfiorătoare ce nu aveau nimic omenesc. Pencroff și Gedeon Spillet se ridicară și porcii profitară de această mișcare pentru a fugi, chiar în clipa când marinarul pregătea frânghiile ca să-i lege.

— E vocea lui Harbert! spuse reporterul.

— Repede! strigă Pencroff.

— Și imediat, marinarul și Gedeon Spillet alergară cât îi țineau picioarele spre locul de unde veneau țipetele.

Au făcut bine că s-au grăbit, căci la o cotitură a potecii, lângă o pajiște, îl zăriră pe Tânăr doborât la pământ de o ființă sălbatică, fără îndoială o maimuță uriașă care sărise la el.

Într-o clipă, Pencroff și Gedeon Spillet se repeziră la monstru, îl smulseră pe Harbert din ghearele lui, apoi îl trântiră la pământ, ținându-l să nu fugă. Marinarul avea o putere de Hercule, reporterul era și el voinic și, cu toate că opunea rezistență, dihania fu bine legată, astfel încât nu mai putea face nicio mișcare.

— N-ai pătit nimic, Harbert? întrebă Gedeon Spillet.

— Nu, nu!

— Ah, dacă te-ar fi rănit maimuța asta!... strigă Pencroff.

— Dar nu e o maimuță! răspunse Harbert.

Auzind aceste cuvinte, Pencroff și Gedeon Spillet priviră spre ființă ciudată ce zacea la pământ.

Într-adevăr, nu era o maimuță! Era o creatură umană, un om! Dar ce fel de om! Un sălbatic în sensul cel mai groaznic al cuvântului, și cu atât mai însămicător cu cât părea că ajunsese în ultimul hal de îndobitoare.

Părul răvășit, barba zbârlită, lungă până la piept, trupul gol acoperit doar de o zdreanță de pătură ce-i încingea șalele, ochii holbați, mâinile uriașe, unghiile nemăsurat de lungi, pielea obrazului închisă, de culoarea acajuului, picioarele crăpate de parcă ar fi avut copite; astfel arăta jalmica ființă care trebuia, totuși, numită om! Dar, pe drept cuvânt, se puteau întreba dacă în acest trup mai rămăsese măcar o fărâmă de conștiință sau dacă supraviețuise în el doar josnicul instinct al brutei!

— Sunteți sigur că este un om sau că a fost vreodată? îl întrebă Pencroff pe reporter.

— Din păcate, nu începe îndoială, răsunse acesta.

— O fi deci naufragiatul? spuse Harbert.

— Da, răsunse Gedeon Spillet, dar nefericitul nu mai are în el nimic omenesc!

Reporterul rostise adevărul. Era limpede că dacă naufragiatul fusese cândva o ființă civilizată, singurătatea făcuse din el un sălbatic, ba mai rău, poate, un adevărat om al pădurii. Sunete răgușite îi ieșeau din gâtlej printre dinții ascuțiți ca ai carnivorelor, făcuți parcă anume pentru a sfâșia carne crudă. Cu siguranță că memoria îl părăsise demult, nu mai știa să se folosească de unelte, de arme, nu se mai pricepea să aprindă un foc! Se vedea că e sprinten, dar că toate calitățile sale fizice se dezvoltaseră în dauna calităților morale.

Gedeon Spillet îi vorbi. Nu păru să înțeleagă, nici să audă măcar... Si totuși, privindu-l drept în ochi, reporterului i se păru că nu se stinsese în el orice urmă de judecată.

De altfel, prizonierul nu se zbătea și nu încerca deloc să se dezlege. Era oare copleșit de prezența celor al căror semen fusese? Regăsea în vreun colț al creierului o amintire fugăre care să-l readucă spreumanitate? Liber fiind, ar fi încercat să fugă, sau ar fi rămas? Nu știau, dar nu făcură încercarea, și după ce-l cercetară cu atenție pe acest nefericit, Gedeon Spillet spuse:

— Oricine ar fi, oricine ar fi fost și orice ar putea deveni, datoria noastră este să-l luăm cu noi pe insula Lincoln!

— Da, da, răsunse Harbert, și poate că vom reuși, îngrijindu-l, să trezim în el o licărire de inteligență!

— Sufletul nu pierde, spuse reporterul, și am avea o mare mulțumire dacă această făptură ar putea fi smulsă din brutizare!

Pencroff dădea din cap neîncrezător.

— În orice caz, adăugă reporterul, trebuie să încercăm în numele omeniei.

Era într-adevăr datoria lor de fințe civilizate. Toți trei își dădeau seama de asta și știau prea bine că Cyrus Smith le va aproba hotărârea.

— Să-l lăsăm legat? întrebă marinarul.

— Poate că va merge dacă îi dezlegăm picioarele? propuse Harbert.

— Să încercăm, răspunse Pencroff.

Frânghiile care împiedicau picioarele prizonierului fură desfăcute, dar brațele sale rămaseră bine legate. El se ridică singur, fără să manifeste nicio dorință de a fugi. Privirea sa sticloasă îi săgeta pe cei trei oameni ce mergeau alături de el și nimic nu arăta că-și amintește c-ar fi semenul lor sau c-ar fi fost vreodată. De pe buzele sale ieșea un șuierat neîntrerupt și, în povida înfățișării lui sălbatică, nu încerca să opună rezistență.

La sfatul reporterului, nenorocitul fu dus la casa lui. Poate că vederea obiectelor ce-i aparțineau va face o oarecare impresie asupra lui. Poate că o scânteie ar fi de ajuns ca să reînvie gândirea sa încețoșată, să-i reaprindă sentimentele stinse!

Locuința nu era departe. În câteva minute ajunseră cu toții acolo; dar prizonierul nu recunoscu nimic, părea că nu-și mai dă seama de tot ce-l înconjoară!

Ce altceva puteau presupune văzând halul de brutizare la care ajunsese nefericitul, decât că întemnițarea sa pe insuliță dura de multă vreme și că, după ce venise aici ca ființă rațională, izolarea îl adusese într-o asemenea stare?

Reporterul se gândi atunci că vederea focului va acționa poate asupra lui și, într-o clipă, o vâlvătăie mare, în stare să atragă chiar și animalele, lumină încăperea.

Vederea flăcării păru la început să stârnească atenția naufragiatului, dar imediat se trase înapoi și privirea sa inconștientă se stinse iarăși.

Era limpede, nu le rămânea altceva de făcut, cel puțin pentru moment, decât să-l ducă pe bordul lui *Bonadventure*; ceea ce și făcură, lăsându-l acolo, sub supravegherea lui Pencroff.

Harbert și Gedeon Spillet se întoarseră pe insuliță pentru a-și termina treburile, și câteva ore după aceea se înapoiară aducând cu ei uneltele și armele, semințele de legume, câteva păsări vânate și două perechi de porci. Totul fu îmbarcat și *Bonadventure* fu gata să ridice ancora a doua zi în zori, îndată ce se va face simțită mareea.

Prizonierul fu instalat în încăperea din față, unde rămase liniștit, tăcut, surd și mut totodată.

Pencroff îi dădu de mâncare, dar el respinse carnea friptă care, fără îndoială, nu-i mai plăcea. Și într-adevăr, când marinarii îi arătă una din rațele vânate de Harbert, se aruncă asupra ei cu o lăcomie animalică și o devoră.

— Credetă că-și va reveni? întrebă Pencroff dând din cap.

— Poate, răsunse reporterul. Nu e imposibil ca îngrijirile noastre să aibă o influență asupra lui, căci numai singurătatea l-a schimbat într-un asemenea hal, or, de-acum înainte nu va mai fi singur!

— Cu siguranță că bietul de el se află în starea astă de multă vreme! spuse Harbert.

— E posibil, răsunse Gedeon Spillet.

— Oare ce vârstă o fi având? întrebă Tânărul.

— E greu de spus, răsunse reporterul, barba deasă ce-i acoperă fața nu lasă să-i vezi trăsăturile, dar cred că nu mai e Tânăr și presupun că are cel puțin cincizeci de ani.

— Ați remarcat, domnule Spillet, cât de înfundați îi sunt ochii în orbite? întrebă Tânărul.

— Da, Harbert, dar sunt mai umani decât ai fi înclinat să crezi, judecând după infățișarea lui.

— În sfârșit, o să vedem, interveni Pencroff, și sunt curios să aud părerea domnului Smith despre sălbaticul nostru. Am plecat să căutăm o făptură omenească și ne întoarcem cu un monstru! Mă rog, facem și noi ce putem!

Trecu noaptea și nu știu dacă prizonierul a dormit sau nu; însă, în orice caz, cu toate că fusese dezlegat, nu se mișcase. Era ca fiarele, pe care primele momente de izolare le năucesc și care devin furioase mai târziu.

În zorii zilei de 15 octombrie se produse o schimbare a vremii, aşa cum prevăzuse Pencroff. Vântul își schimbă direcția spre nord-vest favorizând întoarcerea lui *Bonadventure*; dar, în același timp, vremea se răci, ceea ce facea navigația mai dificilă.

La ora cinci dimineața ridicară ancora. Pencroff strânse o terțarolă din vela mare și puse prova pe direcția est-nord-est, astfel încât să meargă direct spre insula Lincoln.

În prima zi a cursei nu se petrecu niciun incident. Prizonierul rămăsesese liniștit în cabina din față și, încrucit fusese marinar, părea că agitația mării avea asupra lui o influență binefăcătoare. Îi revenea oare în minte vreo amintire a fostei sale meserii? În orice caz rămânea calm, mai degrabă uimit decât abătut.

A doua zi – 16 octombrie – vântul se răci foarte tare, suflând și mai mult spre nord, deci într-o direcție mai puțin prielnică înaintării lui *Bonadventure* care sălta pe valuri. Pencroff ajunse curând să țină cârma tot timpul și, fără să spună nimic, începu să fie neliniștit de starea mării, care se năpustea cu violență asupra ambarcațiunii. Dacă vântul nu se schimba, va avea cu siguranță nevoie de mai mult timp pentru a ajunge la insula Lincoln, decât a fost necesar pentru a atinge țărmul insulei Tabor.

Într-adevăr, în dimineața de 17, deși trecuseră patruzeci și opt de ore de când *Bonadventure* plecase, nimic nu arăta că se afla în preajma insulei. Dealtminteri, era imposibil să aprecieze drumul străbătut, căci nu se putea bizui pe niște calcule aproximative, deoarece atât direcția cât și viteza erau foarte neregulate.

După douăzeci și patru de ore, încă nu se zărea nici urmă de pământ. Vântul continua să sufle tare, iar marea era îngrozitor de agitată. Trebuiră să manevreze cu rapiditate pânzele ambarcațiunii, pe care izbiturile valurilor o acopereau în mare parte, să micșoreze suprafața lor și să schimbe deseori murele, alergând tot timpul pe punte. Se întâmplă chiar ca, în ziua de 18, *Bonadventure* să fie acoperit cu totul de un val și, dacă pasagerii n-ar fi fost prevăzători și nu s-ar fi legat pe punte, ar fi fost luați de apă.

Cu acest prilej, Pencroff și tovarășii săi, foarte preocupați să se degajeze, primiră un ajutor nesperat din partea prizonierului, care se repezi prin tambuchi, de parcă instinctul său de marinar ar fi ieșit la suprafață, și sfărâmă parapetele cu o puternică lovitură de cange, pentru ca apa ce umplea puntea să se scurgă cât mai repede; apoi, după ce treaba fu terminată, fără a scoate o vorbă, coborî din nou în cabina sa.

Pencroff, Gedeon Spillet și Harbert, cu totul uluiți, îl lăsaseră să acționeze.

Totuși situația era proastă și marinarul avea motive să credă că s-au rătăcit pe această mare uriașă, fără vreo posibilitate de a regăsi drumul!

Noaptea de 18 spre 19 fu întunecoasă și rece. Totuși, spre ora unsprezece, vântul se liniști, hula se potoli și *Bonadventure*, nemaifiind scuturat atât de tare, căpăta o viteză mai mare. Altminteri înfruntase admirabil marea.

Nici Pencroff, nici Gedeon Spillet, nici Harbert nu dormiră măcar o oră. Vegheără cu o deosebită grijă, căci sau insula Lincoln nu era departe, lucru de care și-ar fi dat seama în zori, sau *Bonadventure*, dus de curenți, derivase în altă direcție și atunci era imposibil să găsească drumul bun.

Pencroff, deși nespus de neliniștit, nu deznădăduia, căci era un marinar călit; stând la cărmă se străduia cu îndărătnicie să străpungă întunericul de nepătruns ce-l învăluia.

Către ora două se ridică brusc.

— Un foc! Un foc! strigă el.

Și într-adevăr, o licărire puternică se zărea la douăzeci de mile spre nord-est. Insula Lincoln se afla acolo, și flacăra, în mod evident aprinsă de Cyrus Smith, indica drumul ce trebuia urmat.

Pencroff, care naviga prea mult spre nord, schimbă direcția și îndreptă nava spre focul ce strălucea deasupra orizontului ca o stea dintre cele mai mari.

Capitolul XV

Întoarcerea. Discuție. Cyrus Smith și necunoscutul Portul Balonului.

Devotamentul inginerului. O experiență emoționantă. O lacrimă!

A doua zi – 20 octombrie – la șapte dimineață, după patru zile de călătorie, *Bonadventure* acosta lin pe plajă la gurile Râului Îndurării.

Cyrus Smith și Nab, foarte îngrijorați de vremea rea și de faptul că absența tovarășilor lor se prelungea, se urcaseră încă din zori pe Platoul Marii Priveliști și zăriseră în sfârșit ambarcațiunea, care întârziase atâtă la înapoiere.

— Domnul fie lăudat! Iată-i! strigă Cyrus Smith.

Iar Nab, de bucurie, începu să danseze și să se învârtă în jurul lui, bătând din palme și strigând: «Ah, stăpâne!» pantomimă mai emoționantă decât cel mai frumos discurs!

Primul gând al inginerului, numărând persoanele pe care le putea zări pe puntea lui *Bonadventure*, fusese că Pencroff nu-l găsise pe naufragiatul de

pe insula Tabor sau că, în cel mai bun caz, nefericitul refuzase să părăsească insula pentru a schimba o încisoare cu alta.

Și într-adevăr Pencroff, Gedeon Spillet și Harbert erau singuri pe puntea navei.

În clipa acostării, inginerul și Nab îi așteptau pe țărm și, înainte ca pasagerii să fi sărit pe nisip, Cyrus Smith le spuse:

— Prieteni, am fost destul de îngrijorați de întârzierea voastră! Vi s-a întâmplat vreo nenorocire?

— Nu, răsunse Gedeon Spillet, dimpotrivă, totul a mers de minune. O să vă povestim.

— Totuși, continuă inginerul, cercetarea voastră a dat greș, de vreme ce sunteți tot trei, ca și la plecare!

— Greșiti, domnule Cyrus, răsunse marinul, suntem patru!

— L-ați descoperit pe naufragiat?

— Da.

— Și l-ați adus cu voi?

— Da.

— Viu?

— Da.

— Unde e? Cine e?

— Este, răsunse reporterul, sau, mai degrabă, a fost un om! Iată, Cyrus, tot ce-ți putem spune.

Inginerul fu pus îndată la curent cu cele petrecute în timpul călătoriei. Îi povestiră în ce împrejurări se desfășuraseră cercetările, cum singura locuință a insuliței fusese de multă vreme părăsită, cum în sfârșit capturaseră un naufragiat ce părea să nu mai aparțină speciei umane.

— Și, adăugă Pencroff, tocmai de aceea nici nu știu dacă am făcut bine aducându-l aici.

— Sigur că ai făcut bine, Pencroff, răsunse hotărât inginerul.

— Dar nefericitul ăsta nu mai e în toate mințile!

— E posibil ca acum să fie aşa, răsunse Cyrus Smith; însă acum câteva luni nenorocitul era un om ca voi, ca mine. Și cine știe ce va deveni ultimul supraviețitor dintre noi, dacă ar rămâne multă vreme singur pe insula asta? Vai de cel ce e părăsit, prieteni; se pare că izolarea l-a scos din minți, dacă ați găsit sărmana ființă într-o asemenea stare!

— Dar, domnule Cyrus, întrebă Harbert, ce vă face să credeți că abrutizarea nefericitului datează de numai câteva luni?

— Pentru că documentul pe care l-am găsit fusese scris de curând, răsunse inginerul, și pentru că nimeni altcineva decât naufragiatul nu putea să-l scrie!

— Doar dacă, observă Gedeon Spillet, n-a fost întocmit de un tovarăș al acestui om, mort după aceea.

— E imposibil, dragul meu Spillet.

— De ce? întrebă reporterul.

— Pentru că documentul ar fi pomenit de doi naufragiați, răsunse Cyrus Smith, or el pomenește doar de unul singur.

Harbert povestii pe scurt întâmplările din timpul călătoriei și insistă asupra ciudatei reveniri ce avusese loc în mintea prizonierului atunci când, pentru o clipă, redevenise marină, în toiul vijeliei.

— Bine, Harbert, spuse inginerul, ai dreptate să acorzi o mare importanță acestui fapt. Nefericitul nu poate fi nevindecabil, numai desperarea l-a adus în halul de acum. Dar aici, regăsindu-și semenii, și întrucât mai are o fărâmă de conștiință, o să-l salvăm!

Sub privirile pline de compătimire ale inginerului și pline de uimire ale lui Nab, naufragiatul din insula Tabor fu scos din cabina pe care o ocupa la proba *Bonadventurei* și, de îndată ce puse piciorul pe pământ, manifestă în primul rând dorința de a fugi.

Dar Cyrus Smith, apropiindu-se de el, îi puse mâna pe umăr cu un gest plin de autoritate și-l privi cu o nesfârșită blândețe. Îndată, nenorocitul, supunându-se parcă unei dominații puternice, se liniști încetul cu încetul, lăsă ochii în jos, plecă fruntea și nu mai opuse nicio rezistență.

— Sărman părăsit! murmură inginerul.

Cyrus Smith îl observa atent. Judecând după aparențe, nefericita ființă nu mai avea nimic omenesc în ea, și totuși Cyrus Smith, aşa cum observase și reporterul, surprinsă în privirea lui o imperceptibilă licărire de inteligență.

Hotărâră că părăsitudinul, sau mai degrabă necunoscutul – căci în felul acesta îl numiră noii săi tovarăși de-acum înainte – va rămâne într-o din camerele Casei-de-Granit, de unde, de altminteri, nu poate să fugă. Se lăsă dus acolo fără greutate și, prinț-o atență îngrijire, puteau spera că, într-o bună zi, va deveni și el un membru al coloniei din insula Lincoln.

În timpul prânzului, pregătit în grabă de Nab – reporterul, Harbert și Pencroff fiind tare înfometăți – Cyrus Smith ceru să i se povestească în amănunțime toate întâmplările călătoriei de explorare a insuliței. Fu de acord cu prietenii săi că necunoscutul trebuie să fie englez sau american, căci numele de *Britannia* le dădea de gândit și, de altfel, pe sub barba neîngrijită și mărăcinișul ce-i slujea drept păr, inginerului i se păruse că recunoaște trăsături caracteristice anglo-saxonului.

— Dar, de fapt, spuse Gedeon Spillet adresându-se lui Harbert, nu ne-ai spus cum l-ai întâlnit pe sălbatic și nu știm altceva decât că te-ar fi sugrumat, dacă n-am fi avut norocul să ajungem la timp pentru a te salva!

— Pe cuvânt, răspunse Harbert, nu prea sunt în stare să povestesc ce anume s-a întâmplat. Cred că eram foarte absorbit de culesul plantelor când am auzit un zgomot ca de avalanșă, ce venea dintr-un arbore foarte înalt. Abia am avut timp să mă întorc. Nenorocitul ăsta,

C.H. BARRON

care era fără îndoială ghemuit într-un copac, s-a aruncat asupra mea mai repede decât durează să scot eu acum o vorbă, și dacă nu erau domnul Spilett și Pencroff...

— Băiatule, spuse Cyrus Smith, ai trecut printr-o mare primejdie, dar poate că, fără asta, sărmanul ar fi scăpat cercetărilor voastre și n-am fi avut un tovarăș în plus.

— Speri, deci, Cyrus, că o să izbutești să faci iarăși un om din el? întrebă reporterul.

— Da, răspunse inginerul.

După ce terminară prânzul, Cyrus Smith și tovarășii săi părăsiră Casa-de-Granit și se înapoiară pe plajă. Descărcără ambarcațiunea și inginerul, examinând armele și instrumentele, nu găsi nimic care ar fi putut să-l ajute măcar la stabilirea identității necunoscutului.

Porcii prinși pe insuliță fură socotiți ca o captură extrem de folositoare pentru coloniștii insulei Lincoln; mânară animalele la staulul de vite, unde se aclimatizară ușor.

Cele două butoiașe, conținând praf de pușcă și alice, ca și pachetele de capse explozive au fost și ele primite cu bucurie. Hotărâră chiar să-și facă un mic depozit de muniții, în afara Casei-de-Granit sau în grota superioară, unde nu era pericol de explozie. Totuși continuă să întrebuițeze pyroxylul; această substanță dând rezultate excelente, nu aveau motive să-o înlocuiască cu praful de pușcă obișnuit.

Când terminară descărcatul navei, Pencroff spuse:

— Domnule Cyrus, cred că ar fi prudent să-l punem pe *Bonadventure* al nostru într-un loc sigur.

— Nu ar fi bine aici, la gurile Râului Îndurării? întrebă Cyrus Smith.

— Nu, domnule Cyrus, răspunse marinul. Jumătate din timp vasul stă esuat pe plajă, și asta nu-i face bine. E o navă bună, s-a comportat admirabil în timpul vijeliei care s-a abătut asupra noastră cu atâta violență la înapoiere.

— N-am putea-o ține pe linia de plutire chiar pe râu?

— Sigur că am putea, domnule Cyrus, dar gurile râului nu-i oferă niciun adăpost și, din pricina vânturilor de răsărit, cred că *Bonadventure* ar fi foarte expus izbiturilor mării.

— Și atunci unde vrei să-l pui, Pencroff?

— În Portul Balonului, răsunse marinarul. Golful ăsta mic. Apărat de stânci, mi se pare a fi exact portul de care are nevoie.

— Nu e puțin cam departe?

— Aș, nu-i la mai mult de trei mile de Casa-de-Granit și avem un drum drept și frumos care duce până acolo!

— Bine, Pencroff, du-ți nava într-acolo, răsunse inginerul, deși aş fi preferat să-o avem sub supravegherea noastră imediată. Va trebui, când o să avem vreme, să-i amenajăm un mic port.

— Strașnic! exclamă Pencroff. Un port cu far, cu dig și cu un șantier pentru reparații. Zău, cu dumneavoastră, domnule Cyrus, totul devine foarte ușor!

— Da, dragul și bunul meu Pencroff, răsunse inginerul, dar cu condiția, totuși, să mă ajută, căci dumneata rezolvi, de fapt, trei sferturi din treburile noastre.

Harbert și marinarul se reîmbarcară deci pe *Bonadventure*, ancora furidicată, pânza înălțată și vântul din larg îi duse repede la Capul Ghearei. După două ore nava se odihnea în Portul Balonului.

În primele zile petrecute de necunoscut la Casa-de-Granit, lăsase el oare să se întrevadă că firea lui sălbatică e pe cale să se schimbe? Apăruse oare o licărire mai puternică în adâncul minții sale întunecate? Îi revenea oare, în sfârșit, conștiința? Da, cu siguranță, și într-o asemenea măsură încât Cyrus Smith și reporterul se întrebară dacă vreodată rațiunea nefericitului fusese într-adevăr stinsă cu totul.

La început, obișnuit să trăiască fără adăpost, în libertatea neîngrădită oferită de traiul pe insula Tabor, necunoscutul arătase mai întâi furie mocnită și coloniștii se temeau ca nu cumva să se arunce pe plajă de la una din ferestrele Casei-de-Granit. Dar, încet, încet, se liniști și putea fi lăsat să se miște liber.

Aveau deci motive să speră. Uitându-și instinctele de carnivori, necunoscutul începu să accepte o hrană mai puțin primitivă decât cea cu care se obișnuise pe insuliță, iar carnea friptă nu-i mai provoca dezgustul pe care îl arătase la bordul lui *Bonadventure*.

Cyrus Smith profită de un moment când dormea pentru a-i tăia părul și barba, neîngrijite, ce alcătuiau un fel de coamă și îi dădeau o infățișare atât de sălbatică. De asemenea îl îmbrăcă mai cuviincios, după ce îi scosese zdrențele cu care era acoperit. Datorită acestor îngrijiri necunoscutul

recăpătă o înfățișare omenească și se părea că și ochii lui au redevenit mai blânci. Cu siguranță că odinioară, când inteligența nu-l părăsise, fața acestui om avusese o anumită frumusețe.

În fiecare zi Cyrus Smith își petrecea câteva ore în tovărășia lui. Venea să lucreze alături de el, se îndeletnicea cu diverse treburi, astfel încât să-i atragă atenția. Într-adevăr, era posibil ca o străfulgerare să-i reaprindă sentimentele, o amintire să-i străbată creierul pentru a-i trezi judecata. Căci se mai întâmplase asta în timpul furtunii, pe bordul lui *Bonadventure*!

Inginerul nu neglijă nici să vorbească cu glas tare, astfel încât să pătrundă și prin organele auzului, ca și ale văzului, până în străfundurile minții lui amorțite. Tovărășii lui, când unul, când altul, ba câteodată toți, i se alăturau. Cel mai ades vorbeau despre problemele marinărești, care ar fi putut interesa îndeosebi pe un marină. În unele clipe necunoscutul manifesta o vagă atenție față de cele ce se vorbeau și coloniștii ajunseră curând la convingerea că-i înțelege în parte. Uneori chiar expresia feței părea profund îndurerată, ceea ce dovedea o suferință lăuntrică căci fizionomia n-ar fi putut să-i însesele într-o asemenea măsură; dar nu vorbea, cu toate că în diverse rânduri aveau impresia că buzele sale vor rosti câteva cuvinte.

Oricum, sărmâna ființă era calmă și tristă! Dar calmul acesta nu era oare doar aparent? Tristețea nu era o urmare a captivității? Nu se putea încă afirma nimic. Nevăzând decât unele obiecte și într-un loc limitat, mereu în prezența coloniștilor, cu care până la urmă se obișnuise, neavând a-și satisface nicio dorință, fiind bine hrănit, bine îmbrăcat, era firesc ca natura sa fizică să se schimbe încetul cu încetul, dar se lăsase oare influențat de noua sa viață sau, mai degrabă, pentru a folosi un cuvânt ce i s-ar fi potrivit, se domesticise doar ca oricare animal față de stăpânul său? Era o întrebare importantă pe care Cyrus Smith era grăbit să-o dezlege, și totuși nu voia să-l bruscheze pe bolnavul său! Pentru dânsul necunoscutul nu era decât un bolnav. Dar va ajunge oare vreodată un convalescent?

Cu câtă nerăbdare îl observa inginerul în fiece clipă! Cum îi mai pândeau conștiința, dacă se poate spune astfel! Cât ar fi vrut să i-o surprindă!

Coloniștii urmăreau cu sinceră emoție toate fazele acestei cure întreprinse de Cyrus Smith. Îl ajutau în această acțiune de omenie, și toți, în afară poate de neîncrezătorul Pencroff, ajunseră să-i împărtășească speranța și încrederea.

Așa cum s-a mai spus, apatia necunoscutului era profundă; el arăta pentru inginer, sub a cărui influență se afla în mod vizibil, un soi de afecțiune. Cyrus Smith hotărî să-l pună la încercare, transportându-l în alt mediu, în fața oceanului, pe care ochii săi erau obișnuiți odinioară să-l contemplate, la liziera pădurilor, care trebuiau să i le amintească pe acelea unde petrecuse atâtia ani de viață!

— Dar, întrebă Gedeon Spillet, putem oare spera că, văzându-se în libertate, nu va fugi?

— E o experiență care merită să fie făcută, răsunse inginerul.

— Bine! spuse Pencroff. Când zdrahonul ăsta se va trezi cu spațiul neîngrădit în fața lui și va simți aerul libertății, o va lua iute la picior!

— Nu cred, răsunse Cyrus Smith.

— Să încercăm, spuse Gedeon Spilett.

— Să încercăm, întări inginerul.

În ziua de 30 octombrie trecuseră nouă zile de când naufragiatul de pe insula Tabor era prizonier la Casa-de-Granit. Era cald și un soare frumos își trimitea razele asupra insulei.

Cyrus Smith și Pencroff se duseră în camera ocupată de necunoscut, pe care îl găsiră culcat lângă fereastră, privind cerul.

— Vino, prietene, îi spuse inginerul.

Necunoscutul se ridică imediat. Cu privirea ațintită asupra lui Cyrus Smith îl urmă, în timp ce marinarul mergea în spatele lui, cam neîncrezător în rezultatele experienței.

Ajunsă la ușă, Cyrus Smith și Pencroff îl aşezară în ascensor. Nab, Harbert și Gedeon Spilett îi aşteptau jos. Ascensorul coborî și în câteva clipe toți erau adunați pe plajă.

Coloniștii se depărtară puțin de necunoscut, pentru a-i lăsa o oarecare libertate.

Acesta făcu câțiva pași înaintând spre mare, ochii săi deveniră neobișnuit de strălucitori, dar nu încercă să fugă. Se uita la valurile mici care se spărgeau de litoral și mureau pe nisip.

— Deocamdată nu vede decât marea, observă Gedeon Spilett, și e posibil ca ea să nu-i inspire dorința să fugă.

— Da, răsunse Cyrus Smith, trebuie să-l ducem pe platou, la liziera pădurii. Acolo experiența va fi mai convingătoare.

— Dealminteri, nu va putea fugi, remarcă Nab, fiindcă podurile sunt ridicate.

— Ei, făcu Pencroff, nu e el omul care să se împiedice de-un fir de apă cum e Pârâul Glicerinei! O să-l treacă dintr-o singură săritură!

— O să vedem, se mulțumi să răspundă Cyrus Smith, a cărui privire nu părăsea ochii bolnavului.

Acesta fu condus deci către gurile Râului Îndurării; cu toții, urcând malul stâng, ajunseră la Platoul Marii Priveliști.

Acolo, pe locul unde creșteau primii copaci frumoși ai pădurii ale căror frunze fremătau în bătaia zefirului, necunoscutul păru că soarbe ca beat mireasma pătrunzătoare a văzduhului și din piept îi scăpă un lung suspin.

Coloniștii stăteau în spatele lui, gata să-l opreasă dacă ar fi făcut vreo încercare să fugă.

Și într-adevăr, sărmana ființă fu pe punctul de-a se arunca înspre pârâul ce-l despărțea de pădure, căci picioarele sale se destinseră într-o clipă ca un resort... Dar aproape imediat se retrase, se îndoie din spate, iar din ochi i se scurse o lacrimă mare!

— Ah, strigă Cyrus Smith, ai redevenit om, de vreme ce plângi!

Capitolul XVI

Un mister care trebuie lămurit. Primele cuvinte ale necunoscutului.

Doisprezece ani pe insuliță. Mărturisiri. Disparația necunoscutului.

Convingerea lui Cyrus Smith. Construirea unei mori. Prima pâine. Un act de devotament. Mâini de oameni cinstiți!

Da, nefericitul plânsese! Fără îndoială că-și amintise ceva și, după cum spusese Cyrus Smith, redevenise om prin lacrimile sale.

Coloniștii îl lăsară câțiva timp pe platou, ba chiar se depărtară puțin, astfel încât să se simtă liber; dar necunoscutul nu se gândi nicidcum să profite de această libertate și Cyrus Smith se hotărî să-l ducă înapoi la Casa-de-Granit.

Două zile după această scenă, necunoscutul păru că vrea să intre cu încetul în viața comună. Era limpede că auzea, înțelegea, dar nu era mai puțin evident că se încăpățâna, în mod ciudat, să nu vorbească coloniștilor, căci, într-o seară, Pencroff, ciulind urechea la ușa camerei sale. Auzi aceste cuvinte:

— Nu! Aici! Eu! Niciodată!

Marinarul reproduse aceste cuvinte tovarășilor săi.

— Există aici un mister duros! spuse Cyrus Smith.

Necunoscutul începuse să se servească de uneltele de arat și lucra la grădina de zarzavaturi. Când se oprea din treabă, ceea ce se întâmpla des, rămânea concentrat în sine însuși; dar, la recomandarea inginerului, coloniștii îi respectau însigurarea. Dacă vreunul din ei se aprobia de el, bătea în retragere și hohote de plâns îi zgudua pieptul, de parcă o amărăciune l-ar fi copleșit.

Era oare chinuit de remușcări? Și Gedeon Spilett nu se putu abține să nu facă, într-o zi, următoarea observație:

— Dacă nu vorbește, înseamnă, cred, că are de spus lucruri prea grave!

Trebuiau să fie răbdători și să aștepte.

Câteva zile mai târziu, la 3 noiembrie, necunoscutul, lucrând pe platou, se oprișe, după ce lăsase să-i cadă cazmaua la pământ; Cyrus Smith, observându-l de la mică distanță, văzu din nou lacrimi curgându-i din ochi. Un soi de milă irezistibilă îl mâna spre el și-i atinse ușor brațul.

— Ce-i cu tine, prietene? îl întrebă el.

Privirea necunoscătorului căută să-l evite, și Cyrus Smith încercând să-i ia mâna, acesta se dădu înapoi.

— Prietene, spuse Cyrus Smith cu o voce mai fermă, uită-te la mine, și-o poruncesc!

Necunoscătorul își mută privirea spre inginer, ca un hipnotizat sub influența hipnotizatorului său. Păru că vrea să fugă. Și atunci în fizionomia lui se petrecu o anumită transformare. Privirea sa arunca fulgere. Cuvintele încercau să iasă de pe buze. Nu se mai putea stăpâni!... În sfârșit, încrucișă brațele și, cu un glas înăbușit, întrebă:

— Cine sunteți?

— Naufragiați ca și dumneata, răsunse inginerul cu profundă emoție. Te-am adus aici, printre semenii dumitale.

— Semenii mei!... Nu mai am semenii!

— Ești în mijlocul unor prieteni...

— Prieteni... Eu, prieteni! strigă necunoscătorul ascunzându-și capul în mâini... Nu... niciodată... lăsați-mă! Lăsați-mă!

Apoi fugi în partea platoului ce domina marea și rămase acolo multă vreme, nemîșcat.

Cyrus Smith se întâlni cu tovarășii săi și le povesti cele întâmplate.

— Da, există un mister în viața acestui om, spuse Gedeon Spilett, și se pare că nu se poate întoarce în rândurile oamenilor decât pe calea remușcării.

— Nu știu ce fel de om am adus noi aici, bombăni marinarul. Are secrete...

— Pe care i le vom respecta, replică Cyrus Smith. Dacă a comis vreo greșeală, a ispășit-o cu vârf și îndesat, și în ochii noștri e iertat.

Timp de două ore necunoscutul rămase singur pe plajă, sub influența vădită a amintirilor care îi reînviau trecutul – un trecut fără îndoială nelegiuit – și coloniștii, fără a-l pierde din ochi, nu încercă să-i tulbere însingurarea.

Totuși, după două ore, păru să fi luat o hotărâre și veni să-l caute pe Cyrus Smith. Ochii îi erau roșii din pricina lacrimilor vărsate, dar nu plângăreau. Întreaga sa înfățișare avea întipărită o umilință profundă. Părea temător, rușinat, umil, și-și ținea privirile în pământ.

— Domnule, i se adresă el lui Cyrus Smith, dumneavoastră și tovarășii dumneavoastră sunteți englezi?

— Nu, răspunse inginerul, suntem americani.

— Ah! făcu necunoscutul și murmură aceste cuvinte: «Îmi pare mai bine că-i aşa!»

— Și dumneata, prietene? întrebă inginerul.

— Sunt englez, răspunse el în grabă.

Și, de parcă acele câteva vorbe i-ar fi cerut un mare efort, se îndepărta pe plajă străbătând-o de la cascadă până la gurile Râului Îndurării, într-o stare de agitație extremă. Apoi, trecând la un moment dat pe lângă Harbert, se opri și cu o voce sugrumată îl întrebă:

— În ce lună suntem?

— În decembrie, răspunse Harbert.

— Ce an?

— 1866.

— Doisprezece ani! Doisprezece ani! strigă el. Apoi îl părăsi brusc.

Harbert îi înștiință pe coloniști despre cele aflate.

— Acest nefericit, observă Gedeon Spilett, nu mai știa nici în ce lună, nici în ce an se află!

— Da, adăugă Harbert, era de doisprezece ani pe insuliță când l-am găsit noi acolo!

— Doisprezece ani! exclamă Cyrus Smith. Ei bine, doisprezece ani de singurătate, după o existență ticăloasă, poate, sunt în stare să scoată din minți un om!

— Sunt încinat să cred, zise atunci Pencroff, că omul ăsta n-a ajuns pe insula Tabor în urma unui naufragiu, ci a fost părăsit acolo drept pedeapsă pentru crimă.

— S-ar putea să ai dreptate, Pencroff, răsunse reporterul, și dacă e aşa, e posibil ca într-o bună zi cei ce l-au lăsat pe insulă să se întoarcă să-l caute!

— Şi nu-l vor mai găsi, spuse Harbert.

— Păi atunci, continuă Pencroff, ar trebui să ne întoarcem și...

— Prieteni, spuse Cyrus Smith, să nu ne dăm cu părerea înainte de-a ști despre ce e vorba. Cred că nenorocitul a suferit, că și-a ispășit în chinuri greșelile, oricare ar fi fost ele, și că-l înăbușă nevoia de a-și descărca sufletul. Să nu-l silim să ne povestească istoria lui! Ne-o va spune cu siguranță el însuși, și, când vom afla, vom vedea ce hotărâre trebuie să luăm. Dealtminteri, numai el ne va putea spune dacă mai are vreo speranță sau certitudinea că va fi repatriat într-o zi. Deși mă îndoiesc!

— De ce? întrebă reporterul.

— Pentru că, dacă ar fi fost sigur că va fi eliberat într-un timp anume, ar fi așteptat ora eliberării sale și n-ar fi aruncat acest document în mare. Nu, mai curând e probabil să fi fost condamnat să moară pe această insuliță și să nu-și mai revadă niciodată semenii!

— Dar, observă marinoul, e un lucru pe care nu pot să mi-l explic.

— Care?

— Dacă acest om a fost părăsit pe insula Tabor acum doisprezece ani, e de presupus că de mulți ani se află în starea de sălbăticie în care l-am găsit!

— Probabil, răsunse Cyrus Smith.

— Prin urmare, documentul a fost scris cu câțiva ani în urmă.

— Fără îndoială... și totuși documentul părea scris de curând!...

— Dealtminteri, cum putem admite că sticla în care era închis documentul a avut nevoie de câțiva ani ca să ajungă din insula Tabor până la insula Lincoln?

— Nu e cu totul imposibil, răsunse reporterul. Poate că se află de multă vreme pe meleagurile insulei!

— Nu, răsunse Pencroff, căci mai plutea încă. Şi nici nu se poate presupune că, după ce a zăcut mai mult sau mai puțin pe țărm, s-o fi luat din

nou valurile mării, căci, coasta de sud fiind plină de stânci, s-ar fi spart fără doar și poate!

— Într-adevăr, răsunse Cyrus Smith, care rămase gânditor.

— Și apoi, adăugă marinarul, dacă documentul ar fi avut o vechime de mai mulți ani, dacă ar fi fost închis de mai mulți ani în sticlă, umezeala l-ar fi distrus. Or, nu s-a întâmplat aşa din moment ce noi l-am părăsit într-o stare perfectă.

Observația marinarului era foarte îndreptățită și se aflau în fața unui fapt de neînteleș, căci documentul părea să fi fost scris de curând, atunci când îl găsiseră coloniștii în sticlă. Mai mult, el localiza cu precizie latitudinea și longitudinea, ceea ce presupunea cunoștințe destul de complete în hidrografie, pe care un simplu marinar nu le putea avea.

— Ne aflăm încă o dată în fața unui lucru inexplicabil, spuse inginerul, dar să nu-l provocăm pe necunoscut să vorbească. Când va voi el, prieteni, vom fi gata să-l ascultăm!

În zilele care urmară necunoscutul nu scoase o vorbă și nu părăsi niciodată platoul. Lucra pământul fără a se opri o clipă, fără un moment de răgaz, dar ținându-se mereu deoparte. La ora mesei nu se ducea la Casa-de-Granit, cu toate că fusese invitat în mai multe rânduri, și se mulțumea cu câteva legume crude. Când venea noaptea nu se întorcea în camera ce-i fusese dată, ci rămânea afară, în vreun tufiș, iar când era vremea rea se ghemuia într-o scobitură dintre stânci. Astfel încât trăia ca pe vremea când nu avea alt adăpost decât pădurile insulei Tabor și, încrucișat orice insistență pentru a-l convinge să-și schimbe felul de viață fu zadarnică, coloniștii așteptară cu răbdare. Dar părea de neînlăturat momentul când, fără voia lui, împins de conștiință, avea să facă mărturisiri însășimântătoare.

La 10 noiembrie, în jurul orei opt seara, când începea să se înnopteze, necunoscutul se înfățișă pe neașteptate în fața coloniștilor adunați pe verandă. Ochii săi străluceau ciudat și întreaga sa ființă recăpătase înfățișarea sălbatică din zilele lui proaste.

Cyrus Smith și tovarășii săi rămaseră încremenți, văzându-l stăpânit de o groaznică emoție, cu dinții clănținind de parcă ar fi avut friguri. Ce se întâmpla cu el? Nu putea suporta vederea semenilor săi? Se săturase cumva să mai trăiască printre oameni cinstiți? Îl stăpânea dorul după viața animalică de până acum? Fură îndreptăți s-o crează când îl auziră exprimându-se în fraze trunqueate:

— De ce mă aflu aici?... Cu ce drept m-ați smuls de pe insula mea?... Ce legătură poate fi între voi și mine?... Știți cine sunt eu... ce-am făcut... de ce mă aflam acolo... singur? Și cine vă spune că n-am fost părăsit acolo... că nu eram condamnat să mor acolo? Cunoașteți trecutul meu?... De unde știți că n-am furat, că n-am ucis... că nu sunt un ticălos... o ființă blestemată... bun doar să trăiesc ca o fiară sălbatică... departe de toți... Spuneți... ce știți voi?

Coloniștii ascultau fără să încruperă aceste mărturisiri care îi scăpau nefericitului, ca să zicem aşa, fără voia lui; Cyrus Smith voi atunci să-l liniștească apropiindu-se de el, dar necunoscutul bătu în retragere.

— Nu! Nu! strigă el. Numai o vorbă... Sunt liber, sau nu?

— Ești liber, răspunse inginerul.

— Atunci adio! strigă el și o luă la fugă ca un nebun.

Nab, Pencroff, Harbert alergară imediat spre liziera pădurii, dar se întoarseră singuri.

— Trebuie lăsat în pace! spuse Cyrus Smith.

— Nu mai vine niciodată înapoi! strigă Pencroff.

— Vine el, răspunse inginerul.

Trecuă mai multe zile; dar Cyrus Smith – avea, oare, un soi de presimțire? – stăruia în ideea că mai curând sau mai târziu nenorocitul se va întoapoa.

— E ultima revoltă a acestei firi aspre, spunea el, pe care a atins-o remușcarea și pe care o nouă izolare o va însăpăimânta.

Între timp continuă tot soiul de lucrări pe Platoul Marii Priveliști și la țarcul unde Cyrus Smith avea de gând să întemeieze o fermă. Bineînțeles că semințele culese de Harbert pe insula Tabor fuseseră semănate cu grijă. Platoul devenise o întinsă grădină de zarzavat, bine rânduită, bine întreținută și care nu lăsa brațele coloniștilor să șomeze. Aici era de lucru tot timpul. Pe măsură ce plantele legumicole se înmulțeau, trebuiră să mărească simplele pătrate cultivate, care tindeau să devină adevărate câmpuri, și să renunțe la pajiști. Căci furaj exista din belșug și în alte părți ale insulei, iar cei doi onagga nu aveau să teme că le va fi micșorată porția. De altfel, era preferabil să transforme în grădină de zarzavat Platoul Marii Priveliști, apărat cum era de cingătoarea adâncă a pârâurilor, și să lase în afara pajiștile, care nu aveau nevoie să fie apărate de jaful cvadrumanilor și patrupedelor.

La 15 noiembrie obținură a treia recoltă de grâu. Iată un lan a cărui suprafață crescuse mult în opt-sprezece luni, de când fusese semănat primul bob! Al doilea, semănat cu șase sute de mii de boabe, produse de această dată patru mii de obroace, adică mai mult de cinci sute milioane boabe. Colonia era acum bogată în grâu, căci era de ajuns să se semene vreo zece obroace pentru ca recolta să fie asigurată în fiecare an și ca toti, oameni și animale, să se poată hrăni.

Terminară de recoltat și consacrară ultimele cincisprezece zile ale lunii noiembrie lucrărilor de panificație.

Într-adevăr, aveau boabe, dar nu aveau făină și instalarea unei mori deveni necesară. Cyrus Smith ar fi putut folosi a doua cădere de apă de pe cursul Râului Îndurării pentru a-și așeza acolo motorul, prima fiind ocupată să miște pilonii presei; dar, după ce discutără, hotărâră să instaleze o simplă moară de vânt pe Platoul Marii Priveliști. Construirea acesteia din urmă nu era mai grea decât a celeilalte, dar erau siguri, pe de altă parte, că moara nu va duce lipsă de vânt pe platoul expus brizelor din largul mării.

— Fără să mai punem la socoteală, zise Pencroff, că o moară de vânt e mai veselă și înfrumusețează peisajul!

Se puseră deci pe treabă alegând lemnul potrivit pentru scheletul și mecanismul morii. Câteva gresii mari, care se găseau în nordul lacului, se puteau transforma ușor în pietre de moară, iar în privința aripilor, inepuizabilul înveliș al balonului le va furniza pânza necesară.

Cyrus Smith întocmi planurile și amplasamentul morii fu ales la dreapta curții de păsări, lângă malul râpos al lacului. Casa morii trebuia să stea pe un pivot fixat într-o schelărie puternică, astfel încât să se poată învârti împreună cu întregul mecanism pe care îl cuprindea, de oriunde ar fi suflat vântul.

Această treabă fu terminată repede. Nab și Pencroff deveniseră dulgheri foarte iscusiți și nu trebuiau decât să respecte dimensiunile date de inginer. Astfel, în curând, un fel de gheretă cilindrică cu acoperiș țuguiat, având forma unei pipernițe, se înălță la locul stabilit. Cele patru rame ce formau aripile fură înfipte temeinic în pivotul de lemn, astfel încât să formeze un anumit unghi cu el, și fură fixate cu scoabe de fier. Cât despre diferitele părți ale mecanismului interior, ele nu erau greu de fabricat: cutia destinată celor două pietre de moară, cea fixă și cea mobilă, coșul morii, un soi de jgheab mare pătrat, lat sus, îngust jos, care trebuia să îngăduie boabelor să cadă pe

pietrele de moară, un jghebuleț oscilant menit să regleze trecerea grâului, ce căpătase porecla de «palavragiu» din cauza tic-tacului său permanent, și, în sfârșit, sita plană care prin cernere desparte tărâța de faină.

Toată lumea lucrase la construirea morii și la 1 decembrie era gata.

Ca de obicei, Pencroff era încântat de treaba sa și nu se îndoia că aparatul e perfect.

— Acum, un vânt bun, spuse el, și o să măcinăm frumos prima noastră recoltă.

— Un vânt bun, da, răspunse inginerul, dar nu prea puternic, Pencroff.

— Aș! O să se învârtă aripile mai iute!

— Nu e nevoie să se învârtă mai iute, răspunse Cyrus Smith. Se știe din experiență că o moară dă cel mai bun randament atunci când numărul de rotații ale aripilor într-un minut este de șase ori mai mare decât a vântului într-o secundă. O briză mijlocie, adică de douăzeci și patru de picioare pe secundă, va imprima aripilor șaisprezece învârtituri într-un minut, și nu e nevoie de mai mult.

— Tocmai bine, strigă Harbert, căci suflă dinspre nord-est o briză de toată frumusețea, care ne va face treaba!

Nu exista niciun motiv pentru a întârzia inaugurarea morii, căci coloniștii erau grăbiți să guste prima bucată de pâine de pe insula Lincoln. În acea dimineață măcinară două până la trei obroace de grâu și în ziua următoare, la prânz, o superbă pâine rotundă, poate nițel cam îndesată, deși fusese preparată cu drojdie de bere, se lăfăia pe masă. E lesne de înțeles cu câtă poftă și cu câtă plăcere mușcă fiecare din ea.

Între timp necunoscutul nu reapăruse. De mai multe ori Gedeon Spilett și Harbert străbătuseră pădurea din împrejurimile Casei-de-Granit fără a-l întâlni, fără a găsi vreo urmă. Erau de-a dreptul neliniștiți de această dispariție prelungită. Desigur, fostul sălbatic de pe insula Tabor se putea descurca ușor trăind în pădurile bogate în vînat ale Far-West-ului, dar oare nu aveau a se teme că-și va relua obiceiurile și că această independență îi va trezi instințele de fiară? Totuși, Cyrus Smith, de parcă ar fi presimțit ceva, susținea întruna că fugarul se va întoarce.

— Da, se va întoarce! repeta el cu o încredere pe care tovarășii săi n-o împărtășeau. Când nefericitul acesta se afla pe insula Tabor, se știa singur! Aici, el știe că semenii săi îl așteaptă! Deoarece ne-a vorbit despre o bună

parte din viața lui trecută, se va întoarce să ne povestească totul, și din ziua aceea va fi al nostru!

Întâmplarea avea să-i dea dreptate lui Cyrus Smith.

La 3 decembrie Harbert coborâse de pe Platoul Marii Priveliști și se dusese să pescuiască pe malul meridional al lacului. Era fără arme, și până atunci nu luaseră nicio măsură de prevedere, pentru că animalele primejdioase nu se arătaseră în această parte a insulei.

Pencroff și Nab lucrau în curtea de păsări, în timp ce Cyrus Smith și reporterul se aflau la Șemineu ocupați să fabrice sodă, întrucât provizia de săpun se isprăvise.

Deodată răsunară țipete:

— Ajutor! Aici, ajutor!

Cyrus Smith și reporterul, care erau prea departe, nu auziră țipetele. Pencroff și Nab, părăsind în grabă curtea de păsări, se năpustiră spre lac.

Însă, înaintea lor, necunoscutul, a cărui prezență în acest loc n-ar fi bănuit-o nimeni, trecu Pârâul Glicerinei ce despărțea platoul de pădure și sări pe malul opus.

Acolo, Harbert se afla în fața unui jaguar imens, asemănător cu cel ce fusese ucis la Promontoriul Reptilei. Luat pe neașteptate, stătea în picioare în spatele unui copac, în timp ce animalul, ghemuit, se pregătea să atace... Dar necunoscutul, fără altă armă decât un cuțit, se năpusti asupra însășimântătorului animal, care se întoarse împotriva noului adversar.

Lupta fu scurtă. Necunoscutul avea o putere și o îndemânare fără seamă. Cu mâna sa vânjoasă îl prinse pe jaguar de gât, ca într-un clește, fără să se sinchisească dacă ghearele fiarei îi pătrundeau în carne, și cu cealaltă mână îi răsuci cuțitul în inimă.

Jaguarul se prăbuși. Necunoscutul îl împinse cu piciorul și era gata să fugă, în clipa când coloniștii ajungeau la locul luptei, dar Harbert, agățându-se de el, strigă:

— Nu! Nu! N-o să plecați!

Cyrus Smith porni spre necunoscut, care se încruntă săzându-l că se apropie. Sub haina sfâșiată săngele îi curgea pe umăr, dar lui nu-i păsa.

— Prietene, îi spuse Cyrus Smith, suntem îndatorați față de dumneata. Îți ai riscat viața pentru a salva copilul.

— Viața mea... murmură necunoscutul. Ce valoare mai are? Nici cât o ceapă degerată!

- Ești rănit?
- N-are importanță.
- Vrei să-mi dai mâna?

Și cum Harbert încerca să apuce mâna care îl salvase, necunoscutul își încrucișă brațele, pieptul i se umflă, privirea i se încețoșă și părea că vrea să fugă; dar, făcând un efort supraomenesc, se stăpâni și spuse pe un ton repezit:

- Cine sunteți, la urma urmei, și ce pretindeți c-ați fi pentru mine?

Pentru prima oară cerea să afle povestea coloniștilor. Poate că, auzind-o pe a lor, va vorbi și el despre sine?

În câteva cuvinte Cyrus Smith îi istorisi tot ce se petrecuse de la plecarea lor din Richmond, cum se descurcaseră și ce resurse aveau acum la dispoziția lor.

Necunoscutul asculta cu o deosebită atenție.

Apoi inginerul spuse cine erau ei toți, Gedeon Spilett, Harbert, Pencroff, Nab, el, și adăugă că cea mai mare bucurie pe care au simțit-o, de la sosirea lor pe insula Lincoln, a fost atunci când la întoarcerea de pe insula Tabor au putut număra un tovarăș în plus.

La auzul acestor cuvinte, necunoscutul roși și-și lăsa capul în piept, părând nespus de tulburat.

- Și acum, când ne cunoști, adăugă Cyrus Smith, vrei să ne dai mâna?
- Nu, răspunse necunoscutul cu o voce înăbușită, nu! Dumneavoastră sunteți oameni cinstiți! Pe când eu!...

Capitolul XVII

În continuare singur. O cerere a necunoscuteului. Ferma instalată la țarc. Acum doisprezece ani! Șeful de echipaj. Britannia. Părăsit pe Insula Tabor.

Strângerea de mână a lui Cyrus Smith. Documentul misterios

Ultimele cuvinte ale necunoscuteului îndreptățeau presimțirile coloniștilor. Nefericitul avea un trecut neleguit, ispășit poate în ochii oamenilor, dar neierat încă de propria sa conștiință. În orice caz vinovatul avea remușcări, se căia, și noii săi prieteni i-ar fi strâns cu prietenie mâna dacă el nu s-ar fi simțit nedemn s-o întindă unor oameni cinstiți! Totuși, după scena cu jaguarul, nu se înapoie în pădure și din acea zi nu mai părăsi Casa-de-Granit.

Care era misterul acestei existențe? Necunoscutul va vorbi oare într-o bună zi? Aceasta o va arăta viitorul. În orice caz se întelese să să nu-i mai ceară niciodată să-și dezvăluie secretul și să conviețuiască cu el, de parcă n-ar fi bănuit nimic.

Timp de câteva zile traiul comun continuă deci să se desfășoare la fel ca înainte. Cyrus Smith și Gedeon Spillett lucrau împreună, ba în calitate de chimisti, ba ca fizicieni. Reporterul nu-l părăsea pe inginer decât pentru a-l însotii pe Harbert, considerând că nu era prudent ca Tânărul să meargă la vânat singur prin pădure. Iar Nab și Pencroff erau când la curtea de păsări, când la țarc, fără a mai pune la socoteală treburile de la Casa-de-Granit; aveau destul de lucru.

Necunoscutul muncea ținându-se deoparte și își reluase viața obișnuită, neparticipând deloc la mesele coloniștilor, culcându-se sub arborii de pe platou, neamestecându-se niciodată cu ceilalți. Se părea într-adevăr că tovărășia celor care îl salvaseră îi era de nesuportat!

— Păi atunci, remarcă Pencroff, de ce a cerut ajutorul semenilor săi? De ce a aruncat documentul în mare?

— Ne-o va lămuri el, răspunde în mod invariabil Cyrus Smith.

— Când?

— Poate că mai devreme decât îți închipui, Pencroff.

Și într-adevăr, ziua mărturisirilor era aproape.

La 10 decembrie, o săptămână după întoarcerea necunoscutei la Casa-de-Granit, Cyrus Smith îl văzu venind spre el; cu o voce calmă și pe un ton umil, necunoscutei îi spuse:

— Domnule, aş vrea să vă rog un lucru.

— Vorbește, răsunse inginerul; dar mai înainte lasă-mă să-ți spun ceva.

Auzind aceste cuvinte, necunoscutea se înroși și era gata să bată în retragere.

Cyrus Smith înțelese ce se petrecea în sufletul vinovatului care se temea, fără îndoială, ca nu cumva inginerul să-l întrebe despre trecutul său!

Cyrus Smith îl opri c-un gest și-i spuse:

— Suntem pentru dumneata nu numai tovarăși de existență, ci și prieteni. Țineam să-ți spun asta; și acum, te ascult.

Necunoscutea își trecu mâna peste ochi. Era cuprins de un fel de tremur și rămase așa câteva clipe, fără să poată scoate o vorbă.

— Domnule, zise în sfârșit, vă rog să-mi acordați o favoare.

— Care?

— La patru sau cinci mile de aici, la poalele muntelui, aveți un țarc pentru animale domestice. Animalele astea au nevoie de îngrijire. Vreți să-mi îngăduiți să trăiesc acolo, împreună cu ele?

Cyrus Smith îl privi câteva clipe pe nefericit, cu un sentiment de profundă compătimire. Apoi zise:

— Prietene, țarcul nu are decât grajduri, care abia de sunt bune pentru animale...

— Vor fi destul de bune și pentru mine, domnule.

— Prietene, continuă Cyrus Smith, n-o să te stingherim niciodată, în niciun fel. Vrei să trăiești în țarc? Fie. Dar să știi că vei fi întotdeauna binevenit la Casa-de-Granit. Dacă vrei să rămâi la țarc, o să luăm măsurile necesare pentru ca să fii instalat cum se cuvine.

— Oricum ar fi, mă voi simți întotdeauna bine.

— Prietene, răsunse Cyrus Smith, care stăruia în mod voit asupra acestui termen, lasă-ne pe noi să judecăm ce trebuie să facem în această privință!

— Mulțumesc, domnule, răsunse necunoscutul, și se retrase. Inginerul comunică imediat celorlalți propunerea ce-i fusese făcută și hotărâră să construiască în țarc o căsuță de lemn și s-o amenajeze cât mai confortabil cu putință.

În aceeași zi coloniștii se duseră la țarc cu uneltele necesare, și nu trecuse nicio săptămână când casa era gata să-și primească oaspetele. Fusese înălțată la vreo douăzeci de picioare de grajduri și de acolo era ușor să supraveghezi turma de mufloni, care număra acum mai mult de optzeci de capete. Meșteriră și ceva mobilă, un pat, o masă, o bancă, un dulap, un cufăr, aduseră arme, muniții și unelte.

De altfel, necunoscutul nu se dusese să-și vadă noua locuință și îi lăsase pe coloniști să lucreze, în timp ce el trebăluia pe platou, vrând, fără îndoială, să-și termine ce avea de făcut. Și, de fapt, datorită lui, toate ogoarele erau arate și pregătite să fie însămânțate, îndată ce va sosi momentul potrivit.

La 20 decembrie casa de la țarc era gata. Inginerul îl anunță pe necunoscut că locuința sa e pregătită să-l primească și acesta îi răsunse că se va duce chiar în acea noapte să se culce acolo.

În aceeași seară, coloniștii erau adunați în marea sală a Casei-de-Granit. Era ora opt – oră la care tovarășul lor trebuia să-i părăsească. Nevrând să-l

stânjenească silindru-l prin prezența lor să-și ia rămas bun, ceea ce i-ar fi fost poate neplăcut, îl lăsaseră singur și urcaseră la Casa-de-Granit.

Însă, în timp ce discutau, după câteva clipe se auzi o ușoară bătaie în ușă. Aproape imediat necunoscutul intră și, fără nicio introducere, zise:

— Domnilor, înainte de a vă părăsi, e bine să știți povestea mea! Aceste cuvinte simple îi impresionară puternic pe Cyrus Smith și pe ceilalți.

Inginerul se ridică.

— Nu-ți cerem nimic, prietene, spuse el. E dreptul dumitale să taci...

— E de datoria mea să vorbesc.

— Atunci ia loc.

— O să rămân în picioare.

— Suntem gata să te ascultăm, răsunse Cyrus Smith.

Necunoscutul stătea într-un colț al sălii, ce se afla mai în umbră.

Era în capul gol, cu brațele încrucișate pe piept, și în această atitudine, cu o voce înăbușită, vorbind cu un vădit efort, făcu următoarea relatăre³, iar ascuțătorii săi nu-l întrerupseră nici o singură dată:

«La 20 decembrie 1854, un iaht de agreement, *Duncan*, aparținând unui scoțian, lordul Glenarvan, își arunca ancora la Capul Bernouilli, pe coasta occidentală a Australiei, în dreptul celei de-a treizeci și șaptea paralelă. La bordul iahtului se aflau lordul Glenarvan, soția sa, un comandant din armata engleză, un geograf francez, o fată și un băiat. Ultimii doi erau copiii căpitanului Grant, a cărui navă, *Britannia*, pierise cu un an în urmă, cu oameni, cu bunuri cu tot; *Duncan* era comandat de căpitanul John Mangler și avea un echipaj de cincisprezece persoane.

Și iată de ce iahtul se găsea în acea perioadă pe coastele Australiei.

Cu șase luni mai înainte, fusese găsită în marea Irlandei și culeasă de către *Duncan* o sticlă închizând un document scris în engleză, germană și franceză. Documentul arăta că mai existau trei supraviețuitori din naufragiul *Britannie*, căpitanul Grant și doi dintre oamenii săi, care se refugiaseră pe un pământ a cărui latitudine era indicată, dar longitudinea, ștearsă de apa mării, devenise ilizibilă.

Latitudinea era de $37^{\circ}11'$ emisfera australă. Longitudinea fiind necunoscută, dacă se mergea de-a lungul paralelei treizeci și șapte, străbătând continentele și mările, exista certitudinea de a se ajunge pe pământul unde se afla căpitanul Grant și ceilalți doi supraviețuitori.

Întrucât amiralitatea engleză şovăia să inițieze această cercetare, lordul Glenarvan hotărî să încerce totul pentru a-l regăsi pe căpitan. Mary și Robert Grant fuseseră puși în legătură cu el. Iahtul *Duncan* fu echipat pentru o expediție îndepărtată, la care ținură să ia parte și familia lordului, și copiii căpitanului. *Duncan*, plecând din Glasgow, se îndreptă spre Atlantic, depăși strâmtoarea Magellan și urcă prin Pacific până în Patagonia unde, după o primă interpretare a documentului, se putea presupune existența căpitanului Grant, ca prizonier al indigenilor.

Duncan își debarcă pasagerii pe coasta occidentală a Patagoniei și plecă pentru a-i reîntâlni pe coasta orientală, la Capul Corrientes.

Lordul Glenarvan străbătu Patagonia, urmând paralela treizeci șișapte și, negăsind nicio urmă a căpitanului, se îmbarcă din nou la 13 noiembrie, pentru a-și continua cercetările de-a lungul oceanului.

După ce vizitase fără succes insulele Tristan Acunha și Amsterdam, situate pe traseul său, *Duncan*, cum am mai spus, ajunse la Capul Bernouilli, pe coasta australiană, la 20 decembrie 1854.

Intenția lordului Glenarvan era să străbată Australia, la fel cum traversase America, și debarcă. La câteva mile de țărm se afla o fermă aparținând unui irlandez, care oferi găzduire călătorilor. Lordul Glenarvan îi arăta irlandezului motivele care îl aduseseră pe aceste meleaguri și îl întrebă dacă nu auzise de o corabie englezescă cu trei catarge, *Britannia*, ce se pierduse de aproape doi ani pe coasta de vest a Australiei.

Irlandezul nu auzise niciodată vorbindu-se de acest naufragiu; dar, spre marea surpriză a celor de față, unul din servitorii irlandezului interveni spunând:

— Milord, lăudați-l și mulțumiți Domnului. Dacă mai trăiește, căpitanul Grant se află pe pământ australian.

— Cine ești dumneata? întrebă lordul Glenarvan.

— Un scoțian ca și dumneavaastră, milord, răsunse omul, și sunt unul dintre tovarășii căpitanului Grant, unul din naufragiații de pe *Britannia*.

Omul acesta se numea Ayrton. Era, într-adevăr, șeful de echipaj de pe *Britannia*, cum o dovedeau și actele sale. Dar, despărțit de căpitanul Grant, în clipa când vasul se sfărâmase de recife, crezuse până atunci că pierise și căpitanul împreună cu tot echipajul și numai el, Ayrton, era singurul supraviețuitor.

— Numai că, adăugă el, nu pe coasta de vest, ci pe coasta de est a Australiei s-a pierdut *Britannia*, și dacă e încă viu căpitanul Grant, cum o indică și documentul, e prizonier al indigenilor din estul Australiei și trebuie căutat acolo.

Omul care vorbea astfel avea glasul sincer și privirea cutezătoare. Spusele lui nu puteau fi puse la îndoială. Irlandezul, la care era în serviciu de mai bine de un an, garanta pentru el. Lordul Glenarvan crezu în lealitatea acestui om și, datorită sfaturilor sale, hotărî să străbată Australia urmând paralela treizeci șișapte. Lordul Glenarvan, soția sa, cei doi copii, comandanțul englez, francezul, căpitanul Mangles și câțiva mateloți alcătuiau mica trupă de sub conducerea lui Ayrton, în timp ce *Duncan*, sub ordinele secundului Tom Austin, urma să se ducă la Melbourne unde va aștepta instrucțiunile lordului Glenarvan.

Plecără la 23 decembrie 1854.

E momentul să spunem că acest Ayrton era un trădător. Fusesese într-adevăr șef de echipaj pe *Britannia*; dar, în urma unor neînțelegeri cu căpitanul său, încercase să antreneze echipajul la revoltă pentru a pune mâna pe corabie și căpitanul Grant îl debarcase, la 8 aprilie 1852, pe coasta de vest a Australiei, apoi plecase, părăsindu-l, ceea ce era un act de dreptate.

Astfel încât nemernicul nu știa nimic despre naufragiul *Britanniae*. Aflase acum, din povestirea lui Glenarvan! De când fusesese părăsit, devenise, sub numele de Ben Joyce, șeful criminalilor evadați, și dacă susținuse cu nerușinare că naufragiul avusese loc pe coasta de est, împingându-l pe lordul Glenarvan să pornească în această direcție, o făcuse pentru că spera să-l despartă de navă. Să pună mâna pe *Duncan* și să facă din iaht un vas de pirați ai Pacificului».

Aici necunoscutul se opri o clipă. Vocea sa tremura, dar își continuă relatarea.

«Expediția porni străbătând pământul australian. Se înțelege că avu parte numai de nenorociri pentru că o conducea Ayrton sau Ben Joyce, cum vrem să-i zicem, ba precedat, ba urmat de banda sa de criminali, care fusesese prevenită de lovitura ce o pregătea.

Între timp *Duncan* fusesese trimis la Melbourne pentru a fi reparat. Trebuia deci să-l determine pe lordul Glenarvan să dea ordin ca vasul să plece din Melbourne și să se îndrepte spre coasta de est a Australiei, unde ar fi fost mai ușor capturat. După ce condusese expediția destul de aproape de această

coastă, în inima pădurilor întinse, unde nu puteau găsi niciun fel de mijloace de existență, Ayrton obținu din partea lordului o scrisoare, pe care își luă obligația să-o înmâneze secundului corabiei *Duncan*, scrisoare prin care dădea ordin ca iahtul să plece imediat spre coasta de est, în golful Twofold, adică la o distanță de câteva zile de locul unde se oprise expediția. Acolo Ayrton își dăduse întâlnire cu complicii săi.

În clipa când trebuia să capete scrisoarea, trădătorul fu demascat și n-avea altceva de fecut decât să fugă. El avea însă nevoie de scrisoare, care trebuia să-i dea pe mâna vasul *Duncan*. Ayrton izbuti să pună mâna pe ea și, două zile după aceea, ajungea la Melbourne.

Până în acel moment criminalului îi reușiseră toate planurile sale odioase. Urma să trimîtă vasul *Duncan* în golful Twofold, unde le-ar fi fost ușor bandiților să pună mâna pe el și, după masacrarea echipajului, Ben Joyce ar fi devenit stăpânul mărilor... Providența trebuia să oprească deznodământul mărșavelor sale scopuri.

Ayrton, ajuns la Melbourne, înmână scrisoarea secundului Tom Austin, care luă cunoștință de ea și porni imediat; însă ne putem închipui dezamăgirea și furia lui Ayrton când, a doua zi după plecare, află că secundul conducea corabia nu spre coasta de est a Australiei în golful Twofold, ci spre coasta de est a Noii Zeelande. Încercă să se împotrivească, dar Austin îi arată scrisoarea!... și într-adevăr, dintr-o greșală providențială a geografului francez care redactase scrisoarea, coasta de est a Noii Zeelande era indicată ca loc de destinație.

Toate planurile lui Ayrton eșuau! Încercă să se revolte. Fu închis. Fiind dus pe coasta Noii Zeelande, nu mai știa ce se va întâmpla nici cu complicii săi, nici cu lordul Glenarvan.

Duncan rămase să navigheze în jurul coastei până la 3 martie. În acea zi Ayrton auzi niște detunături. Erau tunurile de pe *Duncan* care trăgeau și, în curând, lordul Glenarvan și toți ai săi ajunseră pe bord.

Iată ce se petrecuse.

După nenumărate primejdii și eforturi, lordul Glenarvan izbutise să ducă la capăt expediția și să ajungă pe coasta de est a Australiei, în golful Twofold. Nici urmă de *Duncan*! Telegrafie la Melbourne. I se răspunse: «*Duncan* plecat în 18 spre o destinație necunoscută.»

Lordul Glenarvan nu se putu gândi decât la faptul că iahtul căzuse în mâinile lui Ben Joyce și că devenise un vas de pirati!

Totuși nu renunță la luptă. Era un om neînfricat și mărinimos. Se îmbarcă pe un vas comercial și ajunse pe coasta de vest a Noii Zeelande, pe care o străbătu pe a treizeci și şaptea paralelă, fără a întâlni nicio urmă a căpitanului Grant; dar, pe coasta opusă, spre marea lui surprindere și printr-un joc al Providenței, regăsi vasul *Duncan* comandat de secund, care îl aștepta de cinci săptămâni!

Era în 3 martie 1855. Lordul Glenarvan se afla deci la bordul vasului *Duncan*, dar și Ayrton se afla acolo. Apăru în fața lordului care încercă să scoată de la el tot ce banditul putea ști cu privire la căpitanul Grant.

Ayrton refuză să vorbească.

Lordul Glenarvan îi spuse atunci că la prima escală va fi predat autoritaților engleze. Ayrton rămase mut.

Duncan își continuă drumul de-a lungul paralelei treizeci și şapte. Totuși, lady Glenarvan ținu să înfrângă rezistența banditului. În sfârșit, influența ei având succes, Ayrton, în schimbul a ceea ce va spune, ceru lordului Glenarvan să fie părăsit pe una din insulele Pacificului, în loc să fie predat autoritaților engleze. Lordul Glenarvan, hotărât la orice numai să afle vești despre căpitanul Grant, consimți.

Ayrton își povesti atunci toată viața și mărturisi că nu știa nimic de căpitanul Grant din ziua când acesta îl debarcase pe coasta australiană.

Totuși, lordul Glenarvan își respectă cuvântul dat. *Duncan* își continuă drumul și ajunse la insula Tabor. Acolo trebuia lăsat Ayrton și tot acolo, printr-o adevărată minune, îl regăsiră pe căpitanul Grant și pe cei doi oameni ai săi, exact pe paralela treizeci și şapte. Criminalul urma deci să-i înlocuiască pe insulița pustie, și iată cuvintele rostite de lordul Glenarvan, în clipa când Ayrton părăsea iahtul: — Aici, Ayrton, vei fi departe de orice petic de pământ, fără să poți comunica cu semenii tăi. N-ai să poți fugi de pe insulița în care te lasă *Duncan*. Ai să fii singur, dar n-ai să fii nici pierdut, nici neștiut de nimeni, cum a fost căpitanul Grant. Dar, oricât de nedemn ai fi de amintirea oamenilor, oamenii își vor aminti de dumneata. Știu unde ești, Ayrton, și știu unde să te găsesc. N-o să uit acest lucru niciodată.

Și *Duncan*, pornind în larg, dispăru în curând la orizont.

Era în ziua de 18 martie 1855.

Ayrton era singur, dar nu ducea lipsă nici de muniții, nici de arme, nici de unelte, nici de semințe de plante. Lui, nelegiuțului, îi stătea la dispoziție

casa construită de cinstitul căpitan Grant. Nu avea decât să se lase în voia vieții și să ispășească în singurătate crimele făptuite.

El se căi, îi fu rușine de crimele sale și era nespus de nefericit! Își zicea că, dacă într-o zi vor veni oamenii să-l caute pe insuliță, trebuia să fie demn de a se întoarce printre ei! Cât de mult a suferit, nefericul! Cu câtă ardoare muncea ca să-și răscumpere vina prin muncă!

Timp de doi sau trei ani trăi astfel; dar Ayrton, abătut de singurătate, pândind mereu dacă nu apare vreo navă la orizontul insulei, întrebându-se dacă își ispășise termenul de pedeapsă, suferea cum nu mai suferise nicicând! Ah, cât de amară e singurătatea pentru un suflet ros de remușcări!

Dar, fără îndoială, Cerul nu-l socotea destul de pedepsit, căci nefericul simțea cum încetul cu încetul devine sălbatic! Simțea, treptat, că se brutizează! Nu poate să spună dacă acest fapt s-a întâmplat după doi sau patru ani de când a fost părăsit, dar până la urmă a devenit nenorocitul care a fost găsit!

— Nu mai e nevoie să vă spun, domnilor, că Ayrton, Ben Joyce și cu mine suntem una și aceeași persoană!»

Cyrus Smith și tovarășii săi se ridicaseră la sfârșitul povestirii. E greu de redat în cuvinte cât erau de emoționați! Atâta mizerie sufletească, atâtea dureri și atâta deznădejde dezvăluite în prezența lor!

— Ayrton, spuse atunci Cyrus Smith, ai fost un criminal odios, dar cu siguranță că ți-ai ispășit crimele! Revenind printre semeni, Ayrton, ești iertat! Si acum, vrei să fi tovarășul nostru?

Ayrton se dădu înapoi.

— Poftim mâna mea! spuse inginerul.

Ayrton se aruncă asupra mâinii pe care i-o întindea Cyrus Smith.

— Vrei să conviețuiești alături de noi? îl întrebă Cyrus Smith.

— Domnule Smith, mai lăsați-mă câtva timp, îl rugă Ayrton, lăsați-mă singur în locuința din țarc!

— Cum vei dori, răspunse Cyrus Smith.

Ayrton tocmai se pregătea să se retragă, când inginerul îi puse o ultimă întrebare:

— Încă o vorbă, prietene. Întrucât doreai să trăiești izolat, de ce ai aruncat în mare documentul care ne-a pus pe urmele dumitale?

— Un document? răspunse Ayrton, care părea să nu știe despre ce e vorba.

— Da, documentul închis într-o sticlă pe care am găsit-o și care ne dădea așezarea exactă a insulei Tabor!

Ayrton își trecu mâna peste frunte, chibzuind.

— N-am aruncat niciodată vreun document în mare! răspunse el.

— Niciodată? strigă Pencroff.

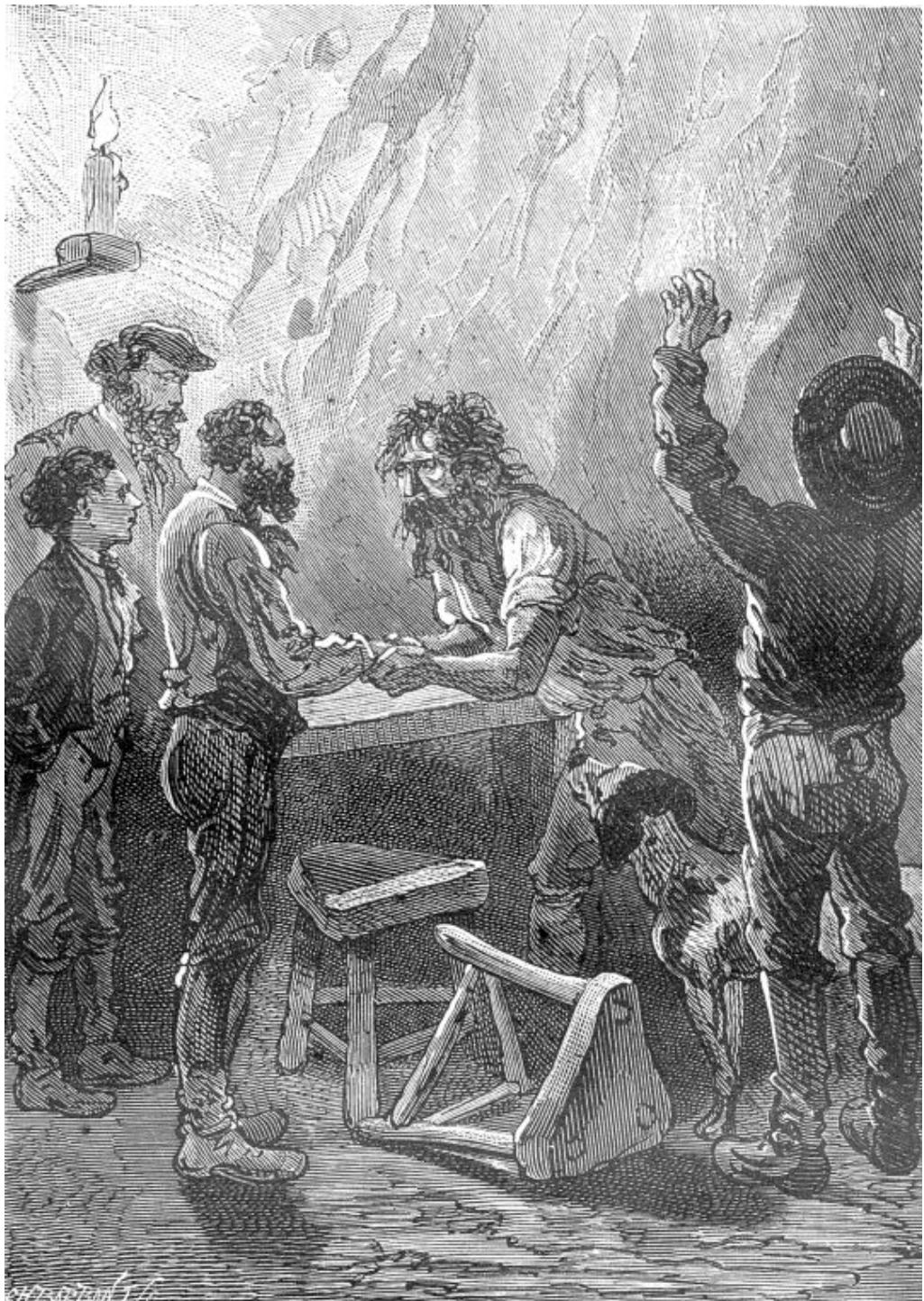
— Niciodată!

Și Ayrton, înclinându-se, se întoarse spre ușă și plecă.

Capitolul XVIII

Con vorbiri. Cyrus Smith și Gedeon Spilett. O idee a inginerului. Telegraful electric. Firele. Pila. Prosperitatea coloniei. Fotografia. Zăpada amăgitoare. Doi ani pe insula Lincoln

— Sărmanul om! spuse Harbert, care fugi mai întâi spre ușă și se întoarse, după ce îl văzu pe Ayrton

lunecând pe frânghia ascensorului și dispărând în întuneric.

— Se va înapoia, spuse Cyrus Smith.

— Astă-i bună, domnule Cyrus! strigă Pencroff. Cum să le mai înțelegi?

Deci nu Ayrton a aruncat sticla în mare? Păi atunci cine?

Fără îndoială, asta era întrebarea, dacă trebuia pusă vreuna!

— El a aruncat-o, răsunse Nab, numai că nenorocitul era pe atunci aproape nebun.

— Da, întări Harbert, și nu-și dădea seama ce făcea.

— Nu poate exista altă explicație, prieteni, răsunse cu hotărâre Cyrus Smith, și înțeleg acum de ce Ayrton a putut indica exact aşezarea insulei Tabor, pentru că evenimentele dinaintea abandonării lui pe insulă i-o făceau cunoscută.

— Totuși, observă Pencroff, dacă nu era o brută în momentul când își redacta documentul și dacă l-a aruncat în mare acum șapte sau opt ani, cum de n-a fost alterată de umezeală hârtia asta?

— Asta dovedește, răsunse Cyrus Smith, că Ayrton n-a fost lipsit de inteligență decât dintr-o perioadă mult mai recentă decât își închipuie.

— Așa o fi, răsunse Pencroff, altminteri ar fi inexplicabil.

— Inexplicabil, într-adevăr, răsunse inginerul, care părea că evită să prelungească discuția.

— Oare Ayrton a spus adevărul? întrebă marinarul.

— Da, răsunse reporterul. Istoria pe care ne-a povestit-o e adevărată din toate punctele de vedere. Îmi amintesc foarte bine că ziarele au relatat încercarea făcută de lordul Glenarvan și rezultatul obținut.

— Ayrton a spus adevărul, adăugă Cyrus Smith, nu te îndoii de asta, Pencroff, căci adevărul ăsta e destul de crud pentru el. Când te acuzi astfel, nu poți spune decât adevărul!

A doua zi, la 21 decembrie, coloniștii coborâră pe plajă și, suindu-se pe platou, nu-l găsiră acolo pe Ayrton. Acesta ajunsese noaptea la locuința lui din țarc și coloniștii socotiră nimerit să nu-l stingherească prin prezența lor. Timpul va face fără îndoială ceea ce nu putuseră face ei, încurajându-l.

Harbert, Pencroff și Nab își reluară ocupățiile lor obișnuite. Cyrus Smith și reporterul se aflau cu treburile lor în atelierul de la Șemineu.

— Știi, dragul meu Cyrus, spuse Gedeon Spilett, că explicația pe care ai dat-o ieri în legătură cu sticla nu m-a mulțumit deloc? Cum să admitem că

nenorocitul a putut scrie documentul și să arunce sticla în mare fără să-și amintească de nimic?

— În consecință, nu el a aruncat-o, dragul meu Spilett.

— Atunci, crezi că...

— Nu cred nimic, nu știu nimic! îl întrerupse Cyrus Smith pe reporter. Mă mulțumesc să situez și acest incident printre cele pe care nu mi le-am putut explica până azi!

— Așa e, Cyrus, spuse Gedeon Spilett, sunt întâmplări de necrezut. Salvarea ta, lada eşuată pe nisip, aventurile lui Top, sticla asta, în sfârșit... Oare nu vom afla niciodată explicația acestor enigme?

— Da, răspunse hotărât inginerul, da, chiar de-ar trebui să scormonesc această insulă până în măruntaiele ei!

— Întâmplarea ne va da poate cheia misterului!

— Întâmplarea, Spilett? Nu cred deloc în întâmplare, după cum nu cred în misterele acestei lumi. Există o cauză în toate fenomenele inexplicabile ce se petrec aici, și această cauză o voi descoperi. Dar până atunci să observăm și să ne vedem de treabă.

Sosi și luna ianuarie. Începea anul 1867. Muncile de vară fură efectuate cu sârghiuță. În zilele următoare Harbert și Gedeon Spilett, ducându-se la țarc, își dădură seama că Ayrton intrase în stăpânirea locuinței ce-i fusese pregătită. El se îngrijea de turma numeroasă încredințată lui și îi crăta pe ceilalți de osteneala de a veni o dată la două sau trei zile să controleze țarcul. Totuși, pentru a nu-l lăsa pe Ayrton prea mult timp singur, coloniștii îl vizitau destul de des.

— Era important – date fiind unele bănuieri pe care le împărtășeau inginerul și Gedeon Spilett – ca această parte a insulei să fie supravegheată, iar dacă intervenea ceva neobișnuit Ayrton urma să-i informeze pe locatarii Casei-de-Granit.

Totuși, puteau apărea neașteptate împrejurări care să necesite însărcinarea urgentă a inginerului și intervenția promptă a coloniștilor, altele decât faptele ce aveau o legătură cu misterul insulei Lincoln, bunăoară: ivirea unei nave în larg, în dreptul coastei occidentale, un naufragiu în vecinătatea coastei, o invazie posibilă a piraților etc.

În consecință, Cyrus Smith hotărî să găsească un mijloc de comunicare imediată între țarc și Casa-de-Granit.

În 10 ianuarie își expuse proiectul tovarășilor săi.

— Astă-i bună! Cum o să vă descurcați, domnule Cyrus? întrebă Pencroff. Nu cumva, din întâmplare, vă gândiți să instalați un telegraf?

— Exact, răspunse inginerul.

— Electric? strigă Harbert.

— Electric, răspunse Cyrus Smith. Avem tot ce ne trebuie pentru a confecționa o pilă electrică și cel mai greu ne va fi să să intindem sârmele, dar, cu ajutorul unei filiere, cred că o să scoatem la capăt.

— Ei bine, după asta, replică marinarul, îmi vine să cred că, într-o zi, o să călătorim pe drum de fier!

Se puseră deci pe lucru începând cu ce era mai greu, adică cu confecționarea firelor, căci dacă ele nu ieșeau bine, ar fi fost zadarnică fabricarea pilei electrice și a celorlalte accesorii.

Fierul din insula Lincoln era, după cum se știe, de excelentă calitate, și în consecință foarte potrivit pentru a fi tras în fire. Cyrus Smith începu prin a fabrica o filieră, adică o placă de oțel, străpunsă de găuri conice de diverse calibre, prin care trebuia să subțieze succesiv firul până la dimensiunea dorită. Această piesă de oțel, după ce fu călită «la toată duritatea ei», cum se zice în metalurgie, o fixară bine pe un schelet de bârne înfipt solid în pământ, la numai câteva picioare de marea cădere de apă, a cărei forță motrice inginerul voia să-o mai folosească.

Într-adevăr, acolo se afla presa ce nu funcționa în perioada aceea, dar al cărei arbore motor, pus în mișcare cu o putere maximă, putea sluji la întinderea firului, înfășurându-l în jurul lui.

Operația fu delicată și ceru multămeticulozitate. Fierul, transformat în prealabil în tije lungi și subțiri ale căror capete fuseseră subțiate cu o pilă, îl introduseră în gaura mare a filierei; firul era apoi întins de arborele motor, în jurul căruia se înfășură pe o lungime de douăzeci și cinci până la treizeci de picioare; apoi era derulat și introdus succesiv în găurile cu diametru din ce în ce mai mic. Până la urmă inginerul obținu fire lungi de patruzeci până la cincizeci de picioare, ușor de racordat și de întins pe o distanță de cinci mile, cât era între țarc și Casa-de-Granit. N-avură nevoie mai mult de câteva zile pentru a termina cu bine această treabă, ba mai mult, îndată ce mașina fu pusă în funcțiune, Cyrus Smith îi lăsa pe tovarășii săi să-și facă meseria de trefilatori și se ocupă de fabricarea pilei.

Era vorba, de fapt, de a obține o pilă cu curent continuu. Se știe că elementele pilelor moderne sunt făcute în general din cărbune de retortă,

zinc și cupru. Inginerul nu avea deloc cupru; cu toate cercetările sale nu găsise nicio urmă de cupru în insula Lincoln și trebuia să renunțe la el. Cărbunele de retortă, adică grafitul dur care se găsește în retortele din uzinele cu gaz după ce huila a fost deshidrogenată, putea fi produs, dar ar fi fost nevoie de instalarea unor aparate speciale, ceea ce presupunea o muncă uriașă. Cât privește zincul, ne amintim că lada găsită la Capul Epavei era dublată cu acest metal, care putea fi folosit foarte bine acum.

Cyrus Smith, după o matură chibzuință, hotărî deci să fabrice o pilă foarte simplă, asemănătoare cu cea imaginată de Becquerel în 1820, care a folosit numai zinc. Celelalte substanțe, acidul azotic și potasa, erau la dispoziția sa.

Iată deci cum făcu el pila, ale cărei efecte erau provocate de reacția potasei față de acid.

Fabrică un anumit număr de flacoane de sticlă și le umplu cu acid azotic. Inginerul le astupă cu un dop străbătut de un tub de sticlă, încis la capătul inferior cu un tampon de argilă legat cu o bucată de pânză, pe care-l cufundă în acid. În tubul de sticlă turnă o soluție de potasă, obținută în prealabil prin arderea a diferite plante, și în acest fel, acidul și potasa, intrând în contact, reacționară unul asupra celuilalt prin intermediul argilei.

Cyrus Smith luă apoi două lame de zinc; una o cufundă în acid azotic, iar pe cealaltă în soluția de potasă. Imediat se produse un curent care se transmitea de la lama flaconului la cea a tubului; iar cele două lame fiind legate printr-un fir metalic, lama tubului deveni polul pozitiv și cea a flaconului polul negativ al aparatului. Fiecare flacon producea deci atâtia curenți încât, reuniți, trebuiau să fie în stare să provoace toate fenomenele caracteristice telegrafului electric.

Acesta era aparatul ingenios și foarte simplu construit de Cyrus Smith, aparat care trebuia să-i îngăduie stabilirea unei comunicări telegrafice între Casa-de-Granit și țarc.

La 6 februarie începură să înfigă în pământ stâlpii, înzestrăți cu izolatoare din sticlă, meniți să țină firul care trebuia să urmeze drumul către țarc. Câteva zile după aceea firul era întins, gata să transporte, cu o viteză de o sută de mii de kilometri pe secundă, curentul pe care pământul avea să-l readucă la punctul său de plecare.

Fuseseră fabricate două pile, una pentru Casa-de-Granit, cealaltă pentru țarc, căci dacă țarcul trebuia să comunice cu Casa-de-Granit, putea fi necesar ca și aceasta să comunice cu țarcul.

Receptorul și manipulatorul erau foarte simpli. La cele două stații firul era înfășurat pe un electromagnet, adică pe o bucată de fier maleabilă, pe care era rulat un fir. Când era stabilită comunicarea între cei doi poli, curentul, plecând de la polul pozitiv, străbătea firul, trecea în electromagnet, care se magnetiza temporar, și revenea prin pământ la polul negativ. Când curentul era întrerupt, electromagnetul se demagnetiza imediat. Era deci de ajuns să se aşeze în fața electromagnetului o placă de fier maleabil care, atrasă în timpul trecerii curentului, cădea la loc când era întrerupt curentul. Obținând această mișcare a plăcii, Cyrus Smith putu foarte ușor să lege de ea un ac dispus pe un cadru pe care erau scrise literele alfabetului și, în felul acesta, să comunice de la o stație la alta.

Total fu complet instalat la 12 februarie. Cyrus Smith, lansând curentul prin fir, întrebă dacă treburile mergeau bine la țarc și primi, după câteva clipe, un răspuns satisfăcător de la Ayrton.

Pencroff nu mai putea de bucurie și în fiecare dimineață și în fiecare seară adresa la țarc o telegramă, care nu rămânea niciodată fără răspuns.

Acest mod de comunicare prezenta două avantaje reale: mai întâi, îngăduia să se constate prezența lui Ayrton la țarc, și apoi nu-l lăsau într-o totală izolare. De altfel, Cyrus Smith nu lăsa niciodată să treacă o săptămână fără să se ducă să-l vadă, și Ayrton venea din când în când la Casa-de-Granit unde era întotdeauna bine primit.

Vara se scurse astfel cu treburile obișnuite. Mijloacele de trai ale coloniei, în mod special legumele și cerealele, se înmulțeau din zi în zi, iar plantele aduse din insula Tabor se aclimatizaseră perfect. Platoul Marii Prveliști oferea o înfățișare foarte liniștită. A patra recoltă de grâu fusese admirabilă, și ne închipuim că nimăniu nu-i trecea prin minte să numere cele patru sute de miliarde de boabe din recolta strânsă. Totuși lui Pencroff îi trecuse prin gând s-o facă, dar când Cyrus Smith i-a demonstrat că, și în cazul când ar izbuti să numere trei sute de boabe într-un minut, ar avea nevoie de aproximativ cinci mii cinci sute de ani ca să termine numărătoarea, bravul marină renunță.

Vremea era minunată, era foarte cald în timpul zilei; dar seara briza mării potolea fierbințeala aerului și dăruia nopți răcoroase locatarilor din Casa-de-Granit. Totuși avură parte de câteva furtuni care, chiar dacă nu au fost de lungă durată, se năpustiră asupra insulei Lincoln cu o putere nemaivăzută.

Câteva ore în sir fulgerele incendiau tot cerul și bubuitul tunetului nu se mai oprea.

În acea vreme, mica aşezare era deosebit de înfloritoare. Locatarii curții de păsări se înmulțiseră într-atât încât coloniștii se hrăneau din prisosul ei și numărul lor trebuia redus urgent la o cifră mai rezonabilă; porcii făcuseră purcei și, firește, îngrijirile ce trebuiau date acestor animale răpeau o mare parte din timpul lui Nab și Pencroff. Perechea de onagga, care aveau doi mânci frumoși, erau încălecați cel mai ades de Gedeon Spilett și Harbert, devenit un excelent călăreț sub îndrumarea reporterului, și înhămați la căruță pentru a transporta la Casa-de-Granit lemn și huilă sau diferitele produse minerale folosite de inginer.

Tot pe atunci au mers de câteva ori în recunoaștere până în adâncurile pădurilor Far-West-ului. Exploratorii se hazardară până acolo fără a se teme de excesele temperaturii, deoarece razele soarelui abia izbuteau să străpungă rămurișul des ce se împletea deasupra capetelor lor. Cutreeraseră astfel tot malul stâng al Râului Îndurării, care mărginea drumul de la gurile râului până la cascadă.

Însă, în timpul acestor excursii, coloniștii aveau grija să se înarneze bine, căci întâlneau de multe ori un soi de mistreți foarte sălbatici și foarte cruzi, împotriva căror trebuiau să lupte serios.

Acum dezlănțuiră un război crâncen împotriva jaguarilor. Gedeon Spilett nutrea contra lor o ură neîmpăcată, pe care elevul său Harbert i-o împărtășea. Înarmați cum erau, nu le era deloc frică de întâlnirea cu o asemenea fiară. Îndrăzneala lui Harbert era admirabilă, iar sângele rece al reporterului te uluia. Drept urmare, vreo douăzeci de piei superbe împodobeau sala mare a Casei-de-Granit, și dacă mai continuau astfel, specia jaguarului avea să se stingă curând în insulă, ceea ce urmăreau, de altfel, și vânătorii.

Inginerul a mers și el de câteva ori în recunoaștere, împreună cu ceilalți, în locurile necunoscute ale insulei, pe care le cercetă de-a fir-a-păr. Alte urme decât ale animalelor căuta el acolo unde întinsele păduri erau mai dese, dar niciodată nu zări nimic suspect. Nici Top, nici Jup, care îl însoțeau, nu lăsau să se întrevadă prin atitudinea lor că ar exista ceva neobișnuit și totuși, nu o dată, câinele lătră la orificiul puțului pe care inginerul îl cercetase fără rezultat.

În acea perioadă Gedeon Spilett, ajutat de Harbert, fotografie câteva priveliști dintre cele mai pitorești ale insulei cu aparatul găsit în ladă, ce nu fusese folosit până atunci.

Aparatul era înzestrat cu un puternic obiectiv, aveau și toate substanțele necesare pentru developat – colodiu pentru a pregăti placa de sticlă, nitrat de argint pentru a o sensibiliza, hiposulfat de sodiu pentru a fixa imaginea obținută, clorură de amoniu pentru a spăla hârtia menită să dea copia pozitivă, acetat de sodiu și clorură de aur pentru a o impregna; nu lipsea nimic, nici chiar hârtia fotografică, îmbibată cu clorură, încât, înainte de a o pune în cadru peste placa negativă, era de ajuns să-o ții câteva minute într-o baie de nitrat de argint dizolvat în apă...

Reporterul și ajutorul său deveniră deci, în scurt timp, foarte îndemânatici și obținură fotografii destul de frumoase, de pildă un peisaj reprezentând o vedere de ansamblu a insulei, luată de pe Platoul Marii Priveliști, cu muntele Franklin în zare, cu gurile Râului Îndurării, atât de pitoresc încadrate de stânci, cu poiana și țarcul rezemate de primele pante ale muntelui, configurația atât de ciudată a Capului Ghearei și a Capului Epavei etc.

Fotografii nu uitară să facă și portretele tuturor locuitorilor insulei, fără nicio excepție.

— În felul acesta ne înmulțim, zicea Pencroff.

Și marinul era încântat să-și vadă chipul, reprobus aidoma, împodobind pereții Casei-de-Granit, și se oprea bucuros în fața acestei expoziții, cum ar fi făcut-o în fața celor mai luxoase vitrine de pe Broadway.

Trebuie însă să spunem, portretul cel mai izbutit a fost, fără putință de tăgadă, cel al lui Jup. Pozând, Jup avea o mutră foarte serioasă, cu neputință de descris, iar chipul lui parcă-ți vorbea!

— Ai zice că acușă o să se strâmbe! exclamă Pencroff.

Ar fi fost foarte greu ca Jup să nu fie mulțumit de fotografie. Era, de altfel, încântat și-și privea chipul cu un aer sentimental, care lăsa să se întrevadă o ușoară doză de îngâmfare.

Arșița verii se sfârși odată cu luna martie. Vremea era câteodată ploioasă, dar rămânea caldă. Luna martie, care corespunde lunii septembrie din emisfera boreală, n-a fost atât de frumoasă cum s-ar fi putut nădăjdui. Poate că prevesta o iarnă timpurie și aspră.

În 21, dimineața, își închipuiră chiar că a căzut prima ninsoare, într-adevăr, Harbert, aşezându-se în zori la una din ferestrele Casei-de-Granit, strigă:

— Priviți, insulița e acoperită de zăpadă!

— Zăpadă, acum? răsunse reporterul care se apropiе de Tânăr.

Veniră cu toții imediat la fereastră și nu putură constata decât un lucru, și anume, că nu numai insulița, ci toată plaja, începând de la poalele Casei-de-Granit, era acoperită de un strat alb, răspândit uniform.

— E zăpadă! zise Pencroff.

— Sau seamănă mult cu ea! răsunse Nab.

— Dar termometrul nu arată decât 58° (14° Celsius), remarcă Gedeon Spilett.

Cyrus Smith privea stratul alb fără a-și spune părerea, căci nu știa cum să explice fenomenul în această perioadă a anului și la o asemenea temperatură.

— Mii de draci! strigă Pencroff. O să ne degere plantațiile!

Și marinarii se pregătea să coboare, când i-o luă înainte sprintenul Jup alunecând pe frângheie până la sol.

Dar urangutanul n-apucase să atingă pământul că uriașul strat de zăpadă se și ridică, risipindu-se în aer într-un număr nesfârșit de fulgi, încât lumina soarelui fu umbrită timp de câteva minute.

— Păsări! strigă Harbert.

Erau în adevăr cârduri de păsări de mare, cu penajul de un alb sclipitor. Se năpustiră cu sutele de mii asupra insuliței și a coastei și dispărură departe, lăsându-i pe coloniști înmărmuriți, de parcă ar fi asistat la o schimbare de priveliști în care vara urma iernii, într-un decor feeric. Din nefericire schimbarea fu atât de bruscă, încât nici reporterul, nici Tânărul nu izbutiră să doboare niciuna din aceste păsări și nu-și putură da seama din ce specie fac parte.

Câteva zile după aceea, la 26 martie, se împliniseră doi ani de când naufragiații aerului fuseseră aruncați pe insula Lincoln!

Capitolul XIX

Amintiri din patrie. Șansele de viitor. Proiect de cercetare a coastelor insulei. Plecarea din 16 aprilie. Peninsula Serpentinei văzută de pe mare. Bazalturile coastei occidentale. Vreme rea. Vine noaptea. Un nou incident

Doi ani! De doi ani coloniștii nu comunicaseră încă niciun fel cu semenii lor! N-aveau niciun fel de știri din lumea civilizată, pierduți pe această insulă, ca și cum s-ar fi aflat pe un minuscul asteroid al sistemului solar.

Ce se întâmpla în țara lor? Chipul patriei era mereu prezent în fața ochilor lor, o patrie sfâșiată de războiul civil în clipa când au părăsit-o, și poate însângerată încă de rebeliunea Sudului! Sufereau mult și stăteau deseori de vorbă despre aceste lucruri, fără să pună vreodată la îndoială victoria cauzei Nordului, spre onoarea Uniunii americane.

În cei doi ani niciun vas nu trecuse în fața insulei, nicio pânză nu fusese zărită. Era limpede că insula Lincoln se afla în afara drumurilor obișnuite, că era necunoscută – ceea ce, de altfel, o dovedea și hărțile – căci, chiar în lipsa unui port, ar fi putut atrage navele doritoare să-și împrospăteze provizia de apă. Dar marea care o încadrau era întotdeauna pustie, atât cât o putea cuprinde privirea, și coloniștii nu puteau să se bîzuie decât pe ei însiși pentru a se înapoia în patrie.

Exista totuși o șansă de salvare, și această șansă o dezbatură într-o zi din prima săptămână a lui aprilie coloniștii adunați în sala din Casa-de-Granit.

Tocmai venise vorba de America și discutau despre patria lor pe care aveau atât de puțină speranță să-o revadă.

— E limpede că nu avem decât o singură cale, spuse Gideon Spilett, numai una, pentru a părăsi insula Lincoln, și anume să construim o navă destul de puternică, în stare să înfrunte marea pe o distanță de sute de mile. Cred că dacă am fost capabili să facem o șalupă, vom putea face și o corabie.

— Îi vom putea foarte bine să mergem până la Pomotu, adăugă Harbert, dacă ne-am dus până la insula Tabor!

— Nu zic nu, răspunse Pencroff, a cărui părere precumpănea în problemele maritime, nu zic nu, cu toate că nu e chiar același lucru să navighezi prin apropiere și să pornești departe! Dacă șalupa noastră ar fi fost amenințată de vreo vijelie în timpul călătoriei spre insula Tabor, știam că portul era prin preajmă, atât într-o parte cât și în alta; dar să străbați o mie două sute de mile e o bucată bună de drum, iar pământul cel mai apropiat se află cel puțin la o asemenea distanță!

— Nu-i aşa, Pencroff, că la nevoie vei încerca aventura? întrebă reporterul.

— Voi încerca tot ce veți voi, domnule Spilett, răspunse marinarul, știți bine că nu sunt eu omul să bat în retragere!

— Bagă de seamă că avem printre noi un marinări în plus, remarcă Nab.

— Cine? întrebă Pencroff.

— Ayrton.

— E adevărat, răspunse Harbert.

— Dacă va consumă să vină! remarcă Pencroff.

— Bun! spuse reporterul. Crezi deci că dacă iahtul lordului Glenarvan ar fi apărut în dreptul insulei Tabor, în timp ce mai locuia acolo, Ayrton ar fi refuzat să plece?

— Uitați, prieteni, spuse atunci Cyrus Smith, că Ayrton nu mai era în toate mințile în ultimii ani ai șederii lui acolo. Însă nu asta e problema. E vorba să știm dacă, printre șansele noastre de salvare, să ne bizuim pe întoarcerea navei scoțiene. Or, lordul Glenarvan i-a făgăduit lui Ayrton că va veni să-l ia de pe insula Tabor când va socoti că și-a ispășit crimele, iar eu cred că se va întoarce.

— Da, spuse reporterul, și voi adăuga că asta se va întâmpla curând. Căci au trecut doisprezece ani de când Ayrton a fost părăsit!

— Ei, răspunse Pencroff, sunt cu totul de acord cu dumneavoastră că lordul se va întoarce, și chiar curând. Dar unde va face escală? Pe insula Tabor și nu pe insula Lincoln.

— Asta e cu atât mai sigur, răspunse Harbert, cu cât insula Lincoln nici măcar nu e însemnată pe hartă.

— Deci, prieteni, continuă inginerul, trebuie să luăm măsurile de prevedere necesare pentru ca prezența noastră și a lui Ayrton pe insula Lincoln să fie semnalată pe insula Tabor.

— Bineînțeles, răspunse reporterul, și nimic nu e mai lesne decât să lăsăm în cabana care a fost locuința căpitanului Grant și a lui Ayrton o notiță cu coordonatele insulei noastre, notiță pe care lordul Glenarvan sau echipajul său o vor găsi cu siguranță.

— E chiar păcat, remarcă marinarul, că am uitat să luăm această măsură de prevedere cu prilejul primei călătorii pe insula Tabor.

— Și de ce s-o fi făcut? răspunse Harbert. Nu cunoșteam pe atunci povestea lui Ayrton; nu știam că urma să fie căutat într-o bună zi, și când am știut povestea, anotimpul bun era pe sfârșite și nu ne mai puteam întoarce pe insula Tabor.

— Da, confirmă Cyrus Smith, era prea târziu, și acum trebuie să amânăm expediția până în primăvara viitoare.

— Dar dacă iahtul scoțian ar sosi între timp? zise Pencroff.

— Nu e probabil, răsunse inginerul, căci lordul Glenarvan n-ar alege iarna pentru a se aventura pe aceste mări îndepărtate. Ori s-a întors pe insula Tabor de când Ayrton e împreună cu noi, adică de cinci luni, și a plecat înapoi, ori nu va veni decât mai târziu, și atunci, în primele zile frumoase din octombrie, ne vom duce pe insula Tabor să lăsăm o notiță.

— Să recunoaștem, spuse Nab, că ar fi un mare ghinion ca *Duncan* să fi reapărut pe măurile astea în ultimile luni!

— Nădăjduiesc că nu s-a întâmplat asta, răsunse Cyrus Smith, și Cerul nu ne-a luat cea mai bună șansă ce ne rămâne!

— Cred, observă reporterul, că vom ști oricum care e situația în clipa când ne vom întoarce pe insula Tabor, căci dacă scoțienii au fost pe-acolo, cu siguranță că au lăsat niște urme.

— Bineînțeles, răsunse inginerul. Prin urmare, prieteni, întrucât avem această șansă de repatriere, s-o aşteptăm cu răbdare, și dacă am pierdut-o, vom vedea atunci ce-i de făcut.

— În orice caz, zise Pencroff, e de la sine înteles că dacă vom părăsi insula Lincoln într-un fel sau altul, nu o vom face din cauză că nu ne simțim bine aici!

— Nu, Pencroff, răsunse inginerul, o vom face pentru că aici ne aflăm departe de tot ce îndrăgește mai mult pe lume un om, familia, prietenii, țara sa de baștină!

Luând o asemenea decizie, nu se mai gândeau să construiască o navă de ajuns de mare pentru a se aventura până la arhipelagurile din nord sau până la Noua Zeelandă în vest și nu se îndeletniciră decât cu muncile obișnuite în vederea celei de a treia iernări la Casa-de-Granit.

Totuși hotărâră ca șalupa să fie folosită, înainte ca vremea să se strice, pentru o călătorie împrejurul insulei. Cercetarea completă a coastelor nu fusese încă terminată și coloniștii nu aveau decât o idee aproximativă despre litoralul dinspre vest și dinspre nord, începând de la gurile Râului Cascadei până la cele două Capuri ale Mandibulei, ca și despre golful strâmt cuprins între ele ca într-o falcă de rechin.

Proiectul expediției deveni precumpărator pentru Pencroff și Cyrus Smith și dădu acordul său deplin, căci și el voia să vadă această parte a

domeniului său...

Timpul era schimbător, dar barometrul nu marca oscilații prea mari; puteau deci conta pe o vreme mai blândă. Dar în prima săptămână din aprilie barometrul indică o puternică scădere de presiune care se ridică din nou odată cu o vijelie dinspre vest ce dură cinci până la şase zile, apoi acul barometrului redeveni staționar, la un nivel de douăzeci și nouă de degete și nouă zecimi (759,45 mm) și împrejurările păreau prielnice pentru explorare.

Ziua plecării fu fixată la 16 aprilie și *Bonadventure*, ancorat în Portul Balonului, fu aprovisionat pentru o călătorie mai lungă.

Cyrus Smith îl înștiință pe Aryton de expediția proiectată și îi propuse să ia parte la ea; dar, întrucât Ayrton prefera să rămână pe uscat, hotărâră ca în timpul absenței lor să locuiască la Casa-de-Granit. Jup trebuia să-i țină tovărașie și nu opuse nicio împotrivire.

La 16 aprilie dimineața coloniștii, însotiti de Top, erau îmbarcați. Vântul sufla dinspre sud-vest și *Bonadventure* trebui să manevreze părăsind Portul Balonului pentru a ajunge la Promontoriul Reptilei. Din cele nouăzeci de mile cât măsura perimetru insulei, coasta de sud avea vreo douăzeci de la port până la promontoriu. De aici și nevoia de a parurge aceste douăzeci de mile în volte, căci vântul le era potrivnic.

Avură nevoie de ziua întreagă pentru a ajunge la promontoriu, întrucât ambarcațiunea, părăsind portul, nu avu parte de mai mult de două ore de reflux și avu în schimb şase ore de flux, pe care îl înfruntă cu mare dificultate. Se înnoptase deci când promontoriul fu depășit.

Pencroff propuse atunci inginerului să continue drumul cu viteză scăzută și cu două terțarole la velă. Dar Cyrus Smith preferă să ancoreze la o distanță de câteva cabluri de țărm, pentru a revedea această parte a coastei în timpul zilei. Se înțeleseră chiar, deoarece voiau să cerceteze cu minuțiozitate litoralul insulei, să nu navigheze noaptea și odată cu venirea serii să ancoreze lângă țărm, în măsura în care vremea le-o va îngădui.

Noaptea o petrecuă deci la ancoră sub promontoriu și, vântul potolindu-se odată cu căderea brumei, liniaștea nu mai fu tulburată de nimic. Pasagerii, cu excepția marinarului, dormiră la bordul lui *Bonadventure* poate nu atât de bine ca în camerele lor de la Casa-de-Granit, dar, oricum, dormiră.

A doua zi, la 17 aprilie, Pencroff o porni încă din zori; vântul fiind prielnic, puse murele la babord și trecu foarte aproape de coasta occidentală.

Coloniștii cunoșteau splendida coastă împădurită, căci străbătuseră odinioară pe jos marginea ei. Și totuși ea trezi din nou întreaga lor admirație. Navigau de-a lungul țărmului, cât mai aproape posibil, cu viteză redusă, astfel încât să observe totul, fiind atenți numai să nu se izbească de trunchiurile de copaci care pluteau ici și colo. De mai multe ori chiar aruncară ancora și Gedeon Spilett fotografie superbul litoral.

Spre amiază *Bonadventure* ajunse la gurile Râului Cascadei. Mai încolo, pe malul drept, arborii erau mai răsfirați și, trei mile mai departe, nu mai alcătuiau decât niște pâlcuri izolate între contraforturile occidentale ale muntelui, ale căror spinări golașe se prelungeau până la litoral.

Câtă deosebire între partea de sud și partea de nord a coastei! Pe cât era una de împădurită și de înverzită, pe atât era cealaltă de abruptă și sălbatică. S-ar fi zis că e una din acele «coaste de fier», cum sunt numite în unele țări, și alcătuirea ei zbuciumată părea să arate că o adevărată cristalizare se produsese brusc în bazalturile, cloicotitoare încă, ale epocilor geologice de demult. O îngrămădire de roci cu un aspect înfiorător, care i-ar fi însăpămat pe coloniști dacă întâmplarea i-ar fi aruncat pe acest țărm al insulei! De pe vârful muntelui Franklin nu-și putuseră da seama de înfățișarea sinistră a țărmului, căci îl priviseră prea de sus; dar, văzut de pe mare, litoralul căpăta o caracteristică bizară pe care n-ar fi întâlnit-o, poate, în niciun colț din lume.

Bonadventure trecu prin fața coastei, la o distanță de o jumătate de milă de țărm. Se vedea bine că era alcătuit din blocuri stâncoase de toate mărimele, de la douăzeci până la trei sute de picioare înălțime, având toate formele, cilindrice ca niște turnuri, prismatice ca niște clopotnițe, piramidele ca obeliscurile, conice ca niște coșuri de uzină. O banchiză din mările înghețate nu s-ar fi înălțat mai capricios în sublima ei oroare! Aici vedea poduri de piatră aruncate de pe o stâncă pe alta; dincolo, arcade boltite ca ale unui naos, a căror adâncime privirea n-o putea pătrunde; într-un loc, mari cavități cu boltî de o înfățișare monumentală; într-altul, o adevărată cohortă de ascuțisuri, de vârfuri piramidale, de săgeți cum nicio catedrală gotică n-a avut vreodată. Toate capriciile naturii, mai variate decât cele mai fantastice opere ale imaginației, conturau acest litoral pe o lungime de opt până la nouă mile, oferind o priveliște grandioasă.

Cyrus Smith și tovarășii săi priveau cu un sentiment de surpriză vecin cu uluirea. Dar dacă ei rămăseseră muți de încântare, Top nu se jena să scoată

lătrături, repetate în mii de ecouri. Inginerul observă că lătrăturile aveau ceva bizar și erau asemănătoare cu lătrăturile sale în preajma puțului de la Casa-de-Granit.

— Să acostăm, spuse el.

Și *Bonadventure* trecu cât mai aproape cu puțință de stâncile litoralului. Poate că exista vreo grotă ce merita să fie cercetată? Dar Cyrus Smith nu văzu nimic, nicio cavernă, nicio cavitate ce ar fi putut oferi refugiu unei fințe oarecare, căci poalele stâncilor erau scăldate de valuri. Curând lătrăturile lui Top încetară și ambarcațiunea se depărta la o distanță de câteva cabluri de litoral.

În partea de nord-vest a insulei țărmul redeveni neted și nisipos. Cățiva copaci răzleți se profilau deasupra unui pământ mlăștinios, cunoscut mai înainte de coloniști, și, printr-un contrast izbitor cu cealaltă coastă atât de pustie, viața se manifesta aici prin prezența unei puzderii de păsări acvatice.

Seara, *Bonadventure* ancora într-o mică adâncitură a litoralului, la nordul insulei, aproape de țărm, apele fiind în acest loc foarte adânci. Noaptea trecu liniștită, căci briza se potoli odată cu ultimele licăriri ale zilei, ca să zicem aşa, și nu suflă din nou decât în zori.

Fiind foarte aproape de țărm, Harbert și Gedeon Spilett, adică vânătorii coloniei, debarcară și plecară să facă o plimbare de două ore, înapoindu-se cu mai multe șiruri de rațe și becaține. Top făcuse minuni, nu pierduse niciun vânat, datorită agerimii și îndemânării sale.

La ora opt *Bonadventure* porni foarte repede urcând spre Capul Mandibulei-de-Nord, căci avea în spate vântul și vremea începea să se răcească.

— De altfel, n-aș fi deloc mirat, zise Pencroff, dacă s-ar stârni o vijelie dinspre vest. Ieri zarea era săngerie la apusul soarelui și iată acum, dimineața, niște «cozi de pisică» ce nu prevestesc nimic bun.

«Cozile de pisică» erau niște nori *cirrus* subțiri, împrăștiati la zenith, a căror înălțime nu este niciodată mai mică de cinci mii de picioare deasupra nivelului mării. Erau ca niște fulgi de vată, a căror prezență anunță de obicei o tulburare apropiată a elementelor naturii.

— Ei bine, spuse Cyrus Smith, să păstrăm atâtea pânze câte putem păstra și să ne căutăm repede adăpost în Golful Rechinului. Cred că acolo *Bonadventure* va fi în siguranță.

— În regulă, răspunse Pencroff, de altminteri, coasta de nord e formată numai din dune care nu prea au de ce să fie luate în seamă.

— Nu m-aș supăra, adăugă inginerul, să rămânem nu numai noaptea, dar și ziua de mâine în acest golf care merită să fie cercetat cu grijă.

— Cred că o vom face oricum, de voie sau de nevoie, răspunse Pencroff, căci orizontul începe să fie amenințător în partea de vest. Uitați-vă cum se întunecă!

— În orice caz, vântul e destul de bun ca să ajungem la Capul Mandibulei-de-Nord, remarcă reporterul.

— Vântul e foarte bun, consimți marinarul, dar pentru a intra în golf va trebui să manevrăm, și tare aş vrea să pot vedea limpede, în locurile astăzi pe care nu le cunosc!

— Și care au desigur destule stânci submarine, adăugă Harbert, dacă judecăm după cele pe care le-am văzut pe coasta de sud a Golfului Rechinului.

— Pencroff, rosti atunci Cyrus Smith, fă cum crezi că e mai bine, ne bizuim pe dumneata.

— Fiți liniștit, domnule Cyrus, răspunse marinarul, nu voi risca fără să fie nevoie! Aș prefera o lovitură de cuțit în propria mea coastă decât în cea a navei.

De fapt, Pencroff se gândeau la partea din coca vasului aflată sub linia de plutire, la care ținea mai mult decât la sine însuși!

— Cât e ceasul? întrebă marinarul.

— Zece, răspunse Gedeon Spilett.

— Ce distanță mai avem de străbătut până la Cap, domnule Cyrus?

— Aproximativ cincisprezece mile, răspunse inginerul.

— E o treabă de două ore și jumătate, spuse atunci marinarul, și vom fi la traversul Capului între amiază și ora unu. Din nefericire, marea se va schimba tocmai atunci și ne va întâmpina refluxul. Îmi este deci teamă că va fi greu să pătrundem în golf, având și vântul și valurile mării împotriva noastră.

— Cu atât mai mult cu cât astăzi e lună plină, remarcă Harbert, iar marea în aprilie sunt foarte puternice.

— Pencroff, întrebă Cyrus Smith, n-ai putea ancora chiar la vârtul Capului?

— Să ancorez lângă mal, pe vremea proastă care se anunță! Vă gândiți ce înseamnă asta, domnule Cyrus? E ca și cum am vrea să eșuăm de bună voie!

— În cazul asta ce vei face?

— Voi încerca să navighez în larg până la flux, adică până pe la șapte seara, și dacă va mai fi încă puțină lumină, voi încerca să intru în golf; dacă nu, o să plutim cum s-o putea toată noaptea și vom pătrunde în golf mâine, odată cu răsăritul soarelui.

— Ti-am mai spus-o, Pencroff, ne bizuim pe dumneata, răspunse Cyrus Smith.

— Ah, spuse Pencroff, dacă ar exista măcar un far pe coasta asta, ar fi mult mai ușor pentru navigator!

— Da, răspunse Harbert, și de data asta nu mai avem un inginer binevoitor care să aprindă un foc pentru a ne călăuzi spre port!

— De fapt, dragul meu Cyrus, spuse Gedeon Spilett, nici nu ți-am mulțumit până acum; sincer voitoind, fără focul acela n-am fi putut niciodată ajunge la...

— Focul acela...? repetă Cyrus Smith, foarte mirat de vorbele reporterului.

— Vrem să spunem, domnule Cyrus, răspunse Pencroff, că eram în mare încurcătură la bordul lui *Bonadventure* în ultimele ceasuri dinaintea întoarcerii noastre, și am fi trecut pe lângă insulă dacă n-ați fi avut prevederea să aprindeți un foc în noaptea de 19 spre 20 octombrie, pe platoul Casei-de-Granit.

— Da, da!... Am avut atunci o idee bună! răspunse inginerul.

— De data asta, adăugă marinarul, nu mai e nimeni să ne facă acest mic serviciu, doar dacă i-ar trece prin gând lui Ayrton.

— Nu, nimeni! răspunse Cyrus Smith.

Câteva clipe după aceea, aflându-se singur cu reporterul la prova ambarcațiunii, inginerul se plecă la urechea acestuia șoptindu-i:

— Dacă sunt sigur de ceva pe lumea asta, Spilett, e că niciodată n-am aprins vreun foc în noaptea de 19 spre 20 octombrie, nici pe platoul Casei-de-Granit și nici în vreo altă parte a insulei!

Capitolul XX

Noaptea pe mare. Golful Rechinului. Destăinuiri. Pregătiri pentru iarnă. Iarnă timpurie. Geruri mari. Lucrări în interior. După șase luni. Un clișeu

fotografic. Un fapt neașteptat

Lucrurile se petrecură cum prevăzuse Pencroff; presimțirile sale nu-l înselaseră. Vântul se răci și, dintr-o adiere prietică, deveni vijelie, atingând o viteză de patruzeci-patrutzeci și cinci de mile pe oră⁴, iar o navă aflată în largul mării trebuia să țină velele de jos reduse la maxim și arboretul coborât. Or, cum era aproximativ ora șase când *Bonadventure* avu la travers golful și cum în acel moment se făcu simțit refluxul, n-a fost cu putință să pătrundă acolo. Așadar, au fost nevoiți să rămână în larg, căci, oricât ar fi dorit-o Pencroff, n-ar mai fi putut ajunge la gurile Râului Îndurării. Deci, după ce instală vela foc pe marea catarg, folosindu-l ca pe un ax vertical, așteptă, cu prova spre uscat.

Din fericire, deși vântul era foarte puternic, marea, apărată de coastă, nu crescu nemăsurat de mult. Deci nu trebuiră să se teamă de izbiturile valurilor, care reprezintă o mare primejdie pentru micile ambarcațiuni. Desigur că *Bonadventure* nu s-ar fi răsturnat, pentru că era bine lestat; dar trombele uriașe de apă, rostogolite pe punte, ar fi putut să-l primejduiască, dacă tambuchiurile n-ar fi rezistat. Pencroff, marinar încercat, se puse la adăpost de orice împrejurare neprevăzută. Desigur, avea o deosebită încredere în nava sa, și totuși așteptă cu o oarecare neliniște ivirea zorilor.

În timpul nopții, Cyrus Smith și Gedeon Spilett nu avură prilejul să stea de vorbă, dar fraza șoptită de inginer la urechea reporterului arăta că trebuie să discute încă o dată despre misterioasa influență ce părea să domnească asupra insulei Lincoln. Gedeon Spillet nu înceta să se gândească la noul incident de neînțeles, la apariția aceluia foc pe coasta insulei. Focul îl văzuse în mod sigur, Harbert și Pencroff îl văzuseră și ei! Focul îi ajutase să-și dea seama de așezarea insulei în întunericul nopții și nu puneau la îndoială că mâna inginerului îl aprinsese. Dar iată că Cyrus Smith declara categoric că n-a făcut-o el.

Gedeon Spilett își propunea să revină asupra acestui fapt la înapoierea lui *Bonadventure*, să-l îndemne pe Cyrus Smith să-i încunoștințeze și pe ceilalți despre ciudatele fapte. Poate că se vor hotărî atunci să facă împreună o investigație minuțioasă a întregii insule Lincoln.

Oricum, în seara aceea niciun foc nu se aprinse pe țărmurile încă necunoscute care formau intrarea golfului, și mica ambarcațiune continuă să rămână în larg toată noaptea.

Când primele licăriri ale zorilor apărură la orizont, vântul se potolise puțin și-și schimbă direcția cu două carturi, ceea ce îi îngădui lui Pencroff să pătrundă mai ușor în intrarea strâmtă a golfului. La ora șapte dimineața *Bonadventure*, după ce depăși Capul Mandibulei-de-Nord, intră cu băgare de seamă în strâmtoare și se aventură în apele ei, închise într-un ciudat cadru de lavă.

— Iată un colț de mare care ar putea deveni o radă minunată și unde navele s-ar putea mișca în voia lor!

— Foarte curios, observă Cyrus Smith, e faptul că golful s-a format din două scurgeri de lavă, împroșcate de vulcan, care s-au acumulat prin eruptions succesive. Golful este deci complet ferit din toate părțile și e de presupus că, și atunci când suflă vânturile cele mai necruțătoare, aici marea este liniștită ca un lac.

— Fără îndoială, continuă marinarul, vântul poate pătrunde aici numai prin deschiderea îngustă dintre cele două capuri, și, pe deasupra, capul din nord îl acoperă, prin înălțimea sa, pe cel din sud, astfel încât împiedică pătrunderea rafalelor. În fond, *Bonadventure* ar putea să rămână aici de la începutul până la sfârșitul anului fără ca măcar o dată să-și încordeze lanțul ancorei!

— E însă cam prea mare golful pentru *Bonadventure!* remarcă reporterul.

— Ei, domnule Spillet, răsunse marinarul, sunt de acord că e prea mare pentru *Bonadventure*, dar dacă flotele Uniunii vor avea nevoie de un adăpost sigur în Pacific, cred că nu vor găsi niciodată altul mai bun!

— Ne aflăm la botul rechinului, remarcă atunci Nab, făcând aluzie la forma golfului.

— Chiar înăuntrul lui, bravul meu Nab! răsunse Harbert. Nu-i aşa că nu-ți este teamă că o să se închidă și o să ne înghită?

— Nu, domnule Harbert, răsunse Nab, și totuși golful acesta nu-mi prea place! Are o înfațășare fioroasă!

— Poftim! strigă Pencroff, Nab îmi bârfește golful, tocmai când mă gândeam să-l hărăzesc Americii!

— Cel puțin, însă, apele sale sunt adânci? întrebă inginerul, căci ce e de ajuns pentru chila lui *Bonadventure* nu-i suficient pentru cea a vaselor noastre cuirasate.

— E ușor de verificat, răsunse Pencroff.

Și marinarul aruncă în apă o frângchie lungă care îi sluiea de sondă și de care era legat un bloc de fier. Funia măsura aproximativ cincizeci de brațe și se desfășură până la capăt fără să atingă fundul.

— E în regulă! zise Pencroff. Vasele noastre cuirasate pot veni aici! Nu vor eșua!

— Într-adevăr, spuse Cyrus Smith, golful asta e o adevărată prăpastie; dar, ținând seama de originea vulcanică a insulei, nu e de mirare că pe fundul mării se află asemenea depresiuni.

— S-ar zice de asemenea, observă Harbert, că pereții stâncosi au fost tăiați cu Tânăcopul și sunt convins că la poalele lor, chiar cu o sondă de cinci sau șase ori mai lungă, Pencroff nu va da de fund.

— Totul e bine, spuse atunci reporterul, dar am să-i atrag atenția lui Pencroff că radei sale îi lipsește ceva important!

— Ce anume, domnule Spilett?

— O deschidere, o spărtură oarecare, care să înlesnească accesul în interiorul insulei. Nu văd un loc pe care s-ar putea pune piciorul!

Și într-adevăr, pereții de lavă înalți, foarte abrupti, nu ofereau pe întreg perimetrul golfului nici un singur loc prielnic pentru o debarcare. Era ca un zid de fortăreață de netrecut ce amintea de fiordurile Norvegiei, dar mult mai arid. *Bonadventure* trecu atât de aproape de zidurile înalte încât aproape că le atingea, dar nu găsi nici măcar un ieșind care ar fi îngăduit pasagerilor să părăsească bordul.

Pencroff se consola spunând că vor sparge pereții cu exploziv atunci când va fi nevoie și deoarece, în mod sigur, acum nu mai aveau ce face în golf, îndreptă nava spre deschiderea strâmtă și ieși în larg la ora două noaptea.

— Uf! făcu Nab, scoțând un oftat de ușurare.

S-ar fi zis, într-adevăr, că bravul negru nu se simțise la largul său în această falcă uriașă!

De la Capul Mandibulei-de-Nord până la gurile Râului Îndurări nu erau mai mult decât vreo opt mile. Se îndreptară deci în direcția Casei-de-Granit și *Bonadventure*, cu pânzele larg desfășurate, navigă de-a lungul coastei la o distanță de o milă. După uriașele stânci de lavă văzură curând neobișnuitele dune de nisip, unde fusese regăsit inginerul într-un mod atât de ciudat și pe care păsările de mare le frecventau cu sutele.

În jurul orei patru, Pencroff, lăsând pe stânga insulița, intră în canalul ce o despărțea de coastă și, la ora cinci, ancora navei mușca adânc nisipul de la

vărsarea Râului Îndurării.

Trecuseră trei zile de când coloniștii își părăsiră locuința. Ayrton îi aștepta pe plajă și Jup veni bucuros să-i întâmpine, mormăind de mulțumire.

Duseseră deci la bun sfârșit cercetarea coastelor insulei și nu zăriseră nicio urmă suspectă. Dacă vreo ființă misterioasă sălășluiă pe insulă, nu se putea adăposti decât în pădurile de nepătruns din Peninsula Serpentinei, unde coloniștii nu-și îndreptaseră încă investigațiile.

Gedeon Spilett, stând de vorbă cu inginerul despre aceste lucruri, se înțelese cu el să atragă atenția tovarășilor lor asupra incidentelor ciudate ce aveau loc pe insulă, ultimul fiind cel mai de neînțeles.

Cyrus Smith, revenind la întâmplarea cu focul aprins de o mâna necunoscută, nu se putu opri să nu-i repete a douăzecea oară reporterului:

— Ești sigur că ai văzut bine? Nu era vreo erupție parțială a unui vulcan, un meteor oarecare?

— Nu, Cyrus, răspunse reporterul, era în mod sigur un foc aprins de mâna omului. Dealtminteri, întreabă-i și pe Pencroff, și pe Harbert. Și ei au văzut lumina lui și-ți vor confirma vorbele mele.

Câteva zile după aceea, la 25 aprilie, seara, când toți erau adunați pe Platoul Marii Priveliști, Cyrus Smith, luând cuvântul, rosti:

— Prieteni, cred că trebuie să vă atrag atenția asupra unor fapte petrecute pe insulă, și aş fi bucuros să cunosc părerea voastră. Ca să zic aşa, faptele astea sunt miraculoase.

— Miraculoase! strigă marinarul scoțând un rotocol de fum. Poate că insula noastră este miraculoasă?

— Nu, Pencroff, dar misterioasă cu siguranță că este, răspunse inginerul, în afară de cazul când ne-ați lămuri voi ceea ce Spilett cu mine n-am putut înțelege până acum.

— Spuneți, domnule Cyrus, îl îndemnă marinarul.

— Ei bine. Ați înțeles oare, întrebă atunci inginerul, ce s-a întâmplat cu mine când, după ce-am căzut în mare, am fost găsit la o distanță de un sfert de milă în interiorul insulei, fără să fi fost conștient de această deplasare?

— Doar dacă, leșinat fiind... începu Pencroff.

— Nu e posibil, răspunse inginerul. Dar să trecem peste asta. Ați pricoput oare cum a izbutit Top să descopere refugiu vostru, la cinci mile de groapa unde eram culcat?

— Instinctul câinelui... răspunse Harbert.

— Ciudat instinct, remarcă reporterul, pentru că, deși în noaptea aceea plouase și bătea un vânt puternic, Top ajunsese la Șemineu uscat, fără urmă de noroi pe el!

— Trecem și peste asta, continuă inginerul. Ați înțeles cum de a putut fi, în mod atât de ciudat, aruncat afară din apele lacului câinele nostru, după lupta sa cu vaca-de-mare?

— Nu, mărturisesc, nu prea, răsunse Pencroff, și nici rana pe care vaca-de-mare o avea la șold, rană ce părea făcută de un instrument tăios, nu poate fi mai lesne înțeleasă.

— Trecem și peste asta, continuă Cyrus Smith. Ați înțeles cumva, prietenii, cum de s-a găsit alica în trupul purcelușului sălbatic, cum, din fericire pentru noi, a eşuat lada fără să existe o urmă de naufragiu, cum sticla ce conținea documentul ni s-a oferit la țanc, cu prilejul primei excursii pe mare, cum barca noastră, rupându-și parâma, a venit dusă de curentul Râului Îndurării să ne întâlnească exact în momentul când aveam nevoie de ea, cum, după invazia maimuțelor, scara a fost la timp dată jos de pe înălțimile Casei-de-Granit, cum, în sfârșit, documentul pe care Ayrton susține că nu l-a scris niciodată a căzut în mâinile noastre?

Cyrus Smith enumerase, fără a uita vreunul, faptele ciudate petrecute pe insulă. Harbert, Pencroff și Nab se priviră, neștiind ce să răspundă, căci șirul acestor incidente, astfel grupate pentru prima oară, îi surprinsese în cel mai înalt grad.

— Pe cuvântul meu, zise în sfârșit Pencroff, aveți dreptate, domnule Cyrus, și e greu de găsit o explicație acestor întâmplări.

— Ei bine, prietenii, continuă inginerul, la toate astea se adaugă un ultim fapt, care nu e mai puțin de neînțeles decât celelalte!

— Care, domnule Cyrus? întrebă imediat Harbert.

— Când v-ați întors de pe insula Tabor, Pencroff, continuă inginerul, ziceți că pe insula Lincoln a apărut un foc?

— În mod sigur, răsunse marinoul.

— Și sunteți siguri că ați văzut focul?

— Cum vă văd.

— Și tu, Harbert?

— Sigur, domnule Cyrus, strigă Harbert, focul ardea ca o stea de prima mărime!

— Nu era oare o stea? stăruia inginerul.

— Nu, răsunse Pencroff, căci cerul era acoperit de nori groși și, în orice caz, o stea nu se putea afla atât de jos la orizont. Dar și domnul Spilett l-a văzut, ca și noi, și poate adeveri vorbele noastre!

— Voi adăuga, spuse reporterul, că focul era foarte puternic și părea un fascicol de lumină electrică.

— Da, da, exact... răsunse Harbert, și era cu siguranță plasat pe înălțimile Casei-de-Granit!

— Ei bine, prieteni, răsunse Cyrus Smith, în noaptea din 19 spre 20 octombrie, nici Nab, nici eu n-am aprins vreun foc pe coastă.

— N-ați...? exclamă Pencroff, uimit la culme, fără a-și putea sfârși fraza.

— N-am părăsit Casa-de-Granit, răsunse Cyrus Smith, și dacă s-a ivit vreun foc pe coastă, altă mână decât a noastră l-a aprins!

Pencroff, Harbert și Nab erau uluiți. Nu era posibilă nicio iluzie, un foc le izbise într-adevăr privirile în noaptea din 19 spre 20 octombrie!

Da, trebuiră să admită că există un mister! O influență inexplicabilă, vădit favorabilă coloniștilor, dar care le stârnea curiozitatea și se facea simțită în insulă întotdeauna la momentul potrivit. Există oare acolo o ființă ascunsă în cele mai tainice unghere? Astă trebuiau să afle cu orice preț!

Cyrus Smith aminti de asemenea tovarășilor săi comportarea ciudată a lui Top și Jup, când dădeau târcoale puțului care făcea legătura dintre Casa-de-Granit și mare, și le spuse că cercetase puțul fără să descopere nimic suspect. În sfârșit, în concluzie, toți membrii coloniei hotărâră să scotocească insula pe tot întinsul ei, îndată ce va veni anotimpul cald.

Din această zi, însă, Pencroff începu să fie îngrijorat. Insula, pe care o socotea proprietatea sa personală, i se părea că nu-i mai aparține în întregime și că o împărțea cu un alt stăpân, față de care, de voie de nevoie, se simțea supus. Discuta deseori cu Nab despre aceste lucruri de neînțeles și amândoi, foarte înclinați prin firea lor spre explicații miraculoase, nu erau departe de a crede că insula Lincoln e subordonată vreunei puteri supranaturale.

Între timp, odată cu luna mai – noiembrie din zonele boreale – sosiră și zilele mohorâte. Iarna părea că va fi aspră și timpurie. De aceea lucrările pentru iernare începură fără întârziere.

Dealtminteri, coloniștii erau destul de bine pregătiți să întâmpine gerul, oricât de aspru urma să fie. Nu duceau lipsă de haine de pâslă, și muflonii,

numeroși acum, le furnizau din belșug lâna necesară pentru confectionarea stofei călduroase.

E de la sine înțeles că și Ayrton primi haine călduroase. Cyrus Smith îi propuse să petreacă anotimpul rece la Casa-de-Granit unde va locui mai bine decât la țarc, și Ayrton făgădui că va veni îndată ce ultimele lucrări de la țarc vor fi isprăvite. Ceea ce și făcu la jumătatea lui aprilie. De atunci Ayrton participa la viața în comun și se arăta folositor în orice împrejurare; dar, veșnic umil și trist, nu lua niciodată parte la bucuriile tovarășilor săi!

În cea mai mare parte din timpul celei de a treia ierni petrecută de coloniști pe insula Lincoln, ei rămaseră izolați în Casa-de-Granit. Se dezlănțuise să furtuni foarte puternice și vijelii înfiorătoare care păreau să zdruncine stâncile până în temelii. Uriașele talazuri ale fluxului amenințau să acopere insula cu totul, și cu siguranță că orice navă ancorată în vecinătatea coastei s-ar fi scufundat cu oameni, cu bunuri, cu tot. De două ori în timpul unei asemenea vijelii, Râul Îndurării se umflă într-atât încât exista primejdia ca podurile și podețele să fie luate de ape și trebuiră chiar să le consolideze pe cele de pe plajă, care dispăreau sub valuri când marea izbea litoralul.

E lesne de înțeles că asemenea rafale, ca niște trombe, în care se amestecau ploaia și zăpada, provocă pagube pe Platoul Marii Priveliști. Moara și curtea cu păsări avură în mod special de suferit. Coloniștii făcăru deseori acolo reparații urgente, altminteri existența păsărilor ar fi fost serios amenințată.

Pe o vreme atât de proastă, câteva perechi de jaguari și cete de maimuțe se aventurără până la marginea platoului și coloniștii se temeau tot timpul că nu cumva cele mai sprintene și mai îndrăznețe, împinse de foame, să nu treacă părâul care, de altminteri, fiind înghețat, era lesne de străbătut. Fără o permanentă supraveghere, plantele și animalele domestice ar fi fost în mod sigur nimicite și deseori au fost nevoiți să tragă cu arma pentru a-i ține la distanță pe primejdioșii vizitatori. Deci nu duceau lipsă de lucru, căci, fără a pune la socoteală treburile de afară, se găseau destule de amenajat și în interiorul Casei-de-Granit.

Organizără de asemenea câteva vânători izbutite, pe geruri mari, la întinsele mlaștini ale Călifarilor. Gedeon Spilett și Harbert, ajutați de Jup și de Top, nu iroseau nicio împușcătură prin sumedenia de rațe, becaține, sarsele, pileți și nagâți. De altminteri, era ușor de ajuns pe acest teritoriu

bogat în vânăt fie pe drumul Portului Balonului, după trecerea podului de pe Râul Îndurării, fie ocolind stâncile Capului Epavei, și vânătorii nu se depărtau niciodată de Casa-de-Granit mai mult de două sau trei mile.

Astfel trecuă cele patru luni de iarnă, care a fost într-adevăr aspră, adică iunie, iulie, august și septembrie. Dar, la urma urmei, Casa-de-Granit n-a suferit prea mult din pricina vitregiilor vremii, după cum nici țarcul, mai puțin expus decât platoul și adăpostit în mare parte de muntele Franklin, unde nu ajungeau decât rămășițele rafalelor de vânt, frânte de pădurile și stâncile înalte ale litoralului. Acolo pagubele erau deci neînsemnate și mâinile harnice și îndemânatice ale lui Ayrton au fost suficiente pentru a le repara imediat atunci când, în a doua jumătate a lui octombrie, se înapoie să petreacă mai multe zile la țarc.

În timpul iernii nu se produse niciun nou incident inexplicabil. Nu se întâmplă nimic ciudat, cu toate că Pencroff și Nab pândeau cele mai neînsemnate fapte ce puteau fi legate de vreo cauză misterioasă. Nici Top, nici Jup nu mai dădeau târcoale în jurul puțului și nu manifestau vreun semn de neliniște. Se părea deci că șirul de fenomene supranaturale s-a întrerupt, și totuși stăteau deseori de vorbă despre asta, în serile petrecute la Casa-de-Granit, hotărâți să scotocească insula până în locurile cele mai grele de străbătut. Dar un eveniment de cea mai mare gravitate, cu urmări ce ar fi putut deveni fatale, schimbă deocamdată proiectele lor.

Era în luna octombrie. Anotimpul cald bătea la ușă. Natura renăștea sub razele soarelui și, în mijlocul frunzișului neschimbat al coniferelor care alcătuiau liziera pădurii, apărea de pe acum verdeața nouă a simbovinelor, banksiilor și deodarilor.

Ne amintim că Gedeon Spilett și Harbert făcuseră de mai multe ori fotografii ale diferitelor părți ale insulei Lincoln.

Tot aşa în ziua de 17 octombrie, în jurul orei trei după-masă, Harbert, subjugat de seninul cerului, se gândi să fotografieze tot Golful Uniunii din fața Platoului Marii Priveliști, de la Capurile Mandibulei până la Capul Ghearei.

Orizontul era admirabil conturat și marea, unduindu-se sub adierea unei brize ușoare, se înfățișa în depărtare ca un lac cu apele liniștite, presărat încolo de paiete luminoase.

Obiectivul fusese aşezat la una din ferestrele marii săli a Casei-de-Granit și prin urmare domina plaja și golful. Harbert procedă ca de obicei și,

obținând clișeul, se duse să-l fixeze cu ajutorul unor substanțe care erau depozitate într-un ungher întunecos al Casei-de-Granit.

Întorcându-se la lumină și examinându-l cu atenție, zări pe clișeul său un punctuleț aproape imperceptibil care păta orizontul mării, încercă să-l scoată printr-o spălare repetată a plăcii, dar nu izbuti.

«E un defect al sticlei aparatului», se gândi el.

Și atunci avu curiozitatea de a examina defectul cu o lentilă puternică pe care o deșurubă de la un binoclu.

Dar abia apucă să se uite și scoase un țipăt, iar clișeul era gata să-i cadă din mâini.

Alergând imediat în camera unde se afla Cyrus Smith, îi întinse clișeul și lentila, arătându-i mica pată.

Cyrus Smith cercetă punctul; apoi, luându-și oceanul, fugi la fereastră.

Oceanul, după ce străbătu fără grabă orizontul, se opri în sfârșit asupra punctului suspect și Cyrus Smith, lăsându-l jos, nu pronunță decât acest cuvânt: «Navă!»

Și într-adevăr, în fața insulei Lincoln se zărea, departe, o navă!

PARTEA A TREIA

SECRETUL INSULEI

Capitolul I

Pieire sau salvare? Ayrton rechemat. O discuție importantă. Nu e Duncan. Un vas suspect. Măsuri de prevedere. Nava se apropiere. O lovitură de tun.

Bricul se oprește în fața insulei. Vine noaptea

De doi ani și jumătate naufragiații balonului fuseseră aruncați pe insula Lincoln și până acum nu izbutiseră să comunice în vreun fel cu semenii lor. O dată reporterul încercase să se pună în legătură cu lumea locuită încredințând unei păsări o însemnare ce semnala prezența lor pe insulă, dar nu se puteau bizui serios pe această șansă. Numai Ayrton, în împrejurările știute, se putuse alătura membrilor micii colonii. Or, iată, în ziua de 17 octombrie, alți oameni apăreau pe neașteptate în fața insulei, pe această mare mereu pustie!

Nu încăpea nicio îndoială! Un vas se afla acolo! Dar se va depărta în larg, sau va face escală? În câteva ore coloniștii vor ști limpede cum stau.

Cyrus Smith și Harbert, chemându-i imediat pe Gedeon Spilett, Pencroff și Nab în marea sală a Casei-de-Granit, îi încunoștiințară asupra celor ce se petreceau. Pencroff, luând oceanul, cercetă repede orizontul și oprindu-se la punctul indicat, adică acolo unde era pată imperceptibilă de pe clișeul fotografic, spuse cu un glas ce nu trăda prea mult entuziasm:

— Mii de draci! E într-adevăr un vas!

— Vine oare spre noi? întrebă Gedeon Spilett.

— Nu pot afirma încă nimic, răspunse Pencroff, căci la orizont apare numai catargul și nu se vede nicio parte din restul navei!

— Ce trebuie să facem? întrebă Tânărul.

— Să așteptăm, răspunse Cyrus Smith.

Și multă vreme coloniștii rămaseră tăcuți, pradă gândurilor, stăpâniți de emoții, de temeri, de nădejdi iscate de această împrejurare – cea mai gravă din câte au fost, de la sosirea lor pe insula Lincoln.

Desigur, coloniștii nu erau în situația unor naufragiați aruncați pe o insuliță stearpă, care-și smulg mijloacele de existență nefericită unei naturi vitrege, sfâșiăți fără încetare de nevoia de a revedea pământurile locuite. Pencroff și Nab mai ales, care se simțeau atât de fericiți și de bogăți, nu și-ar fi părăsit fără părere de rău insula. De altminteri, parcă erau făcuți pentru această viață nouă, în mijlocul unui ținut pe care inteligența lor, dacă se poate spune astfel, îl civilizase! Dar vasul acesta însemna, în orice caz, o

veste de pe continent, era poate o fărâmă din patria ce venea în întâmpinarea lor! Ducea ființe asemănătoare cu ei și e ușor de înțeles de ce, zărindu-l, inima le tresărea!

Din când în când, Pencroff lua din nou oceanul și se așeza la fereastră. De acolo examina cu deosebită atenție vasul, care se afla la o distanță de douăzeci de mile spre est. Coloniștii nu dispuneau de niciun mijloc pentru a-și semnala prezența. Un steag n-ar fi fost zărit; o detunătură n-ar fi fost auzită; un foc n-ar fi fost vizibil.

Totuși era sigur că insula, dominată de muntele Franklin, nu putuse scăpa observatorilor de pe navă. Dar de ce ar fi ancorat aici? Oare nu o simplă întâmplare a împins-o în această parte a Pacificului, unde hărțile nu menționau niciun pământ în afara de insulița Tabor, care la rândul ei era în afara rutelor folosite în mod obișnuit de vasele de cursă lungă ale arhipelagurilor polineziene, ale Noii Zeelande și ale coastei americane?

La întrebarea pe care toți și-o puneau, se auzi deodată răspunsul lui Harbert.

— N-o fi oare *Duncan*? strigă el.

Duncan, după cum ne amintim, era iahtul lordului Glenarvan, care îl părăsise pe Ayrton pe insuliță și care trebuia să se întoarcă într-o bună zi să-l caute acolo. Iar insulița se afla destul de aproape de insula Lincoln, încât un vas, îndreptându-se spre una din ele, putea să treacă prin fața celeilalte. Erau despărțite numai prin o sută cincizeci de mile în longitudine și săptezece și cinci de mile în latitudine.

— Să-l chemăm pe Ayrton, să vină imediat, spuse Gedeon Spilett. Numai el poate să ne spună dacă e *Duncan*.

Toți fiind de aceași părere, reporterul transmisse prin aparatul telegrafic, care stabilea legătura cu țarcul, următorul mesaj:

«Vino repede!»

Câteva clipe după aceea, Ayrton răsunse!

«Sosesc!»

Apoi coloniștii continuă să examineze vasul.

— Dacă e *Duncan*, spuse Harbert, Ayrton îl va recunoaște ușor, deoarece a navigat la bordul lui o bună bucată de vreme.

— Și dacă îl recunoaște, adăugă Pencroff, o să treacă printr-o emoție strașnică!

— Da, spuse Cyrus Smith, căci acum Ayrton e demn să se urce la bordul lui *Duncan* și măcar de-ar fi, într-adevăr, iahtul lordului

Glenarvan, căci orice alt vas ar fi suspect! Pe mările astea circulă fel de fel de lume și mi-e teamă de vizita unor pirați malaezi pe insula noastră!

— O vom apăra! strigă Harbert.

— Fără îndoială, băiatule, răsunse inginerul zâmbind, dar e preferabil să nu fie nevoie.

O simplă remarcă, spuse Gedeon Spilett. Insula Lincoln e necunoscută navigatorilor, întrucât nu e însemnată nici pe hărțile cele mai recente. Nu crezi, deci, Cyrus, că un vas, care se vede pe neașteptate în fața unui pământ nou, ar avea motive să încerce mai curând să-l viziteze decât să fugă de el?

— Desigur, răsunse Pencroff.

— Și eu cred la fel, adăugă inginerul. Este chiar de datoria oricărui căpitan să semnaleze și în consecință să vină în recunoaștere pe orice pământ sau insulă necatalogată încă, iar insula Lincoln e una dintre acestea.

— Ei bine, spuse atunci Pencroff, să admitem că nava ancorează, că se oprește aici, la o distanță de câteva cabluri de insula noastră. Ce-o să facem atunci?

Această întrebare, pusă brusc, rămase la început fără răspuns. Dar Cyrus Smith, după ce chibzui, rosti cu calmul lui obișnuit:

— Iată ce-o să facem, prieteni, sau, mai bine-zis, ce va trebui să facem. Vom comunica cu vasul, ne vom instala la bordul său și vom părăsi insula, după ce vom fi pus stăpânire pe ea în numele Statelor Uniunii. Apoi ne vom înapoia aici împreună cu toți cei ce vor voi să ne urmeze pentru a o coloniza definitiv și a înzestra Republica americană cu o stațiune folositoare în această parte a Oceanului Pacific!

— Ura! strigă Pencroff. Și vom face astfel un mic dar țării noastre! Colonizarea e aproape isprăvită, au fost botezate toate părțile insulei, există un port natural, aprovisionarea cu apă dulce, drumuri, o linie telegrafică, un șantier, o uzină, nu va mai rămâne decât să înscriem insula Lincoln pe hărți!

— Dar dacă ne-o ia cineva în timpul absenței noastre? remarcă Gedeon Spilett.

— Mii de draci! strigă marinarul. Sunt gata să rămân singur aici ca s-o păzesc și, pe cuvântul de onoare al lui Pencroff, nu voi îngădui nimănuil să mi-o fure ca pe un ceas din buzunarul unui gură-cască!

Timp de o oră le-a fost imposibil să știe în mod sigur dacă vasul semnalat se îndrepta sau nu spre insula Lincoln. Totuși nava începu să se apropie. Dar în ce alură naviga? Pencroff nu putu să-și dea seama. Vântul suflând dinspre nord-est, era verosimil ca vasul să navigheze cu murele la tribord. De altfel, briza era bună pentru a-l împinge spre insulă și, marea fiind liniștită, se putea apropiă fără teamă, cu toate că sondajele nu erau notate pe hartă.

În jurul orei patru – o oră după ce fusese chemat – Ayrton sosi la Casa-de-Granit. Intră în marea sală spunând:

— La ordinele dumneavoastră, domnilor.

Cyrus Smith îi întinse mâna, aşa cum obişnuia, și, conducându-l spre fereastră, îi spuse:

— Ayrton, te-am chemat pentru că s-a ivit un caz grav. Un vas se află în fața insulei...

Ayrton păli ușor și ochii săi se tulburară o clipă. Apoi, aplecându-se pe fereastră, străbătu orizontul cu privirea fără să vadă nimic.

— Ia oceanul, îi spuse Gedeon Spilett, și uită-te bine, Ayrton, căci s-ar putea ca vasul să fie *Duncan*, venit pentru a te repatria.

— *Duncan!* murmură Ayrton. Atât de curând?

Ultimul cuvânt scăpă parcă fără voie de pe buzele lui Ayrton, care lăsă capul în jos.

Doisprezece ani de izolare pe o insulă pustie nu-i păreau o ispășire destul de lungă? Oare vinovatul ce se căia nu se simțea încă iertat, fie în ochii săi, fie în ochii celorlalți?

— Nu, spuse el, nu! Nu poate fi *Duncan*.

— Uită-te, Ayrton, insistă inginerul, căci e important să știm dinainte la ce să ne aşteptăm.

Ayrton luă oceanul și-l îndreptă în direcția indicată. Timp de câteva minute cercetă orizontul fără a se mișca, fără a rosti o vorbă. Apoi spuse:

— Într-adevăr, văd un vas, dar nu cred să fie *Duncan*.

— De ce n-ar fi el? întrebă Gedeon Spilett.

— Pentru că *Duncan* e un iaht cu aburi și nu zăresc fum nici deasupra, nici în urma vasului.

— Poate navighează numai cu pânzele? remarcă Pencroff. Vântul e prielnic pentru direcția ce pare să-o urmeze și o fi având interes să-și cruce rezerva de cărbune, aflându-se atât de departe de orice coastă.

— S-ar putea să aveți dreptate, domnule Pencroff, răspunse Ayrton, și e posibil să-și fi stins focurile. Să-l lăsăm să se apropie de coastă și vom ști în curând despre ce e vorba.

Spunând asta, Ayrton se duse să se aşeze într-un colț al sălii mari și rămase acolo, tăcut. Coloniștii discutără mai departe despre vasul necunoscut; Ayrton însă nu lua parte la discuție.

Toți se găseau într-o asemenea stare de spirit încât nu-și puteau continua treburile. Gedeon Spilett și Pencroff erau deosebit de agitați umblând de colo-colo, fără a sta locului. Harbert era mai ales curios.

Numai Nab își păstra calmul obișnuit. Locul său nu se afla oare acolo unde era și stăpânul său? Inginerul era cufundat în gândurile sale; mai curând se temea decât dorea sosirea vasului.

Între timp nava se apropiase puțin de insulă. Cu ajutorul oceanului își dădură seama că era un vas de cursă lungă și nu o ambarcațiune malaieză, de care se folosesc în mod obișnuit pirații Pacificului. Era de presupus că temerile inginerului nu sunt îndreptățite și că prezența vasului în apele insulei Lincoln nu constituia o primejdie pentru locuitorii ei. Pencroff, după ce-l cercetă cu atenție, afirmă că vasul avea greementui unui bric și venea oblic spre coastă, cu murele la tribord, folosind velele inferioare, gabierele și velele zburător.

Fapt confirmat de Ayrton.

Dar, continuând cu această alură, curând avea să dispară după extremitatea Capului Ghearei, căci o cota spre sud-vest și, pentru a-l putea observa, vor fi nevoiți să urce pe înălțimile Golfului Washington, lângă Portul Balonului. Împrejurare neplăcută, căci era ora cinci seara și amurgul avea să facă orice observație dificilă.

— Ce vom face odată cu venirea nopții? întrebă Gedeon Spilett. Vom aprinde un foc pentru a semnala prezența noastră pe coastă?

Era o problemă gravă și, oricât se mai codea inginerul, răspunsul fu afirmativ. În timpul nopții vasul putea să dispară, să se depărteze definitiv și, odată plecat, avea să se mai întoarcă vreodată altul în apele insulei Lincoln? Or, cine ar fi putut prevedea ce le rezerva coloniștilor viitorul?

— Da, spuse reporterul, orice fel de vas ar fi, trebuie să-l înștiințăm că insula e locuită. Dacă ratăm acum această sansă, ne vom mușca mâinile mai târziu!

Hotărâră deci că Nab și Pencroff se vor duce la Portul Balonului și acolo, când se va înnopta, vor aprinde un foc mare a cărui strălucire va atrage, fără îndoială, atenția echipajului bricului.

Dar, în clipa când Nab și marinarul se pregăteau să plece, vasul își schimbă alura și se îndreptă direct spre insulă, cotind înspre Golful Uniunii. Bricul ținea bine la drum, căci se aprobia repede.

Nab și Pencroff nu mai plecară și oceanul îi fu încredințat lui Ayrton, pentru a-și putea da seama definitiv dacă vasul era sau nu *Duncan*. Iahtul scoțian era și el great ca un bric. Problema era deci de a vedea dacă între cele două catarge se înălța un coș, căci vasul se afla acum la o distanță de numai zece mile.

Orizontul era încă foarte luminos. Verificarea era ușoară și Ayrton lăsa curând jos oceanul spunând:

— Nu e *Duncan!* Nu poate fi el!

Pencroff încadră din nou bricul în raza vizuală a oceanului și își dădu seama că bricul, având o capacitate de trei până la patru sute de tone, alungit cu eleganță, cu catarge îndrăznețe, admirabil croit pentru navegație, trebuia să fie un alergător rapid al mărilor. Dar cărei națiuni aparținea? Era greu de spus.

— Și totuși, adăugă marinarul, un pavilion flutură sus, dar nu-i pot desluși culorile.

— În mai puțin de o jumătate de oră vom fi lămuriți în privința asta, răsunse reporterul. Dealtminteri, este foarte limpede că vasul intenționează să acosteze și, prin urmare, dacă nu astăzi, cel mai târziu mâine vom face cunoștință cu el și cu căpitanul lui.

— N-are importanță! spuse Pencroff. E de preferat să știm acum cu cine avem de-a face și n-ar fi rău dacă și-ar arbora culorile.

Și tot vorbind aşa, marinarul nu lăsa oceanul din mâna.

Începea să se întunece și, odată cu lăsarea serii, vântul din larg slăbea. Pavilionul bricului, mai puțin întins acum, se încurca în fungi și era din ce în ce mai greu de observat.

— Nu e un pavilion american, spunea din când în când Pencroff, niciunul englez, căci s-ar vedea ușor culoarea roșie, nu sunt nici culorile franceze sau germane, nu se vede nici albul de pe steagul Rusiei, nici galbenul de pe cel al Spaniei... Parcă ar avea o culoare uniformă... Să ne gândim puțin... În mările astea... ce vase trec în mod obișnuit?... Pavilionul chilian? Dar e

tricolor... Brazilian? E verde... Japonez? E negru și galben... în timp ce
ăsta...

În clipa aceea o pală de vânt întinse pavilionul necunoscut. Ayrton,
apucând ocheanul pe care marinarul îl lăsase jos, îl potrivi, se uită și cu o
voce gâtuită strigă:

— Pavilionul negru!

Într-adevăr, o pânză de culoare închisă flutura sus pe bric și acum, pe
bună dreptate, îl puteau socoti un vas suspect!

Inginerul avusese deci dreptate cu presimțirile sale?

Era un vas de pirați? Jefuia oare pe măritele joase ale Pacificului făcând concurență ambarcațiunilor malaeze, care mai bântuie încă aici? Ce căuta în împrejurimile insulei Lincoln? Vedeau în ea un pământ necunoscut, ignorat, potrivit să tăinuiască încărcăturile furate? Căuta oare un port de refugiu pentru lunile de iarnă? Domeniul cinstit al coloniștilor era hărăzit să se transforme într-o vizuină josnică – un soi de capitală a pirateriei Pacificului?

Toate aceste idei trecuă instinctiv prin mintea coloniștilor. De altminteri, nu mai încăpea nicio îndoială asupra semnificației ce o avea culoarea pavilionului arborat. Era pavilionul jefuitorilor mării! Era pavilionul pe care trebuia să-l arboreze *Duncan*, dacă bandiții ar fi izbutit să-și pună în aplicare proiectele lor mârșave.

Nu pierduri timp cu discuțiile.

— Prieten, spuse Cyrus Smith, poate că vasul nu vrea altceva decât să cerceteze litoralul insulei. Poate că echipajul său nu va debarca. E o sansă. Oricum, trebuie să facem totul pentru a ne ascunde prezența aici. Moara, situată pe Platoul Marii Priveliști, poate fi ușor recunoscută. Ayrton și Nab să se ducă să demonteze aripile. Să ascundem cu un rămuriș, mai gros ferestrele Casei-de-Granit. Să fie stinse toate focurile. Nimic să nu trădeze prezența omului pe această insulă!

— Și ambarcațiunea noastră? întrebă Harbert.

— O, răsunse Pencroff, e bine adăpostită în Portul Balonului și aş vrea să-i văd pe netrebnicii ăstia cum au s-o găsească acolo!

Ordinele inginerului fură executate imediat. Nab și Ayrton se urcară pe platou și luară măsurile necesare pentru ca orice urmă a prezenței omenești să fie ascunsă. În același timp tovarășii lor se duseră la liziera pădurii Jacamar și aduseră de acolo o mare cantitate de crengi și de liane care, de la o anumită distanță, aveau să pară un frunzis viu și să ascundă destul de bine deschizăturile zidului de granit. Munițiile și armele fură așezate astfel încât să poată fi folosite imediat în cazul unei agresiuni neașteptate.

Când toate aceste măsuri de prevedere fură luate, Cyrus Smith spuse:

— Prieten – și se simțea după glasul lui cât era de emoționat – dacă mizerabilii ăstia vor să pună mâna pe insula Lincoln, o vom apăra, nu-i aşa?

— Da, Cyrus, răsunse reporterul, și, dacă e nevoie, vom muri cu toții ca s-o apărăm!

Inginerul întinse mâna tovarășilor săi, care i-o strânseră cu căldură.

Numai Ayrton, retras într-un colț, nu se alăturase coloniștilor. Poate că el, fostul bandit, se socotea încă nedemn!

Cyrus Smith înțelegea ce se petrecea în sufletul lui și, îndreptându-se spre el, îl întrebă:

— Și dumneata, ce vei face?

— Îmi voi face datoria, răsunse Ayrton.

Apoi se postă la fereastră, pândind prin frunziș.

Era ora șapte și jumătate seara. Soarele dispăruse de vreo douăzeci de minute în spatele Casei-de-Granit. Orizontul din răsărit se întuneca încetul cu încetul. Între timp bricul înainta mereu către Golful Uniunii. Se afla acum la o distanță de opt mile, având Platoul Marii Priveliști la travers, căci, după ce virase în dreptul Capului Ghearei, se îndreptase mult spre nord, împins de flux. De la această distanță părea că intrase deja în golful larg, căci o linie dreaptă, ducând de la Capul Ghearei la Capurile Mandibulei, rămânea la vest, pe la tribord, spre pupa.

Bricul va pătrunde în scobitura golfului? Era prima întrebare. Și, odată aflat în golf, va ancora? Era a doua. Nu se va mulțumi oare, după ce va cerceta litoralul, să se întoarcă în largul mării fără a-și debarca echipajul? Aveau să afle în cel mult o oră. Coloniștilor nu le rămânea decât să aștepte.

Cyrus Smith privise cu o profundă neliniște pavilionul negru arborat de nava suspectă. Nu reprezenta ea o amenințare directă împotriva operei pe care tovarășii săi, împreună cu el, o făuriseră până atunci? Pirații – căci nu se mai îndoiau că mateloții bricului erau pirați – mai vizitaseră oare până acum insula, de vreme ce își înălțau steagul la ancorare? Făcuseră mai înainte acolo vreo debarcare, ceea ce ar fi explicat ciudăteniile rămase inexplicabile până atunci? Există în vreun loc necercetat un complice gata să ia legătura cu ei?

La toate aceste întrebări pe care și le punea în gând, Cyrus Smith nu știa ce să răspundă; dar își dădea seama că situația coloniei e foarte gravă datorită sosirii bricului.

Totuși, și el și tovarășii săi erau hotărâți să reziste până la capăt. Pirații erau oare mai numeroși și mai bine înarmați decât ei? Iată ce-ar fi fost foarte important să știe! Dar cum să ajungă până la ei?

Se înnoptase. Luna nouă, ascunsă de iradierea solară, dispăruse. O beznă adâncă învăluia insula și marea. Norii grei, îngrămădiți la orizont, nu lăsau să se strecoare nicio geană de lumină. Vântul se potolise cu totul odată cu

amurgul. Nicio frunză nu se mișca în copaci, nu se auzea șopotul unui val pe plajă. Vasul nu se zărea deloc, toate focurile sale fiind stinse, și, dacă mai era în fața insulei, nu se putea sănătatea nici în ce loc se află.

— Cine știe? comentă Pencroff. Poate că blestemata asta de navă va porni la drum în timpul nopții și n-o vom mai găsi la ivirea zorilor.

Ca un răspuns la observația marinului, o lumină puternică țâșni în largul mării și răsună o lovitură de tun.

Nava se afla tot acolo și la bord existau piese de artillerie.

Între lumină și lovitura de tun se scurtează șase secunde.

Deci bricul se afla la o distanță de o milă și un sfert de coastă.

Și în același timp se auzi un zgomot de lanțuri care alunecau zăngănind în nările ancorei.

Nava ancorase în dreptul Casei-de-Granit!

Capitolul II

Discuții. Presimțiri. O propunere a lui Ayrton. Propunerea se acceptă. Ayrton și Pencroff pe insula Salvării. Ocnașii din Norfolk. Proiectile lor.

Încercarea eroică a lui Ayrton. Întoarcerea sa. Șase contra cincizeci

Nu putea exista nicio îndoială asupra intențiilor piraților. Aruncaseră ancore la o mică distanță de insulă și era limpede că a doua zi, cu ajutorul bărcilor, aveau de gând să acosteze pe țărm!

Cyrus Smith și tovarășii săi erau gata să acționeze, dar, oricât de hotărât ar fi fost, trebuiau să fie prudenți. Poate că prezența lor mai putea fi încă ascunsă, în cazul când pirații să mulțumi să debarce pe litoral, fără să urce în interiorul insulei. Se putea, într-adevăr, ca ei să n-aibă altceva de gând decât să se aprovizioneze cu apă din Râul Îndurării, și nu era exclus ca podul, construit la o milă și jumătate de gurile acestuia, precum și řemineul să scape privirilor lor.

Dar de ce au înălțat pavilionul? De ce au tras cu tunul? A fost doar lăudăroșenie, sau a fost și un semn că vor să pună stăpânire pe insulă? Cyrus Smith își dădea acum seama că nava era foarte bine înarmată. Iar pentru a înfrunta tunul piraților, ce aveau coloniștii insulei Lincoln? Doar câteva puști.

— Totuși, remarcă Cyrus Smith, deținem aici o poziție de necucerit. Dușmanul nu va sănătatea să descopere orificiul deviatorului, acum când e ascuns

de stufăriș și ierburi, și, prin urmare, n-are cum să pătrundă în Casa-de-Granit.

— Dar plantațiile, curtea de păsări, țarcul nostru, totul, în sfârșit, totul! strigă Pencroff bătând din picior. Sunt în stare să pustiască, să distrugă totul în câteva ceasuri.

— Totul, Pencroff, răsunse Cyrus Smith, și n-avem niciun mijloc să-i împiedicăm.

— Sunt numeroși? asta-i întrebarea, interveni atunci reporterul. Dacă nu sunt decât vreo duzină, vom izbuti să-i oprim. Dar dacă-s patruzeci, cincizeci, poate și mai mulți!...

— Domnule Smith, spuse atunci Ayrton, care înaintă spre inginer, vreți să-mi îngăduiți ceva?

— Ce anume, prietene?

— Să merg până la navă pentru a-mi da seama de forța echipajului său.

— Dar, Ayrton... răsunse șovăind inginerul, îți riști viața...

— De ce nu, domnule?

— Dar asta înseamnă mai mult decât îți cere datoria!

— Am de îndeplinit mai multe decât îmi cere datoria, răsunse Ayrton.

— Vrei să te duci cu piroga până la vas? întrebă Gedeon Spilett.

— Nu, domnule, mă voi duce înot. Piroga n-ar trece acolo pe unde un om se poate strecura sub apă.

— Știi că bricul se află la o distanță de o milă și un sfert de coastă? spuse Harbert.

— Sunt un bun înotător, domnule Harbert.

— Înseamnă să-ți riști viața, îți atrag încă o dată atenția, repetă inginerul.

— N-are importanță, răsunse Ayrton. Domnule Smith, vă cer acest lucru ca pe o favoare. E poate un mijloc să mă înalț în propriii mei ochi!

— Du-te, Ayrton, răsunse inginerul, care își dădea bine seama că un refuz l-ar fi îndurerat profund pe fostul răufăcător, redevenit om cinstit.

— Te voi însuți, spuse Pencroff.

— N-aveți încredere în mine? exclamă Ayrton.

Apoi, mai umil:

— Din păcate!

— Nu, nu, rosti cu însuflare Cyrus Smith, nu, Ayrton! Pencroff nu e bănuitor față de dumneata. Ai interpretat greșit cuvintele lui.

— Într-adevăr, răspunse marinarul, îi propun lui Ayrton să-l însotesc numai până la insuliță. Se poate, cu toate că e puțin probabil, ca unul din ticăloșii ăștia să fi debucat, și doi oameni nu vor fi prea mulți pentru a-l împiedica să dea alarmă. Îl voi aștepta pe Ayrton pe mica insulă și se va duce singur pe navă, de vreme ce el s-a oferit.

După ce hotărâră astfel, Ayrton își făcu pregătirile de plecare. Planul său era îndrăzneț, dar putea izbândi datorită întunecimii noptii. Odată ajuns la bric, Ayrton, agățat fie de subarbă, fie de port-sarturi, ar putea să-și dea seama de numărul piraților și să surprindă, poate, intențiile acestora.

Ayrton și Pencroff, însotitori de tovarășii lor, coborâră pe țărm. Ayrton se dezbrăcă și se unse cu grăsime, pentru a suporta mai ușor frigul, întrucât apa era încă rece și se putea să fie obligat să rămână acolo timp de mai multe ore.

Între timp Pencroff și Nab se duseseră să caute piroga, legată la malul Râului Îndurării la câteva sute de pași mai sus, și când se înapoia că Ayrton era gata de plecare.

Coloniștii aruncară o pătură pe umerii lui și-i strânseră mâna.

Ayrton se urcă în pirogă împreună cu Pencroff.

Era ora zece și jumătate seara când amândoi dispărură în întuneric. Tovarășii lor se întoarseră să-i aștepte la Șemineu.

Canalul îl traversară cu ușurință, iar piroga acostă pe țărmul insuliței. Făcură totul cu multă băgare de seamă, presupunând că pirații ar putea să dea târcoale pe acolo. Dar după ce cercetă locul, se încredințără că insuliță era pustie. Deci Ayrton, urmat de Pencroff, porni repede, sperînd păsările cuibărite în găurile de stâncă, apoi, fără a șovăi, se aruncă în mare și înnotă fără zgromot în direcția bricului ale cărui lumini, aprinse de curând, îi arătau așezarea exactă.

Pencroff se ghenui într-o scobitură a țărmului și așteptă acolo întoarcerea tovarășului său.

În acest timp Ayrton înnota cu putere și luneca prin pânza de apă, fără a provoca nici cel mai mic freamăt. Capul său abia de ieșea la suprafață, iar ochii erau ațintiți spre masa întunecată a bricului ale cărui lumini se oglindeau în mare. Nu se gândeau decât la datoria ce-o avea de îndeplinit, și nicio clipă măcar la primejdile ce-l pândeau, atât la bordul vasului cât și în apele astea atât de des cutreerate de rechini.

După o jumătate de oră, Ayrton, fără să fi fost zărit sau auzit, strecându-se sub apă, se opri în fața vasului și se agăță cu o mâna de subarba bompresului. Respiră și, cățărându-se pe lanțuri, izbuti să ajungă la extremitatea etravei. Acolo erau puși la uscat câțiva pantaloni scurți de marină. Îmbrăcă o pereche... Apoi, după ce se propti bine, ascultă.

La bordul bricului nu se dormea. Dimpotrivă, pirații discutau, cântau, râdeau. Și iată vorbele, însotite de înjurături, care izbiră în primul rând urechile lui Ayrton.

— Bună achiziție bricul nostru!

— Merge bine *Speedy*⁵! Își merită numele!

— N-au decât să trimeată toată marina din Norfolk pe urmele lui! Și să-i pună sare pe coadă!

— Ura pentru comandantul ei!

— Ura pentru Bob Harvey!

Vom înțelege ce-a simțit Ayrton auzind această frântură de conversație, atunci când vom afla că în Bob Harvey el îl recunoscuse pe unul din foștii săi complici din Australia, un marină îndrăzneț care îi continuase proiectele criminale. Bob Harvey capturase pe meleagurile insulei Norfolk bricul încărcat cu arme, muniții, ustensile și unelte de tot felul, destinat uneia din insulele arhipelagului Sandwich. Toată banda sa trecuse la bord, pirați acum, după ce fuseseră criminali, și acești mizerabili făceau ravagii în Pacific, distrugând navele, masacrând echipajele, mai feroci chiar decât pirații malaezi!

Bandiții vorbeau cu voce tare, își povestea isprăvile bând peste măsură, și iată ce a reușit să afle Ayrton:

Echipajul actual al lui *Speedy*, era alcătuit numai din ocnași englezi, scăpați din Norfolk.

Dar iată și ce reprezintă Norfolk.

În răsăritul Australiei, la $29^{\circ}2'$ latitudine sudică și la $165^{\circ}42'$ longitudine estică, se află o mică insulă având șase leghe de jur-împrejur, dominată de muntele Pitt ce se înalță la o mie o sută de picioare deasupra nivelului mării. Insula Norfolk devenise sediul unei colonii, unde erau trimiși cei mai nesupuși condamnați din penitenciarele engleze. Erau închiși acolo cinci sute de indivizi, supuși unei discipline de fier, amenințați cu pedepse groaznice, păziți de o sută cincizeci de soldați și de o sută cincizeci de

funcționari conduși de un guvernator. Ar fi greu de imaginat o adunătură de ticăloși mai îngrozitoare. Câteodată – dar asta se întâmpla rar – deși erau supravegheatați cu atâtă strășnicie, câțiva izbuteau să evadeze, iar apoi, punând mâna pe vase luate prin surprindere, porneau să vânture arhipelagurile polineziene.

Așa procedase Bob Harvey împreună cu oamenii săi. La fel voise să acționeze odinioară și Ayrton. Bob Harvey pusese mâna pe bricul *Speedy*, ancorat în fața insulei Norfolk; echipajul fusese masacrat și, de un an de zile, nava, devenită vas de pirați, străbătea apele Pacificului avându-l comandant pe Harvey, odinioară căpitan de cursă lungă, acum jefuitor al mărilor, și pe care Ayrton îl cunoștea bine!

Bandiții, în majoritatea lor, erau adunați pe dunetă, la pupa, dar câte unii, întinși pe punte, vorbeau cu glas tare.

Conversația continuând, în mijlocul țipetelor și a beției, Ayrton află că numai întâmplarea adusese bricul în dreptul insulei Lincoln. Bob Harvey nu pusese niciodată piciorul pe ea, dar, aşa cum a presupus Cyrus Smith, găsind în drumul său pământul acesta necunoscut, neindicat pe nicio hartă, avea de gând să-l viziteze și, la nevoie, dacă-i convineea, să facă din el portul de bază al vasului.

Cât despre pavilionul negru arborat pe *Speedy* ca și lovitura de tun trasă, după exemplul navelor de război când își înalță steagul, nu erau altceva decât fanfaronadă de pirați. Nu erau nicidcum semnale și nicio comunicare nu exista încă între evadații din Norfolk și insula Lincoln.

Domeniul coloniștilor era deci amenințat de o primejdie uriașă. Se înțelege că insula, cu resursele ei de apă dulce, ușor de abordat, cu micul ei port, cu mijloacele de trai variate și atât de bine puse în valoare de coloniști, cu ascunzișurile sigure ale Casei-de-Granit, nu putea să nu convină bandiților; în mâinile acestora ea avea să devină un excelent loc de refugiu și, fiind necunoscută, le va putea oferi, poate pentru vreme îndelungată, evitarea pedepsei, odată cu siguranța ascunzătorii. Tot atât de evident era faptul că viața coloniștilor nu va fi cruceată și că prima grija a lui Bob Harvey și a complicitelor săi va fi să-i masacreze fără milă. Cyrus Smith și ai săi nu aveau deci nici măcar posibilitatea de a fugi, de a se ascunde pe insulă, deoarece pirații contau că-și vor stabili reședința aici; chiar și în cazul când *Speedy* va pleca într-o expediție, era de presupus că unii membri ai echipajului vor rămâne pe uscat. Trebuiau deci să lupte, să-i răpună până la

ultimul pe acești mizerabili, nevrednici de milă și împotriva cărora orice mijloace vor fi îndreptățite.

Așa gândeau Ayrton și era convins că Cyrus Smith ar împărtăși felul său de-a vedea lucrurile.

Însă era oare posibilă rezistența și, în ultimă instanță, victoria? Asta depindea de armamentul bricului și de numărul de oameni care îl puteau mânuia. Ayrton hotărî să afle cu orice preț aceste date și, întrucât o oră după sosirea sa vociferările începuseră să se potolească și destui pirați dormeau răpuși de beție, nu șovăi să se avânte pe puntea bricului *Speedy*, cufundată în beznă, acum când felinarele erau stinse.

Se urcă deci pe etravă și, peste bompres, ajunse pe puntea din față a bricului. Strecându-se printre bandiții întinși încă, colo, făcu înconjurul vasului și își dădu seama că *Speedy* era înarmat cu patru tunuri capabile să lanseze ghiulele de opt până la zece livre. Izbuti chiar să-și dea seama, prin pipăit, că tunurile se încărcau prin chiulasă. Erau deci piese moderne, ușor de mânuia și de un efect însăspăimântător.

Oamenii culcați pe punte trebuie să fi fost vreo zece, dar era de presupus că alții, mai numeroși, dormeau în interiorul bricului. De altfel, ascultându-i, Ayrton apreciașe că la bord se aflau vreo cincizeci. Era un număr mare pentru cei șase coloniști de pe insula Lincoln! Dar, în sfârșit, datorită devotamentului lui Ayrton, Cyrus Smith nu va fi luat prin surprindere, va cunoaște forța adversarilor și va lua măsuri în consecință.

Nu-i rămânea altceva de făcut lui Ayrton decât să se întoarcă să-i anunțe despre cele aflate pe coloniști, și tocmai se pregătea să ajungă la prova bricului pentru a se strecuă în mare.

Dar acestui om, care voia – după cum a spus-o – să-și facă mai mult decât datoria, îi trecu prin minte un gând eroic: să-și sacrifice viața, salvând insula și pe coloniști. Era limpede că Cyrus Smith nu putea să țină piept celor cincizeci de bandiți, înarmați cu de toate, care, fie că vor pătrunde cu forță în Casa-de-Granit, fie că-i vor înfometă pe asediați... și până la urmă îi vor răpune. Și atunci îi văzu în gând pe salvatorii săi, cei care făcuseră din el un om, un om cinstit, cei cărora le datora totul, uciși fără milă, munca lor nimicită, insula transformată într-un bârlog al piraților! Își spuse că, în fond, el, Ayrton, era principala cauză a atâtător nenorociri, întrucât fostul său tovarăș Bob Harvey nu făcuse altceva decât să îndeplinească propriile sale planuri, și un sentiment de dezgust puse stăpânire pe întreaga sa ființă.

Atunci fu cuprins de dorința irezistibilă de a arunca în aer bricul cu întregul său echipaj, el pierind în explozie, dar făcându-și datoria.

Ayrton nu șovăi. Era ușor să ajungă la buncărul cu praf de pușcă ce se află întotdeauna la pupa unei nave. Nu se putea să nu existe praf de pușcă pe un vas de pirați și ar fi fost de ajuns o scânteie ca să-l nimicească într-o clipă.

Ayrton coborî cu băgare de seamă pe interpunte, unde numeroși însă zăceau pe jos, nu atât din cauza somnului cât a beției. Un felinar era aprins la piciorul catargului mare, în jurul căruia era atârnat un rastel garnisit cu arme de foc de toate soiurile.

Ayrton scoase din rastel un revolver și se asigură că era încărcat și armat. N-avea nevoie de mai mult pentru a-și duce la bun sfârșit opera de distrugere. Se strecură deci spre pupa, astfel încât să ajungă sub duneta bricului unde trebuia să fie buncărul.

Totuși, era greu, în bezna de nepătruns, să te târăști fără să te izbești de vreun pirat care nu dormea adânc. De unde înjurături și ghionți, încât Ayrton fu nevoit nu o dată să-și întrerupă mersul. Dar, în sfârșit, ajunse la peretele despărțitor ce închidea compartimentul din spate și găsi ușa care trebuia să se deschidă spre buncăr.

Ayrton, silit să-o forțeze, se puse pe lucru. Era o treabă greu de făcut fără zgomot, căci trebuia spart un lacăt. Dar mâna puternică a lui Ayrton smulse lacătul și ușa se deschise.

În aceeași clipă, un braț î se aşeză pe umăr:

— Ce faci acolo? întrebă un glas aspru și un om înalt apărut din întuneric, îndreptând brusc spre fața lui Ayrton lumina unei lanterne.

Ayrton bătu în retragere. La lumina proiectată rapid de lanternă îl recunoscu pe fostul său complice Bob Harvey, dar nu fu recunoscut de acesta, care îl credea pe Ayrton mort de multă vreme.

— Ce faci acolo? repetă Bob Harvey, apucându-l pe Ayrton de cureaua pantalonilor.

Dar Ayrton, fără a răspunde, îl respinse cu putere pe șeful piraților, încercând să pătrundă în buncăr. Un singur foc de revolver în butoaiele cu praf de pușcă și totul s-ar fi sfârșit!

— La mine, băieți! strigă Bob Harvey.

Doi sau trei pirați, treziți de glasul său, se ridicară și, repezindu-se asupra lui Ayrton, încercără să-l doboare. Voinicul Ayrton se desfăcu din

strânsoarea lor. Două focuri porniră din revolverul său și doi pirați se prăbușiră, dar o lovitură de cuțit de care nu s-a putut feri îi crestă umărul.

Ayrton înțelegea că nu-și mai putea pune în aplicare planul. Bob Harvey încălțăse ușa buncărului și pe punte se iscăse o vânzoleală care arăta că pirații se treziseră cu toții. Ayrton trebuia să-și păstreze viața pentru a lupta alături de Cyrus Smith. Nu-i mai rămânea altceva de făcut decât să fugă!

Mai era însă posibilă fuga? Cu greu, deși Ayrton era hotărât să încerce totul pentru a-și revedea tovarășii.

Îi mai rămăseseră patru gloanțe. Două le trase imediat, țintindu-l pe Bob Harvey pe care-l atinse ușor, și, profitând de o mișcare de retragere a adversarilor săi, se repezi spre scara tambuchiului, pentru a ajunge pe puntea bricului. Trecând prin fața felinarului îl sparse dintr-o lovitură și se făcu un întuneric adânc, care trebuia să-i înlăturească fuga.

În clipa aceea, doi sau trei pirați, treziți de zgomet, coborau scara. Al cincilea foc de revolver al lui Ayrton îl doboră pe unul în josul scărilor iar ceilalți se retraseră, neînțelegând ce se petrece. Din două sărituri Ayrton ajunse pe puntea bricului și, trei secunde mai târziu, după ce-și descărcase ultimul glonț în obrazul unui pirat care îl apucase de gât, păși peste bastingaj și se aruncă în mare.

Nu făcuse nici șase brațe, că gloanțele începură să răpăie în jurul lui ca grindina.

Ce emoții trebuie să fi încercat Pencroff, adăpostit sub o stâncă de pe mica insulă, Cyrus Smith, reporterul, Harbert, Nab, refugiați la řemineu, când au auzit detunăturile de la bordul bricului. Se repeziseră pe plajă și, cu pușca la umăr, erau gata să respingă orice agresiune.

Pentru ei nu încăpea nicio îndoială! Ayrton, surprins, fusese masacrat și poate că mizerabilii aveau de gând să profite de întunericul noptii pentru a debarca pe insulă!

Timp de jumătate de oră trecuă prin toate spaimele morții. Totuși detunăturile încetaseră și nici Ayrton, nici Pencroff nu reapăreau. Năvălisera pirații pe insuliță? Trebuiau să alerge în ajutorul lui Ayrton și al lui Pencroff? Cum însă? Fluxul făcea în acel moment canalul de netrecut. Piroga nu mai era acolo! Oricine își poate da seama ce îngrijorare chinuitoare pusese stăpânire pe Cyrus Smith și pe tovarășii săi!

În sfârșit, pe la douăsprezece și jumătate noaptea, o pirogă ducând doi oameni acostă pe plajă. Erau Ayrton, ușor rănit la umăr, și Pencroff, viu și nevătămat, primiți de prietenii lor cu brațele deschise.

Imediat, toți se refugiară la Șemineu. Acolo, Ayrton povestirile ce se întâmplase, dând în vîleag planul pe care încercase să-l pună în aplicare, și anume, să arunce în aer bricul.

Mâinile tuturor se întinseră către Ayrton, care nu le ascunse gravitatea situației. Pirații erau în stare de alarmă. Știau că insula Lincoln e locuită. Nu vor coborî decât în număr mare și, fiind bine înarmați, vor fi fără cruce. Dacă le-ar cădea în mâini coloniștii, aceștia nu trebuiau să se aștepte la nicio îndurare!

- Ei bine, vom ști să murim! spuse reporterul.
- Să ne înapoiem și să veghem, îi îndemnă inginerul.
- Avem vreo șansă să scăpăm, domnule Cyrus? întrebă marinariul.
- Da, Pencroff.
- Hm! Șase contra cincizeci!
- Da! Șase... fără a pune la socoteală...
- Pe cine? întrebă Pencroff.

Cyrus nu răspunse, dar arăta cerul cu mâna.

Capitolul III

Ceața se ridică. Măsurile luate de inginer. Trei posturi de pază. Ayrton și Pencroff. Prima barcă. Alte două ambarcațiuni. Pe insuliță. Șase pirați doborâți. Bricul ridică ancora. Proiectile trase de pe Speedy. Situație disperată. Un deznodământ neașteptat

Noaptea se scurse fără vreun incident. Coloniștii au stat cu ochii în patru, fără să părăsească postul de la Șemineu. Pirații nu făcuseră nicio încercare de debarcare. După ce fuseseră trase ultimele focuri de pușcă împotriva lui Ayrton, nicio detunătură, niciun zgromot nu mai dezvăluise prezența bricului în împrejurimile insulei. În fond, s-ar fi putut crede că ridicaseră ancora, gândindu-se că au de înfruntat un adversar prea puternic, și că se îndepărtașeră de aceste meleaguri.

Dar nu era aşa, și când mijiră zorile coloniștii putură întrezări prin ceață dimineații o masă nedeslușită. Era *Speedy*.

— Iată, prieteni, spuse inginerul, măsurile ce mi se par că ar trebui luate înainte de ora când ceața se va ridica în întregime. Ea ne ascunde de

privirile piraților și vom putea acționa fără să trezim atenția lor. Cel mai important lucru e să-i lăsăm să credă că locuitorii insulei sunt numeroși, prin urmare în stare să-i înfrunte. Vă propun deci să ne împărțim în trei grupuri care se vor posta, primul la Șemineu, al doilea la vărsarea Râului Îndurării. Iar al treilea cred că e bine să-l plasăm pe insuliță, pentru a împiedica sau cel puțin a întârzia orice încercare de debarcare. Avem la îndemână două carabine și patru puști. Deci fiecare din noi va fi înarmat și cum avem la dispoziție destul praf de pușcă și destule gloanțe, n-o să facem economie de împușcături. N-avem de ce să ne temem de puștile și nici măcar de tunurile de pe bric. Ce-ar putea face împotriva stâncilor? Și cum nu vom trage de la ferestrele Casei-de-Granit, pirații nu vor avea ideea de a trimite într-acolo obuze care ar putea provoca pagube irreparabile. Trebuie să evităm în orice caz lupta corp la corp, pentru că bandiții sunt mai mulți decât noi. Deci să încercăm să ne opunem oricarei debarcări, fără a ne lăsa descoperiți. Prin urmare, nu facem economie de muniții. Să tragem des, dar să ochim exact. Fiecaruia dintre noi îi revine să doboare opt sau zece dușmani, și trebuie să-i ucidă!

Cyrus Smith înfățișase limpede situația, cu o voce cât mai calmă cu putință, de parcă ar fi fost vorba de condus niște lucrări obișnuite și nu o bătălie. Tovarășii săi aprobară aceste măsuri, fără a scoate o vorbă. Fiecare trebuia să-și ia postul în primire, înainte ca negura să se fi risipit de tot.

Nab și Pencroff urcară imediat la Casa-de-Granit de unde aduseră muniții destule. Gedeon Spilett și Ayrton, amândoi foarte buni ochitori, fură înarmați cu două carabine de precizie, care aveau o bătaie de aproape o milă. Cele patru puști fură împărțite între Cyrus Smith, Nab, Pencroff și Harbert.

Iată cum au fost alcătuite posturile:

Cyrus Smith și Harbert rămăseră la pândă la Șemineu, și în felul acesta dominau plaja pe o porțiune destul de mare, la poalele Casei-de-Granit.

Gedeon Spilett și Nab plecară să se ghemuiască printre stâncile de la gurile Râului Îndurării – ale cărui pod și podețe fuseseră ridicate – stând la pândă astfel încât să împiedice orice traversare cu barca și orice debarcare pe malul opus.

Iar Ayrton și Pencroff împinseră în apă piroga și porniră să traverseze canalul pentru a ocupa două posturi de pază pe insuliță. În acest fel,

împuşcăturile izbucnind din patru puncte diferite, îi vor face pe bandiți să creadă că insula este destul de populată și strașnic apărată.

În cazul când s-ar efectua o debarcare fără s-o poată împiedica, și chiar dacă s-ar vedea pe punctul de a fi urmăriți de vreo barcă a bricului, Pencroff și Ayrton vor trebui să se întoarcă cu piroga, să coboare pe litoral și să se îndrepte spre locul cel mai amenințat.

Înainte de a se duce să-și ocupe posturile, coloniștii își mai strânseră o dată mâinile. Pencroff se stăpâni destul de bine ascunzându-și emoția, în clipa când îl îmbrățișă pe Harbert, copilul său!... Apoi se despărțiră.

Câteva minute după aceea, Cyrus Smith și Harbert de-o parte, reporterul și Nab de alta, dispărură pe după stânci, iar cinci minute mai târziu, Ayrton și Pencroff, străbătând cu bine canalul, debarcau pe mica insulă și se ascundeau în scobiturile malului ei răsăritean.

Niciunul dintre ei nu putuse fi văzut, căci și ei abia deslușeau bricul în pâclă.

Era ora șase și jumătate dimineață.

Curând, cețurile se destrămară încetul cu încetul în straturile superioare ale văzduhului și vârfurile catargelor bricului ieșiră din aburii lor. Fuioare mari se mai rotiră câteva momente la suprafața mării, apoi se înălță o briză care risipi repede smocurile de ceață.

Speedy apăru în întregime, prins în două ancore, cu provă spre nord și cu pupa-babord către insulă. Cyrus Smith calculase bine: bricul se afla la o distanță de o milă și un sfert de țărm.

Sinistrul pavilion negru flutura sus pe catarg.

Cu ocheanul, inginerul putu constata că cele patru tunuri, alcătuind artileria de bord, fuseseră îndreptate spre insulă. În mod evident erau pregătite să tragă la primul semnal.

Totuși *Speedy* rămânea mut. Puteau fi văzuți vreo treizeci de pirați mergând de colo-colo pe punte. Unii se urcaseră pe dunetă; alții doi, așezați pe vergile zburătorului mare și înzestrați cu ocheane, cercetau insula cu o deosebită atenție.

În mod sigur Bob Harvey și echipajul său nu-și dăduseră seama ce se petrecuse în timpul nopții pe bordul bricului. Omul acela pe jumătate gol, care forțase ușa de la buncărul cu praf de pușcă și împotriva căruia luptaseră, care își descărcase de șase ori revolverul asupra lor, care omorâse pe unul dintr-ai lor și rănise alții doi, scăpase oare teafăr de gloanțele lor?

Izbutise să se întoarcă înot pe coastă? De unde venea? Ce căuta pe bord? Avusese într-adevăr de gând să arunce în aer bricul, cum credea Bob Harvey? Toate astea erau destul de confuze în mintea piraților. Nu se mai puteau însă îndoi că insula, în fața căreia *Speedy* își aruncase ancora, era locuită și că acolo exista poate o întreagă colonie gata să se apere. Și totuși, nimici nu se arăta nici pe plajă, nici pe înălțimi. Litoralul părea pustiu. În orice caz, nu se zărea nici urmă de locuințe. Locuitorii fugiseră oare în interior?

Iată ce întrebări își punea probabil căpetenia piraților și, fără îndoială, ca un om prevăzător ce era, încerca să facă recunoașterea locurilor înainte de a-și trimite într-acolo banda.

Timp de o oră și jumătate coloniștii nu putură surprinde la bordul bricului niciun indiciu de atac sau de debarcare. Era evident că Bob Harvey șovăia. Cele mai bune ocheane nu-i îngăduiseră, fără îndoială, să zărească pe vreunul din oamenii adăpostiți printre stânci. Nici nu era probabil ca atenția să-i fi fost atrasă de împletitura de rămuriș verde și de liane care ascundeau ferestrele Casei-de-Granit, contrastând cu zidul gol. Într-adevăr, cum și-ar fi putut închipui că o locuință fusese săpată la o asemenea înălțime în masivul de granit? De la Capul Ghearei până la Capurile Mandibulei, pe tot perimetru golfului Uniunii, nimic nu-l îndreptăcea să-și dea seama că insula este sau a fost locuită.

La ora opt coloniștii observară totuși o anumită mișcare pe bordul lui *Speedy*. Se trăgea la palancurile portambarcațiunilor și o barcă fu lansată în mare. Coborâră în eaște oameni. Erau înarmați cu puști; unul din ei se așeză la cârmă, patru la vâsle și ceilalți doi, ghemuiți, gata să tragă, cercetau insula. Scopul lor era să efectueze o primă recunoaștere și nu să debarce, căci altminteri ar fi venit în număr mai mare. Pirații, cocoțați pe arboradă până la vergile zburătorului, își putuseră desigur da seama că o insuliță ascundea coasta, de care era despărțită printr-un canal lat de aproximativ o jumătate de milă. Totuși, observând direcția bărcii, pentru Cyrus Smith era împede că nu vor încerca mai întâi să pătrundă în canal și că vor acosta pe insula cea mică – de altfel o măsură de prudență justificată.

Pencroff și Ayrton, ascunși fiecare într-o scobitură strâmtă dintre stânci, văzură că barca vine direct spre ei și așteptară să ajungă în bătaia puștilor lor.

Barca înainta cu deosebită precauție. Vâslele se cufundau în apă doar la lungi intervale. Se putea de asemenea vedea că unul din bandiți, aşezat la prova, ținea în mâna o prăjină de sondă și încerca să recunoască șenalul navigabil săpat de curentul Râului Îndurării. Ceea ce dezvăluia intenția lui Bob Harvey să apropie pe cât va fi posibil bricul de coastă. Vreo treizeci de pirați, însirați pe șarturi, nu pierdeau din ochi mișcările bărcii și stabileau repere, care trebuiau să îngăduie bricului să ajungă la țărm fără primejdie.

Barca era la numai două cabluri de insuliță, când se opri. Omul de la cârmă, în picioare, căuta locul cel mai bun unde putea acosta.

Într-o clipă izbucniră două împușcături. Un fum subțire se învoltură deasupra stâncilor insuliței.

Omul de la cârmă și omul cu sonda căzură pe spate în barcă.

Gloanțele lui Ayrton și Pencroff îi loviseră pe amândoi în aceeași clipă.

Aproape imediat se auzi o detunătură mai violentă, un jet de fum cu scânteieri de foc țâșni de pe laturile bricului și o ghiulea, izbind creștetul stâncilor care-i adăposteau pe Ayrton și pe Pencroff, le făcu țăndări; dar niciunul din țintăși nu fusese atins.

Blesteme îngrozitoare se auziră dinspre barcă, și aceasta își reluă curând înaintarea. Omul de la cârmă fu imediat înlocuit de unul din camarazii săi și vâslele fură cufundate cu putere în apă.

Totuși, în loc să se întoarcă la bord cum s-ar fi putut crede, barca pluti de-a lungul țărmului insuliței, astfel încât s-o ocolească pe la capătul ei dinspre sud. Piratii vâsleau cu putere pentru a se pune la adăpost de bătaia gloanțelor.

Înaintară astfel până la o depășire de cinci cabluri de intrândul litoralului care se termina cu Capul Epavei și, după ce-l ocoliră în linie semicirculară, apărăți tot timpul de tunurile bricului, se îndreptară spre gurile Râului Îndurării.

Intenția lor evidentă era să pătrundă în canal și să-i ia pe la spate pe coloniștii ascunși acolo, încât aceștia, oricare ar fi fost numărul lor, să fie prinși între focurile de pe barcă și focurile de pe bric, găsindu-se astfel într-o poziție foarte dezavantajoasă.

Un sfert de oră trecu în timp ce barca înainta în aceeași direcție. Tăcere absolută, liniște desăvârșită în văzduh și pe ape.

Pencroff și Ayrton, deși își dădeau seama că riscă să fie împresurați, nu-și părăsiră postul, fie pentru că nu voiau să se arate agresorilor, expunându-se

astfel tunurilor de pe *Speedy*, fie că se bizuiau pe Nab și pe Gedeon Spilett, care vegheau la gurile râului, și pe Cyrus Smith și Harbert, care stăteau la pândă printre stâncile Șemineului.

După douăzeci de minute de la primele împușcături, barca se afla la mai puțin de două cabluri la travers de gurile Râului Îndurării. Cum fluxul tocmai începea cu violență sa obișnuită din cauza îngustimii strâmtorii, pirații fură tărâți spre râu și numai vâslind din toate puterile izbutiră să se mențină la mijlocul canalului. Dar, în timp ce treceau în apropierea gurilor Râului Îndurării, două gloanțe îi salutară și alți doi dintr-ai lor fură trântiți în barcă. Nab și Spilett nimeriseră bine.

Îndată bricul trimise a doua ghiulea asupra postului de pază dezvăluit de fumul armelor de foc, izbutind doar să știrbească niște stânci.

În acel moment în barcă se mai aflau numai trei oameni valizi. Tânărătă de curent, ea porni pe canal cu iuțeala unei săgeți, trecu prin fața lui Cyrus Smith și Harbert care, socotind că n-au o poziție bună de tras, rămaseră muți; apoi, înconjurând vârful nordic al insuliței, cu cele două vâsle care-i mai rămăseseră, o luă înapoi spre bric.

Până acum coloniștii n-aveau motive să se plângă. Înfruntarea începea prost pentru adversarii lor. Aceștia aveau de pe acum patru oameni grav răniți, poate morți; ei, dimpotrivă, fără să fi fost atinși, nu pierduseră în zadar niciun glonț. Dacă pirații continuau să-i atace tot astfel, încercând din nou să debarce cu ajutorul unei bărci, riscau să fie nimiciți unul câte unul.

Acum își dădeau seama coloniștii cât de bune erau măsurile luate de Cyrus Smith. Pirații puteau crede că au de-a face cu adversari numeroși și bine înarmați, pe care nu-i vor putea birui ușor.

Trecu o jumătate de oră până ce ambarcațiunea, care înfrunta curentul din larg, ajunse la *Speedy*. Când răniții se întoarseră la bord, izbucniră urlete amenințătoare și fură trase trei sau patru lovitură de tun care nu puteau avea niciun efect.

Atunci, însă, alți pirați, vreo doisprezece, fierbând de mânie și beți poate încă din ajun, se aruncară în barcă. O a doua barcă, în care se suiră opt oameni, fu de asemenea lansată pe mare și, în timp ce prima ținătea drept spre insuliță pentru a-i scoate din ascunzătoare pe coloniști, a doua manevra astfel încât să forțeze ținătarea pe Râul Îndurării.

Situația devinea evident foarte primejdioasă pentru Pencroff și Ayrton, care înțeleseră că e momentul să se întoarcă pe insulă.

Totuși, așteptară ca prima barcă să intre în bătaia puștii lor și două gloanțe, trimise cu îndemânare, provocară panică în rândul echipajului. Apoi, Pencroff și Ayrton, părăsindu-și postul după ce înfruntaseră vreo zece focuri de pușcă, străbătură insulița cu cea mai mare iuțeală, se aruncară în pirogă, trecură canalul în momentul când a doua barcă ajungea la capătul dinspre sud, și alergară să se adăpostească la Ŝemineu.

Tocmai ajunseseră lângă Cyrus Smith și Harbert când mica insulă fu invadată, iar pirații din prima ambarcațiune o străbăteau în toate direcțiile.

Aproape în aceeași clipă noi detunături răsunară la postul de lângă Râul Îndurării, de care a doua barcă se apropiase rapid. Doi din cei opt oameni care erau în ea fură împușcați mortal de Gedeon Spilett și Nab, și ambarcațiunea, târâtă năvalnic pe recife, se sfărâmă la vărsarea râului. Dar cei șase supraviețuitori, ridicând armele deasupra capetelor, pentru a le feri de apă, izbutiră să pună piciorul pe malul drept al râului. Apoi, văzându-se prea aproape de tirul postului de pază, o luară la fugă în direcția Capului Epavei, în afara bătăii puștilor.

Situația era deci următoarea: pe insuliță, doisprezece criminali, dintre care mai mulți fără îndoială răniți, dar având încă o barcă la dispoziția lor; pe insulă, șase care debarcaseră, dar care nu aveau cum să ajungă la Casade-Granit, căci nu puteau trece râul, podurile fiind ridicate.

— Nu e rău! spuse Pencroff dând buzna la Ŝemineu. Nu e rău, domnule Cyrus! Ce credeți?

— Cred că lupta va căpăta o nouă întorsătură, căci nu se poate presupune că bandiții sunt atât de proști încât să-o continue în condiții atât de defavorabile lor!

— Nu vor traversa niciodată canalul, spuse marinarii. Carabina lui Ayrton și a domnului Spilett vor putea să-i împiedice. Știți bine că au o bătaie de peste o milă!

— Fără îndoială, răspunse Harbert, dar ce pot face două carabine împotriva tunurilor bricului?

— Ei, îmi închipui că bricul n-a pătruns încă în canal! răspunse Pencroff.

— Și dacă pătrunde acolo? întrebă Cyrus Smith.

— E cu neputință, căci ar risca să eșueze și să piară aici!

— Ba e cu putință, interveni Ayrton. Criminalii pot profita de flux pentru a intra pe canal, chit că vor eșua când va veni refluxul, dar atunci posturile noastre nu vor mai rezista la tirul tunurilor lor.

— Ducă-se dracului cu toții! strigă Pencroff. Se pare într-adevăr că ticăloșii se pregătesc să ridice ancora.

— Vom fi oare siliți să ne refugiem la Casa-de-Granit? întrebă Harbert.

— Să așteptăm! răspunse Cyrus Smith.

— Dar Nab și domnul Spilett?... spuse Pencroff.

— Vor ști ei să ajungă la noi în timp util. Fii pregătit, Ayrton. E rândul carabinei dumitale și a lui Spillet să vorbească.

Din păcate era foarte adevărat! *Speedy* începea să vireze ancora și se vedea că vrea să se apropie de insuliță. Marea mai crescu timp de o oră și jumătate și, curentul fluxului fiind acum tăiat, ușura manevrarea bricului. Pencroff nu împărtășea părerea lui Ayrton, el era convins că nu vor îndrăzni să pătrundă în canal.

Între timp pirații care ocupau insulița înaintaseră încetul spre malul opus și nu-i mai despărțea de insulă decât canalul. Înarmați numai cu puști, ei nu puteau face niciun rău coloniștilor, care stăteau la pândă fie la Șemineu, fie la vărsarea Râului Îndurării; dar pirații, neștiindu-i pe coloniști înzestrăți cu carabine cu bătaie lungă, nu se credeau nici ei în primejdie. Așa încât măsurau în lung și lat mica insulă și-i străbăteau malul fără teamă.

Iluzia lor fu de scurtă durată. Carabina lui Ayrton și a lui Gedeon Spilett luară atunci cuvântul spunându-le, fără îndoială, lucruri neplăcute, căci doi dintre criminali căzură pe spate.

Fu o debandadă generală. Ceilalți zece nici nu-și acordară măcar răgazul de a-i culege pe tovarășii lor răniți sau morți, fugiră în grabă în cealaltă parte a insuliței, se aruncără în barcă și ajunseră la bric vâslind cu putere.

— Opt mai puțin! strigă Pencroff. Într-adevăr, s-ar zice că domnul Spilett și Ayrton s-au înțeles să opereze în același timp!

— Domnilor, răspunse Ayrton încărcându-și din nou carabina, situația devine mai gravă. Bricul e gata de plecare.

— N-au ridicat încă ancora! strigă Pencroff.

— Da, dar a început să manevreze.

Într-adevăr, se auzea deslușit zăngănitul lanțului care lovea vinciul, pe măsură ce echipajul vira ancora. *Speedy* se mișcă mai întâi ținut de ancoră; apoi, după ce aceasta fu smulsă din adânc, începu să lunece în derivă, spre pământ. Vântul sufla din larg; focul mare și gabierul mic fură înălțate și nava se apropie încetul cu încetul de țărm.

De la cele două posturi de pază de pe Râul Îndurării și de la Șemineu, coloniștii, fără să dea vreun semn de viață, dar nu fără emoție, o priveau cum manevrează. Situația va deveni îngrozitoare când vor fi expuși de la mică distanță loviturilor de tun ale bricului, fără a fi în stare să dea riposta cuvenită. Cum vor putea, aşadar, să-i împiedice pe pirați să debarce?

Cyrus Smith își dădea bine seama de starea lucrurilor și se întreba ce era de făcut. În scurt timp va trebui să ia o hotărâre. Care să fie aceea? Să se închidă în Casa de-Granit, să se lase asediați, să reziste acolo săptămâni, chiar luni de zile, întrucât aveau destule merinde? Bine! Dar apoi? Asta nu-i va împiedica pe pirați să devină stăpânii insulei, pe care o vor pustii după placul lor și până la urmă îi vor răpune și pe prizonierii din Casa-de-Granit.

Totuși, mai rămânea o șansă, și anume ca Bob Harvey să nu se încumete să intre cu nava pe canal și să se țină departe de insuliță, în acest caz, o jumătate de milă îl va mai despărți de coastă, și de la această distanță loviturile sale ar putea să nu fie atât de primejdioase.

— Niciodată, repeta Pencroff, niciodată Bob Harvey, care e un marină bun, nu va intra pe canal. Își dă bine seama că-și riscă bricul dacă marea să strica! Si ce s-ar face fără nava sa?

Între timp bricul se apropiase de insuliță și era limpede că încerca să ajungă la extremitatea ei inferioară. Briza fiind ușoară și curentul pierzându-și mult din forță, Bob Harvey era pe deplin liber să-și manevreze bricul după cum voia.

Drumul urmat mai înainte de bărcile sale îi dăduse posibilitatea să descopere șenalul navigabil, și acum pătrunse în el cu nerușinare. Țelul său era mai mult decât limpede: să se fixeze în fața Șemineului și, de acolo, să răspundă cu obuze și ghiulele gloanțelor care-i decimaseră până atunci echipajul.

În curând *Speedy* ajunse la capătul celălalt al insulei mici și o ocoli cu ușurință; brigantina fu înălțată și bricul, strângând vântul, se află la travers de Râul Îndurării.

— Vin bandiții! strigă Pencroff.

În acea clipă Nab și Gedeon Spilett se alătură lui Cyrus Smith, Ayrton, Pencroff și lui Harbert.

Reporterul și tovarășul său socotiseră că e cazul să-și părăsească postul de pază de pe Râul Îndurării de unde nu mai puteau face nimic împotriva vasului, și procedaseră înțelept. Era mai bine să fie împreună cu toții.

Gedeon Spilett și Nab ajunseseră aici furișându-se pe după stânci, nu însă fără a fi împroșcați cu o ploaie de gloanțe care nu-i nimeriseră.

— Spilett! Nab! strigă inginerul. Nu sunteți răniți?

— Nu, răsunse reporterul, doar câteva contuzii provocate din ricoșeu! Dar blestematul de bric pătrunde în canal!

— Da, răsunse Pencroff, și în mai puțin de zece minute va ancora în fața Casei-de-Granit!

— Ai vreun plan, Cyrus? întrebă reporterul.

— Trebuie să ne refugiem la Casa-de-Granit cât mai e timp și nu ne pot vedea bandiții.

— Sunt de aceeași părere, răsunse Gedeon Spilett; dar odată închiși...

— Ne vom orienta după împrejurări, răsunse inginerul.

— Atunci, la drum, și să-i dăm zor! spuse reporterul.

— Domnule Cyrus, nu vreți ca Ayrton și cu mine să rămânem aici? întrebă marinarul.

— La ce bun, Pencroff? răsunse Cyrus Smith. Nu. Să nu ne despărțim!

Nu era nicio clipă de pierdut. Coloniștii părăsiră Șemineul. Un mic cot al zidului îi feri de privirile celor de pe bric; dar două sau trei detunături și bubuitul ghiulelelor explodând pe stânci îi înștiințară că *Speedy* se afla la mică distanță. Într-o clipă ajunseră până la Casa-de-Granit, unde Top și Jup se aflau închiși din ajun, și se repeziră în sala cea mare.

Tocmai la timp, căci zăriră prin rămuriș bricul înconjurat de fum, gonind pe canal. Fură siliți chiar să se adăpostească, pentru că salvele nu se opreau nicio clipă și ghiulelele celor patru tunuri izbeau orbește în postul de pază de pe Râul Îndurării, cu toate că fusese părăsit, și în Șemineu. Stâncile zburau în țăndări și urale însoțeau fiecare detunătură.

Totuși, coloniștii nădăduiau că va fi cruceată Casa-de-Granit, datorită măsurii de prevedere luate de Cyrus Smith de a masca ferestrele, când o ghiulea, atingând în treacăt pervazul ușii, pătrunse în culoar.

— Fi-r-ar să fie! Ne-au descoperit! strigă Pencroff.

Poate că asediații nu fuseseră văzuți; precis însă că Bob Harvey socotise că e nimerit să trimite un proiectil spre frunzișul suspect, care ascundea o parte a zidului înalt. În cumul întețiră chiar loviturile și o altă ghiulea, sfâșind perdeaua de frunze, lăsă să se vadă o deschizătură în zidul de granit.

Situatia colonistilor era disperata. Adăpostul lor fusese descoperit. Nu puteau opune niciun obstacol proiectilor și nici să se ferească de sfărâmăturile de stâncă împroșcate de proiectile. N-aveau altceva de făcut decât să se refugieze în grota de sus a Casei-de-Granit și să-și lase locuința pradă pustiirii, când se auzi un zgomot înăbușit, urmat de tipete însăpătătoare!

Cyrus Smith și ai săi se repeziră la una din ferestre...

Bricul, aruncat în sus cu o forță irezistibilă de un soi de trombă lichidă, se despăcă în două și în mai puțin de zece secunde era înghițit de ape, împreună cu echipajul său nelegiuț!

Capitolul IV

Coloniștii ies pe plajă. Ayrton și Pencroff sunt ocupati cu salvarea rămășițelor navei. Discuție în timpul prânzului. Raționamentele lui Pencroff. Cercetarea amănunțită a cocii bricului. Buncărul intact. Noile bogății. Ultimele rămășițe. O bucată de cilindru spart

— Au sărit în aer! exclamă Harbert.

— Da, au explodat de parcă Ayrton ar fi aprins praful de pușcă! răspunse Pencroff, repezindu-se în ascensor odată cu Nab și Harbert.

— Ce s-o fi întâmplat oare? întrebă Gedeon Spilett, uluit încă de acest deznodământ neașteptat.

— Ah, de data asta vom afla!... răspunse cu însuflețire inginerul.

— Ce vom afla?...

— Mai târziu! Mai târziu! Vino, Spilett. Important e că pirații au fost nimiciți!

Și Cyrus Smith, luându-i cu el pe reporter și pe Ayrton, îi ajunse pe plajă pe Pencroff, Nab și Harbert.

Nu se mai vedea nimic din bric, nici măcar catargele. După ce fusese luat pe sus de trombă, se culcase pe o coastă și se scufundase în poziția aceasta, cu siguranță în urma unei uriașe spărturi. Dar cum canalul avea în acest loc doar douăzeci de picioare, era sigur că la reflux vor ieși la suprafață părțile laterale ale bricului.

Pe mare pluteau câteva obiecte: un ansamblu de catarge și vergi de schimb, cotețe cu păsări încă vii, lăzi și butoișe, care urcau încetul cu încetul la suprafață după ce scăpaseră prin bocăporții calei; dar nu se vedea plutind în voia valurilor nici sfărâmături, nici scânduri ale punții, nici

bordajul cocii, ceea ce făcea și mai de neînțeles scufundarea subită a bricului *Speedy*.

Totuși, cele două catarge, frânte la câteva picioare deasupra etambreului, după ce rupseseră straiuri și săpturi, urcară curând pe apele canalului laolaltă cu pânzele lor, dintre care unele întinse, iar altele strânse. Nu trebuia însă lăsat ca refluxul să ia cu el toate aceste bogății și Ayrton și Pencroff se aruncară în pirogă, cu intenția de a trage toate epavele fie pe litoralul insulei, fie pe cel al insuliței.

În clipa când erau gata să se îmbarce, îi opri un gând exprimat de Gedeon Spilett.

— Ce facem cu cei șase bandiți care au debarcat pe malul drept al Râului Îndurării? zise el.

Pe bună dreptate, nu trebuiau să uite că cei șase oameni, a căror barcă se sfărâmase de stânci, puseseră piciorul pe Capul Epavei.

Priviră în acea direcție. Nu se vedea niciunul din fugari. Probabil că, după ce văzuseră bricul înghițit de apele canalului, o luaseră la goană în interiorul insulei.

— Vom avea grija de ei mai târziu, spuse Cyrus Smith. Fiind înarmați, pot fi încă primejdioși, dar, șase contra șase, avem șanse egale. Să ne ocupăm de ce este mai urgent.

Ayrton și Pencroff se îmbarcară în pirogă și vâsliră cu nădejde înspre epave.

Marea era staționară și apele mult umflate, căci de două zile era lună nouă. Trebuia deci să mai treacă cel puțin o oră până când coca bricului avea să se ivească la suprafață.

Ayrton și Pencroff avură timp să lege catargele și vergile cu ajutorul parâmelor al căror capăt fu adus pe plaja din fața Casei-de-Granit. Acolo, coloniștii, unindu-și eforturile, izbutiră să remorcheze epavele. Apoi piroga adună tot ce plutea – cotețe cu păsări, butoiașe, lăzi, care fură îndată transportate la Şemineu.

Pluteau și câteva cadavre purtate de valuri. Printre ele Ayrton îl recunoșcu pe Bob Harvey și-l arătă tovarășului său, rostind cu voce emoționată:

— Iată ce-am fost și eu, Pencroff!

— Dar nu mai ești, curjosule Ayrton! răspunse marinarul.

Era destul de ciudat că se vedea atât de puține cadavre. Abia de se pleteau număra cinci sau șase, pe care refluxul le ducea în largul mării.

Foarte probabil că bandiții, surprinși de naufragiu, n-avuseseră vreme să fugă și, nava culcându-se pe o coastă, majoritatea rămăseseră prinși sub bastingaje. Refluxul avea să ia cu el trupurile acestor mizerabili, scutindu-i pe coloniști de trista îndeletnicire de a-i îngropa în vreun colț al insulei.

Timp de două ore Cyrus Smith și tovarășii săi nu făcură altceva decât să tragă catargele pe nisip și să le scoată vergile, apoi puseră la uscat pânzele care rămăseseră neatinse. Vorbeau puțin, într-atât îi absorbea munca, dar câte gânduri nu le treceau prin minte! Cel care va stăpâni bricul, sau mai bine-zis ce se afla înăuntrul lui, va avea o adevărată bogătie. Într-adevăr, nava e ca o mică lume și bunurile coloniei sporeau cu un mare număr de obiecte folositoare. Era, «în proporții mai mari», echivalentul lăzii găsite la Capul Epavei.

«Și dealtminteri, gândeau în sinea lui Pencroff, de ce ar fi imposibil să aducem bricul pe linia de plutire? Dacă n-are decât o spărtură, ea poate fi astupată, și o ambarcațiune de trei până la patru sute de tone e o navă adevărată în comparație cu *Bonadventure* al nostru! Cu ea ajungi departe! Te duce unde vrei! Ar trebui ca domnul Cyrus, Ayrton și cu mine să examinăm problema! Zău că merită!»

Și într-adevăr, dacă bricul era încă bun pentru navegatie, șansele de repatriere ale coloniștilor de pe insula Lincoln creșteau foarte mult. Dar, ca să hotărască în această problemă importantă, trebuiau să aștepte refluxul pentru a cerceta coca pe toate părțile.

După ce puseră la adăpost pe plajă toate resturile bricului, Cyrus Smith și tovarășii săi își îngăduiră câteva clipe de răgaz pentru a prânzi, căci erau morți de foame. Din fericire cămara nu se afla departe și Nab era un bucătar-șef expeditiv. Luară deci masa lângă Șemineu și, bineînțeles, în timp ce mâncau vorbiră numai despre întâmplarea neașteptată care salvase ca prin minune colonia.

— S-a petrecut o minune, zicea mereu Pencroff, căci trebuie să recunoaștem că nemernicii au sărit în aer la țanc! Încă puțin și Casa-de-Granit ar fi fost de nelocuit.

— Ți-ai dat cumva seama, Pencroff, întrebă reporterul, cum s-au întâmplat lucrurile și cine a putut provoca explozia bricului?

— Ei, domnule Spilett, nimic mai simplu, răsunse Pencroff. Un vas de pirați nu e îngrijit ca un vas de război. Ocnașii nu sunt marinari adevărați. Cu siguranță că buncările bricului erau deschise și, întrucât ne bombardau

tot timpul, a fost de ajuns ca unul din ei să fie imprudent sau neîndemânic pentru ca să arunce în aer vasul!

— Domnule Cyrus, zise Harbert, mă miră un lucru, faptul că explozia n-a avut un efect mai grav. Detonația n-a fost puternică și, în fond, sunt cam puține sfărâmături și scânduri smulse din bordaj. S-ar părea, mai degrabă, că vasul s-a scufundat decât că a sărit în aer.

— Și asta te miră, băiatule? întrebă inginerul.

— Da, domnule Cyrus.

— Și pe mine mă miră, Harbert, răsunse inginerul; dar când vom cerceta coca bricului, vom afla, cu siguranță, explicația acestui fapt.

— Astă-i bună, domnule Cyrus, zise Pencroff, doar n-o să susțineți că *Speedy* s-a scufundat pur și simplu, ca un vas care se izbește de o stâncă submarină?

— De ce nu, interveni Nab, dacă există stânci pe canal?

— Ascultă, Nab, se înfurie Pencroff. N-ai căscat bine ochii în momentul acela. Am văzut perfect cum bricul, câteva clipe înainte de a se scufunda, a fost ridicat de un val uriaș și a căzut înapoi răsturnându-se pe babord. Or, dacă s-ar fi ciocnit de ceva, s-ar fi scufundat liniștit, ca un vas cumsecade care se duce la fund.

— Tocmai că nu era un vas cumsecade! îi replică Nab.

— În sfârșit, vom vedea, Pencroff, conchise inginerul.

— Vom vedea, adăugă marinarul, dar aş paria pe capul meu că nu există stânci pe canal. Nu zău, domnule Cyrus, vreți să ziceți că și aici a intervenit ceva straniu?

Cyrus Smith nu răsunse.

— În orice caz, se amestecă Gedeon Spilett, ciocnire sau explozie, vei fi de acord, Pencroff, că a intervenit la momentul potrivit!

— Da... Da, răsunse marinarul... Nu asta e problema. Îl întreb pe domnul Smith dacă în toate astea el vede ceva supranatural.

— Nu mă pronunț, îi răsunse inginerul. Asta e tot ce-ți pot răspunde.

Răspuns care nu-l mulțumi deloc pe Pencroff. El susținea că a fost «o explozie» și nu voia să renunțe la părerea lui. N-ar fi consimțit niciodată să admită că în canalul alcătuit dintr-o albie cu nisip fin ca și cel de pe plajă și pe care îl străbătuse adesea când era reflux, s-ar afla vreo stâncă neștiută de el. Și apoi, în momentul când bricul pierdea în valuri, era flux, deci apele erau atât de mari, încât vasul se putea strecura fără să se izbească de niște

stânci care nu apăruseră nici în timpul refluxului. Deci nu putea fi vorba de o izbitură. Cu alte cuvinte, vasul nu s-a ciocnit, ci a sărit în aer.

Și trebuie să recunoaștem că raționamentul marinarului era într-o anumită măsură îndreptățit.

În jurul orei unu și jumătate coloniștii se îmbarcară în pirogă și porniră spre locul naufragiului. Era păcat că cele două bărci nu putuseră fi salvate; una, după cum se știe, se sfărâmase la gurile Râului Îndurări și nu putea fi nicicun folosită; cealaltă dispăruse odată cu bricul și, fără îndoială, fusese sfîrmată și ea, căci nu mai reapăruse.

Tocmai atunci coca lui *Speedy* apărea la suprafața apelor. Bricul era mai mult decât aplecat pe o parte, căci, după ce i se rupseseră catargele sub greutatea lestului deplasat de izbitură, se întorsese aproape cu chila în sus. Fusese literalmente răsturnat de inexplicabila dar înfricoșătoarea acțiune submarină care se manifestase simultan cu ridicarea unei uriașe trombe de apă.

Coloniștii făcură înconjurul bricului și, pe măsură ce apele mării se retrăgeau, își dădeau seama, dacă nu de cauza care provocase catastrofa, cel puțin de consecințele ei.

La proea, de ambele părți ale chilei, la șapte sau opt picioare înainte de a se forma etrava, flancurile bricului fuseseră sfărâmate într-un mod însăpăimântător pe o lungime de cel puțin douăzeci de picioare. Acolo se căscau două spărturi mari, cu neputință de astupat. Dispăruseră nu numai căptușeala de aramă și bordajul, fără îndoială făcute praf, dar și din coaste, din întăriturile de fier și din traversele lungi de stejar care le uneau nu mai rămăsesese nici urmă. Pe toată lungimea cocii, până la panoul de la pupa, bordajul sfărâmat nu mai era bun de nimic. Chila falsă fusese smulsă cu o violență inexplicabilă, și chila propriu-zisă, desprinsă de carlingă în mai multe locuri, fusese sfărâmată pe toată lungimea ei.

— Mii de draci! exclamă Pencroff. Va fi greu să despotmolim un asemenea vas.

— Va fi chiar imposibil, spuse Ayrton.

— În orice caz, îi atrase atenția Gedeon Spilett marinarului, explozia, dacă explozie a fost, a avut aici niște consecințe ciudate! Ea a despicate coca vasului în părțile ei inferioare. În loc să arunce în aer puntea și părțile de deasupra liniei de plutire. Aceste spărturi mari par a fi făcute mai degrabă de ciocnirea cu o stâncă submarină decât de explozia unui buncăr!

— În canal nu există stâncă submarină! replică marinarul. Admit orice, dar nu că a fost o izbitură de stâncă!

— Să încercăm să pătrundem în interiorul bricului, spuse inginerul. Poate că vom afla atunci cauza distrugerii sale.

Era cea mai bună hotărâre pe care o puteau lua și, de altfel, trebuiau să inventarieze bogățiile aflate la bord și să facă totul pentru a le salva.

Accesul în interiorul bricului nu era greu acum. Apele continuau să se retragă și partea de dedesubt a punții, devenită acum partea de deasupra prin răsturnarea navei, era accesibilă. Lestul, alcătuit din lingouri grele de fontă, o găurise în mai multe locuri. Se auzea gâlgâitul apei care se scurgea prin spărturile cocii.

Cyrus Smith și tovarășii săi, cu topoarele în mâini, înaintară pe puntea pe jumătate distrusă. Era încărcată cu tot soiul de lăzi și, întrucât nu stătuseră în apă decât foarte puțin timp, conținutul lor nu putea fi deteriorat.

Avură deci grija să pună la loc sigur toată încărcătura. Apa nu avea cum să revină mai devreme de câteva ore, pe care le folosiră din plin. Ayrton și Pencroff fixară la o spărtură a cocii o macara cu care ridicară butoiașele și lăzile. Piroga le transportă imediat pe plajă. Luără tot, fără să aleagă, chiar dacă mai târziu urmau să trieze aceste obiecte.

În orice caz, coloniștii constatarenă în primul rând, cu deosebită satisfacție, că bricul avea o încărcătură foarte variată, un mare sortiment de articole, ustensile, produse manufacturiere, unelte, transportate de obicei de vasele care navighează pe coastele Polineziei.

Era posibil să găsească acolo câte puțin din toate, și vom fi de acord că tocmai de acest lucru avea nevoie colonia de pe insula Lincoln.

Totuși – fapt pe care Cyrus Smith îl observă mirându-se în sinea lui – nu numai coca bricului, după cum s-a mai spus, suferise enorm de pe urma șocului care provocase catastrofa, ci și compartimentele de pe vas erau devastate, mai ales spre prova. Pereți și piese de rezistență fuseseră sfărâmate de parcă un obuz formidabil ar fi explodat în interiorul bricului. Coloniștii se putură mișca ușor de la prova la pupa, după ce deplasaseră lăzile, care erau scoase treptat. Nu erau lăzi grele, dificil de mutat, ci simple colete rostogolite în dezordine încât nu se mai putea recunoaște cum fuseseră stivuite.

Coloniștii ajunseră la pupa bricului, unde fusese duneta. Acolo, după spusele lui Ayrton, trebuia căutat buncărul cu praf de pușcă. Cyrus Smith,

închipuindu-și că vasul nu explodase, credea că e posibil să salveze câteva butoiașe, căci, praful de pușcă fiind ținut în rezervoare de metal, se putea să nu fi suferit din cauza contactului cu apa.

Exact aşa s-a și întâmplat. Găsiră în mijlocul unei mari cantități de proiectile vreo douăzeci de butoiașe căptușite cu aramă, pe care le scoaseră cu precauție. Pencroff se convinse că propriii săi ochi că distrugerea bricului *Speedy* nu fusese provocată de o explozie. Partea care avusese cel mai puțin de suferit era tocmai aceea unde se afla buncărul.

— Tot ce se poate! răspunse încăpățanatul marină, dar, să știți, stâncă nu există în canal!

— Atunci ce s-a întâmplat? întrebă Harbert.

— Habar n-am, răspunse Pencroff, domnul Cyrus nu știe nici el, nimeni nu știe și nu va afla vreodata!

Trecuătări cîteva ore cu aceste cercetări și fluxul începu să se facă simțit. Trebuia să întrerupă operațiile de salvare. De altfel, n-aveau a se teme că bricul va fi tărât de valuri, căci era atât de împotmolit și întepenit de parcă ar fi fost prins cu cele două ancore.

Puteau deci să aștepte fără grija viitorul reflux pentru a-și relua activitatea. Cât despre navă, ea era definitiv condamnată și era important să salveze cât mai grabnic toate rămășițele, căci în scurt timp avea să dispară în nisipurile mișcătoare ale canalului.

Era ora cinci seara. Fusese o zi grea pentru cei ce trudiseră. Mâncără cu mare poftă și, în ciuda oboselii, nu rezistară ispitei de a desface lăzile de pe bricul *Speedy*.

Majoritatea conțineau îmbrăcămintă care, după cum ne închipuim, fu bine primită. Se găsea acolo tot ce era necesar pentru a îmbrăca din cap până în picioare o colonie întreagă, rufărie felurită, încăltămintă de toate mărimile.

— Iată-ne din cale-afară de bogăți! exclamă Pencroff. Ce vom face cu toate astea?

Și entuziasmul marină izbucnea în urale ori de câte ori găsea butoiașe cu rachiul de melasă, cu tutun, arme de foc și arme albe, baloturi de bumbac, unelte pentru arat, scule de dulgherie, de tâmplărie, de fierărie, lăzi cu semințe de toate soiurile, pe care scurta ședere în apă nu le stricase. Ah, ce bine le-ar fi prins toate acestea acum doi ani! Dar chiar și acum, după ce ingenioșii coloniști își făuriseră singuri uneltele, bogățiile astea aveau să le fie de folos.

Nu duceau lipsă de spațiu în magaziile Casei-de-Granit; dar în acea zi nu mai aveau timp să aranjeze totul. Nu puteau uita că șase supraviețuitori ai echipajului de pe *Speedy* coborâseră pe insulă, că erau cu siguranță niște tâlhari fără pereche de care trebuiau să se ferească. Cu toate că podul de pe Râul Îndurării și podețele fuseseră ridicate, bandiții nu erau oameni care să șovăie în fața unui râu sau pârâu și, împinși de desesperare, nemernicii ăştia puteau fi în stare de orice.

Vor vedea mai târziu ce atitudine să ia față de ei; dar până atunci trebuiau să fie păzite lăzile și coletele îngrămădite lângă Șemineu, și acest lucru îl făcuse, cu rândul, în timpul nopții.

Noaptea trecu fără ca, totuși, piratii să fi încercat vreo agresiune. Jup și Top, de gardă la poalele Casei-de-Granit, ar fi semnalat imediat o asemenea încercare.

În următoarele trei zile, 19, 20 și 21 octombrie, salvară tot ce avea vreo valoare sau o folosință oarecare, fie din încărcătură, fie din greementul bricului. În orele de reflux cărau ce era în cală. Când era flux, înmagazinău obiectele găsite. Izbutiră să scoată cea mai mare parte a căptușelii de aramă a cocii, care se împotmolea zilnic din ce în ce mai mult. Dar înainte ca nisipurile să fi acoperit obiectele grele care lunecaseră la fund, Ayrton și Pencroff se scufundară de câteva ori în canal și găsiră lanțurile și ancorele bricului, lingourile de fontă din lest, până și cele patru tunuri care, cu ajutorul unor butoaie goale, putură fi aduse pe uscat.

După cum se vede, arsenalul coloniei se îmbogățise la fel de mult ca și cămările și magaziile Casei-de-Granit. Pencroff, mereu entuziast în proiectele sale, vorbea de pe acum despre instalarea unei baterii care să apere canalul și gurile râului. Cu patru tunuri el se angaja să împiedice orice flotă, «oricât de puternică ar fi fost ea», ce s-ar aventura în apele insulei Lincoln!

Tocmai când din bric nu mai rămăsese decât o carcăsă nefolositoare, veni vremea rea, care desăvârși opera de distrugere. Cyrus Smith avusese de gând să-l arunce în aer, pentru a-i culege rămășițele pe coastă, dar un vânt puternic dinspre nord-est și valurile umflate ale mării îi economisiră praful de pușcă.

Într-adevăr, în noaptea din 23 spre 24, carcasa bricului fu distrusă în întregime, iar o parte din rămășițele ei eşuară pe plajă.

În ce privește documentele de bord, e inutil să mai spunem că, deși a scotocit cu scrupulozitate dulapurile dunetei, Cyrus Smith n-a găsit nici urmă din ele. Cu siguranță că pirații distruseseră tot ce se referea fie la căpitan, fie la armatorul lui *Speedy*, și cum numele portului său de bază nu figura pe tabloul de la pupa, nu se putea afla naționalitatea vasului. Totuși, după o anumită conformație a provei, Ayrton și Pencroff bănuiau că bricul a fost construit în Anglia.

Opt zile după catastrofe, sau mai bine-zis după fericitul, dar inexplicabilul deznodământ căruia colonia îi datora salvarea, nu se mai vedea nimic din ce fusese altădată vasul, nici chiar pe vreme de reflux. Rămășițele sale fuseseră împrăștiate și Casa-de-Granit se înavuțise cu aproape tot ce se aflase în el.

Totuși, misterul care învăluia ciudata sa distrugere n-ar fi fost, fără îndoială, dezlegat niciodată dacă la 30 noiembrie Nab, plimbându-se pe plajă, n-ar fi găsit o bucătă dintr-un cilindru gros de fier, care purta urme de explozie. Acest cilindru era răsucit și sfârtecat, de parcă ar fi fost supus acțiunii unei substanțe explozive.

Nab aduse bucata de metal stăpânului său, care trebăluia împreună cu tovarășii săi în atelierul de la Ŝemineu.

Cyrus Smith examină atent cilindrul, apoi, întorcându-se spre Pencroff, îi spuse:

— Mai stărui, prietene, să susții că *Speedy* n-a pierit în urma unei ciocniri?

— Da, domnule Cyrus, răspunse marinarul. Știți la fel de bine ca și mine că nu există stânci pe canal.

— Dar dacă s-a ciocnit de bucata asta de fier? spuse inginerul arătându-i cilindrul retezat.

— Cum, de bucata asta de țeavă? exclamă Pencroff cu un aer de totală neîncredere.

— Prieteni, continuă Cyrus Smith, vă amintiți că, înainte de a se scufunda, bricul se înălvase deasupra unei adevărate trombe de apă?

— Da, domnule Cyrus! răspunse Harbert.

— Ei bine, vreți să știți ce-a stârnit această trombă? Asta, spuse inginerul arătând tubul spart.

— Asta? se miră Pencroff.

— Da, acest cilindru e tot ce rămâne dintr-o torpilă!

— O torpilă! strigă tovarășii inginerului.

— Și cine a pus acolo torpila? întrebă Pencroff, care nu voia să se dea bătut.

— Tot ce vă pot spune e că nu sunt eu acela, răspunse Cyrus Smith, dar sigur e că se află acolo și v-ați dat singuri seama de puterea ei nemaipomenită!

Capitolul V

Afirmațiile inginerului. Ipotezele fantastice ale lui Pencroff. O baterie aeriană. Cele patru proiectile. Despre pirații supraviețuitori. Șovăiala lui Ayrton. Sentimentele de mărinimie ale lui Cyrus Smith. Pencroff se dă bătut, cu părere de rău

Și astfel, totul își găsea o explicație prin explozia submarină a acestei torpile. Cyrus Smith, care în timpul războiului Uniunii avusese prilejul să experimenteze aceste înspăimântătoare instrumente de distrugere, nu se putea înșela. Sub acțiunea cilindrului, încărcat cu o substanță explozivă, nitroglicerină, picrat sau altele de acest fel, apa canalului se ridicase ca o trombă, și bricul, fulgerat în străfundurile sale, se scufundase instantaneu iar coca fusese atât de grav avariată încât nu mai putuse fi despotmolită. *Speedy* nu fusese în stare să reziste unei torpile, capabilă să distrugă o fregată cuirasată la fel de ușor ca pe o simplă barcă de pescuit!

Da, totul se explica, totul... în afară de prezența torpilei în apele canalului!

— Prieteni, rosti Cyrus Smith, nu mai putem pune la îndoială prezența unei ființe misterioase, a unui naufragiat ca noi, poate, părăsit pe insulă, și o spun pentru ca și Ayrton să fie la curent cu întâmplările ciudate ce s-au petrecut aici de doi ani începând. Cine e binefăcătorul a cărui intervenție, cu urmări atât de fericite pentru noi, s-a manifestat de nenumărate ori? Nu-mi dau seama. Ce interes are să acționeze astfel, să se ascundă de noi, după atâtea servicii câte ne-a făcut? Nu pot înțelege. Dar serviciile sale sunt totuși reale, și încă dintre acelea pe care numai un om dispunând de o putere uluitoare le putea aduce. Ayrton îi este la fel de îndatorat ca și noi, căci e impede că același necunoscut, care m-a salvat din valuri după căderea balonului, a scris documentul și a aruncat sticla în mare în aşa fel ca să ajungă în canal, făcându-ne cunoscută situația tovarășului nostru. Voi adăuga că lada, înzestrată exact cu tot ce ne lipsea, tot el a făcut-o să eșueze la Capul Epavei; că focul plasat pe înălțimile insulei și care v-a îngăduit să

acostați, tot el l-a aprins; că alica găsită în trupul purcelușului, tot el a tras-o; că torpila care a distrus bricul, el a trimis-o în canal; într-un cuvânt, toate faptele inexplicabile pentru noi se datorează acestei ființe misterioase. Deci, oricine ar fi, naufragiat sau exilat pe insulă, am fi niște ingrații dacă nu ne-am simțit recunoscători față de el. Avem o datorie și sper că ne-o vom plăti într-o zi.

— Ai dreptate când vorbești astfel, dragul meu Cyrus, răsunse Gedeon Spilett. Da, există o ființă, aproape atotputernică, ascunsă în vreun colț al insulei, a cărei influență a fost deosebit de folositoare coloniei noastre. Aș adăuga că necunoscutul pare să dispună de mijloace de acțiune din domeniul supranaturalului, dacă în viață practică supranaturalul ar putea fi acceptat. Oare a stabilit el un contact secret cu noi prin intermediul puțului din Casa-de-Granit și astfel cunoaște toate proiectele noastre? Oare el ne-a aruncat în cale sticla atunci când piroga a făcut prima ei călătorie pe mare? El e oare cel care l-a azvărtil pe Top din apele lacului și a ucis vaca-de-mare? Tot el, după cum se pare, te-a salvat din valuri, pe tine Cyrus, în niște împrejurări în care oricine altul, ca simplu om, n-ar fi putut acționa. Dacă într-adevăr el a făcut toate acestea, înseamnă că are o putere care îl face stăpân peste elementele naturii.

Remarca reporterului era exactă și fiecare își dădea seama că are dreptate.

— Da, răsunse Cyrus Smith, dacă intervenția unei ființe omenești nu mai poate fi pusă la îndoială, îmi dau seama că această ființă are la dispoziție niște mijloace de acțiune superioare celor pe care le stăpânește omenirea. E și aici un mister, dar dacă-l descoperim pe om, vom descoperi și misterul. Întrebarea e deci următoarea: trebuie să respectăm dorința acestei ființe mărinimoase de a rămâne necunoscută, sau trebuie să facem totul pentru a ajunge la ea? Care e părerea voastră?

— Părerea mea, răsunse Pencroff, este următoarea: oricine ar fi, e un om și jumătate și îl stimez foarte mult!

— Înțeleg, continuă Cyrus Smith. Dar asta nu e un răspuns.

— Stăpâne, zise Nab, eu cred că-l putem căuta cât poftim pe domnul cu pricina, dar că nu-l vom descoperi decât când va voi el.

— Nu-i rău ce zici tu, Nab, observă Pencroff.

— Sunt de părere lui Nab, interveni Gedeon Spilett, dar asta nu înseamnă să nu încercăm. Îl vom găsi sau nu, cel puțin ne vom fi îndeplinit datoria.

— Aș vrea să știu și părerea ta, băiatule, spuse inginerul întorcându-se spre Harbert.

— Eu, exclamă Harbert, ale cărui priviri se însuflețiră, eu aş vrea să-i mulțumesc celui care mai întâi v-a salvat pe dumneavoastră, iar apoi ne-a salvat și pe noi!

— Aș fi fericit, băiatule, îi răspunse Pencroff, să-i mulțumesc și eu, și toti ceilalți! Nu sunt curios din fire, dar mi-aș da bucuros un ochi ca să pot sta față-n față cu acest om nemaipomenit! Mi-l închipui frumos, înalt, puternic, cu o barbă stufoasă, cu părul strălucind ca razele soarelui, și-l văd așezat pe un pat de nori, cu o sferă mare în mână!

— Păi bine, Pencroff, râse Gedeon Spilett, ai făcut de fapt portretul lui Dumnezeu-tatăl!

— Se prea poate, domnule Spilett, replică marinarul, dar eu aşa mi-l imaginez!

— Şi dumneata, Ayrton? întrebă inginerul.

— Domnule Smith, răspunse Ayrton, nu vă pot da niciun fel de părere. Ce veți face, va fi bine făcut. Când veți hotărî să particip la cercetările dumneavoastră, voi fi gata să vă urmez.

— Îți mulțumesc, Ayrton, continuă Cyrus Smith, dar aş vrea un răspuns mai direct la întrebarea pe care îți-am pus-o. Ești tovarășul nostru, îți-ai primejduit în câteva rânduri viața și, ca oricare dintre noi, trebuie să fii consultat când e cazul să se ia o hotărâre importantă. Spune-ți deci părerea.

— Domnule Smith, răspunse Ayrton, cred că trebuie să facem totul pentru a-l descoperi pe binefăcătorul necunoscut. Dacă e singur? Dacă are vreo suferință? Poate că trebuie să-i salvăm viața! Iar eu, cum bine ați spus, am de plătit o datorie de recunoștință. El, numai el a venit pe insula Tabor găsind acolo ființa sălbătică pe care ați cunoscut-o, el e cel ce v-a înștiințat că acolo se află un nenorocit ce trebuie readus printre oameni!... Deci grație lui am redevenit om! Nu, nu voi uita asta niciodată!

— Hotărârea e deci luată, zise atunci Cyrus Smith. O să începem cercetările noastre cât mai repede cu putință. Nu vom lăsa nicio parte a insulei neexplorată. O vom scotoci până în cele mai tainice colțuri și fie ca prietenul nostru necunoscut să ne ierte, ținând seama de bunele noastre intenții!

Timp de câteva zile coloniștii participă activ la lucrările cositului și secerișului. Voiu ca, înainte de a pune în aplicare proiectul de explorare a

zonelor necunoscute ale insulei, să ducă la bun sfârșit toate treburile ce nu puteau fi amânate. Era și perioada când se recoltau diversele legume provenite din semințele aduse de pe insula Tabor. Totul trebuia depozitat și, din fericire, nu duceau lipsă de spațiu la Casa-de-Granit, unde puteau fi înmagazinate bogățiile insulei. Produsele coloniei se aflau acolo, așezate în ordine și la loc sigur, cum s-ar zice, la adăpost de animale și de oameni. N-aveau a se teme nici de umezeală în interiorul masivului de granit. Mai multe cavități naturale din culoarul superior fură mărite fie cu târnăcoape, fie cu fulminant și Casa-de-Granit devine astfel un antreporozit general, unde se aflau alimentele, munițiile, uneltele și ustensilele de schimb, într-un cuvânt întreg materialul coloniei.

Tunurile de pe bric, piese frumoase din oțel forjat, la stăruințele lui Pencroff, le ridică cu ajutorul unor scripeți mari și a macaralelor până sus la intrarea Casei-de-Granit; săpară niște ambrazuri între ferestre și curând țevile lor puteau fi văzute strălucind prin peretele de granit. De la o asemenea înălțime gurile de foc dominau într-adevăr tot Golful Uniunii. Era ca un mic Gibraltar, și orice navă ar fi încercat să ancoreze în dreptul insuliței ar fi fost în mod inevitabil expusă focului acestei baterii aeriene.

— Domnule Cyrus, zise într-o zi Pencroff — era în 8 noiembrie — acum că am terminat cu instalarea lor, ar trebui totuși să le încercăm bătaia.

— Crezi că e nevoie? răspunse inginerul.

— Mai mult decât atât, e obligatoriu! Altminteri, cum să știm la ce distanță putem trimite una din frumoasele ghiulele cu care suntem înzestrați?

— Să încercăm atunci, Pencroff, răspunse inginerul. Totuși, cred că trebuie să facem experiență folosind nu praful de pușcă, de care n-aș vrea să mă ating, ci piroxilul din care vom avea din belșug.

— Tunurile vor rezista oare la aprinderea bruscă a piroxilului? întrebă reporterul, care nu era mai puțin dornic decât Pencroff să pună la încercare artleria din Casa-de-Granit.

— Cred că da. De altfel, adăugă inginerul, vom acționa cu prudentă.

Inginerul avea motive să credă că tunurile erau de o calitate excelentă, și era un cunosător în materie... Făcute din oțel forjat și încărcându-se prin chiulasă, era normal să suporte o încărcătură considerabilă și în consecință să aibă o bătaie extrem de lungă. Într-adevăr, din punct de vedere al efectului util, traiectoria unei ghiulele trebuie să fie cât mai lungă cu putință

și această lungime nu poate fi obținută decât imprimând proiectilului o mare viteză inițială.

— Or, spune Cyrus Smith tovarășilor săi, viteza inițială e în funcție de cantitatea de praf de pușcă folosită. La fabricarea pieselor de tun, toată problema se reduce la întrebuițarea unui metal cât mai rezistent cu puțință, iar, dintre toate metalele, oțelul e incontestabil cel mai bun. Am deci toate motivele să cred că tunurile noastre, fiind din oțel, vor suporta fără risc expansiunea gazelor de piroxil și vor da rezultate excelente.

— Vom fi mai siguri după ce le vom încerca! răspunse Pencroff.

Toate cele patru tunuri erau în perfectă stare. După ce fuseseră scoase din apă, marinarii se apucase cu toată conștiinciozitatea să le repună în funcțiune. Câte ore n-a petrecut el frecând, gresând, lustruind, curățind mecanismele obturatoarelor, zăvoarele, șuruburile de presiune! Iar acum piesele străluceau de parcă s-ar fi aflat la bordul unei fregate a marinei Statelor Unite.

În acea zi, în prezența întregului personal al coloniei, inclusiv a lui Jup și a lui Top, cele patru tunuri fură încercate rând pe rând. Le încărcără cu piroxil, ținând seama de puterea sa explozivă care, cum s-a spus, e de patru ori mai mare decât a prafului de pușcă obișnuit; proiectilul pe care urmău să-l lanseze avea o formă cilindro-conică.

Pencroff, ținând în mâna capătul amorsei, era gata să dea foc.

La un semn al lui Cyrus Smith, proiectilul porni. Ghileaua, îndreptându-se spre mare, trecu pe deasupra insulei mici și se pierdu în larg, la o distanță care, de altfel, nu putea fi apreciată cu exactitate.

Al doilea tun fu orientat spre stâncile cele mai depărtate de la Capul Epavei și proiectilul, lovind o stâncă ascuțită, la aproape trei mile distanță de Casa-de-Granit, o făcu țăndări.

Harbert fusese cel ce fixase direcția și trăsesese, și era foarte mândru de lovitura sa. Dar Pencroff era și mai mândru decât el! Onoarea unei asemenea lovitură îi revenea copilului său drag!

Al treilea proiectil, lansat de data asta spre dunele care formau coasta superioară a Golfului Uniunii, izbi nisipul la o distanță de cel puțin patru mile; apoi, după ce ricoșă, se pierdu în mare într-un nor de spumă.

La al patrulea tun, Cyrus Smith mări puțin încărcătura pentru a încerca bătaia maximă. După ce fiecare se puse la adăpost pentru cazul când tunul ar fi explodat, amorsa fu aprinsă cu ajutorul unei sfori lungi.

Se auzi o detunătură violentă, tunul însă rezistase și coloniștii, repezindu-se la fereastră, văzură proiectilul știrbind stâncile de la Capurile Mandibulei, la aproape cinci mile de Casa-de-Granit, și dispărând în Golful Rechinului.

— Ei bine, domnule Cyrus, strigă Pencroff, ale cărui urale puteau rivaliza cu detunăturile, ce părere aveți de bateria noastră? Toți pirații Pacificului n-au decât să se prezinte în fața Casei-de-Granit! Niciunul nu va mai putea debarca aici fără permisiunea noastră!

— Crede-mă, Pencroff, răsunse inginerul, că ar fi mai bine să nu avem parte de o asemenea experiență.

— Apropo, continuă marinarul, ce facem cu cei șase netrebnici care hălăduiesc pe insulă? Îi vom lăsa să zburde prin pădurile, prin lanurile, prin păsunile noastre? Pirații ăștia sunt adevărați jaguari, deci să-i tratăm ca atare. Ce crezi, Ayrton? adăugă Pencroff, întorcându-se spre tovarășul său.

Ayrton șovăi înainte de a răspunde, și lui Cyrus Smith îi păru rău de întrebarea nechibzuită pusă de Pencroff. Fu de aceea foarte impresionat când Ayrton răsunse cu un glas plin de umilință:

— Am fost și eu unul din acești jaguari și n-am dreptul să vorbesc...

Și se depărtă încetisoară.

Pencroff înțelese.

— Mare dobitoc mai sunt! exclamă el. Bietul Ayrton! Are totuși dreptul să vorbească la fel ca oricare dintre noi!...

— Da, spuse Gedeon Spilett, dar reținerea asta îi face cinste și se cuvine să respectăm sentimentele pe care i le-a lăsat trecutul său trist.

— Am înțeles, domnule Spilett, răsunse marinarul, a doua oară nu mi se va mai întâmpla! Mai bine îmi înghit limba decât să-l mai supăr pe Ayrton! Dar să ne întoarcem la problema bandiților. Cred că n-au dreptul la niciun fel de milă din partea noastră și că trebuie să curățim cât mai curând insula de ei.

— Asta e părerea dumitale, Pencroff? întrebă inginerul.

— Asta-i părerea mea.

— Și, înainte de a-i urmări fără cruce, n-ai mai aștepta să vezi dacă manifestă din nou dușmănie împotriva noastră?

— Nu ajunge ce-au făcut până acum? întrebă Pencroff care nu înțelegea nimic din aceste ezitări.

— Dar pot reveni la sentimente mai bune, spuse Cyrus Smith, și poate se vor căi...

— Să se căiască tocmai ei! exclamă marinarul, ridicând din umeri.

— Pencroff, gândește-te la Ayrton! interveni atunci Harbert, luându-l de mâna pe marinar. A devenit un om cinstit!

Pencroff îi privi pe tovarășii săi. N-ar fi crezut niciodată că propunerea lui poate provoca vreo șovăială. Firea să aspră nu putea admite ca să cadă la îvoială cu niște ticăloși care debarcaseră pe insulă, cu complicii lui Bob Harvey, cu asasinii echipajului de pe *Speedy*, și-i privea ca pe niște fiare care trebuiau nimicite fără zăbavă și fără remușcări.

— Poftim, zise el. Toată lumea e împotriva mea! Vreți să fiți mărinimoși cu pușlamalele astea! Bine. Numai să nu ne pară rău!

— Nu riscăm nimic, replică Harbert, dacă avem grija să ne păzim.

— Hm! făcu reporterul, care nu se pronunțase încă. Sunt șase și bine înarmați. Dacă fiecare dintre ei stă la pândă într-un ungher și trage asupra unuia din noi, vor fi în curând stăpâni coloniei!

— De ce n-au făcut-o până acum? întrebă Harbert. Fără îndoială pentru că n-au avut interes s-o facă. Dealtminteri, și noi suntem șase.

— În regulă! În regulă! răsunse Pencroff pe care niciun argument nu-l putea convinge. Să-i lăsăm pe acești oameni cumsecade să-și vadă de treburile lor și să nu ne mai gândim la ei!

— Hai, Pencroff, spuse Nab, nu te arăta mai rău decât ești! Dacă unul din nenorociții ăia s-ar afla aici, în fața ta, în bătaia directă a puștii tale, ai trage pe alături...

— Aș trage în el ca într-un câine turbat, Nab, răspunse cu răceală Pencroff.

— Pencroff, interveni atunci inginerul, deseori ai manifestat mult respect față de părerile mele. Ai încredere în mine și în această împrejurare?

— Voi face cum veți dori, domnule Smith, răspunse marinarul, care nu era deloc convins.

— Ei bine, să aşteptăm și să nu atacăm decât dacă vom fi atacați.

Astfel hotărâră în privința atitudinii pe care urmău s-o ia față de pirați, cu toate că Pencroff nu prevedea nimic bun. Nu-i vor ataca, dar se vor păzi. La urma urmei, insula era întinsă și rodnică. Dacă le-a mai rămas în adâncul sufletului măcar o urmă de cinste, mizerabilităția se puteau îndrepta. În condițiile în care urmău să trăiască, nu era în interesul lor să-și refacă viața? În orice caz, chiar dacă n-ar fi făcut-o decât din omenie, coloniștii trebuiau să aștepte. Nu vor mai putea, ca până atunci, să umble nestingheriți încotro voiau și fără teamă. Înainte, nu trebuiau să se păzească decât de fiare, pe când acum şase bandiți, poate de cea mai josnică speță, le dădeau târcoale în insula lor. Era fără îndoială grav, și alți oameni, mai puțin viteji, s-ar fi înfricoșat.

Dar toate acestea nu aveau importanță! Deocamdată majoritatea coloniștilor aveau dreptate, nu Pencroff. Le-o va confirma viitorul? Rămânea de văzut.

Capitolul VI

Proiecte de expediție. Ayrton se întoarce la țarc. Vizită la Portul Balonului.

Ce-a descoperit Pencroff la bordul lui Bonadventure. O depeșă trimisă la țarc. Niciun răspuns de la Ayrton. Plecarea în ziua următoare. De ce nu mai funcționează telegraful. O împușcătură

Totuși, preocuparea principală a coloniștilor era să efectueze explorarea completă a insulei, explorare urmărind două țeluri: să descopere ființa misterioasă a cărei existență nu mai putea fi pusă la îndoială și în același timp să cerceteze ce se întâmplase cu pirații, ce refugiu își aleseră, ce viață duceau și la ce surpreze neplăcute se puteau aștepta din partea lor.

Cyrus Smith dorea să plece fără întârziere; dar întrucât expediția urma să dureze mai multe zile, încărcără căruța cu echipament și unelte, pentru a-și însesni organizarea popasurilor. Dar tocmai atunci unul dintre onagga, rănit la picior, nu putu fi înhămat; avea nevoie de câteva zile de repaus încât

socotiră că expediția nu va avea de suferit dacă și vor amâna plecarea cu o săptămână, adică la 20 noiembrie. Luna noiembrie, la această latitudine, corespunde lunii mai din zonele boreale. Era deci vară. Soarele ajungea în dreptul tropicului Capricornului, dând cele mai lungi zile ale anului. Perioada era deci foarte prielnică expediției proiectate care, chiar dacă nu și-ar fi atins țelul principal, putea fi rodnică în descoperirea unor produse naturale, întrucât Cyrus Smith își propunea să exploreze pădurile dese din Far-West care se întindeau până la extremitatea Peninsulei Serpentinei.

În cele nouă zile până la plecare se îndeletniciră cu ultimele lucrări pe Platoul Marii Priveliști.

Mai era necesar ca Ayrton să se întoarcă la țarc, unde trebuiau îngrijite animalele domestice. Hotărâră deci ca el să stea acolo două zile și apoi să se înapoieze la Casa-de-Granit, după ce va fi aprovizionat din balsug staulele de vite.

În clipa când era gata să plece, Cyrus Smith îl întrebă dacă nu dorește ca unul din ei să-l însوțească, atrăgându-i atenția că insula era mai puțin sigură ca altădată.

Ayrton îi răspunse că nu-i nevoie, că se va descurca singur, și că, de altfel, nu se temea de nimic. Dacă la țarc sau în imprejurimi s-ar întâmpla ceva, i-ar preveni imediat pe coloniști printr-o telegramă trimisă la Casa-de-Granit.

Ayrton plecă deci în ziua de 9 în zori, luând căruța la care era înhămat un singur onagga, și după două ore telegraful anunță că la țarc totul e în ordine.

În timpul acestor două zile Cyrus Smith se preocupă de aplicarea proiectului care urma să pună definitiv Casa-de-Granit la adăpost de orice surpriză. Avea de gând să acopere cu totul orificiul superior al fostului deversor care fusese zidit și pe jumătate ascuns de ierburi și tufe, la unghiul de sud al lacului Grant. Nimic mai ușor, căci era de ajuns să înalțe cu două sau trei picioare apele lacului, sub care orificiul ar fi fost complet încercat.

Or, pentru a înălța nivelul apelor, era nevoie să ridice câte un baraj la cele două șanțuri de scurgere săpate dinspre lac și prin care se alimentau Pârâul Glicerinei și Râul Cascadei. Coloniștii se apucă de lucru și cele două baraje, care de altfel nu depășeau șapte până la opt picioare în lățime și trei în înălțime, au fost clădite repede din blocuri de stâncă bine cimentate.

Terminară treaba, și acum, într-adevăr, nimeni n-ar fi putut sănui că la capătul lacului există un canal subteran prin care se scurgea odinioară surplusul apelor.

Firește că mica derivație, care slujea la alimentarea rezervorului din Casa-de-Granit și la manevrarea ascensorului, fu păstrată cu grijă în aşa fel încât să nu ducă lipsă de apă orice s-ar fi întâmplat. Ascensorul odată ridicat, acest sigur și confortabil adăpost putea înfrunta orice surpriză sau atac.

Terminând repede lucrarea, Pencroff, Gedeon Spilett și Harbert își găsiră timp să se repeadă până la Portul Balonului. Marinarul era foarte dornic să știe dacă micul golf în fundul căruia era ancorat *Bonadventure* fusese sau nu vizitat de pirați.

— În mod sigur, gentlemanii căstia au debărcat pe coasta meridională și, dacă au mers de-a lungul litoralului, mi-e teamă să nu fi descoperit micul port, căci în acest caz n-aș da o jumătate de dolar pe *Bonadventure* al nostru.

Temerile lui Pencroff aveau oarecare justificare și un drum până la Portul Balonului părea foarte indicat.

Marinarul și tovarășii săi plecară deci în după-masa zilei de 10 noiembrie, bine înarmați. Pencroff, vărând ostentativ câte două gloanțe în fiecare țeavă a puștii, dădea din cap, ceea ce nu prevestea nimic bun pentru oricine s-ar fi apropiat prea mult de dânsul, «fiară sau om», cum zicea el. Gedeon Spilett și Harbert își luară și ei pușca și, către ora trei, părăsiră Casa-de-Granit.

Nab îi întovărăși până la cotul Râului Îndurării și, după ce-l trecuă, ridică podul. Se înțeleseră că un foc de pușcă avea să anunțe întoarcerea coloniștilor și la acest semnal Nab urma să restabilească legătura dintre cele două maluri ale râului.

Micul grup înaintă direct pe drumul portului, spre coasta meridională a insulei. Era o distanță de numai trei mile și jumătate, dar Gedeon Spilett și tovarășii săi avură nevoie de două ore pentru a o străbate. Scotociră pe ambele margini ale drumului, atât înspre liziera pădurii dese, cât și spre mlaștinile Călifarilor. Nu găsiră nicio urmă a fugărilor care, fără îndoială, nefind încă lămuriți nici asupra numărului coloniștilor și nici asupra mijloacelor de apărare de care dispuneau aceștia, s-au îndreptat spre părțile mai puțin accesibile ale insulei.

Pencroff, ajuns la Portul Balonului, își văzu cu deosebită satisfacție nava ancorată aşa cum o lăsase în golfullețul strâmt. De altfel, portul era atât de bine ascuns în mijlocul stâncilor înalte, încât nu putea fi descoperit nici de pe mare, nici de pe uscat, decât dacă te aflai chiar în el sau pe o stâncă deasupra lui.

— Haidem, zise Pencroff, pramatile n-au ajuns încă aici. Reptile de soiul lor se simt mai bine printre ierburile înalte și este limpede că-i vom regăsi în Far-West.

— Din fericire, căci dacă ar fi dat de *Bonadventure*, adăugă Harbert, l-ar fi furat ca s-o ia din loc, ceea ce ne-ar fi împiedicat să ne mai ducem prea curând pe insula Tabor.

— Ai dreptate, răspunse reporterul, important e să lăsăm acolo un document din care să reiasă coordonatele insulei Lincoln și noul adăpost al lui Ayrton, în cazul când iahtul scoțian ar veni să-l ia.

— Ei bine, nava e tot acolo, domnule Spilett, replică marinarul. Atât echipajul, cât și vasul sunt gata s-o pornească la primul semnal!

— Cred, Pencroff, că va trebui să facem acest drum îndată ce vom termina expediția în insulă. E posibil, în fond, ca necunoscutul, dacă izbutim să-l găsim, să știe multe și despre insula Lincoln și despre insula Tabor. Să nu uităm că el e autorul incontestabil al documentului și poate că ne-ar putea spune la ce să ne aşteptăm în legătură cu reîntoarcerea iahtului.

— Mii de draci! strigă Pencroff. Cine naiba poate să fie? El ne cunoaște, iar noi pe el, nu! Dacă e un simplu naufragiat, de ce se ascunde? Presupun că suntem niște oameni cinstiți, or societatea oamenilor cinstiți nu e neplăcută nimănui! A venit de bună voie aici? Poate părăsi insula oricând vrea? Se mai află încă aici? Sau a plecat?...

Tot vorbind astfel, Pencroff, Harbert și Gedeon Spilett se îmbarcaseră și se plimbau pe puntea lui *Bonadventure*. Deodată marinarul, examinând babaua în jurul căreia era înfășurat cablul ancorei, exclamă:

— Ei, poftim! Asta-i bună!

— Ce s-a întâmplat, Pencroff? întrebă reporterul.

— Nimic decât că nodul ăsta nu e făcut de mine!

Și Pencroff arăta o parămă care lega cablul de baba pentru a-l împiedica să alunece.

— Cum, nu dumneata l-ai făcut? întrebă Gedeon Spilett.

— Nu, pot să jur. Ăsta e un nod simplu, iar eu am obiceiul să fac un nod dublu.

— Poate că te înseli, Pencroff.

— Nu mă însel! afirmă marinarul. Mi s-a obișnuit mâna, și mâna nu se însală!

— Asta înseamnă că bandiții au fost la bord? întrebă Harbert.

— Habar n-am, răsunse Pencroff, dar un lucru e sigur și anume: că ancora lui *Bonadventure* a fost ridicată și după aceea aruncată din nou! Poftim! Iată o altă dovedă. Au filat cablul ancorei și garnitura de pânză nu se mai află la locul ei. Vă repet, ambarcațiunea noastră a fost folosită!

— Dacă bandiții s-ar fi slujit de ea, ar fi jefuit-o sau ar fi fugit cu ea...

— Fugit!... Unde?... În insula Tabor?... replică Pencroff. Credeți că s-ar fi aventurat pe o ambarcațiune cu un tonaj atât de mic?

— Ar fi trebuit în primul rând să știe de insula Tabor, observă reporterul.

— Orice s-ar fi întâmplat, zise marinarul, aşa cum e sigur că eu sunt Bonadventure Pencroff din Vineyard, e la fel de sigur că *Bonadventure* a navigat fără noi!

Marinarul era atât de categoric, încât nici Gedeon Spilett, nici Harbert nu-i putură contesta spusele. Era evident că, mai mult sau mai puțin, ambarcațiunea fusese deplasată de când Pencroff o adusese la Portul Balonului. Marinarul nu avea nicio îndoială că ancora fusese ridicată, apoi aruncată din nou. Întrebarea era, la ce bun acese două manevre, de vreme ce nava nu fusese folosită pentru o expediție?

— Dar cum de nu l-am văzut noi pe *Bonadventure* trecând în larg, în dreptul insulei? remarcă reporterul, care ținea să formuleze toate obiecțiile posibile.

— Ei, domnule Spilett, răsunse marinarul, e suficient să pleci noaptea cu un vânt bun în pupa și după două ore nimeni de pe insulă nu te mai vede!

— Ei bine, continuă Gedeon Spilett, întreb încă o dată, în ce scop au folosit bandiții nava și de ce, după ce s-au slujit de ea, au adus-o înapoi în port?

— Domnule Spilett, răsunse marinarul, să punem și asta pe seama lucrurilor inexplicabile și să nu ne mai gândim atât! Important era ca *Bonadventure* să fie aici, și este aici. Din păcate, dacă bandiții ar pune mâna pe navă a două oară, s-ar putea să n-o mai găsim la locul ei!

— În cazul acesta, Pencroff, zise Harbert, poate că ar fi mai prudent să aducem în dreptul Casei-de-Granit?

— Da și nu, răsunse Pencroff sau mai degrabă nu. Gurile Râului Îndurării sunt un loc destul de prost pentru o ambarcațiune, și marea e furioasă acolo.

— Dar dacă am remorca-o pe nisip, până la poalele Șemineului?...

— Poate... da... răsunse Pencroff. În orice caz, întrucât părăsim Casa-de-Granit pentru o expediție destul de lungă, cred că în timpul absenței noastre *Bonadventure* e mai în siguranță aici, și ar fi bine să lăsăm nava pe loc, până când insula va fi curățită de ticăloși.

— Asta e și părerea mea, spuse reporterul. Cel puțin, în cazul că se strică vremea, va fi mai puțin expusă decât la gurile Râului Îndurării.

— Dar dacă bandiții vor veni din nou? zise Harbert.

— Ei bine, băiatule, răsunse Pencroff, nemaigăsind nava aici, s-ar duce repede s-o caute în partea dinspre Casa-de-Granit și, în timpul absenței noastre, nimeni nu i-ar împiedica să pună stăpânire pe ea! Cred deci, ca și domnul Spilett, că e mai bine s-o lăsăm în Portul Balonului. Când ne vom întoarce, dacă nu vom fi izbutit între timp să scăpăm insula de netrebnici, va fi mai prudent să aducem ambarcațiunea noastră în dreptul Casei-de-Granit, până când nu ne vom mai teme de vreo vizită răuvoitoare.

— Ne-am înțeles. La drum! spuse reporterul.

Pencroff, Harbert și Gedeon Spilett, îndată ce se înapoiară la Casa-de-Granit, îl înștiințară pe inginer despre cele petrecute, iar acesta aprobă măsurile luate de ei pentru moment ca și pentru mai târziu. Îi făgădui chiar marinarului să cerceteze porțiunea canalului, situată între insuliță și coastă, pentru a vedea dacă n-ar fi posibil să se amenajeze acolo un port artificial, cu ajutorul unor baraje. Astfel, ambarcațiunea va fi mereu la îndemână, sub ochii lor și, la nevoie, păzită.

În aceeași seară îi expediau o telegramă lui Ayrton pentru a-l ruga să aducă de la țarc o pereche de capre, pe care Nab voia să le aclimatizeze pe pășunile platoului. Fapt ciudat, Ayrton nu confirmă primirea depeșei, aşa cum obișnuia s-o facă. Asta îl miră pe inginer. Se putea ca Ayrton să nu fie în acel moment la țarc sau să se afle în drum spre Casa-de-Granit. Trecuseră două zile de când plecase și fusese hotărât ca în data de 10 seara, sau în dimineața de 11 să fie înapoi.

Coloniștii așteptară deci ca Ayrton să se arate pe Platoul Marii Priveliști. Nab și Harbert se postară lângă pod, pentru a-l coborî îndată ce-l vor zări pe tovarășul lor.

Dar până la ora zece seara nici urmă de Ayrton. Socotiră deci că e cazul să trimită o nouă telegramă, cerând un răspuns imediat.

Soneria telegrafului din Casa-de-Granit rămase însă mută.

Coloniștii erau foarte neliniștiți. Ce se întâmplase? Ayrton nu mai era la țarc sau, dacă se găsea acolo, nu mai era liber în mișcările sale? S-o pornească spre țarc chiar în noaptea asta întunecoasă?

Părerile erau împărțite. Unii voiau să plece imediat, alții să rămână.

— Dar, spuse Harbert, poate că s-a produs vreo defecțiune la aparatul telegrafic și nu mai funcționează?

— E posibil, confirmă reporterul.

— Să așteptăm până mâine, spuse Cyrus Smith. Într-adevăr, e posibil ca Ayrton să nu fi primit depeșa noastră sau noi să nu fi primit răspunsul lui.

Așteptară, desigur nu fără o oarecare neliniște.

Cum mijiră zorii zilei de 11 noiembrie, Cyrus Smith trimise din nou o telegramă și nu primi niciun răspuns.

Repetă operațiunea: același rezultat.

— Haidem la țarc! spuse el.

— Și bine înarmați! adăugă Pencroff.

Hotărâră să-l lase pe Nab la Casa-de-Granit, care, altminteri, ar fi rămas pustie. După ce-și va însobi tovarășii până la Pârâul Glicerinei, va ridica podul și, pînit după un copac, va pândi fie întoarcerea lor, fie a lui Ayrton.

În cazul când pirații s-ar prezenta și ar încerca să forțeze trecerea, va încerca să-i opreasă cu focuri de pușcă și în cele din urmă se va refugia în Casa-de-Granit, unde, ascensorul odată ridicat, va fi în siguranță. Cyrus Smith, Gedeon Spilett, Harbert și Pencroff aveau să se ducă direct la țarc și, dacă nu-l găseau pe Ayrton acolo, să cutreiere pădurile din împrejurimi.

La ora șase dimineața inginerul și cei trei tovarăși ai săi trecuseră Pârâul Glicerinei și Nab se postă în spatele unei mici ridicături de pământ înconjurate de câțiva dragonieri mari, pe malul stâng al pârâului.

Coloniștii, după ce trecu că de Platoul Marii Priveliști, o luară imediat spre țarc. Mergeau cu arma la umăr, gata să tragă la cea mai mică manifestare dușmănoasă. Cele două carabine și cele două puști fuseseră încărcate cu gloanțe.

De o parte și de alta a drumului, desisul adânc îi putea ascunde ușor pe răufăcători care, având arme, erau primejdioși.

Coloniștii pășeau repede, tăcuți. Top, înaintea lor, ba alergând pe drum, ba făcând câte un ocol prin pădure, amuțise de tot, părând că nu simte nimic neobișnuit. Se puteau bizui pe credinciosul câine că nu se va lăsa surprins și va lătra la cel mai mic semn de pericol.

Pe drum Cyrus Smith și tovarășii săi controlau în același timp firul telegrafic care legă țarcul de Casa-de-Granit. Străbătură vreo două mile fără să descopere vreo întrerupere. Stâlpii erau în stare bună, suporții izolați intacți, firul corect întins. Totuși, începând din acest loc inginerul observă că ceva nu era în regulă și, în sfârșit, Harbert, care o luase înainte, ajungând la stâlpul numărul 74 se opri strigând:

— Firul e rupt!

Tovarășii săi grăbiră pasul și-l ajunseră pe Tânăr.

Stâlpul răsturnat zacea de-a curmezișul drumului. Întreruperea firului fiind constată, era limpede de ce telegramele de la Casa-de-Grănit nu ajunseseră la țarc și nici cele de la țarc la Casa-de-Granit.

— Nu vântul a răsturnat stâlpul, remarcă Pencroff.

— Așa e, răsunse Gedeon Spilett. Pământul a fost săpat și stâlpul a fost dezrădăcinat de o mâna omenească.

— De altfel, firul e rupt, adăugă Harbert arătând cele două capete care fuseseră răsucite cu violență.

— Ruptura e proaspătă? întrebă Cyrus Smith.

— Da, răsunse Harbert, cu siguranță că firul a fost rupt de curând.

— Haidem la țarc! strigă marinarii.

Coloniștii se aflau la jumătatea drumului între Casa-de-Granit și țarc. Le mai rămânea de parcurs două mile și jumătate. Porniră în pas alergător.

Erau pe bună dreptate îngrijorați că se întâmplase ceva grav acolo. Fără îndoială că Ayrton o fi trimis o telegramă care nu ajunsese, dar nu acesta era motivul neliniștii lor, ci faptul de neînțeles că Ayrton, care făgăduise să se întoarcă pe înserate, nu apăruse încă. În sfârșit, nu fără motiv fusese întreruptă orice legătură între țarc și Casa-de-Granit și cine altcineva decât bandiții aveau interes s-o facă?

Coloniștii alergau deci cu sufletul la gură. Se simțeau sincer legați de noui lor tovarăși. Îl vor găsi oare lovitură chiar de mâna acelora cărora le fusese odinioară căpetenie?

Curând ajunseră la locul unde drumul trecea de-a lungul micului curs de apă desprins din Pârâul Roșu, care iriga pășunile țarcului. Micșorără pasul ca să-și tragă răsuflarea și să poată, la nevoie, lupta. Puștile aveau piedica ridicată. Fiecare supravegheea câte o parte a pădurii. Top mărâia din când în când, ceea ce nu prevădea nimic bun.

În sfârșit, incinta împrejmuită cu pari apără printre arbori. Nu se vedea nicio stricăciune. Poarta era închisă ca de obicei. O tăcere adâncă domnea în țarc. Nu se auzeau nici behăitul obișnuit al muflonilor, nici glasul lui Ayrton.

— Să intrăm! zise Cyrus Smith.

Și inginerul înaintă în timp ce tovarășii săi, pândind la douăzeci de pași de el, stăteau gata să tragă.

Cyrus Smith ridică zăvorul dinăuntru al porții și se pregătea să împingă unul din canaturi, când Top lătră cu putere. Deasupra gardului se auzi o detunătură însoțită de un strigăt de durere.

Harbert, lovit de un glonte, zacea la pământ!

Capitolul VII

Reporterul și Pencroff intră în țarc. Harbert e transportat. Deznădejdea marinariului. Consult între reporter și inginer. Tratamentul. Speranțe. Cum să-l prevină pe Nab. Un mesager sigur și credincios. Răspunsul lui Nab Pencroff, auzind strigătul lui Harbert, lăsa arma și alergă spre el.

— L-au ucis! strigă el. Copilul meu, mi l-au ucis!

Cyrus Smith și Gedeon Spilett se repeziră spre Harbert. Reporterul se aplecase și încerca să-și dea seama dacă se mai aud bătăile inimii.

— Trăiește, afirmă el. Trebuie însă să-l transportăm...

— La Casa-de-Granit? Cu neputință! răspunse inginerul.

— Atunci la țarc! strigă Pencroff.

— O clipă, îl opri Cyrus Smith.

Și se avântă spre stânga, astfel încât să încjoare incinta. Acolo dădu de un bandit care, ochindu-l, îi străpunse pălăria cu un glonte. Câteva secunde după aceea, înainte ca nemernicul să mai aibă timp să tragă a doua oară, se prăbușea lovit în inimă de pumnalul lui Cyrus Smith, mai sigur decât o pușcă.

Între timp Gedeon Spilett și marinariul se cățără pe gard, trecuând peste el și, sărind în țarc, traseră bârnele care propeau poarta pe dinăuntru; apoi se repeziră în casă, unde nu era nimeni, și în curând bietul Harbert zacea pe patul lui Ayrton.

După câteva clipe Cyrus Smith era lângă el.

Marinarul era groaznic de îndurerat privindu-l pe Harbert, cufundat într-un leșin adânc. Plângea în hohote și-și izbea capul de pereți. Nici inginerul,

nici reporterul nu izbutiră să-l liniștească. Îi gâtuia emoția și pe ei. Nu puteau scoate o vorbă.

Totuși, făcură tot ce puteau pentru a-l smulge morții pe bietul copil care își dădea sufletul sub ochii lor. Gedeon Spilett, după toate peripețiile prin care trecuse în viață, căpătase o oarecare experiență în medicină. Știa câte puțin din toate și în unele împrejurări îngrijise răni provocate fie de o armă albă, fie de o armă de foc. Ajutat de Cyrus Smith începu să acorde îngrijirile cerute de starea lui Harbert.

Pe reporter îl izbi în primul rând amorteala totală a băiatului, amortire datorită fie unei hemoragii, fie unei comoții, dacă glonțul nimerise un os cu o asemenea forță încât să provoace o zdruncinătură violentă.

Harbert era extrem de palid, iar pulsul său atât de slab, încât Gedeon Spilett îl simțea bătând la intervale lungi, de parcă ar fi fost pe punctul să se opreasca. În același timp se observa o paralizie aproape totală a simțurilor și a gândirii. Aceste simptome erau foarte grave.

După ce Harbert fu dezbrăcat până la brâu, îi opriră hemoragia cu ajutorul unor batiste și-i spălară pieptul cu apă rece.

Contuzia, sau mai degrabă rana contuziei ieși la iveală. Se vedea o plagă ovală pe piept, între a treia și a patra coastă. În acel loc îl lovise glonțul pe Harbert.

Cyrus Smith și Gedeon Spilett îl întoarseră pe bietul copil, care lăsa să-i scape un geamăt atât de slab încât s-ar fi putut crede că e ultimul său suspin.

O altă rană îi însângeră spatele, și glonțul care-l lovise ieși imediat.

— Domnul fie lăudat, spuse reporterul, glonțul n-a rămas în corp și n-o să trebuiască să-l extragem.

— Dar inima?... întrebă Cyrus Smith.

— Inima n-a fost atinsă, altminteri Harbert era mort!

— Mort! izbucni Pencroff și scoase un urlet.

Marinarul nu auzise decât ultimele cuvinte spuse de reporter.

— Nu, Pencroff, îl liniști Cyrus Smith, nu! N-a murit. Pulsul bate regulat. A scos chiar un geamăt. Dar, în interesul copilului tău, calmează-te. Avem nevoie cu toții de mult sânge rece. Prietene, ajută-ne să nu ni-l pierdem!

Pencroff tăcu, dar nu e greu să ne închipuim ce se petreceă în sufletul lui, și fața îi fu scăldată de lacrimi mari.

Între timp Gedeon Spilett încerca să-și adune amintirile și să procedeze cu metodă. După cum își dăduse seama, nu încăpea îndoială că glonțul

intrase prin piept și ieșise prin spate. Dar ce ravagii putuse provoca acest glonț în traекторia lui? Ce organe vitale erau atinse? Iată un lucru pe care și un chirurg de profesie abia de l-ar fi putut spune în acel moment, și cu atât mai puțin reporterul.

Totuși, știa un lucru: că trebuie să prevină strangularea inflamatorie a părților rănite, apoi să combată inflamația locală și febra provocată de această rană – rană mortală, poate!

Oare ce cataplasme, ce mijloc antiinflamatoriu să folosească? Cum să evite inflamarea?

Făcură, în orice caz, un lucru important: cele două răni fură acoperite imediat cu feșe. Gedeon Spilett fu de părere că nu e cazul să provoace o nouă pierdere de sânge, spălând rănilor cu apă călduță și presând marginile rănilor. Hemoragia fusese foarte abundantă, iar Harbert era și aşa prea slăbit de cât sânge pierduse.

Reporterul socoti deci necesar să spele cele două răni cu apă rece.

Harbert fu așezat pe partea stângă și menținut în această poziție.

— Nu e bine să se miște, spuse Gedeon Spilett. Acum e așezat în poziția cea mai favorabilă pentru ca rana de pe spate și cea de pe piept să supureze în voie și are nevoie de un repaus total.

— Cum, întrebă Pencroff, nu-l transportăm la Casa-de-Granit?

— Nu, Pencroff, răsunse reporterul.

— Blestem! strigă marinarul, ridicând pumnul spre cer.

— Pencroff! îl opri Cyrus Smith.

Gedeon Spilett examină din nou copilul cu o deosebită atenție. Harbert era în continuare palid, încât reporterul se neliniști.

— Cyrus, zise el, nu sunt medic... Sunt teribil de dezorientat... Ajută-mă cu sfaturile tale, cu experiența ta!...

— Recapătă-ți calmul... prietene, răsunse inginerul, strângându-i mâna reporterului... Judecă cu sânge rece... Nu te gândi decât la un lucru: Harbert trebuie salvat!

Aceste cuvinte îl făcură pe Gedeon Spilett să-și recapete stăpânirea de sine, pe care o pierduse într-un moment de descurajare din pricină că se simțea răspunzător de soarta copilului. Se așeză lângă pat. Cyrus Smith rămase în picioare. Pencroff își rupsese cămașa și, cu mișcări mecanice, o făcea fâșii.

Gedeon Spilett îi explică lui Cyrus Smith părerea lui că înainte de orice trebuia oprită hemoragia, dar nu prin închiderea rănilor, nici prin provocarea unei cicatrizări imediate, căci asta ar duce la o perforație internă și la acumularea supurației în piept.

Cyrus Smith îl aprobă întru totul și hotărâră să tamponeze cele două răni, fără a încerca să le închidă printr-o cicatrizare forțată. Din fericire, nu era nevoie de o incizie.

Iar acum, pentru a lupta împotriva inflamației care putea interveni, aveau oare coloniștii un medicament eficient?

Da, aveau unul, căci natura l-a risipit cu dărnicie. Aveau apă rece, adică leacul cel mai puternic împotriva inflamării rănilor, agentul terapeutic cel mai eficace în cazurile grave și folosit acum de toți medicii. Apă rece mai are avantajul de a lăsa rana într-un repaus absolut și a o feri, fără o pansare prematură, de contactul cu aerul, avantaj considerabil, căci s-a demonstrat prin experiență că în primele zile acest contact este funest.

Gedeon Spilett și Cyrus Smith judecară cu bunul lor simț și acționară aşa cum ar fi făcut-o cel mai bun chirurg. Pe ambele răni ale bietului Harbert aplicară comprese de pânză, muiate mereu în apă rece.

Întâi și întâi marinul aprinsese focul în vatra din locuință, unde nu lipseau cele necesare vieții. Zahărul din arțar, plantele medicinale – chiar din acelea pe care Tânărul le culesese pe malurile lacului Grant – le îngăduiră să prepare câteva ceaiuri răcoritoare pe care îl făcură să le bea, fără ca Harbert să-și dea seama. Febra era foarte mare, și toată ziua și toată noaptea treceră astfel, fără ca bolnavul să-și recapete cunoștința. Viața lui Harbert atârna de un fir, și firul putea să se rupă în orice clipă.

A doua zi, la 12 noiembrie, Cyrus Smith și tovarășii săi căpătară o oarecare speranță. Harbert își revenise din lunga stare de apatie. Deschise ochii, îi recunoscu pe Cyrus Smith, pe reporter, pe Pencroff. Rostii două sau trei cuvinte. Nu știa ce se întâmplase. Îi povestiră totul și Gedeon Spilett îl rugă să stea complet liniștit, spunându-i că viața lui nu e în pericol și că rănilor se vor cicatriza în câteva zile. De altfel, Harbert nu suferea aproape deloc, iar apă rece cu care erau muiate spălate rănilor împiedica inflamarea lor. Puroiul era întruna eliminat, febra nu creștea, încât erau îndreptăți să spere că această îngrozitoare rană nu va provoca vreo complicație fatală. Pencroff simțea cum spaima i se potolește încetul cu încetul. Era ca o soră de caritate, ca o mamă la căpătâiul copilului bolnav.

Harbert ațipi din nou și somnul său părea mai liniștit.

— Mai spuneți-mi o dată că mai aveți speranțe, domnule Spilett! zise Pencroff. Spuneți-mi că-l veți salva pe Harbert!

— Da, îl vom salva! răspunse reporterul. Rana e gravă și se poate ca gloanțele să-i fi străpuns plămâul, dar perforarea acestui organ nu e mortală.

— Să vă audă Domnul! repeta Pencroff.

Se înțelege că, de douăzeci și patru de ore de când erau la țarc, coloniștii nu avuseseră alt gând decât să-l îngrijească pe Harbert. Nu se preocupaseră nici de primejdia care putea să-i amenințe dacă pirații s-ar fi înapoiați, nici de măsurile de prevedere ce trebuiau luate în viitor.

Totuși, în ziua aceea, în timp ce Pencroff veghează la patul bolnavului, Cyrus Smith și reporterul discută despre cele ce ar fi de făcut.

În primul rând cercetă țarcul. Nici urmă de Ayrton. Nefericitul fusese oare răpit de foștii săi complici? Îl luaseră prin surprindere? Le ținuse piept și murise luptând? Această ultimă ipoteză era foarte probabilă. Gedeon Spilett, în clipa când sărea gardul, îl zărise în mod sigur pe unul dintre bandiți, care gonea spre contrafortul sudic al muntelui Franklin și spre care se repezise Top. Era dintre cei a căror barcă se sfărâmase de stânci, la gurile Râului Îndurării. Dealtminteri, cel ucis de Cyrus Smith, și al cărui cadavru fusese găsit în afara țarcului, aparținea și el bandei lui Bob Harvey.

Țarcul nu suferise nicio stricăciune. Porțile erau închise și animalele nu se împrăștiaseră prin pădure. De asemenea nu se vedea niciun semn de luptă în locuință sau în jur. Doar munițiile cu care era aprovisionat Ayrton dispăruseră odată cu el.

— Nefericitul a fost probabil luat prin surprindere, zise Cyrus Smith, și cum el nu era omul care să se dea bătut, a fost ucis.

— Da, mi-e teamă că aşa e! răspunse reporterul. Apoi, fără îndoială, criminalii s-au instalat aici, unde aveau de toate din belșug, și n-au luat-o la goană decât când ne-au văzut că venim. De asemenea e foarte limpede că în acel moment Ayrton, mort sau viu, nu se mai afla aici.

— Va trebui să cutreierăm pădurea, zise inginerul, și să curățim insula de mizerabilii ăștia. Pencroff avea dreptate când susținea să-i vânăm ca pe niște fiare. Asta ne-ar fi cruțat de multe nenorociri!

— Da, răspunse reporterul, acum avem dreptul să fim fără milă!

— În orice caz, zise inginerul, suntem siliți să așteptăm câtva timp și să rămânem la țarc până în momentul când Harbert va putea fi transportat fără primejdie la Casa-de-Granit.

— Dar Nab? întrebă reporterul.

— Nab e în siguranță.

— Și dacă, îngrijorat de absența noastră, riscă și vine spre noi?

— Nu trebuie să vină! răspunse cu energie Cyrus Smith. Ar fi asasinat pe drum!

— Și totuși, e probabil că va încerca să vină încocoace!

— Ah, dacă mai funcționa telegraful, am fi putut să-l prevenim! Dar acum e imposibil! Și nici să-i lăsăm aici singuri pe Pencroff și pe Harbert nu putem!... Ei bine, mă voi duce singur la Casa-de-Granit.

— Nu, nu, Cyrus, răspunse reporterul, nu e cazul să te expui! Curajul tău n-ar sluji la nimic. E limpede că mizerabilii supraveghează țarcul, stau la pândă în pădurile dese care îl înconjoară, și dacă pleci vom avea în curând de deplâns două nenorociri în loc de una!

— Dar Nab? repetă inginerul. De douăzeci și patru de ore n-are nicio veste de la noi! Va veni încocoace!

— Și întrucât va fi și mai puțin atent decât am fost noi, răspunse Gedeon Spilett, va fi ucis!...

— Nu există oare un mijloc să-l prevenim?

În timp ce inginerul chibzuia, privirile sale căzură asupra lui Top care tot învârtindu-se, de colo-colo, părea să zică: «Oare nu sunt eu aici?»

— Top! strigă Cyrus Smith.

Animalul sări la chemarea stăpânului său.

— Da, se va duce Top! spuse reporterul, care înțelese gândul inginerului. Top va trece pe acolo pe unde noi nu ne-am putea strecu. El va duce la Casa-de-Granit vești de la țarc și ne va aduce știri de acolo!

— Repede, făcu Cyrus Smith. Repede!

Gedeon Spilett rupse în grabă o pagină din carnetul său și scrise următoarele rânduri:

«Harbert rănit. Ne aflăm la țarc. Fii atent. Nu părăsi Casa-de-Granit. Piratii au apărut în împrejurimi? Răspunde prin Top.»

Acest bilet laconic cuprindea tot ce Nab trebuia să afle și cerea în același timp răspuns la tot ce coloniștii aveau interesul să știe. Fu împăturit și legat de zgarda lui Top cu multă îndemânare.

— Top, dragul meu cățel, rosti inginerul mânăind animalul. Nab, Top! Nab! Du-te, du-te!

Câinele sări auzind aceste cuvinte. Înțelegea, ghicea ce se cerea de la el. Drumul țarcului îi era familiar. Putea să-l parcurgă în mai puțin de o jumătate de oră și sperau că acolo unde nici Cyrus Smith, nici reporterul nu s-ar fi putut aventura fără primejdie, Top, gonind printre ierburi sau pe sub liziera pădurii, va trece neobservat.

Inginerul se duse la poarta țarcului și împinse unul din canaturi.

— Nab! Top, Nab! repetă încă o dată inginerul, întinzând mâna în direcția Casei-de-Granit.

Top se repezi afară și dispără aproape imediat.

— Va ajunge oare? zise reporterul.

— Da, și credinciosul animal se va înapoia!

— Cât e ceasul? întrebă Gedeon Spilett.

— Zece.

— Într-o oră poate fi înapoi. O să pândim întoarcerea lui.

Poarta țarcului fu închisă. Inginerul și reporterul se întoarseră în casă. Harbert dormea adânc. Pencroff schimba mereu compresele cu apă rece. Gedeon Spilett, văzând că nu era altceva mai bun de făcut, pregăti de mâncare, supraveghind tot timpul, cu grijă, gardul sprijinit de contrafortul pe unde se putea produce o agresiune.

Coloniștii așteptară înapoierea lui Top nu fără îngrijorare. Puțin înainte de ora unsprezece, Cyrus Smith și reporterul, cu carabinele în mână, stăteau în fața porții, gata s-o deschidă la primul lătrat al câinelui. Nu se îndoiau că, dacă Top izbutise să ajungă nevătămat la Casa-de-Granit, Nab l-a trimis imediat înapoi.

Se aflau amândoi acolo de aproximativ zece minute când răsună o detunătură, urmată imediat de lătrături repetate.

Inginerul deschise poarta și zăhind o dără de fum la o sută de pași în pădure, trase în direcția aceea.

Aproape imediat Top sări în țarc a cărui poartă fu repede închisă.

— Top, Top! exclamă inginerul îmbrățișând capul mare și frumos al câinelui.

De gâtul lui era legat un bilet și Cyrus Smith citi aceste cuvinte, scrise cu caractere mari de Nab:

«Nu-s pirați în împrejurimile Casei-de-Granit. Nu mă voi mișca de aici. Bietul domn Harbert!»

Capitolul VIII

Pirații în împrejurimile țarcului. Instalarea provizorie. Harbert continuă tratamentul. Primele mari satisfacții ale lui Pencroff. Întoarcerea în trecut.

Ce le rezervă viitorul. Ideile lui Cyrus Smith în această privință

Așadar, pirații se aflau tot acolo, stând la pândă în jurul țarcului și hotărâți să-i ucidă pe coloniști rând pe rând! Aceștia n-aveau altceva de făcut decât să-i trateze ca pe niște fiare săngeroase. Dar trebuiau luate măsuri de precauție serioase, căci mizerabilitatea aveau avantajul poziției lor: ei vedea fără să poată fi văzuți, îi puteau surprinde pe coloniști printr-un atac neașteptat, fără ca ei să riste să fie luați prin surprindere.

Cyrus Smith aranjă astfel treburile încât să poată locui la țarc unde, de altfel, aprovisionarea era îndestulătoare pentru un timp îndelungat. Casa lui Ayrton era înzestrată cu toate cele trebuincioase traiului și bandiții, însărcinăți de sosirea coloniștilor, n-avuseseră timp să o jefuiască. Gedeon Spilett presupunea că lucrurile s-au petrecut cam aşa: cei șase pirați debarcați pe insulă au mers pe litoralul de sud și după ce au străbătut ambele țărmuri ale Peninsulei Serpentinei, neavând chef să se aventureze în pădurile din Far-West, o luaseră înspre gurile Râului Cascadei. După aceea, urcând pe malul drept al cursului de apă, ajunseseră la contraforturile muntelui Franklin unde, căutându-și un adăpost, nu întârziaseră să descopere țarcul, atunci nelocuit. Acolo, după cât se pare, se instalaseră așteptând momentul să pună în aplicare proiectele lor mărsave. Venirea lui Ayrton îi surprinsese, dar izbutiseră să pună mâna pe nefericit și... urmarea putea fi ușor ghicită!

Acum pirații, rămași numai cinci, ce-i drept, dar bine înarmați, dădeau târcoale prin pădure și dacă coloniștii s-ar fi aventurat acolo să ar fi expuși atacului lor, fără să aibă posibilitatea nici să se ferească, nici să-l preîntâmpine.

— Să aștepțăm! N-avem altceva de făcut! repeta Cyrus Smith. Când Harbert se va însănătoși, vom cutreiera toată insula și-i vom răpune pe bandiți. Acesta va fi telul marii noastre expediții, odată cu...

— Cu descoperirea protectorului nostru misterios, adăugă Gedeon Spilett, terminând fraza începută de inginer. Ah, trebuie să recunoaștem,

dragul meu Cyrus, că de data asta nu ne-a ocrotit, tocmai când am fi avut mai multă nevoie!

— Cine știe! răspunse inginerul.

— Ce vrei să spui? întrebă reporterul.

— Suferințele noastre nu s-au terminat încă, dragul meu Spilett, iar puternica lui intervenție poate că va mai avea prilejul să se manifeste. Dar nu despre asta e vorba. Viața lui Harbert e mai presus de orice.

Era preocuparea cea mai dureroasă a coloniștilor. Trecură câteva zile și, din fericire, starea bietului băiat nu se înrăutățise. Însăși câștigul de timp împotriva bolii însemna mult. Apa rece, menținută la o temperatură potrivită, împiedicase perfect inflamarea rănilor. Reporterului i se părea chiar că apa ușor sulfuroasă – fapt explicabil prin prezența vulcanului – exercita o acțiune directă asupra cicatrizării rănilor. Supurația era mult mai puțin abundantă și, datorită îngrijirilor permanente cu care era încurajat, Harbert își revinea și febra începu să scadă. Pe de altă parte, fiind supus unei diete severe, era firesc să se simtă extrem de slăbit; dar nu ducea lipsă de ceaiuri și repausul absolut îi făcea foarte bine.

Cyrus Smith, Gedeon Spilett și Pencroff deveniseră foarte îndemânatici în pansarea Tânărului rănit. Fusese sacrificată toată rufăria locuinței. Rănilor lui Harbert erau acoperite cu comprese și bandaje care nu erau nici foarte strânse, nici prea largi, astfel încât să ajute la cicatrizarea lor fără a provoca o reacție inflamatorie. Reporterul făcea aceste pansamente cu deosebită grijă, știind prea bine cât erau de importante, repetând tovarășilor săi ceea ce majoritatea medicilor se grăbesc să recunoască: mult mai rar vezi un pansament bine făcut decât o operație reușită.

După zece zile, la 22 noiembrie, starea sănătății lui Harbert era mult mai bună. Începuse să mănânce câte ceva. Își recăpătase culorile în obrajii, iar ochii săi blânzi le zâmbeau infirmierilor săi. Începuse să vorbească uneori, în ciuda străduințelor lui Pencroff, care trăncănea tot timpul pentru a-l împiedica să scoată o vorbă și care-i istorisea poveștile cele mai năstrușnice. Harbert, mirat că nu-l vede lângă el, îl întrebă de Ayrton, închipuindu-și că e la țarc. Marinoul, nevrând să-l măhnească pe băiat, îi spuse că Ayrton s-a dus la Nab pentru a apăra Casa-de-Granit.

— Poftim, ai naibii de pirați! zicea el. Gentlemanii ăștia nu mai au dreptul la nicio milă! Și domnul Smith care voia să-i ia cu vorba bună! O să le arăt eu vorbe bune, niște gloanțe de toată frumusețea!

— Și n-au mai fost văzuți? întrebă Harbert.

— Nu, băiatule, răsunse marinarul, dar o să-i găsim noi, și după ce te vei vindeca vom vedea dacă lașii ăstia, care lovesc pe la spate, vor îndrăzni să ne atace fățuș!

— Sunt încă destul de slăbit, dragul meu Pencroff!

— Nu-i nimic! Ai să te întremezi încetul cu încetul! Ce-i un glonte care a străpuns pieptul? Un fleac! Am trecut prin destule și, uite, nu mă țin prea rău!

În sfârșit, totul părea să meargă bine și, dacă nu intervenea nicio complicație, vindecarea lui Harbert putea fi considerată sigură. Dar care ar fi fost starea de spirit a coloniștilor dacă boala s-ar fi agravat, dacă, de pildă, glonțul i-ar fi rămas în trup, dacă brațul sau piciorul ar fi trebuit să fie amputat!

— Nu, repetase în mai multe rânduri Gedeon Spilett, nu m-am gândit niciodată la o asemenea eventualitate fără să mă înfior!

— Și totuși, dacă ar fi trebuit să acționezi, îi răsunse într-o zi Cyrus Smith, ai fi șovăit?

— Nu, Cyrus, spuse Gedeon Spilett, dar fie Domnul binecuvântat că ne-a cruțat de o asemenea complicație!

Ca în atâtea alte împrejurări, coloniștii făcuseră apel la bunul simț care îi ajutase de atâtea ori și reușiseră, încă o dată, datorită cunoștințelor acumulate! Dar nu va veni oare un moment când toată știința lor va fi neputincioasă? Erau singuri pe această insulă. Or, oamenii se completează unul pe altul în cadrul unei societăți, ei sunt necesari unii altora. Cyrus Smith știa bine asta și câteodată se întreba dacă nu se va ivi vreo împrejurare pe care nu vor fi în stare să o stăpânească!

Dealtminteri, i se părea că tovarășii săi împreună cu el, până acum atât de fericiți, intraseră într-o perioadă nefastă. De mai bine de doi ani și jumătate de când evadaseră din Richmond, aproape totul s-a petrecut după placul lor. Insula le-a oferit din belșug minerale,

vegetale, animale, și dacă natura i-a răsfățat mereu, știința lor i-a ajutat să tragă folos din aceste bogății. Bunăstarea coloniei era, ca să zicem aşa, desăvârșită. În plus, în unele împrejurări le venise în ajutor o forță inexplicabilă!... Dar toate astea nu puteau ține o veșnicie!

Pe scurt, lui Cyrus Smith i se părea că norocul începe să-i ocolească.

Într-adevăr, vasul piraților se ivise în apele insulei, și dacă acești pirați fuseseră nimiciți într-un chip miraculos, șase dintre ei scăpaseră de catastrofă. Debarcaseră pe insulă, și cei cinci care supraviețuiau aproape că nu puteau fi prinși. Ayrton fusese fără îndoială masacrata de acești mizerabili care aveau arme de foc și, din prima dată când au avut prilejul să se folosească de ele, Harbert căzuse atins aproape mortal. Erau oare primele lovitură pe care soarta potrivnică le dădea coloniștilor? Iată întrebarea pe care și-o punea Cyrus Smith! Iată ce-i repeta deseori reporterului, și li se părea că intervenția atât de ciudată, dar atât de eficace, care îi ajutase atât de bine până atunci, le lipsea acum. Ființa misterioasă, oricine ar fi fost ea, a cărei existență n-o putea nega, părăsise deci insula? Murise la rândul ei?

La aceste întrebări nu se putea da niciun răspuns. Să nu ne închipuim însă că Cyrus Smith și tovarășul său, discutând despre asemenea lucruri, erau cuprinși de deznaște! Departe de una ca asta! Priveau situația cu calm, fără să șovăie, analizau șansele, se pregăteau să înfrunte orice împrejurare, așteptau hotărâți și neclintiți viitorul și, dacă soarta potrivnică avea să-i lovească, îi va găsi gata de ripostă.

Capitolul IX

Coloniștii au vesti de la Nab. O propunere a lui Pencroff și a reporterului nu este acceptată. Câteva plimbări ale lui Gideon Spilett. O bucată de stofă. Un mesaj. Coloniștii își grăbesc plecarea. Sosirea pe Platoul Marii Priveliști

Convalescența Tânărului bolnav își urma cursul firesc. Nu doreau acum decât un singur lucru, ca starea lui să îngăduie înapoierea lor la Casa-de-Granit. Oricât de bine amenajată și aprovisionată era locuința de la țarc, nu aveau aici confortul de la Casa-de-Granit. De altfel, ea nu oferea nici aceeași securitate și oaspeții ei, deși vegheau cu strășnicie, se găseau tot timpul sub amenințarea unui foc de pușcă din partea piraților. Acolo, dimpotrivă, în mijlocul masivului inaccesibil, de necucerit, n-aveau a se teme de nimic și orice atac împotriva lor era sortit eșecului. Așteptau deci nerăbdători

momentul când Harbert va putea fi dus, fără primejdie pentru el, hotărâți să-l transporte, deși drumul prin pădurea Jacamar era foarte anevoios.

N-aveau vești de la Nab, dar nu erau neliniștiți în privința lui. Curajosul negru, bine ascuns în cotloanele Casei-de-Granit, nu se va lăsa luat prin surprindere. Top nu-i fusese trimis înapoi și li se păru inutil să expună credinciosul câine vreunui foc de pușcă, lipsindu-se de un ajutor atât de prețios.

Stăteau deci în așteptare, nerăbdători să se vadă împreună la Casa-de-Granit. Inginerul suferea căzându-și forțele divizate, căci în felul acesta le făceau jocul piraților. De la disparația lui Ayrton nu mai erau decât patru contra cinci, căci Harbert nu putea fi pus la socoteală; și acest lucru îl necăjea mult pe viteazul băiat, care își dădea bine seama că tovarășii săi erau la ananghie din cauza lui.

În ziua de 29 noiembrie, într-un moment când Harbert, adormit, nu-i putea auzi, Cyrus Smith, Gedeon Spilett și Pencroff analizară pe o față și pe alta modul cum ar trebui să acționeze împotriva bandiților în împrejurările actuale.

Dragi prieteni, zise reporterul, după ce vorbiseră despre Nab și imposibilitatea de a comunica într-un fel cu el, cred, ca și voi, că dacă ne-am aventura pe drumul țarcului, am risca să primim un foc de pușcă fără a putea riposta. Nu sunteți însă de părere că nimerit ar fi să ne batem deschis cu mizerabilii ăștia?

La asta mă gândeam și eu, răsunse Pencroff. Presupun că nu suntem niște însă care se tem de un glonț și, în ce mă privește, dacă domnul Cyrus e de acord cu mine, sunt gata să pornesc prin pădure!

— Ce naiba! Unu' contra unu'!

— Dar unu' contra cinci? întrebă inginerul.

— Îl voi însotî pe Pencroff, răsunse reporterul, și amândoi, bine înarmați, împreună cu Top...

— Dragă Spilett și dumneata, Pencroff, continuă Cyrus Smith, să judecăm la rece. Dacă pirații s-ar fi oploșit într-un anumit loc pe insulă, dacă locul acela ne-ar fi fost cunoscut, și dacă nu era vorba decât să-i scoatem din bârlog, aş admite un atac direct. Nu e însă cazul să ne temem că ei vor trage primul foc de pușcă?

— Ei, domnule Cyrus, exclamă Pencroff, nu întotdeauna glonțul nimerește ținta!

— Glonțul care l-a lovit pe Harbert nu era un glonț rătăcit, Pencroff, răspunse inginerul. Dealtminteri, dați-vă seama că dacă părăsiți amândoi țarcul, voi rămâne singur aici ca să-l apăr. Sunteți siguri că bandiții nu vă vor vedea când plecați și că, lăsându-vă să vă înfundați în pădure, nu vor ataca țarcul știind că aici nu rămâne decât un copil rănit și un singur bărbat?

— Aveți dreptate, domnule Cyrus, răspunse Pencroff fierbând de mânie, aveți dreptate. Vor face totul să pună din nou stăpânire pe țarc, pe care îl știu bine aprovisionat! Și singur n-o să puteți rezista împotriva lor! Ah, dacă eram la Casa-de-Granit!

— Dacă eram la Casa-de-Granit, răspunse inginerul, situația ar fi fost cu totul diferită! Acolo nu mi-ar fi fost teamă să-l las pe Harbert cu unul din noi, iar ceilalți s-ar fi dus să scotocească prin pădurile insulei. Dar ne aflăm la țarc și se cuvine să rămânem aici până în clipa când îl vom putea părăsi cu toții împreună!

Nu aveau ce răspunde la argumentele lui Cyrus Smith și tovarășii săi îl înțeleseră bine.

— Ce bine era dacă Ayrton ar fi fost printre noi! zise Gedeon Spilett. Bietul om! Reintegrarea sa în viața socială n-a fost decât de scurtă durată!

— În cazul când e mort... adăugă Pencroff pe un ton destul de ciudat.

— Speri, deci, Pencroff, că nemernicii ăștia i-au cruțat viața? întrebă Gedeon Spilett.

— Da! Dacă au avut interes s-o facă!

— Cum, bănuiești că Ayrton, reîntâlnindu-i pe foștii săi complici, uitând tot ce ne datorează...

— Cine știe? răspunse marinarul, care nu se încumeta să facă această supărătoare presupunere fără să șovăie.

— Pencroff, zise Cyrus Smith luându-l de braț, îți trece prin cap un gând urât și m-ai măhnii tare dacă ai continua să mai vorbești astfel! Garantez pentru fidelitatea lui Ayrton!

— Și eu, adăugă prompt reporterul.

— Da... da, domnule Cyrus... am greșit, răspunse Pencroff. Într-adevăr, a fost un gând urât și nimic nu-l îndreptășeste! Dar ce vreti? Nu mai sunt în toate mințile. Întemnițarea în țarc mă apasă îngrozitor și niciodată n-am fost atât de enervat ca acum!

— Ai răbdare, Pencroff, răspunse inginerul. În cât timp crezi, dragă Spilett, că va putea fi transportat Harbert la Casa-de-Granit?

— E greu de spus, Cyrus, răspunse reporterul, căci o imprudență ar putea avea consecințe fatale. Dar, în sfârșit, convalescența se desfășoară normal și dacă în opt zile își recapătă puterile, ei bine, vom vedea!

Opt zile! Asta însemna înapoierea la Casa-de-Granit cel mai devreme în primele zile ale lui decembrie.

Primăvara venise de două luni. Timpul era frumos și începeau să fie călduri mari. Pădurile erau verzi și se apropia momentul strângerii recoltei. Întoarcerea pe Platoul Marii Priveliști avea să fie deci urmată de importante lucrări agricole, întrerupte doar de expediția proiectată în interiorul insulei.

E leșne de înțeles câte daune le aducea coloniștilor această sechestrare la țarc. Erau siliți să se plece în fața necesității, dar răbdarea le era pusă la grea încercare.

O dată sau de două ori reporterul se încumetă să iasă în drum și să facă înconjurul țarcului îngrădit. Însotit de Top, Gedeon Spilett, cu carabina încărcată, era gata să reziste oricărui atac.

Nu avu nicio întâlnire neplăcută și nu găsi nicio urmă suspectă. Câinele l-ar fi prevenit de orice pericol și, cum Top nu lătra, se putea trage concluzia că n-avea a se teme de nimic, cel puțin în acel moment, și că nemernicii se aflau în altă parte a insulei:

Totuși, când ieși a doua oară, la 27 noiembrie, Gedeon Spilett, care se aventurase în pădure pe o distanță de un sfert de milă la sudul muntelui, observă că Top simte ceva. Câinele nu mai era nepăsător; umbla încoace și încolo scormonind prin ierburi și mărăcinișuri, ca și cum mirosul lui i-ar fi dezvăluit vreun obiect suspect.

Gedeon Spilett îl urmă pe Top, îl încurajă, îl îndemnă, cu privirile la pândă, cu carabina la umăr și profitând de protecția arborilor pentru a se apăra la nevoie. Probabil că Top nu simțea prezența unui om, căci, în acest caz, l-ar fi anunțat prin lătrături abia reținute și printr-un soi de mânie surdă. Or, din cauză că nu scotea niciun mărâit, însemna că primejdia nu era nici imediată și nici aproape.

Trecuță astfel vreo cinci minute, Top scormonind, reporterul urmându-l cu prudență, când, deodată, câinele se repezi spre un tufiș des și scoase de acolo o bucătică de stofă.

Era dintr-o haină murdarită, sfâșiată, pe care Gedeon Spilett o aduse imediat la țarc.

Acolo coloniștii o examinară și recunoscură o bucată din vesta lui Ayrton, o bucată de pâslă fabricată la atelierul de la Casa-de-Granit.

— Vezi, Pencroff, îi atrase atenția Cyrus Smith, nefericitul Ayrton le-a opus rezistență. Pirații l-au târât fără voia lui! Te mai îndoiești de cinstea lui?

— Nu, domnule Cyrus, răsunse marinarul, de mult timp mi-am schimbat părerea, după neîncrederea mea de o clipă! Dar am impresia că trebuie să tragem o concluzie din acest fapt.

— Care? întrebă reporterul.

— Că Ayrton n-a fost omorât la țarc! Că a fost luat viu, de vreme ce a rezistat! Deci, poate că mai trăiește încă!

— Poate, într-adevăr, răsunse inginerul care rămase pe gânduri.

Se ivise o speranță de care tovarășii lui Ayrton se puteau agăța.

Pe bună dreptate puteau crede că, surprins la țarc, Ayrton fusese doborât de un glonț, cum fusese doborât și Harbert. Dar dacă bandiții nu-l omorâseră imediat, dacă-l luaseră cu ei viu în altă parte a insulei, nu se putea presupune că mai e prizonierul lor? Poate chiar unul dintre ei regăsise în Ayrton un vechi tovarăș din Australia, pe Ben Joyce, căpetenia ocnașilor evadați? Și cine știe dacă nu nutreau speranță deșartă de a-l câștiga pe Ayrton de partea lor! Le-ar fi fost atât de folositor, dacă ar fi izbutit să facă din el un trădător!...

Întâmplarea aceasta îi încurajă pe coloniști și nu li se mai părea imposibil să-l regăsească pe Ayrton. Dacă era numai prizonier, Ayrton va face fără îndoială totul pentru a scăpa din mâna piraților și le va fi de mare ajutor tovarășilor săi!

— În orice caz, remarcă Gedeon Spilett, dacă, din fericire, Ayrton reușește să se salveze, el se va duce direct la Casa-de-Granit, neștiind de încercarea de asasinat a cărei victimă a fost Harbert și, ca atare, nebănuind că suntem întemnițați la țarc.

— Ah, ce mult aş vrea ca el să fie la Casa-de-Granit, exclamă Pencroff, și noi să fim împreună cu el acolo! Căci dacă ticăloșii nu pot încerca nimic împotriva locuinței noastre, pot în schimb să devasteze platoul, plantațiile noastre, curtea noastră de păsări!

Pencroff devenise un adevărat fermier, care ține la recoltele sale. Dar, dintre toți, cel mai nerăbdător să se întoarcă la Casa-de-Granit era Harbert, căci își dădea seama cât de necesară era prezența coloniștilor acolo. Și

tocmai el îi reținea la țarc! Îl stăpânea un singur gând: să părăsească țarcul, să-l părăsească neapărat! Era convins că va suporta drumul până la Casa-de-Granit. Îi asigura pe ceilalți că-și va recăpăta mai repede forțele în camera sa, bucurându-se de aerul și de priveliștea mării!

Încercă de câteva ori să-l convingă pe Gedeon Spilett, dar acesta temându-se, pe drept cuvânt, ca nu cumva rănilor lui Harbert, necicatrizate complet, să nu se redeschidă pe drum, nu aprobă plecarea.

Totuși, se întâmplă un fapt care-i sili pe Cyrus Smith și pe cei doi prieteni ai săi să cedeze dorințelor băiatului, și numai Dumnezeu știe ce durere și câte remușcări putea să le provoace această hotărâre.

Era 29 noiembrie, ora șapte dimineața. Cei trei coloniști stăteau de vorbă în camera lui Harbert când îl auziră pe Top scoțând lătrături puternice.

Cyrus Smith, Pencroff și Gedeon Spilett puseră mâna pe arme, totdeauna pregătite să tragă, și ieșiră din casă.

Top, alergând până la gard, sărea, lătra, dar era un lătrat de bucurie, nu de furie.

— Vine cineva!

— Da!

— Nu e un dușman!

— Să fie Nab?

— Sau Ayrton?

Abia fură schimbate aceste vorbe între inginer și cei doi tovarăși ai săi, că cineva sări peste gard și căzu înăuntrul țarcului.

Era Jup, Jup în persoană, căruia Top îi făcu o primire cu adevărat prietenească!

— Jup! exclamă Pencroff.

— E trimis de Nab, spuse reporterul.

— Dacă e așa, zise inginerul, ne aduce un bilet.

Pencroff se repezi la urangutan. Era limpede că, în cazul când Nab avusesese ceva important de comunicat stăpânului său, nu putea folosi un mesager mai sigur și mai rapid care să se strecoare pe acolo pe unde nici coloniștii și nici Top n-ar fi putut trece.

Cyrus Smith nu se înșelase. De gâtul lui Jup era atârnat un săculeț și în acest săculeț se găsea un bilet scris de mâna lui Nab.

Închipuiți-vă desperarea lui Cyrus Smith și a tovarășilor săi când citiră aceste cuvinte.

*«Vineri, ora 6 dimineață
Bandiții au năvălit pe platou!
Nab»*

Se priviră fără a scoate o vorbă, apoi intrară în casă. Ce era de făcut? Pirații pe Platoul Marii Priveți însemna dezastru, devastare, ruină!

Harbert, văzându-i întrând pe inginer, pe reporter și pe Pencroff, înțeles că situația se agravase, și când îl zări pe Jup nu se mai îndoia că o nenorocire amenința Casa-de-Granit.

— Domnule Cyrus, zise el, vreau să plec. Pot suporta drumul! Vreau să plec!

Gedeon Spilett se apropiu de Harbert. Apoi, după ce se uită drept în ochii lui, spuse:

— Atunci să plecăm!

Lămuriră repede dilema, dacă Harbert va fi transportat pe o targă sau în căruță cu care venise Ayrton la țarc. Cu targa mișcările ar fi fost mai liniște pentru rănit, dar fiind necesari doi oameni care să oducă, ar fi însemnat doi țintăși mai puțin în cazul când s-ar fi produs un atac pe drum.

Nu puteau oare, dimpotrivă, folosind căruță, să lase toate brațele disponibile? Nu era oare posibil să așeze în căruță saltele pe care să fie culcat Harbert și să înainteze cu atâtă băgare de seamă încât să evite orice zdruncinătură? Da, era posibil.

Fu adusă căruță. Pencroff înhămă la ea un onagga. Cyrus Smith și reporterul îl ridică pe Harbert cu saltele cu tot și îl așeză în fundul căruței, între cele două loitre.

Vremea era frumoasă. Printre arbori se strecu razele strălucitoare ale soarelui.

— Armele sunt pregătite? întrebă Cyrus Smith.

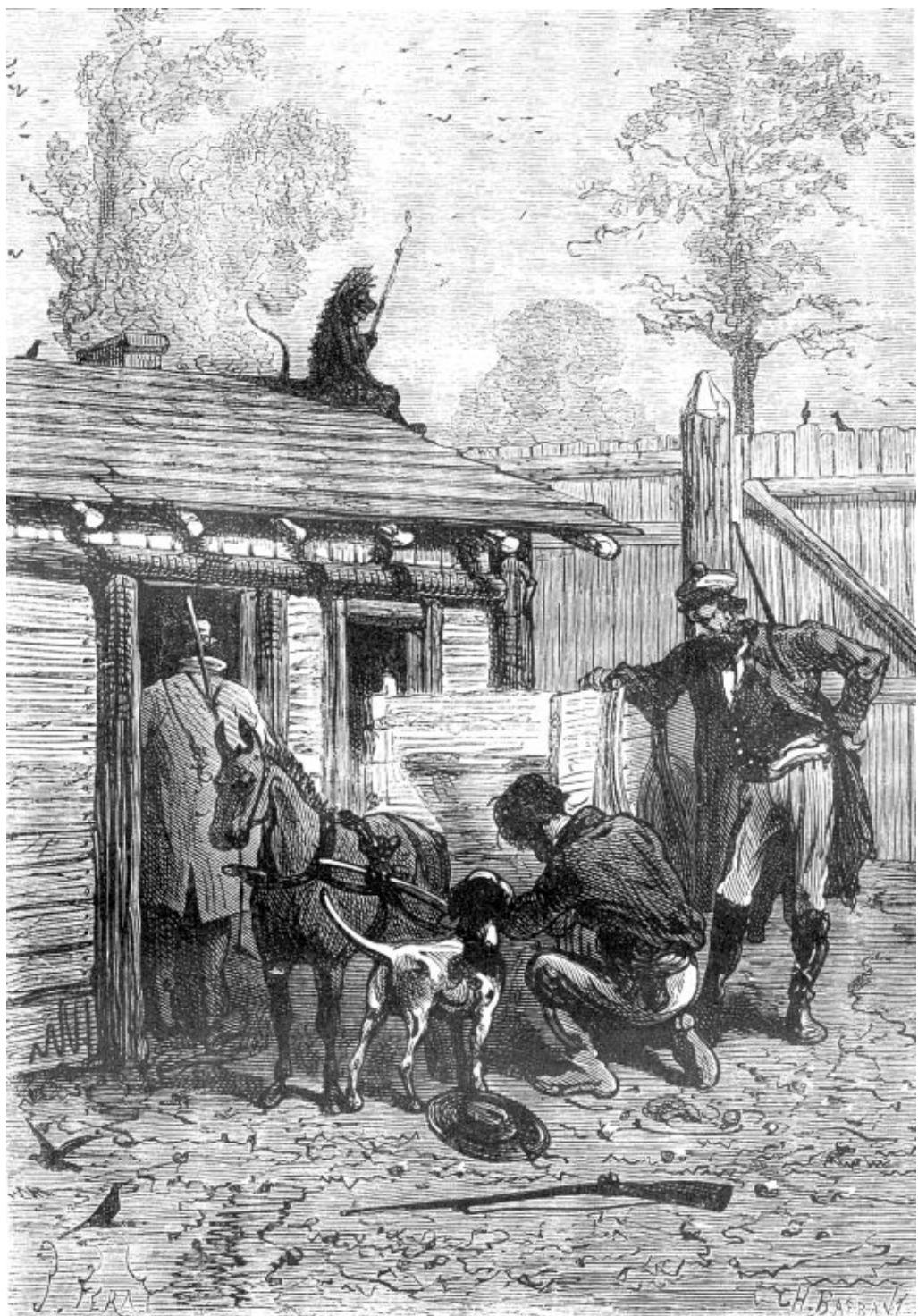
Armele erau pregătite. Inginerul și Pencroff, înarmați fiecare cu câte o pușcă cu două țevi, iar Gedeon Spilett cu o carabină, erau gata de plecare.

— Te simți bine, Harbert? întrebă inginerul.

— Ah, domnule Cyrus, răsunse Tânărul, fiți linistiti, nu voi muri pe drum!

Vorbind astfel, se vedea că bietul copil apelează la întreaga sa energie și, cu un efort suprem de voință, încearcă să-și păstreze firavele puteri gata să se stingă.

Inginerul simți cum i se strânge inima de durere. Mai șovăi înainte de a da semnalul de plecare. Ar fi însemnat însă să-l ducă la desperare pe Harbert, să-l omoare,

poate.

— La drum! spuse Cyrus Smith.

Poarta țarcului fu deschisă. Jup și Top, care știau să tacă atunci când trebuia, se repeziră înainte. Căruta ieși, poarta fu închisă și onagga, mânat de Pencroff, înainta la pas.

Desigur, ar fi fost mai bine s-o pornească pe alt drum decât cel care ducea direct de la țarc la Casa-de-Granit, dar căruța ar fi întâmpinat mari piedici printre copacii din pădure. Fură deci siliți să meargă pe drumul drept, deși, aproape sigur, era cunoscut de criminali.

Cyrus Smith și Gedeon Spilett mergeau de o parte și de alta a căruței, gata să răspundă la orice atac. Totuși, probabil că pirații nu părăsiseră încă Platoul Marii Priveliști. În mod evident, biletul lui Nab fusese scris și trimis îndată ce bandiții s-au arătat. Pe el era notată ora șase dimineața și sprintenul urangutan, obișnuit să vină foarte des la țarc, avusesese nevoie de cel mult trei sferturi de oră pentru a parcurge cele cinci mile ce-l despărțeau de Casa-de-Granit. Deci drumul era sigur în acest moment, și dacă va trebui tras un foc de pușcă, probabil că asta se va întâmpla în apropierea Casei-de-Granit.

Totuși coloniștii erau foarte atenți. Top și Jup, acesta din urmă înarmat cu bățul său, ba mergând, ba cutreerând prin pădure pe marginile drumului, nu semnalau nicio primejdie.

Căruta, condusă de Pencroff, înainta încet. Părăsise țarcul la ora șapte și jumătate. După o oră străbătuseră patru mile din cinci, fără să se întâiple ceva deosebit.

Drumul era pustiu, cum pustie era și pădurea Jacamar, care se întindea între Râul Îndurării și lac. Nu-i alarmă nimic. Desișurile păreau la fel de neumblate ca în prima zi, când coloniștii aterizaseră pe insulă.

Se apropiau de platou. Încă o milă și vor zări podețul de pe Pârâul Glicerinei. Cyrus Smith era sigur că podețul va fi la locul lui, fie din cauză că bandiții pătrunseseră pe aici, fie că, după ce trecuseră unul din cursurile de apă care închideau terenul, luaseră măsura de precauție să-l coboare pentru a-și asigura o retragere.

În sfârșit, printre ultimii arbori văzură orizontul mării. Căruta își continua drumul și niciunul din apărătorii ei nu se putea gândi să se depărteze de ea.

În clipa aceea, Pencroff opri onagga și cu un glas însărcinat strigă:

— Ah, mizerabilii!

Și arătă cu mâna un fum gros care se învolbura deasupra morii, a staulelor de vite și a cotețelor.

În mijlocul acestui fum se agita un om.

Era Nab.

Tovarășii săi scoaseră un strigăt. Nab auzi și alergă spre ei. Bandiții părăsiseră platoul de vreo jumătate de oră, după ce îl devastaseră!

— Și domnul Harbert? exclamă Nab.

Gedeon Spilett se întoarse în aceeași clipă la căruță.

Harbert leșinase!

Capitolul X

Harbert transportat la Casa-de-Granit. Nab povestește ce s-a întâmplat. Vizita lui Cyrus Smith pe platou. Ruină și distrugere. Coloniștii dezarmați în fața bolii. Scoarța de salcie. O febră mortală. Top latră iarăși!

Nu-i mai interesau acum pirații, primejdiile care amenințau Casa-de-Granit, distrugerile de pe platou. Nu-i preocupa decât starea sănătății lui Harbert. Nu cumva drumul cu căruța îi fusese fatal, provocându-i o leziune internă? Era greu de spus, și reporterul împreună cu tovarășii săi erau desperați.

Căruța fu adusă lângă cotul râului. Acolo saltelele, pe care era întins Harbert, leșinat, fură așezate pe o targă înjghebată din crengi. Zece minute după aceea, Cyrus Smith, Gedeon Spilett și Pencroff se aflau la poalele zidului, lăsându-i lui Nab grija să ducă înapoi căruța pe Platoul Marii Priveliști.

Porniră ascensorul și imediat Harbert fu întins în patul lui din Casa-de-Granit.

Nu precupețiră îngrijirile și-l readuseră la viață. Surâse o clipă când văzu că se află din nou în odaia sa; dar abia putu murmura câteva cuvinte, întratăt era de slăbit.

Gedeon Spilett îi cercetă rănilor. Se temea să nu se fi redeschis, nefind complet cicatrize... Însă rănilor arătau bine. Ce provocase atunci leșinul? De ce starea lui Harbert se înrăutățise?

Tânărul se cufundă într-un somn agitat, iar reporterul și Pencroff rămaseră lângă patul lui.

Între timp Cyrus Smith îl informa pe Nab despre cele întâmpilate la țarc, iar Nab îi relata stăpânului său evenimentele petrecute pe platou.

Abia în timpul nopții trecute s-au arătat bandiții la marginea pădurii, în apropierea Pârâului Glicerinei. Nab, stând la pândă lângă curtea de păsări, trase fără să șovăie asupra unuia din pirați care se pregătea să traverseze pârâul; dar, fiind o noapte foarte întunecoasă, nu știa dacă nemernicul fusese sau nu atins. În orice caz, un foc de pușcă nu fusese de ajuns ca să îndepărteze banda și Nab abia avu timp să urce înapoi la Casa-de-Granit, unde cel puțin era în siguranță.

Ce-i rămânea de făcut? Cum să împiedice devastarea platoului de către pirați? Avea oare Nab un mijloc de a-și preveni stăpânul? Și, de altfel, în ce situație se aflau cei de la țarc?

Cyrus Smith și tovarășii săi plecaseră în ziua de 11 noiembrie, și acum era 29. Deci de nouăsprezece zile Nab nu avusese alte vești decât cele aduse de Top, vești dezastroase! Ayrton dispărut, Harbert grav rănit, inginerul, reporterul, marinarul întemnițați în țarc!

Ce-i de făcut? se întreba bietul Nab. Nu se gândeau la soarta lui, căci pirații nu puteau ajunge până la el în Casa-de-Granit. În schimb construcțiile, plantațiile, toată truda lor erau la bunul lor plac! Nu era oare mai bine să-l lase pe Cyrus Smith să judece el ce-ar fi de făcut și să-l prevină măcar de primejdia care-l amenință?

Atunci îi trecu prin minte gândul de a-l folosi pe Jup și de a-i încredința un bilet. Cunoștea inteligența neobișnuită a urangutanului, care fusese deseori pusă la încercare. Jup înțelegea ce înseamnă cuvântul țarc, care fusese pronunțat de atâtea ori în fața lui, și ne amintim că, destul de des, în tovărașia lui Pencroff, condusese căruța într-acolo. Nu se făcuse încă ziua. Sprintenul urangutan va ști să se strecoare neobservat prin pădure; dealtmineri, criminalii, dacă-l vor zări, vor crede că e una din vietățile firești ale locului.

Nab nu șovăi. Scrise biletul, îl legă de gâtul lui Jup, duse maimuța la ușa Casei-de-Granit, de unde lăsa să cadă până la pământ o funie lungă, apoi repetă de mai multe ori cuvintele:

— Jup! Jup! Țarc! Țarc!

Animalul pricepu, apucă frânghia, lunecă până pe plajă și dispăru în întuneric, fără să trezească atenția piraților.

— Ai procedat bine, Nab, răspunse Cyrus Smith, dar poate că ai fi făcut și mai bine dacă nu ne-ai fi prevenit!

Rostind aceste vorbe Cyrus Smith se gândeau la Harbert, la faptul că zdruncinăturile de pe drum păreau să-i fi compromis în mod grav convalescența.

Nab își termină relatarea. Pirații nu se arătaseră pe plajă. Neștiind căți locuitori are insula, își închipuiau poate că un grup important apără Casa-de-Granit. Nu uitaseră că în timpul atacului dezlănțuit de bric fuseseră întâmpinați de un număr mare de focuri de pușcă, atât dinspre stâncile de jos cât și dinspre cele de sus și, firește, nu voiau să-și pună pielea în primejdie. Dar Platoul Marii Priveliști le era accesibil și nu se aflau în bătaia focurilor dinspre Casa-de-Granit. Dăduseră deci frâu liber instinctului lor de pradă, devastând, dând foc, din placerea de a face rău, și nu se retrăseseră decât cu o jumătate de oră înaintea sosirii coloniștilor, pe care îi credeau probabil închiși încă la țarc.

Nab se repezise afară din ascunzătoare. Se urcase pe platou cu riscul de a fi lovit acolo de vreun glonte, încercase să stingă incendiul care mistuia construcțiile din curtea de păsări, luptând zadarnic împotriva focului, până în momentul când căruța apăruse la marginea pădurii.

Astfel se petrecuseră aceste grave evenimente. Prezența piraților constituia o amenințare permanentă pentru coloniștii insulei Lincoln, până acum atât de fericiți și care de aici încolo se puteau aștepta la nenorociri și mai mari!

Gedeon Spilett rămase la Casa-de-Granit alături de Harbert și de Pencroff, în timp ce Cyrus Smith, însotit de Nab, pleca să-și dea seama cu ochii lui de întinderea dezastrului.

Bandiții nu avansaseră din fericire până la poalele Casei-de-Granit. Atelierele de la Șemineu n-ar fi scăpat de devastare. La urma urmei, însă, o asemenea pagubă ar fi fost mai ușor de reparat decât ruinele de pe Platoul Marii-Priveliști.

Cyrus Smith și Nab se îndreptară spre Râul Îndurării și o luară din nou în sus, de-a lungul malului stâng, fără a întâlni vreo urmă a trecerii bandiților. Nici de cealaltă parte a râului, în adâncul pădurii, nu zăriră vreo urmă suspectă.

Dealtminteri, iată ce se putea presupune, după toate probabilitățile: ori bandiții știau de sosirea coloniștilor la Casa-de-Granit, văzându-i în timp ce treceau pe drumul dinspre țarc; ori, după pustiirea platoului, neștiind de

întoarcerea lor, pătrunseseră adânc în pădurea Jacamar, urmând cursul Râului Îndurării.

Dacă era adevărată prima ipoteză, bandiții se înapoiaseră la țarc, rămas fără apărători, unde dispuneau de resurse prețioase pentru ei.

Dacă era adevărată a doua ipoteză, ar fi trebuit să se retragă la tabăra lor și să aștepte acolo vreun prilej pentru a trece din nou la atac.

Ar fi fost deci cazul să-i avertizeze pe ceilalți, dar orice încercare menită să curețe insula de pirați era subordonată sănătății lui Harbert. Cyrus Smith ar fi avut nevoie de toate forțele, or nimeni nu putea în acest moment să plece din Casa-de-Granit.

Inginerul și Nab ajunseră pe platou. Priveliștea era jalnică. Lanurile fuseseră călcate în picioare. Spicele recoltei viitoare zăcea la pământ. Celelalte semănături nu avuseseră nici ele mai puțin de suferit. Grădina de zarzavaturi fusese răvășită. Din fericire, la Casa-de-Granit exista o rezervă de semințe care îngăduia să se repare pagubele.

Moara, cotețele și grajdul celor doi onagga fuseseră mistuite de foc. Câteva animale speriate alergau zăpăcite pe platou. Păsările, care se refugiaseră pe apele lacului în timpul incendiului, se întorseseră la locul lor obișnuit și se bălăceau pe lângă maluri. Aici vor trebui să refacă totul.

Fața lui Cyrus Smith, mai palidă ca de obicei, vădea o furie interioară pe care cu greu și-o stăpânea, dar nu scoase o vorbă. Se mai uită o singură dată la lanurile pustiile, la fumul care se mai ridică dintre ruine, apoi se înapoie la Casa-de-Granit.

Zilele următoare fură cele mai triste din câte petrecuseră vreodată coloniștii pe insulă! Harbert era din ce în ce mai slăbit. Părea că o boală mai grea, consecință a profundei tulburări psihice pe care o suferise, amenință să se declare și Gedeon Spilett presimțea că starea lui Harbert va deveni atât de gravă încât va fi neputincios să lupte împotriva ei.

Într-adevăr, Harbert continua să se afle într-o toropeală permanentă; începură chiar să apară unele simptome de delir. Singurele leacuri de care dispuneau coloniștii erau ceaiurile răcoritoare. Febra nu era încă foarte puternică; curând însă îl apucăra niște accese repetitive care mențineau temperatura ridicată.

Gedeon Spilett își dădu seama de asta la 6 decembrie. Degetele, nasul, urechile bietului copil căpătaseră o paloare neobișnuită; fu cuprins mai întâi de frisoane ușoare, de tremurături. Pulsul era scăzut și neregulat, pielea

uscată, suferea de sete. Imediat după aceea îl cuprinse fierbințeala; fața i se însufleți, pielea deveni roșie, pulsul crescă, apoi începu să transpire foarte tare și drept urmare se părea că febra scăzuse. Criza ținu aproximativ cinci ore.

Gedeon Spilett nu-l părăsise nicio clipă pe Harbert, care avea acum doar rare accese de febră; dar această febră trebuia curmată înainte de a deveni și mai gravă.

— Și pentru a o curma e nevoie de un antitermic, îi atrase atenția Gedeon Spilett lui Cyrus Smith.

— Un antitermic... spuse inginerul. N-avem nici chinină, nici sulfat de chinină!

— E adevărat, îi răspunse Gedeon Spilett, dar pe marginea lacului sunt niște sălcii, și scoarța de salcie poate înlocui câteodată chinina.

— Atunci să încercăm fără a mai pierde o clipă! spuse Cyrus Smith.

Scoarța de salcie a fost într-adevăr considerată, pe drept cuvânt. Ca un înlocuitor al chininei, la fel ca și castanul indian, frunza de ilex, hăculețul etc. Bineînțeles că trebuia încercată această substanță, cu toate că era mai slabă decât chinina folosită în stare naturală, întrucât nu aveau posibilitatea de a extrage alcaloidul, adică salicilina.

Cyrus Smith plecă el însuși să taie câteva bucăți de scoarță din trunchiul unei sălcii negre; le aduse la Casa-de-Granit, le fărâmăță și obținu un praf care, în aceeași seară, îi fu administrat lui Harbert.

Noaptea trecu fără probleme grave. Harbert avu unele momente de delir, dar febra nu mai crescu, și nici în ziua următoare.

Pencroff recăpătă o oarecare speranță. Gedeon Spilett nu zicea nimic. Era posibil ca intermitențele să nu fie zilnice, să fie o febră terță și deci să reapară a doua zi. Această a doua zi o așteptară cu cea mai mare neliniște.

Dealtminteri, se putea observa că, atunci când nu avea febră, Harbert arăta ca un om sfârșit, își simțea capul greu și leșina ușor. Un alt simptom care îl însăpață îngrozitor pe reporter fu congestionarea ficatului, și, în curând, un delir și mai puternic dovedi că și creierul fusese prins.

Gedeon Spilett fu tare amărât din cauza acestei noi complicații, îl luă pe inginer deoparte și îi spuse:

— E o febră pernicioasă!

— O febră pernicioasă! exclamă Cyrus Smith. Te înseli, Spilett. O febră pernicioasă nu apare spontan. Trebuie să fi luat un microb!...

— Nu mă însel, răsunse reporterul. Harbert o fi luat fără îndoială acest microb în mlaștinile insulei, și asta e de ajuns. A și avut un prim acces. Dacă intervine al doilea și nu izbutim să-l împiedicăm pe al treilea... e pierdut!

— Dar scoarța de salcie?...

— Nu are destulă putere, răsunse reporterul, și un al treilea acces de februarie, care nu e curmat la timp cu ajutorul chininei, e întotdeauna mortal!

Din fericire Pencroff nu auzise nimic din această con vorbire. Ar fi înnebunit.

Ne închipuim prin câte frământări trecură inginerul și reporterul în timpul zilei de 7 noiembrie și în noaptea care-i urmă.

Al doilea acces interveni cam pe la mijlocul zilei. Criza fu îngrozitoare. Harbert se simtea pierdut! Își întindea brațele spre Cyrus Smith, spre Spilett, spre Pencroff! Nu voia să moară! Scena fu sfâșietoare. Trebuiră să-l îndepărteze pe Pencroff.

Accesul dură cinci ore. Era limpede că Harbert nu va fi în stare să suporte a treia criză.

Noaptea fu înfiorătoare. Când aiura, Harbert rostea niște vorbe care frângneau inima tovarășilor săi. Se lupta cu bandiții, îl chema pe Ayrton! Se ruga de ființă misterioasă, de ocrotitorul acum dispărut care îl obseda... Apoi cădea din nou într-o apatie profundă care-l topea cu totul... Gedeon Spilett crezu de câteva ori că băiatul murise!

În ziua următoare, 8 decembrie, stările de slăbiciune se repetă întruna. Mâinile scheletice ale lui Harbert se încleștau pe cearșaf. I se adminis traseră noi doze de scoarță pisată, dar repoterul nu se mai aștepta la niciun rezultat.

— Dacă până mâine dimineață nu-i dăm un antitermic mai puternic, afirmă reporterul, Harbert va muri!

Se făcu noapte, fără îndoială ultima noapte a acestui copil curajos, bun, inteligent, precoce pentru vîrstă lui și pe care toți îl iubeau ca pe propriul lor fiu! Singurul leac împotriva îngrozitoarei febre pernicioase, singurul care ar fi putut s-o învingă nu se găsea în insula Lincoln!

În noaptea de 8 spre 9 decembrie Harbert fu cuprins de un delir și mai puternic. Ficatul era groaznic de congestionat, creierul fusese atacat și ajunsese să nu mai recunoască pe nimeni.

Va trăi oare până a doua zi, până la al treilea acces care urma în mod fatal să-l răpună? Probabil că nu. Forțele îi erau sleite și în răstimpul dintre crize

era ca mort.

În jurul orei trei dimineața Harbert scoase un tipăt îngrozitor. Părea că se zvârcolește într-un spasm suprem. Nab, care se afla lângă el, însăspăimântat, se repezi în camera alăturată unde stăteau de veghe tovarășii săi!

În acea clipă Top lătră într-un fel ciudat...

Toți intrără imediat în odaia lui Harbert și izbutiră să-l rețină pe copilul muribund care încerca să se arunce din pat, în timp ce Gedeon Spilett, luându-i mâna, simți că pulsul începea din nou să crească încetul cu încetul...

Era ora cinci dimineața. Razele răsăritului de soare începeau să se strecoare în camerele Casei-de-Granit. Se anunța o zi frumoasă, care urma să fie ultima pentru bietul Harbert...

O rază de lumină pătrunse până la masa care era așezată lângă pat.

Deodată, Pencroff, scoțând un tipăt, arătă un obiect așezat pe această masă...

Era o cutioară lunguiată, pe capacul căreia erau scrise următoarele cuvinte:

Sulfat de chinină.

Capitolul XI

Mister inexplicabil. Convalescența lui Harbert. Zone ale insulei care mai trebuie explorate. Pregătiri de plecare. Prima zi. Noaptea. Ziua a doua.

Kaurii. Perechea de cazuari. Urme de pași în pădure. Sosirea la Promontoriul Reptilei

Gedeon Spilett luă cutioara, o deschise. Continea aproximativ două sute de pilule mici, albe; gustă câteva fărâme. Substanța era atât de amară încât nu se putea însela. Era într-adevăr prețiosul alcaloid de chinină, medicamentul specific împotriva frigurilor intermitente.

Trebuiau să-i administreze, fără să șovăie, aceste pilule lui Harbert. Cum de ajunseseră acolo, asta vor discuta mai târziu.

— Cafea, ceru Gedeon Spilett.

Imediat Nab aduse o ceașcă de cafea călduță. Gedeon Spilett dizolvă în ea aproximativ optsprezece pilule⁶ de chinină și-l determină pe Harbert să bea acest amestec.

Era și timpul, căci al treilea acces de febră pernicioasă nu se manifestase încă!

Și, fie-ne îngăduit să adăugăm, nici nu avea să mai revină!

De altfel – trebuie adăugat și asta – toți își recăpătaseră speranța. Influența misterioasă se exercitase din nou, într-un moment suprem, când nu-și închipuiau că ea mai există!...

După câteva ore Harbert dormea liniștit. Coloniștii putură atunci sta de vorbă despre cele întâmplări. Intervenția necunoscutului era mai evidentă ca niciodată. Dar cum izbutise să pătrundă în timpul nopții până în Casa-de-Granit? Era absolut inexplicabil și, într-adevăr, felul în care proceda «geniul bun al insulei» nu era mai puțin straniu decât geniul însuși.

În decursul acestei zile, aproximativ din trei în trei ore, îi administrară lui Harbert sulfatul de chinină.

A doua zi, starea lui se amelioră încrucișându-se. Desigur, nu era încă vindecat, căci frigurile intermitente prilejuiesc frecvente și primejdioase recidive, dar acum era bine îngrijit. Iar medicamentul specific se afla aici și, fără îndoială, cel care-l adusese era de asemenea aproape! În sfârșit, o mare speranță încolțî din nou în inima tuturor.

Speranța era îndreptățită. Zece zile mai târziu, la 20 decembrie, Harbert intră în convalescență. Era slăbit și îi fusese impusă o dietă severă, dar nu intervenise niciun acces. Și apoi, ascultătorul băiat se supunea cu atâtă răbdare tuturor prescripțiilor ce i se făceau! Dorea atât de mult să se însănătoșească!

Pencroff arăta ca un om scos din fundul unei prăpăstii. Crizele sale de bucurie semănau cu un delir. După ce trecuse momentul când ar fi trebuit să se ivească al treilea acces, îl strânsese pe reporter în brațe, încât era gata-gata să-l înăbușe. De atunci nu-l mai striga altfel decât «doctorul Spilett».

Rămânea acum să-l descopere pe adevăratul doctor.

— Îl vom descoperi! repeta marinarul.

Și cu siguranță că acest om, oricine ar fi fost, trebuia să se aștepte la o îmbrățișare foarte bărbătească din partea vrednicului Pencroff!

Se încheia luna decembrie și odată cu ea anul 1867, în timpul căruia coloniștii de pe insula Lincoln fuseseră atât de greu încercați. Anul 1868 începu cu o vreme frumoasă, cu călduri tropicale, pe care, din fericire, briza marină le mai potolea. Harbert renăștea la viață și, de pe patul său aşezat lângă una din ferestrele Casei-de-Granit, sorbea aerul binefăcător încărcat

cu sare care îi redă sănătatea. Începu să mănânce, și numai Dumnezeu știe câte feluri usoare și gustoase îi prepară Nab!

— Ca să te invidieze și alții că ai zăcut de moarte, zicea glumind Pencroff.

În toată această perioadă pirații nu se arătaseră nici o singură dată în împrejurimile Casei-de-Granit. De la Ayrton niciun fel de vesti, și dacă inginerul și Harbert mai aveau o oarecare speranță că-l vor regăsi, tovarășii lor nu mai puneau la îndoială moartea lui. Totuși, această nesiguranță nu mai putea dura mult timp și, îndată ce Tânărul se va pune pe picioare, vor întreprinde expediția al cărei rezultat urma să fie atât de important. Aveau de așteptat încă o lună, poate, căci erau necesare toate forțele coloniei pentru a-i răpune pe bandiți.

De altfel, Harbert se simtea din ce în ce mai bine. Ficatul nu mai era congestionat și rănilor erau definitiv cicatrizate.

În timpul lunii februarie făcură importante lucrări pe Platoul Marii Privaliști, pentru a salva ceea ce mai rămăsese din recoltele devastate de grâu și de legume. Culeseră boabele și plantele ce urmau să fie folosite pentru o nouă recoltă în primăvara următoare. Cyrus Smith preferă să mai întârzie repararea cotețelor, a morii și a grajdurilor. În timp ce tovarășii săi împreună cu el s-ar afla în căutarea bandiților, aceștia ar putea foarte bine să facă o nouă vizită pe platou și nu trebuia să li se dea prilejul să-și reia meseria lor de jefuitori și incendiatori. După ce vor curăța insula de răufăcători, vor avea grija să reclădească totul.

În a doua jumătate a lunii ianuarie Tânărul convalescent începu să se ridice din pat, mai întâi o oră pe zi, apoi două, apoi trei. Puterile și le recăpăta văzând cu ochii, ajutat de constituția sa viguroasă. Avea optsprezece ani. Era înalt și avea toate sănsele să devină un bărbat frumos și impunător. Mai avea nevoie de unele îngrijiri – iar Spilett era un doctor foarte sever – și începând din acest moment convalescența sa se desfășură normal.

Spre sfârșitul lunii Harbert putea străbate platoul și plaja. Făcu și câteva băi în mare în tovărașia lui Pencroff și Nab, ceea ce îi prii foarte mult. Cyrus Smith credea că poate indica acum ziua plecării, pe care o fixară pentru 15 ale lunii viitoare. Nopțile, foarte luminoase în acea perioadă a anului, vor fi prielnice pentru cercetările ce urmau să le facă în toată insula.

Începură deci pregătirile pentru explorare. Ele erau foarte importante, căci coloniștii juraseră să nu se înapoieze la Casa-de-Granit înainte ca dublul lor țel să fie atins: pe de o parte să-i nimicească pe pirați și să-l regăsească pe Ayrton; pe de altă parte să-l descopere pe cel care veghea cu atâta eficacitate asupra destinelor coloniei.

Coloniștii cunoșteau în amănunte toată coasta de răsărit a insulei Lincoln, de la Capul Ghearei până la Capurile Mandibulelor, mlaștinile întinse ale Călifarilor, împrejurimile lacului Grant, pădurea Jacamar, cuprinsă între drumul spre țarc și Râul Îndurării, cursul Râului Îndurării și al Pârâului Roșu și, în sfârșit, contraforturile muntelui Franklin, între care fusese instalat țarcul.

Exploraseră, dar cu destulă aproximație, vastul litoral al golfului Washington, de la Capul Ghearei până la Promontoriul Reptilei, malul împădurit și mlaștinios al coastei de vest și nesfârșitele dune care se terminau în botul întredeschis al Golfului Rechinului.

Dar nu cercetaseră în niciun fel întinsele porțiuni împădurite care acopereau Peninsula Serpentinei, tot malul drept al Râului Îndurării, malul stâng al Râului Cascadei, încâlcitele contraforturi și pantele opuse ale văilor, care alcătuiau trei sferturi din temelia muntelui Franklin spre vest, nord și est, acolo unde, fără îndoială, erau multe ascunzișuri. Prin urmare, multe mii de acri de pe insulă scăpaseră încă investigației lor.

Hotărâră deci ca expediția să străbată Far-West-ul, astfel încât să înglobeze toată partea situată pe malul drept al Râului Îndurării.

Poate că ar fi fost mai bine să se îndrepte mai întâi spre țarc, unde se temea că se refugiaseră bandiții, fie pentru a jefui, fie pentru a se instala acolo. Dar, sau devastarea țarcului era în acest moment un fapt împlinit și era prea târziu pentru a-l mai împiedica, sau pirații se stabiliseră acolo și atunci coloniștii aveau tot timpul să-i prindă în ascunzătoarea lor.

Deci, după o scurtă discuție, primul plan fu menținut și hotărâră să ajungă prin pădure la Promontoriul Reptilei. Vor croi cu toporul primul traseu al unui drum, care va lega Casa-de-Granit de extremitatea peninsulei pe o lungime de șaisprezece până la șaptesprezece mile.

Căruța era în perfectă stare. Cei doi onagga, bine odihniți, vor putea să parcurgă un drum lung. În căruță fură încărcate merinde, efecte pentru tabără, o bucătărie de campanie, diverse unelte, arme și muniții alese cu grijă din arsenalul acum atât de complet al Casei-de-Granit. Dar nu trebuiau

să uite că bandiții cutreierau poate aceste locuri și că, în inima acestor păduri, un foc de pușcă se trage repede și nimerește ușor. De aici necesitatea ca micul grup să rămână unit și să nu se risipească sub niciun motiv.

Hotărâră de asemenea să nu rămână nimeni la Casa-de-Granit. Top și Jup participau și ei la expediție. Inaccesibila locuință se putea păzi singură.

Ziua de 14 februarie, ajunul plecării, era o duminică și fu consacrată în întregime odihnei. Harbert, pe deplin vindecat, dar încă slăbit, avea un loc rezervat în căruță.

A doua zi, în zori, Cyrus Smith luă măsurile necesare pentru a pune Casa-de-Granit la adăpost de orice invazie. Scările care serviseră altădată la urcare fură duse la Șemineu și îngropate adânc în nisip, ca să le folosească la întoarcere, căci tamburul ascensorului fusese demontat și nu mai rămânea nimic din aparat. Pencroff rămase ultimul în Casa-de-Granit pentru a termina această treabă, apoi coborî cu ajutorul unei funii, pe care o strânseră astfel încât să nu mai existe nicio legătură între palierul casei și plajă.

Vremea era minunată.

— Se anunță o zi călduroasă! zise voios reporterul.

— N-are a face, doctore Spilett, răsunse Pencroff, o să ne croim drum la adăpostul arborilor și nici nu vom zări soarele!

— La drum! spuse inginerul.

Căruță aștepta pe țărm în fața Șemineului. Reporterul ceruse ca Harbert să stea în ea, cel puțin în primele ore ale călătoriei, și Tânărul trebui să se supună prescripțiilor medicului său.

Nab îi mâna pe cei doi onagga. Cyrus Smith, reporterul și marinul o luară înainte. Top țopăia voios. Harbert îi oferi lui Jup un loc în vehiculul său și Jup primi fără nazuri. Sosise momentul plecării și micul grup porni la drum.

Căruță înconjura mai întâi cotul vărsării râului, apoi, după ce urcă pe o distanță de o milă malul stâng al Râului Îndurării, traversă podul la capătul căruia începea drumul spre Portul Balonului și acolo, exploratorii, lăsând drumul pe stânga lor, pătrunseră adânc în desisul imenselor păduri care formau regiunea Far-West.

Pe o distanță de două mile, arborii, depărtați unii de alții, îngăduiră căruței să circule ușor; din când în când, trebuiau să taie câteva liane și o sumedenie de mărăcini, dar niciun obstacol serios nu opri mersul coloniștilor.

Rămurișul des al copacilor le asigura o umbră răcoroasă pe sol. Deodari, duglași, casuarini, banksia, arbori de cauciuc, dragonieri și alte specii cunoscute se înșiruiau până dincolo de cât putea cuprinde privirea. Lumea obișnuită a păsărilor din insulă putea fi regăsită aici în întregime; cocoși de munte, jacamari, fazani, papagali de India și familia gureșă a papagalilor moțați, pitici și de alte specii. Aguti, canguri, cabiai se furișau printre ierburi, și toate aceste animale le amintea coloniștilor de primele excursii făcute la sosirea lor pe insulă.

— Totuși, observă Cyrus Smith, remarc că aceste animale, patrupede și zburătoare, sunt mai temătoare ca altă dată. Înseamnă că pădurile au fost de curând străbătute de bandiți și trebuie neapărat să le găsim urmele.

Și într-adevăr, din loc în loc se observa trecerea mai mult sau mai puțin recentă a unui grup de oameni; aici, crestături pe scoarța copacilor, poate pentru a marca drumul; colo, cenușa unui foc stins și urme de pași în unele porțiuni lutoase ale solului. Dar, de fapt, nimic nu părea să indice o aşezare stabilă.

Inginerul recomandase tovarășilor săi să nu vâneze. Împușcăturile armelor de foc i-ar fi putut avertiza pe bandiți care hoinăreau poate prin pădure. De altfel, vânătorii ar fi fost nevoiți să se depărteze la o oarecare distanță de cărăuță și să meargă răzleți, ceea ce era strict interzis.

În a doua jumătate a zilei, înaintarea deveni destul de dificilă, la o depărtare de aproximativ șase mile de Casa-de-Granit. Pentru a străbate unele hătișuri, trebuiră să doboare copaci și să-și croiască drum. Înainte de a se angaja în pădurea deasă, Cyrus Smith avea grija să-i trimită în chip de cercetași pe Top și pe Jup care își îndeplineau cu conștiinciozitate misiunea; numai când câinele și urangutanul se înapoiau fără a semnala ceva, știa că puteau înainta fără a se teme nici de pirați, nici de fiare – două specii ale regnului animal înrudite prin instinctele lor săngeroase.

În seara aceleeași zile coloniștii își instalară tabăra la aproximativ nouă mile de Casa-de-Granit, pe malul unui mic affluent, neștiut până acum, al Râului Îndurării, și care făcea parte din sistemul hidrografic datorită căruia solul acesta era de o uimitoare fertilitate.

Cinară copios, căci le era o foame de lup datorită aerului curat al pădurii, și luară măsuri pentru ca noaptea să treacă fără necazuri. Dacă inginerul ar fi avut de-a face numai cu animale de pradă, jaguari sau altele, ar fi aprins doar focuri împrejurul taberei și asta i-ar fi ocrotit, dar pirații ar fi fost mai

degrabă atrași decât opriți de flăcări și de aceea era preferabil să rămână încunjurați de bezna cea mai adâncă.

Paza fu sever organizată. Doi dintre coloniști stăteau de veghe, și se înțeleseră ca din două în două ore să fie schimbați de alții. Întrucât, în ciuda protestelor sale, Harbert fu scutit să facă de gardă, Pencroff și Gedeon Spilett, pe de o parte, inginerul și Nab, pe de altă parte, vegheara pe rând în preajma taberei.

De fapt noaptea dură doar câteva ore. Întunericul se datora mai degrabă desimii rămurișului decât dispariției soarelui; Tăcerea fu tulburată rar de urletele răgușite ale jaguarilor și de cearta maimuțelor, care păreau să-l enerveze în mod deosebit pe Jup.

Noaptea trecu fără vreo întâmplare deosebită și a doua zi, la 16 februarie, continuără mersul, mai degrabă lent decât obositor, prin pădure.

Parcurseră în acea zi doar șase mile, căci în fiecare clipă trebuiau să-și croiască drum cu toporul. Ca niște adevărați «settlers»⁷, coloniștii cruceau arborii mari și frumoși, a căror doborâre, de altfel, le-ar fi cerut prea multă osteneală, și sacrificau copaci mici; însă, din această cauză, drumul se lunghea făcând numeroase ocolișuri.

În timpul zilei Harbert descoperi noi specii de arbori, nesemnalate până acum pe insulă, ca de pildă ferigile arborescente, cu ramurile desfășurate în jos, care păreau să se reverse ca apele unei fântâni arteziene într-un bazin, roșcovi din care cei doi onagga mestecară cu lăcomie păstăile lungi cu miezul dulce, excelent la gust. Acolo mai găsiră kaurii magnifici, așezăți în pâlcuri, ale căror trunchiuri cilindrice, încoronate cu un con de verdeață, se ridicau la o înălțime de două sute de picioare. Aceștia erau arborii suverani ai Noii Zeelande, la fel de celebri ca și cedrii din Liban.

Fauna nu le oferea alte exemplare decât cele cunoscute până atunci. Totuși întrezăriri, fără a se putea aprobia, o pereche din acele păsări mari specifice Australiei, un soi de cazuari, numiți «emu», înalți de cinci picioare și cu penele brune, care aparțin ordinului piciorongatelor. Top se avântă spre ele cu iuțeală, dar cazuarii se distanțără cu ușurință, într-atât de uluitoare era viteza lor.

Descoperiră câteva urme lăsate în pădure de pirati. Lângă un foc, care părea stins de curând, observară niște amprente pe care le cercetară cu deosebită atenție. Măsurându-le una după alta în lungime și în lățime,

recunoscură cu ușurință urmele de pași a cinci oameni. Cei cinci bandiți poposiseră, fără îndoială, în acest loc; dar, deși examinarea fusese extrem de minuțioasă, nu descoperiră așa amprentă care ar fi fost a lui Ayrton.

— Ayrton nu era cu ei! constată Harbert.

— Nu era, îi răspunse Pencroff, și dacă nu era cu ei, înseamnă că ticăloșii l-au omorât! Așadar nemernicii n-au un bârlog unde ar putea fi hăituiți ca tigrii!

— Într-adevăr, confirmă reporterul. Probabil că merg la întâmplare și e în interesul lor să rătăcească astfel, până în momentul când vor fi stăpânii insulei.

— Stăpânii insulei! strigă marinarul. Stăpânii insulei!... repetă el, cu glas sugrumat, de parcă o mâna de fier i-ar fi strâns gâtlejul.

Apoi, pe un ton mai calm, zise:

— Domnule Cyrus, știți ce glonț am vărât în pușca mea?

— Nu, Pencroff!

— Glonțul care a străbătut pieptul lui Harbert, și vă făgăduiesc că n-o să-și greșească ținta!

Dar îndreptățita pedeapsă nu avea să-i redea viața lui Ayrton și, din examenul amprentelor lăsate pe sol, fură nevoiți să tragă concluzia că, din păcate, nu mai exista nicio speranță să-l revadă vreodată!

Seara aşezără tabăra la paisprezece mile distanță de Casa-de-Granit și Cyrus Smith aprecie că se aflau doar la cinci mile de Promontoriul Reptilei.

Și într-adevăr, a doua zi ajunseră la extremitatea peninsulei, după ce străbătuseră pădurea în toată lungimea ei; dar niciun indiciu nu le îngăduise să găsească vizuina unde se ascunseseră pirații, nici locul, nu mai puțin tainic, care oferea adăpost misteriosului necunoscut.

Capitolul XII

Explorarea Peninsulei Serpentinei. Popas la vărsarea Râului Cascadei. La șase sute de pași de țarc. O recunoaștere efectuată de Gedeon Spilett și Pencroff. Întoarcerea lor. Cu toții înainte! Poarta e deschisă. O fereastră luminată. La lumina lunii!

Ziua următoare, 18 februarie, fu consacrată explorării întregii părți împădurite care forma litoralul de la Promontoriul Reptilei până la Râul Cascadei. Coloniștii cercetară până în adâncuri întreaga pădure, a cărei lățime varia de la trei la patru mile, căci se întindea între cele două țărmuri

ale Peninsulei Serpentinei. Arborii, prin înălțimea și prin rămurișul lor des, dovedeau puterea germinativă a solului, mai uimitoare aici decât în orice altă parte a insulei. S-ar fi zis că e un colț din pădurile virgine ale Americii sau Africii centrale, mutată în această zonă temperată. De aici și concluzia că superbele vegetale găseau în solul acesta umed în stratul de suprafață, dar încălzit în interior de focurile vulcanice, o căldură ce nu putea apartine unui climat temperat. Speciile dominante erau kaurii și eucaliptii. De dimensiuni uriașe.

Însă țelul coloniștilor nu era să admire splendorile vegetale. Nu mai era pentru ei un secret că, sub acest aspect, insula Lincoln ar fi meritat să facă parte din insulele Canare, numite la început Insulele Fericite. Acum, din păcate, insula nu le mai aparținea în întregime; alții puseseră stăpânire pe ea, niște scelerăți îi călcau solul și trebuiau nimicîni până la ultimul.

Oricât se străduiră, nu descoperiră niciun fel de indicii pe coasta occidentală. Nu se mai găseau urme de pași, de crestături pe copaci, de cenușă răcită, de locuri de popas părăsite.

— Asta nu mă miră, le spuse Cyrus Smith tovarășilor săi. Pirații au debarcat pe insulă în împrejurimile Capului Epavei și s-au năpustit imediat în pădurile din Far-West, după ce au străbătut mlaștinile Călifarilor. Au apucat-o deci, aproximativ, pe drumul pe care am mers noi când am plecat de la Casa-de-Granit. Asta și explică urmele văzute în pădure. Dar, ajunși pe litoral, și-au dat seama limpede că aici nu vor găsi un refugiu potrivit și atunci, urcând din nou spre nord, au descoperit țarcul...

— Unde poate că s-au și înapoiat... zise Pencroff.

— Nu cred, răsunse inginerul, ei bănuiesc că cercetările noastre se vor îndrepta într-acolo. Țarcul nu reprezintă pentru ei decât un loc de aprovizionare, nu o tabără definitivă.

— Sunt de aceeași părere cu Cyrus, spuse reporterul; după mine, bandiții și-au căutat un bârlog în mijlocul contraforturilor muntelui Franklin.

— Atunci, domnule Cyrus, să pornim spre țarc! exclamă Pencroff. Să isprăvim odată cu ei, am pierdut destulă vreme până acum!

— Nu, prietene, răsunse inginerul. Uiti că avem interes să știm dacă pădurile din Far-West nu ascund vreo locuință. Cercetarea noastră are un dublu scop. Pe de o parte dorim să-i pedepsim pe pirați, pe de altă parte avem o datorie de plătit: recunoștința noastră!

— Bine zis, domnule Cyrus, răspunse marinarul. Totuși sunt de părere că nu-l vom găsi pe gentleman decât dacă binevoiește el!

Și, într-adevăr, Pencroff nu făcea decât să exprime părerea tuturor. Probabil că adăpostul necunoscutului era la fel de misterios ca și el însuși!

În acea seară căruța se opri la gurile Râului Cascadei. Locul de dormit fu organizat ca de obicei și luară măsurile de precauție firești în timpul nopții. Harbert, redevenit băiatul viguros și sănătos dinainte de a se îmbolnăvi, profita din plin de viața în aer liber între briza oceanului și atmosfera înviorătoare a pădurii. Locul său nu mai era în căruță, ci în fruntea caravanei.

În ziua următoare, la 19 februarie, coloniștii, părăsind litoralul, acoperit dincolo de vârsarea râului de o pitorească îngrămadire de bazalturi de toate formele, urcară din nou pe malul stâng al râului. Drumul era în parte degajat ca urmare a excursiilor anterioare făcute de la țarc până la coasta de vest. Coloniștii se găseau acum la o distanță de șase mile de muntele Franklin.

Inginerul avea de gând să cerceteze în amănunțime toată valea, al cărei talveg forma albia râului, și să ajungă cu prudență în împrejurimile țarcului; dacă țarcul era ocupat, să-l ia cu asalt; dacă nu era, să se adăpostească acolo și să facă din el centrul operațiilor având drept obiectiv explorarea muntelui Franklin.

Planul fu aprobat de toți, căci erau, într-adevăr, nerăbdători să pună din nou stăpânire deplină pe insula lor!

Înaintară deci pe valea îngustă care despărțea două din cele mai puternice contraforturi ale muntelui Franklin. Arborii, foarte deși pe malurile râului, se răreau spre zonele superioare ale vulcanului. Era un sol stâncos, destul de accidentat, foarte prietic capcanelor și pe care se aventurară cu deosebită precauție. Top și Jup mergeau înainte în chip de cercetași, alergând ba în dreapta ba în stânga prin tufișurile dese, întrecându-se în inteligență și șicusință. Dar nimic nu arăta că malurile cursului de apă ar fi fost de curând călcate, nimic nu indica prezența sau vecinătatea piraților.

În jurul orei cinci seara căruța se opri la aproximativ șase sute de pași de incinta îngrădită. O cortină semicirculară de arbori înalți o ascundea vederii.

Era necesară o recunoaștere la țarc, pentru a-și da seama dacă e ocupat. Presupunând că pirații erau ascunși în țarc, a merge acolo la lumina zilei însemna să se trezească cu un glonț, cum i se întâmplase lui Harbert. Era deci mai bine să aştepte sosirea nopții.

Totuși, Gedeon Spilett ținea să cerceteze de îndată împrejurimile țarcului și Pencroff, la capătul răbdării, se oferi să-l însoțească.

— Nu, prieten, răspunse inginerul. Așteptați sosirea nopții. Nu voi lăsa pe vreunul din voi să se expună în plină zi.

— Dar, domnule Cyrus... replică marinarul, nu prea dispus să se supună.

— Te rog, Pencroff, insistă inginerul.

— Fie! răspunse marinarul, îndreptându-și mânia asupra bandiților pe care-i onoră cu înjurăturile cele mai tari din repertoriul marinăresc.

Coloniștii rămaseră deci lângă căruță și supravegheară cu grijă pădurea din jur.

Trecuă astfel trei ore. Vântul se oprișe și o tăcere desăvârșită domnea sub arborii înalți. Părăitul unei ramuri frânte, oricât de subțiri, un zgomot de pași pe frunzele uscate, lunecarea unui trup printre ierburi ar fi fost auzite fără greutate. Era o liniște deplină. De altfel, Top, culcat la pământ, cu capul sprijinit pe labe, nu dădea niciun semn de agitație.

La ora opt se înserase destul de mult pentru ca recunoașterea să poată fi făcută în bune condiții. Gedeon Spilett se declară gata să pornească în tovărașia lui Pencroff. Cyrus Smith consimți. Top și Jup fură siliți să rămână cu inginerul, cu Harbert și Nab, căci n-ar fi fost de dorit ca un lătrat sau un tipăt inopportun să dea alarmă.

— Nu vă avântați în mod nechibzuit, le recomandă Cyrus Smith marinului și reporterului. Nu-i nevoie să punеți stăpânire pe țarc, ci doar să vă dați seama dacă e ocupat sau nu.

— Am înțeles, răspunse Pencroff.

Și plecară amândoi.

Sub arbori, datorită frunzișului, umbrele serii făceau invizibil totul în jur pe o rază de treizeci până la patruzeci de pași. Reporterul și Pencroff, oprindu-se la orice zgomot care li se părea suspect, nu înaintau decât cu cea mai mare prudență.

Mergeau la o anumită distanță unul de celălalt pentru a nu oferi o țintă ușoară focurilor de pușcă. Și, ca să vorbim deschis, se așteptau în fiecare clipă să răsune o detunătură.

Cinci minute după ce părăsiseră căruța, Gedeon Spilett și Pencroff ajunseseră la marginea pădurii, în fața poienii în fundul căreia se înălța împrejmuirea.

Se opriră. Câteva licăriri luminau încă pajiștea lipsită de arbori. La treizeci de pași se ridica poarta țarcului; părea să fie închisă. Acești treizeci de pași între marginea pădurii și gard, pe care trebuiau să-i parcurgă, constituiau «zona primejdioasă», pentru a folosi o expresie împrumutată din balistică. Într-adevăr, unul sau mai multe gloanțe, pornite din vârful gardului, ar fi culcat la pământ pe oricine s-ar fi aventurat în această zonă.

Gedeon Spilett și marinarul nu erau oameni care să bată în retragere, dar știau că o imprudență din partea lor, a cărei victime vor fi ei primii, va avea urmări și asupra tovarășilor lor. Dacă ei vor fi uciși, ce s-ar întâmpla cu Cyrus Smith, Nab, Harbert?

Dar Pencroff, iritat că se afla atât de aproape de țarc unde bănuia că se refugiaseră pirații, era gata să pornească înainte, când reporterul îl opri cu o mână fermă.

— În câteva clipe se va înnopta de-a binelea, șopti Gedeon Spilett la urechea marinarului, și atunci va fi momentul să acționăm.

Pencroff, strângând convulsiv patul puștii, se stăpâni și așteptă.

Curând, ultimele licăriri ale amurgului se stinseră de tot. Tenebrele nopții, ce păreau să vină din pădurea deasă, năpădiră poiana. Muntele Franklin se înălța ca un ecran uriaș în fața asfințitului și întunericul se lăsa repede, aşa cum se întâmplă în regiunile aflate pe latitudini joase. Acum era momentul.

Reporterul și Pencroff, de când se postaseră la marginea pădurii, erau tot timpul cu ochii ațintiți asupra incintei îngrădite. Țarcul părea părăsit. Marginea gardului de bârne forma o linie ceva mai neagră decât întunericul dimprejur și nu se vedea nicio umbră suspectă. Dacă pirații erau acolo, ar fi trebuit să pună de pază pe unul de-ai lor, astfel încât să se ferească de orice surpriză.

Gedeon Spilett strânse mâna tovarășului său și amândoi înaintară spre țarc, tărându-se, cu puștile pregătite să tragă.

Ajunsă la poarta țarcului fără ca întunericul să fi fost brăzdat de o singură săgeată de lumină.

Pencroff încercă să împingă poarta, dar era închisă, aşa cum bănuiau. Totuși, marinarul constată că barele exterioare nu fuseseră puse.

Se putea deci trage concluzia că în acel moment pirații ocupau țarcul și, după cât se pare, proptiseră poarta ca să nu poată fi forțată.

Gedeon Spilett și Pencroff ciuliră urechea.

Niciun zgomot în interior. Muflonii și caprele, adormite, fără îndoială, în staulele lor, nu tulburau liniștea nopții.

Reporterul și marinul, neauzind nimic, se întrebară dacă nu era cazul să sară gardul și să pătrundă în țarc, ceea ce era contrar instrucțiunilor lui Cyrus Smith.

E adevărat că operația putea reuși, dar tot atât de bine putea eșua. Or, dacă pirații nu bănuiau nimic, dacă nu aflaseră de expediția îndreptată împotriva lor, dacă, în sfârșit, exista în clipa aceea o sansă de a-i lua prin surprindere, aveau oare dreptul să compromită această sansă aventurându-se nechibzuit și sărind gardul?

Reporterul fu categoric împotrivă. El socoti că e mai înțelept să aștepte să fie cu toții împreună pentru a încerca să pătrundă în țarc. Un lucru era sigur, că se putea ajunge până la gard fără a fi văzuți și că incinta nu era păzită. Stabilind asta, nu le mai rămânea decât să se înapoieze la căruță și acolo să ia o hotărâre.

Pencroff probabil că împărtășea acest fel de a vedea lucrurile, căci îl urmă fără împotrivire pe reporter atunci când acesta se retrase în pădure.

Câteva minute după aceea inginerul era pus la curent cu situația.

— Ei bine, zise el după ce chibzui un moment, am motive să cred că bandiții nu se mai află în țarc.

— O vom ști, răspunse Pencroff, după ce vom escalada gardul.

— Spre țarc, prieten! zise Cyrus Smith.

— Lăsăm căruța în pădure? întrebă Nab.

— Nu, răspunse inginerul, e furgonul nostru cu muniții și merinde și, la nevoie, ne va servi și ca baricadă.

— Atunci, înainte! spuse Gedeon Spilett.

Căruța ieși din pădure și înaintă fără zgomot spre gard. Întunericul și tăcerea erau la fel de adânci ca în momentul când Pencroff și reporterul porniseră spre țarc, tărându-se pe sol. Iarba deasă înăbușea zgomotul pașilor.

Coloniștii erau pregătiți să tragă. Jup, din ordinul lui Pencroff, se ținea mai în urmă. Nab îl ducea pe Top de zgardă ca să nu se avânte înainte.

Poiana apăru imediat. Era pustie. Fără să șovăie, micul grup se îndreptă spre incintă. În scurt timp parcurseră zona primejdiașă. Nu se trase niciun foc de pușcă. Abia când ajunseră la gard, căruța se opri. Nab rămase lângă perechea de onagga pentru a-i stăpâni. Inginerul, reporterul, Harbert și

Pencroff se îndreptară spre poartă pentru a vedea dacă e baricadată pe dinăuntru.

O batantă era deschisă!

— Parcă ziceați că..? întrebă inginerul întorcându-se spre marină și Gedeon Spilett.

Amândoi erau uluiți.

— Pe cinstea mea, zise Pencroff, dacă această poartă nu era închisă mai înainte!

Coloniștii șovăiau. Bandiții se aflau deci în țarc, în momentul când Pencroff și reporterul veniseră în recunoaștere? Acest lucru nu mai putea fi pus la îndoială, căci poarta, atunci închisă, nu a putut fi deschisă decât de ei! Mai erau oare acolo, unul din ei pândind la ieșire?

Toate aceste întrebări trecură în aceeași clipă prin mintea fiecărui, dar cum să răspunzi la ele?

Deodată, Harbert, care făcuse câțiva pași în interiorul țarcului, se trase în grabă îndărăt și-l prinse de mâna pe Cyrus Smith.

— Ce se întâmplă? întrebă inginerul.

— O lumină!

— În casă?

— Da!

Toți cinci înaintară spre ușa casei și, într-adevăr, la geamurile ferestre din fața lor văzură pâlpâind o lumină slabă.

Cyrus Smith se hotărî repede.

— E o sansă unică, le zise el tovarășilor săi, să-i găsim pe bandiți închiși în casă și să-i luăm prin surprindere! îi avem în mâna! Înainte!

Coloniștii se strecură în incintă, cu pușca la umăr, gata să tragă. Căruța fusese lăsată afară în paza lui Jup și Top care fuseseră legați de ea, din prudență.

Cyrus Smith, Pencroff, Gedeon Spilett de o parte, Harbert și Nab de cealaltă parte, mergând de-a lungul gardului, cercetără această porțiune a țarcului, care era întunecoasă și pustie.

În câteva clipe, cu toții se aflau aproape de casă, în fața ușii închise.

Cyrus Smith le făcu tovarășilor săi un semn cu mâna, cerându-le să nu se miște, și se apropie de fereastra slab luminată din interior.

Privirea sa cuprinse unica încăpere care alcătuia căsuța.

Pe masă era un felinar aprins. Lângă masă se găsea patul folosit odinioară de Ayrton.

Pe pat zăcea un om.

Deodată Cyrus Smith făcu câțiva pași înapoi și, cu glasul sugrumat de emoție, strigă:

— Ayrton!

Îndată, ușa fu mai degrabă smulsă decât deschisă și coloniștii se repeziră în odaie.

Ayrton părea să doarmă. Pe fața lui se ctea o lungă și chinuitoare suferință. La încheieturile mâinilor și la glezne se vedea vânătăi mari.

Cyrus Smith se aplecă asupra lui.

— Ayrton! strigă inginerul apucând brațul celui pe care îl regăsise în imprejurări atât de neasteptate.

Auzindu-și numele, Ayrton deschise ochii și, privindu-i drept în față pe Cyrus Smith, apoi pe ceilalți, strigă:

— Dumneavoastră sunteți, dumneavoastră sunteți?

— Ayrton, Ayrton! repeta Cyrus Smith.

— Unde mă aflu?

— În locuința din țarc!

— Sigur?

— Da!

— Dar vor veni în curând! țipă Ayrton. Apărați-vă! Apărați-vă!

Și se prăbuși la loc, istovit.

— Spilett, zise atunci inginerul, putem fi atacați dintr-un moment într-altul. Aduceți căruța în țarc. Apoi baricadați poarta și înapoiați-vă cu toții aici.

Pencroff, Nab și reporterul se grăbiră să execute ordinele inginerului. Nu era nicio clipă de pierdut. Poate, căruța se și afla în mâinile criminalilor!

În câteva secunde, reporterul și cei doi tovarăși ai săi traversară țarcul și ajunseră la poartă, în spatele căreia Top mărâia înăbușit.

Inginerul, părăsindu-l o clipă pe Ayrton, ieși din casă, gata să tragă. Harbert era alături de el. Amândoi supravegheau creasta contrafortului care domina țarcul. Bandiții, dacă erau ascunși acolo, i-ar fi putut lovi pe coloniști rând pe rând.

În acel moment luna apăru la est, deasupra cortinei negre a pădurii, și o lumină albă se răspândi în interiorul țarcului, scăldând în razele ei pâlcurile

de arbori, pârâiașul care-l uda și covorul întins de iarbă, în partea dinspre munte, casa și o porțiune a gardului păreau spoite în alb. În partea opusă, spre poartă, totul era ascuns în întuneric.

O umbră mare neagră se arăta curând. Era căruța care intra în cercul de lumină și Cyrus Smith auzi zgomotul porții pe care tovarășii săi o închiseră și o proptiră pe dinăuntru.

Dar în acest moment Top, smulgându-se cu putere din zgardă, începu să latre și se avântă spre fundul țarcului, la dreapta casei.

— Atenție, prieteni, fiți gata!... strigă Cyrus Smith.

Coloniștii duseră pușca la umăr și așteptau momentul să tragă.

Top lătra mereu și Jup, alergând spre câine, scoase niște șuerături ascuțite.

Coloniștii îi urmară și ajunseră la malul pârâiașului, umbrit de arbori înalți.

Și acolo, în plină lumină, ce văzură?

Cinci trupuri întinse pe malul râpos!

Erau ale criminalilor care, cu patru luni în urmă, debarcaseră pe insula Lincoln!

Capitolul XIII

Relatarea lui Ayrton. Proiectul foștilor săi complici. Instalarea lor la țarc.

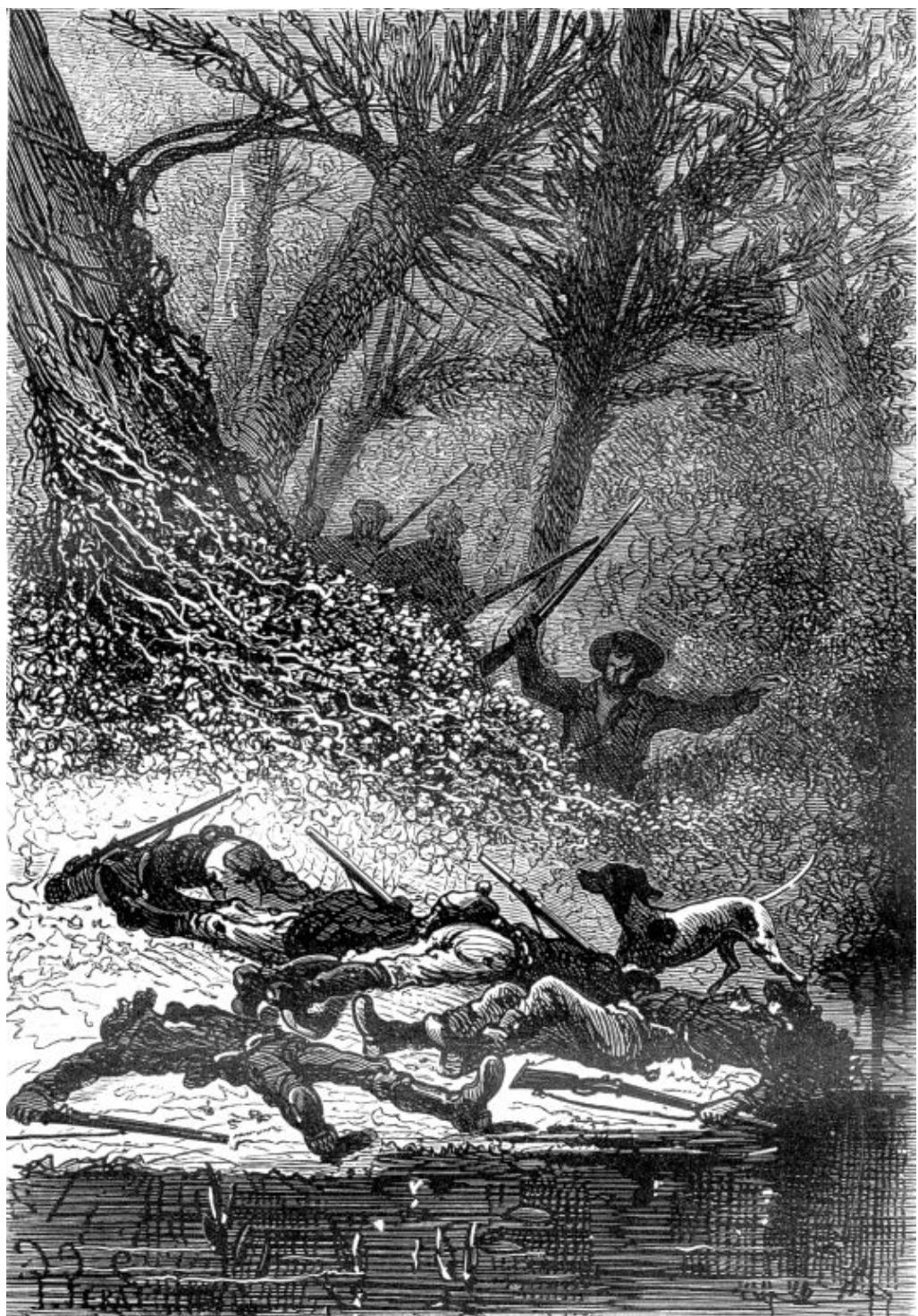
Cel ce împarte dreptatea în insula Lincoln. Bonadventure. Cercetări imprejurul Muntelui Franklin. Văile superioare. Bubuituri subterane. Un răspuns al lui Pencroff. În fundul craterului. Înapoierea

Ce se întâmplase? Cine-i doborâse pe criminali? Ayrton? Nu, căci cu o clipă mai înainte se temea că se întorc!

Dar Ayrton era cufundat într-o toropeală adâncă, din care era cu neputință să fie scos. După cele câteva cuvinte pe care le rostise, o apatie copleșitoare pusese stăpânire pe el și se prăbușise pe pat fără să se mai poată mișca.

Coloniștii, pradă miilor de gânduri chinuitoare, la capătul nervilor, așteptară toată noaptea fără să părăsească locuința lui Ayrton, fără să se întoarcă la locul unde zăceau trupurile bandiților. După toate probabilitățile, Ayrton nu le putea spune nimic despre imprejurările în care aceștia își găsiseră moartea, întrucât nu știuse nici despre el că se află în casa din țarc. Dar cel puțin va fi capabil să povestească faptele dinaintea execuției nemaipomenite.

A doua zi Ayrton ieși din starea de toropeală și tovarășii săi îi arătară
întreaga bucurie pe care o simțeau

revăzându-l aproape teafăr, după o sută patru zile de despărțire.

Ayrton le povesti atunci în puține cuvinte ce se întâmplase sau, mai bine-zis, atâtă cât știa el.

A doua zi, după sosirea lui la țarc, la 10 noiembrie, când se înnoptase, fusese luat prin surprindere de bandiții care săriseră gardul. Aceștia îl legară și îi puseră căluș; apoi îl duseră într-o cavernă întunecoasă, la poalele muntelui Franklin, unde se refugiaseră ei.

Hotărâră să-l omoare, și a doua zi urma să fie ucis, când unul dintre pirați îl recunoscu și-l strigă pe numele pe care-l purtase în Australia. Acești mizerabili voiau să-l masacreze pe Ayrton! Pe Ben Joyce. Însă, îl respectau!

Dar din acest moment Ayrton începu să fie hărțuit de foștii săi complici. Ei voiau să-l facă să treacă de partea lor și se bizuaie pe el ca să pună mâna pe Casa-de-Granit, să pătrundă la inaccesibila locuință, devenind astfel stăpânii insulei, după ce-i vor fi asasinate pe coloniști!

Ayrton rezistă. Fostul răufăcător, după ce se căise și fusese iertat, era gata mai curând să moară decât să-și trădeze tovarășii.

Legat, cu călușul la gură, păzit, trăi în cavernă timp de patru luni de zile.

Pirații descoperiseră țarcul la puțin timp după sosirea lor pe insulă și de atunci se hrăneau din rezervele aflate acolo, dar nu locuiau în el. La 11 noiembrie, doi dintre bandiți, surprinși pe neașteptate de sosirea coloniștilor, traseră asupra lui Harbert și unul dintre ei se înapoie lăudându-se că a omorât pe unul din locuitorii insulei, dar se întorcea singur. Complicele său, după cum se știe, fusese răpus de pumnalul lui Cyrus Smith.

Ne închipuim neliniștea și deznađejdea lui Ayrton când află vestea morții lui Harbert! Coloniștii rămăseseră doar patru și erau, ca să zicem aşa, la cheremul ucigașilor!

În urma acestei întâmplări, în tot timpul cât coloniștii, reținuți de boala lui Harbert, rămăseră la țarc, pirații nu părăsiră caverna lor, și chiar după ce jefuiseră Platoul Marii Priveliști, socotiră că nu e prudent să plece din bârlog.

Brutalitățile la care era supus Ayrton deveniră și mai chinuitoare. Mâinile și picioarele sale purtau încă urmele sângerânde ale funiilor cu care era legat ziua și noaptea. În fiecare clipă își aștepta moartea de care se părea că nu va putea scăpa.

Astfel se scurseră zilele până în a treia săptămână a lunii februarie. Pirații, pândind tot timpul o ocenzie prietică, își părăseau rar vizuina, ieșind doar la câteva vânători, fie în interiorul insulei, fie pe coasta meridională. Ayrton nu mai avea vești de la prietenii săi și nu mai spera să-i revadă!

Până la urmă, nefericitul, slăbit de atâtea maltratări, căzu într-o stare de amortire profundă, care nu-i mai îngădui nici să vadă, nici să audă. Astfel, din acea clipă, adică de două zile, nu știa să spună ce se întâmpline.

— Dar, domnule Cyrus, adăugă el, întrucât eram întemnițat în cavernă, cum se face că mă aflu din nou la țarc?

— Cum se face că pirații zac acolo morți în mijlocul țarcului? răspunse inginerul.

— Morți! exclamă Ayrton și, în ciuda stării lui de slăbiciune, se săltă de pe pernă.

Tovarășii săriră să-l sprijine. Îl ajutară să se scoale, apoi se îndreptară spre părâiaș.

Era în plină zi.

Acolo, pe mal, în poziția în care îi surprinsese o moarte ce trebuie să fi fost fulgerătoare, zăcea cele cinci cadavre ale piraților!

Ayrton era înmărmurit. Cyrus Smith și tovarășii săi îl priveau fără să scoată o vorbă.

La un semn al inginerului, Nab și Pencroff cercetară trupurile pe care frigul nopții le și înțepenise.

Se părea că nu există nicio urmă de rană.

Numai după ce îi examină cu multă atenție, Pencroff zări ba pe fruntea unuia, ba pe pieptul altuia, pe spatele acestuia, pe umărul celuilalt câte un mic punct roșu, un soi de contuzie abia vizibilă, a cărei origine era imposibil de stabilit.

— Aici au fost loviți! zise Cyrus Smith.

— Dar cu ce armă? întrebă reporterul.

— Cu o armă fulgerătoare, al cărei secret nu-l știm!

— Și cine i-a fulgerat?... întrebă Pencroff.

— Cel ce împarte dreptatea pe insulă, răspunse Cyrus Smith, cel care te-a transportat aici, Ayrton, cel a cărui influență s-a manifestat și de astă dată, cel ce face pentru noi tot ce nu suntem în stare să facem noi însine și care, după aceea, se ascunde.

— Atunci, să-l căutăm! exclamă Pencroff.

— Da, să-l căutăm, răspunse Cyrus Smith, dar ființa superioară care înfăptuiește asemenea minuni n-o vom găsi decât când va voi ea să ne cheme!

Această ocrotire invizibilă, în fața căreia acțiunile lor devineau neînsemnate, îl irita și-l emoționa în același timp pe inginer. Inferioritatea relativă în care îi punea era de natură să rânească un suflet mândru. Mărinimia aceasta, care se ferea de orice semn de recunoștință și vădea un soi de dispreț pentru cei ce i se simțeau îndatorați, micșora într-o anumită măsură, în ochii lui Cyrus Smith, roadele binefacerii.

— Să căutăm, continuă el, și să dea Domnul ca într-o zi să ne fie îngăduit să dovedim acestui ocrotitor mândru că nu are de-a face cu niște nerecunoscători! Ce n-aș da să ne putem achita de datoria pe care o avem față de el, făcându-i la rândul nostru, chiar cu prețul vieții, vreun serviciu mai deosebit!

Din acea zi, unica preocupare a locuitorilor insulei Lincoln a fost să-l găsească pe ocrotitorul lor. Totul îi împingea să-l descopere pe autorul acestei enigme, care nu putea fi decât un om înzestrat cu o putere într-adevăr inexplicabilă și într-un anume fel supraomenească.

După câteva clipe coloniștii se înapoiau la locuința din țarc unde îngrijirile lor îi redară fără întârziere lui Ayrton forța morală și fizică.

Nab și Pencroff transportară cadavrele piraților la o oarecare distanță de țarc, în pădure, unde le îngropară adânc.

Apoi Ayrton fu pus la curent cu faptele care se întâmplaseră în timp ce fusese sechestrat. Află de pătimirile lui Harbert și prin câte încercări trecuseră coloniștii. În ceea ce-l privește, nu mai speraseră să-l revadă și se temuseră că ucigașii l-au masacrat fără milă.

— Și acum, zise Cyrus Smith terminându-și relatarea, ne rămâne să ne mai îndeplinim o datorie. Jumătate din misiunea noastră a fost îndeplinită, dar dacă nu mai avem a ne teme de pirați, trebuie să recunoaștem că nu datorită nouă am redevenit stăpânii insulei.

— Ei bine, răspunse Gedeon Spilett, să scormonim tot acest labirint al contraforturilor muntelui Franklin! Să nu lăsăm neexplorată nicio cavitate, nicio scobitură! Ah, dacă vreodată un reporter s-a aflat în fața unui mister emoționant, acela sunt eu, cel ce vă vorbește, dragi prieteni!

— Și nu ne vom întoarce la Casa-de-Granit, adăugă Harbert, decât după ce îl vom fi găsit pe binefăcătorul nostru.

— Da, spuse inginerul, vom face tot ce-i omenește posibil... dar, repet, nu-l vom găsi decât dacă binevoiește s-o îngăduie!

— Rămânem la țarc? întrebă Pencroff.

— Să rămânem aici, răsunse Cyrus Smith, avem provizii din belșug și ne găsim chiar în centrul cercului nostru de investigații. Dacă va fi necesar, căruța ne va duce repede la Casa-de-Granit.

— Bine, consimți marinarul. Dar mai am de spus ceva.

— Ce anume?

— Iată, trece vara și să nu uităm că avem de făcut o călătorie.

— O călătorie? întrebă Gedeon Spilett.

— Da, până la insula Tabor, răsunse Pencroff. Trebuie să lăsăm acolo o notiță care să indice poziția insulei noastre, unde se găsește acum Ayrton, pentru cazul când iahtul scoțian vine să-l ia. Cine știe dacă nu e prea târziu?

— Pencroff, întrebă Ayrton, cu ce vei face această călătorie?

— Cu *Bonadventure*!

— Cu *Bonadventure*! Dar *Bonadventure* nu mai există... exclamă Ayrton.

— *Bonadventure* nu mai există?! urlă Pencroff, sărind în sus.

— Nu! răsunse Ayrton. Pirații au descoperit nava în micul port abia acum opt zile, au pornit pe mare, și...

— Și? făcu Pencroff, cu inima palpitând de emoție.

— Și, nemaiavându-l pe Bob Harvey care să piloteze, s-au izbit de stânci și ambarcațiunea a fost sfărâmată!

— Ah, mizerabilii! Bandiții! Nemernicii! Ticăloșii! strigă Pencroff.

— Pencroff, zise Harbert luându-i mâna, o să construim un alt *Bonadventure*, o navă mai mare! Avem la dispoziția noastră toată fierăria, tot greementul bricului!

— Dar, știi voi, răsunse Pencroff, că e nevoie de cel puțin cinci sau șase luni pentru a construi o ambarcațiune de treizeci până la patruzeci de tone?

— Vom găsi timp pentru asta, răsunse reporterul, și vom renunța oricum în acest an să mai facem călătoria spre insula Tabor.

— Ce vrei, Pencroff, trebuie să ne resemnăm, spuse inginerul, și sper că întârzierea nu ne va aduce prejudicii.

— Ah, *Bonadventure* al meu, bietul meu *Bonadventure*! exclamă Pencroff, foarte amărât de pierderea ambarcațiunii sale, de care era atât de mândru.

Distrugerea navei era, în mod evident, un fapt regretabil pentru coloniști; și se înteleseră să recupereze cât mai curând posibil pierderea. Hotărârea fiind luată, nu se mai îndeletniciră acum decât cu explorarea celor mai tainice porțiuni ale insulei.

Cercetările începură chiar în acea zi, la 19 februarie, și durată o săptămână întreagă. Baza muntelui, între contraforturi și numeroasele lor ramificații, forma un labirint de ridicături și de depresiuni aşezate foarte capricios. Aici, în mod evident, în adâncul trecătorilor înguste sau poate chiar în masivul muntelui Franklin, trebuiau continue cercetările. Nici o altă parte a insulei n-ar fi fost mai potrivită să ascundă o locuință al cărei locatar voia să rămână necunoscut. Dar contraforturile erau atât de întortocheate, încât Cyrus Smith fu obligat să pornească la explorarea lor foarte metodic.

Coloniștii cercetării mai întâi toată valea care se deschidea la sudul vulcanului unde se adunau primele șuvoaie ce formau Râul Cascadei. Aici Ayrton le arăta caverna unde se refugiaseră pirații și în care fusese el sechestrat până la transportarea la țarc. Caverna era în aceeași stare în care o lăsase Ayrton. Găsiră acolo o anumită cantitate de muniții și de alimente, pe care pușeseră mâna pirații cu intenția de a-și crea o rezervă.

Explorară cu cea mai mare grijă toată valea care ajungea până la grotă, o vale străjuită de arbori frumoși, cei mai mulți fiind coniferi; ocolind unghiul contrafortului dinspre sud-vest, coloniștii pătrunseră într-o vale mai îngustă care pornea din îngrămadirea atât de pitorească a bazalturilor litoralului.

Aici arborii erau mai rari. Piatra înlocuia iarba. Caprele sălbaticice și muflonii se zbengiau printre stânci. Începea partea aridă a insulei. Se putea vedea de pe acum că din numeroasele văi care se ramificau la baza muntelui Franklin numai trei erau împădurite și bogate în pășuni ca valea unde se afla țarcul, care se învecina la vest cu valea Râului Cascadei, iar la est cu valea Pârâului Roșu. Aceste două ape creșteau mai jos prin absorbirea catorva afluenți ce se formau din toate șuvoaiele muntelui și determinau astfel fertilitatea părții meridionale. În ce privește Râul Îndurării, el era alimentat direct de izvoare abundente ce se pierdeau prin hătișurile pădurii Jacamar, la fel cu acelea care, împrăștiindu-se prin mii de firisoare, udau solul Peninsulei Serpentinei.

Or, din aceste trei văi care nu duceau lipsă de apă, fiecare ar fi putut sluji drept adăpost vreunui singuratic, căci ar fi găsit aici toate cele necesare

vieții. Dar coloniștii le exploraseră mai înainte și nicăieri nu putuseră constata prezența omului.

Să fie oare ascuns acest adăpost, împreună cu cel care-l locuiește, în fundul trecătorilor aride, în mijlocul aglomerărilor de stânci, în văgăunile colțuroase din nord, printre scurgerile de lavă?

În partea de nord, la baza muntelui Franklin, erau numai două văi largi, nu prea adânci, ce păreau lipsite de verdeață, presărate cu stânci neregulate, brăzdate de morene lungi, acoperite cu lavă, întrerupte de mari blocuri minerale, pardosite cu obsidiene și labradorite. Aici făcură cercetări lungi și dificile. Erau mii de cavități scobite, desigur nu prea comode pentru locuit, dar foarte bine ascunse și greu abordabile. Coloniștii cercetără până și tunelurile întunecoase, datând din perioada vulcanică, înnegrite încă de focurile de odinioară și care se afundau în masivul muntelui. Străbătură aceste galerii cufundate în beznă, având în mâini rășini aprinse, scotociră cele mai mici excavații, cercetără cele mai mici adâncituri. Pretutindeni tăcerea, întunericul. Părea că nicio ființă omenească nu și-a purtat vreodată pașii pe culoarele străvechi, sau că brațul nici unui om n-a mișcat vreunul din aceste pietroaie. Ele se aflau așezate exact acolo unde vulcanul le aruncase deasupra apelor, în momentul când insula apărea la suprafață.

Chiar dacă aceste văgăuni subterane păreau pustii și cufundate în beznă, Cyrus Smith observă că în ele nu domnea o liniște absolută.

Ajungând la fundul uneia din aceste scobituri întunecoase care se prelunghea, fu surprins să audă bubuituri înăbușite, amplificate de rezonanța stâncilor. Gedeon Spilett, care-l însoțea, auzi și el zgomotele depărtate care indicau o trezire a focurilor subterane. Amândoi ciuliră urechea în mai multe rânduri și ajunseră la concluzia că o reacție chimică se producea în măruntele pământului.

— Vulcanul nu e deci definitiv stins? întrebă reporterul.

— E posibil ca după explorarea făcută de noi în acest crater, răsunse Cyrus Smith, să se fi întâmplat ceva în straturile de adâncime. Orice vulcan, considerat stins, poate oricând să se reaprindă.

— Dar dacă ar avea loc o erupție a muntelui Franklin, întrebă Gedeon Spilett, nu ar fi în primejdie toată insula Lincoln?

— Nu cred, răsunse inginerul. Craterul, adică supapa de siguranță, există, și surplusul de vaporii și de lave se va revârsa, cum s-a întâmplat și odinioară, prin locul său de degajare obișnuit.

— Numai dacă lavele nu-și croiesc un nou drum spre părțile fertile ale insulei!

— De ce, dragă Spilett, îl întrebă Cyrus Smith, de ce nu ar urma drumul lor firesc?

— Ei, vulcanii sunt capricioși! răspunse reporterul.

— Dă-ți seama, continuă inginerul, că înclinarea întregului masiv al muntelui Franklin favorizează scurgerea lavelor spre văile pe care le cercetăm acum. Ar trebui ca un cutremur de pământ să schimbe centrul de gravitate al muntelui pentru ca descărcările să-și schimbe traiectul.

— În aceste condiții ne putem oricând aștepta la un cutremur de pământ, remarcă Gedeon Spilett.

— Oricând, confirmă inginerul, mai ales când energiile subterane încep să se trezească și măruntaiele globului au căile astupate după o stagnare îndelungată. Prin urmare, dragă Spilett, o erupție ar fi un fapt grav pentru noi și ar fi fost mult mai bine ca vulcanul să nu fi avut dorința de-a se trezi! Oricum, nu putem face nimic împotriva acestui lucru, nu-i aşa? Dar, orice să ar întâmpla, nu cred că platoul nostru, al Marii Priveliști, poate fi amenințat în mod serios. Între platou și munte solul formează în mod vizibil o depresiune, și dacă vreodată lavele ar apuca-o pe drumul spre lac, ele ar fi aruncate spre dune și în preajma Golfului Rechinului.

— N-am văzut încă în creștetul muntelui fumul care să indice vreo erupție apropiată, zise Gedeon Spilett.

— Nu, răspunse Cyrus Smith, din crater nu răzbate niciun abur; chiar ieri i-am examinat creștetul. Dar e posibil ca în partea inferioară a hornului să se fi adunat de-a lungul timpului stânci, cenușă, lavă împietrită și ca această supapă de care vorbeam să fie pe moment închisă. Dar la primul efort serios, orice obstacol va dispărea și poți fi sigur, dragă Spilett, că nici insula, care e ca un cazan cu aburi, nici vulcanul, care e coșul acestui cazan, nu vor exploda sub presiunea gazelor. Totuși, o repet, ar fi preferabil să nu aibă loc nicio erupție.

— Dar să nu ne lăsăm înșelați, continuă reporterul. Se aud destul de bine bubuituri înăbușite chiar în măruntaiele vulcanului!

— Într-adevăr, răspunse inginerul, care ascultă din nou cu o atenție deosebită, nu mai încape îndoială... Acolo se petrece o reacție a cărei importanță și rezultat definitiv nu-l putem încă evalua.

Cyrus Smith și Gedeon Spilett ieșiră din grotă și, regăsindu-și tovarășii, le relatară cele constatațe.

— Bun, exclamă Pencroff, careva săzică vulcanul vrea să-și facă de cap! N-are decât să încerce. Își va găsi el nașul!...

— Cine va fi nașul? întrebă Nab.

— Geniul nostru bun, Nab, ocrotitorul nostru, care îi va pune căluș craterului, îndată ce va încerca să se deschidă.

Precum se vede, încrederea marinarii în divinitatea stranie a insulei era desăvârșită și, desigur, forța misterioasă care se manifestase până acum prin atâtea acte inexplicabile părea să fie nemărginită; și ea reușise să scape amănunțitelor cercetări ale coloniștilor în ciuda eforturilor, a râvnei, ba mai mult decât atât, a tenacității cu care au explorat insula, neputând descoperi tainicul refugiu.

De la 19 la 25 februarie aria investigațiilor fu extinsă la toată regiunea nordică a insulei Lincoln; scotociră cele mai ascunse unghere. Coloniștii ajunseră să ciocânească fiecare perete stâncos, cum fac polițiștii cu zidurile unei case suspecte. Inginerul întocmi chiar un plan foarte exact al muntelui și-și duse cercetările până la straturile cele mai adânci care-l susțineau! Fu explorat până la înălțimea conului trunchiat care încheia primul etaj al stâncilor, apoi până la creasta de sus a uriașei pălării în fundul căreia se deschidea craterul.

Făcură mai mult decât atât: cercetări prăpastia craterului, deocamdată stinsă, dar în ale cărui adâncuri răsunau deslușit bubuituri. Totuși, niciun fir de fum, niciun abur, nicio încălzire a peretelui nu indicau o erupție apropiată. Dar nici acolo, nici în altă parte a muntelui Franklin coloniștii nu găsiră urmele celui pe care îl căutau.

Investigațiile fură atunci îndreptate către zona dunelor. Examinară cu grijă zidurile înalte de lavă ale Golfului Rechinului, de la bază până la vârf, cu toate că le-a fost extrem de greu să se strecoare printre stânci, la nivelul apei golfului. Nimeni! Nimic!

Aceste două cuvinte rezumară în final cheltuiala zadarnică de energie, atâtă stăruință fără niciun rezultat; în fața eșecului suferit, un soi de mânie mocnea în sufletul lui Cyrus Smith și al tovarășilor săi.

Se gândeau să se înapoieze, întrucât cercetările nu puteau continua la nesfârșit. Coloniștii erau îndreptăți să creadă că fința misterioasă nu locuia pe suprafața insulei, și atunci cele mai năstrușnice ipoteze biciuiră

imaginația lor peste măsură de înfierbântată. Mai ales Pencroff și Nab nu se mai mulțumeau cu misterul și treceau cu gândul în lumea supranaturalului.

La 25 februarie coloniștii se întorceau la Casa-de-Granit și, cu ajutorul frânghei pe care o săgeată o trimise până la palierul ușii, restabileau legătura dintre locuința lor și sol.

O lună mai târziu, în a douăzeci și cincea zi a lunii martie, sărbătoreau a treia aniversare a sosirii lor pe insula Lincoln!

Capitolul XIV

S-au scurs trei ani. Problema unei noi nave. Ce s-a hotărât. Prosperitatea coloniei. Șantierul de construcție. Gerurile emisferei boreale. Pencroff se resemnează. Albitul rufelor. Muntele Franklin

S-au scurs trei ani de când prizonierii din Richmond au reușit să evadeze, și de câte ori în acești trei ani n-au vorbit ei despre patria mereu prezentă în gândurile lor!

Nu puneau la îndoială faptul că războiul civil se terminase între timp și li se părea cu neputință ca dreapta cauză a Nordului să nu fi învins. Dar cum s-a desfășurat acest groaznic război? Cât sânge s-a vărsat? Care dintre prietenii lor au murit în luptă? Iată despre ce vorbeau adesea, fără a întrezări încă ziua când le va fi dat să-și revadă patria. Era oare un vis irealizabil să se reîntoarcă acolo, fie numai pentru câteva zile, să reînnoade legătura cu lumea civilizată, să stabilească o comunicare între țara lor și insulă, pentru ca apoi să petreacă perioada cea mai lungă, poate cea mai frumoasă din existența lor, în această colonie pe care au întemeiat-o și care va aparține metropolei?

Nu existau însă decât două modalități de a realiza acest vis: sau vreo navă se va arăta într-o bună zi în apele insulei Lincoln, sau coloniștii vor construi un vas destul de rezistent pentru a înfrunta marea până la pământurile cele mai apropiate.

— Te pomenești, zicea Pencroff, că geniul nostru bun ne va oferi chiar el mijloacele pentru a ne repatria!

Și într-adevăr, dacă ar fi venit cineva să spună lui Pencroff și lui Nab că o navă de trei sute de tone îi aştepta în Golful Rechinului sau în Portul Balonului, ei n-ar fi făcut nici măcar un gest de mirare. În această privință se aşteptau la orice.

Dar Cyrus Smith, mai puțin încrezător, îi sfătuia să revină cu picioarele pe pământ, amintindu-le că treaba cea mai urgentă e construirea unei nave, întrucât urmau să depună cât mai curând posibil în insula Tabor un document care să indice noul adăpost al lui Ayrton.

Bonadventure nemaiexistând, era nevoie de cel puțin șase luni pentru a construi un nou vas. Or, iarna se apropiă și călătoria nu putea fi întreprinsă înainte de primăvara viitoare.

— Avem deci tot timpul să fim gata până în primăvară, spuse inginerul, care vorbea despre toate astea cu Pencroff. Cred, deci, prietene, că, întrucât construim o nouă ambarcațiune, ar fi preferabil să o facem foarte mare. Sosirea iahtului scoțian pe insula Tabor este foarte îndoiefulnică. E posibil, chiar, să fi sosit acum câteva luni și să fi plecat înapoi după ce a căutat zadarnic vreo urmă a lui Ayrton. Prin urmare, n-ar mai fi nimerit să construim o navă care, la nevoie, ar putea să ne transporte fie în arhipelagurile polineziene, fie în Noua Zeelandă? Ce părere ai?

— Cred, domnule Cyrus, răsunse marinarul, că sunteți tot atât de capabil să fabricați o navă mare ca și una mică. Nu ne lipsesc nici lemnul, nici uneltele. Nu e decât o chestiune de timp.

— Și în câte luni s-ar putea construi o navă de două sute cincizeci până la trei sute de tone? întrebă Cyrus Smith.

— În cel puțin șapte sau opt luni, răsunse Pencroff. Să nu uităm că se apropie iarna și că lemnul e greu de lucrat pe geruri mari. Să punem deci la socoteală câteva săptămâni de repaus, și dacă nava ar fi gata până în noiembrie viitor, ne-am putea considera foarte fericiți.

— Atunci e bine, răsunse Cyrus Smith, ar fi tocmai perioada favorabilă pentru a întreprinde o călătorie mai importantă, fie până la insula Tabor, fie spre un pământ mai depărtat.

— Aveți dreptate, domnule Cyrus, răsunse marinarul. Faceți deci planurile, lucrătorii sunt gata la datorie și îmi închipui că Ayrton ne va da o mâna de ajutor.

Coloniștii, consultați, aprobară proiectul inginerului și era, într-adevăr, lucrul cel mai bun de făcut. Ce-i drept, construcția unei nave de două până la trei sute de tone era o treabă grea, dar coloniștii aveau încredere în ei, justificată din plin de succesele obținute până atunci.

Cyrus Smith se ocupă deci de planul navei și de stabilirea gabaritului ei. În acest timp tovarășii săi se îndeletniciră cu tăierea și transportarea

copacilor din care trebuiau cioplite arcurile, coastele și bordajul. Pădurea din Far-West le furniză cele mai bune specii de stejari și ulmi. Profitără de străpungerea făcută cu ocazia ultimei excursii pentru a-și croi un drum accesibil, care căpăta numele de «Drumul Far-West-ului», și arborii fură transportați la Șemineu unde stabilită șantierul de construcție. Drumul fu trasat la întâmplare și, într-o oarecare măsură, alegerea copacilor hotărî traseul, dar ușură accesul spre o parte însemnată a Peninsulei Serpentinei.

Era important ca lemnele să fie repede tăiate și fasonate, căci nu puteau fi folosite verzi, și era nevoie de un răgaz până să se usuce. Dulgherii lucrară deci cu râvnă în timpul lunii aprilie, care nu fu tulburată decât de câteva rafale de vânt, destul de violente în perioada echinoxului. Jup îi ajuta cu multă șansă, fie cățărându-se în vârful unui copac unde legă frânghiile pentru a-l doboră, fie transportând pe umerii săi voinici trunchiurile curățate de crengi.

Toate lemnele fură stivuite sub o poiată mare din scânduri, ridicată lângă Șemineu, și acolo așteptară momentul când vor fi lucrate.

Luna aprilie fu destul de frumoasă, cum e adesea luna octombrie în zona boreală. În același timp muncile câmpului fură duse cu multă sârguință, încât în curând orice urmă de devastare dispăruse pe Platoul Marii Privești. Moara fu reclădită și noi construcții se înălțăram pe locul curții de păsări. Găsiră că e necesar să facă cotețe mult mai mari, căci păsările se înmulțiseră în număr considerabil. În grajduri se aflau acum cinci onagga – dintre care patru, puternici, bine dresați, se lăsau înhămați sau încălecați, și un mânz care tocmai se născuse. Zestrea coloniei se îmbogățise cu un plug, iar cei patru onagga erau folosiți la arat, ca niște veritabili boi de Yorkshire sau Kentucky. Treaba era împărțită fiecărui colonist în parte și nimeni nu stătea degeaba nicio clipă. Cât de sănătoși erau acești muncitori și cu câtă voie bună își petreceau serile în Casa-de-Granit, făurind nenumărate proiecte pentru viitor!

Bineînțeles că Ayrton participa întru totul la viața lor de toate zilele și nici vorbă de a se mai duce să locuiască la țarc. Totuși, el rămase posac, tăcut, și lua parte mai degrabă la muncă decât la bucuriile tovarășilor săi. Era însă un lucrător de nădejde, viguros, îndemânațic, ingenios, intelligent. Era prețuit și iubit de toți, și-și dădea seama de asta.

Totuși, țarcul nu fu părăsit. O dată la două zile, unul din coloniști, conducând căruța sau călărină pe unul din onagga, se ducea să îngrijească

turma de mufloni și de capre și aducea laptele care aproviza cămara lui Nab. Aceste excursii erau în același timp prilej de vânătoare. Astfel, Harbert și Gedeon Spilett – cu Top înainte – băteau mai des ca oricare dintre tovarășii lor drumul spre țarc și, datorită armelor perfecționate de care dispuneau, vânatul mare – cabiai, agutii, canguri, mistreți, porci sălbatici – ca și vânatul mic – rațe, cocoși de munte, cocoși sălbatici, jacamari, becaține – nu lipseau niciodată din casă. Produsele rezervației de iepuri, ale crescătoriei de stridii, câteva broaște țestoase care au fost prinse, pescuirea somonilor excelenți care năvăliseră în apele Râului Îndurării, legumele de pe Platoul Marii Priveliști, fructele din pădure, toate laolaltă alcătuiau un belșug pe care Nab, bucătarul șef, abia izbutea să-l înmagazineze.

Bineînțeles că firul telegrafic între țarc și Casa-de-Granit fusese restabilit și funcționa atunci când unul sau altul dintre coloniști se găsea la țarc și socotea necesar să-și petreacă acolo noaptea. De altfel, insula era acum în siguranță și nu se mai așteptau la nicio agresiune – cel puțin din partea oamenilor.

Totuși, faptul care se petrecuse putea să se repete. Există în continuare primejdia debarcării unor pirați, ba chiar a unor ocnași evadați. Era posibil ca niște complici de-a lui Bob Harvey, deținuți încă în Norfolk, să fi cunoscut proiectele sale și să fie tentați să-l imite. Coloniștii nu încetau deci să supravegheze împrejurimile insulei și în fiecare zi cercetau cu oceanul largul orizontului care mărginea Golful Uniunii și golful Washington. Când se duceau la țarc examinau cu aceeași atenție partea de vest a mării și, suindu-se pe contrafort, privirile lor străbăteau o porțiune largă a orizontului occidental.

Nu se vedea nimic suspect, dar ei continuau să fie în gardă.

Astfel, într-o seară, inginerul împărtăși prietenilor săi proiectul pe care-l concepuse de a fortifica țarcul. I se părea că e prudent să înalțe mai mult gardul și să-l apere din flanc cu un soi de construcție în care, la nevoie, coloniștii să poată rezista unei trupe inamice; Casa-de-Granit era de necucerit prin însăși poziția ei, țarcul, în schimb, cu clădirile, cu depozitele sale de provizii, cu animalele dinăuntru, putea deveni oricând ținta unor pirați care ar debarca pe insulă; și dacă coloniștii ar fi fost siliți să se închidă acolo, trebuiau să fie în stare să reziste fără a avea pierderi.

Era un proiect care trebuia bine gândit și a căruia execuție, de altfel, prin forța împrejurărilor, fu amânată până în primăvara viitoare.

Pe la 15 mai chila noii nave se întindea pe şantier şi curând etrava şi etamboul, fixate la extremităţi, se înălţară aproape perpendicular. Această chilă, din stejar de bună calitate, măsura o sută zece picioare în lungime, ceea ce permitea să se dea punşii principale o lăţime de douăzeci şi cinci de picioare. Asta e tot ce făcuse dulgherii până la sosirea gerurilor şi a vremii nefavorabile. În timpul săptămânii următoare aşezără primele coaste din spate, apoi intrerupseră lucrările.

În ultimele zile ale lunii vremea deveni foarte proastă. Vântul sufla din răsărit, uneori cu violenţă unui uragan. Inginerul era în oarecare măsură îngrijorat de situaţia hangarelor de pe şantierul de construcţie, deşi n-ar fi putut să le ridice în nici un alt loc mai bun din apropierea Casei-de-Granit – căci insuliţa nu apăra decât în parte litoralul împotriva furiei mării şi, în timpul furtunilor mari, valurile se spărgeau chiar la poalele zidului de granit.

Din fericire, temerile sale nu se adeveriră. Vântul îşi schimba direcţia mai degrabă înspre partea de sud-est, astfel încât țărmul Casei-de-Granit era apărat de Capul Epavei.

Pencroff şi Ayrton, constructorii cei mai sârguincioşi ai noii nave, îşi continuă lucrările cât timp putură. Nu erau ei oamenii cărora să le pese de vântul ce le zburlea părul sau de ploaia care îi uda până la oase: o lovitură de ciocan e la fel de puternică şi pe vreme urâtă, şi pe vreme frumoasă. Dar după perioada de umezeală urmă un ger năprasnic. Se lucra foarte greu lemnul, ale cărui fibre deveniseră tari ca fierul, şi pe la 10 iunie abandonară definitiv construcţia vasului.

Cyrus Smith şi tovarăşii săi observaseră de mult cât de mare era frigul în timpul iernii pe insula Lincoln. Gerul era asemănător cu cel din statele Noii Anglia, aflate la aproximativ aceeaşi distanţă de Ecuator ca şi insula Lincoln. Dacă în emisfera boreală, sau cel puţin în partea ocupată de Noua Anglie şi de nordul Statelor Unite, acest fenomen se explică prin conformaţia netedă a teritoriilor ce se învecinează cu polul şi unde nicio ridicătură a solului nu opune rezistenţă vânturilor îngheţate dinspre Arctica, aici, în insula Lincoln, această explicaţie nu putea fi valabilă.

— S-a observat chiar, zicea într-o zi Cyrus Smith tovarăşilor săi, că, deşi la aceeaşi latitudine, insulele şi regiunile litoralului sunt mai puţin bântuite de frig decât ţinuturile mediteraneene. Am auzit adesea afirmându-se că iernile din Lombardia, de exemplu, sunt mai aspre decât cele din Scoţia, şi

asta s-ar datora faptului că marea restituie în timpul iernii căldura adunată vara. Insulele au deci cele mai bune condiții pentru a beneficia de această restituire.

— Atunci, domnule Cyrus, întrebă Harbert, de ce insula Lincoln pare să se abată de la regulă?

— E greu de explicat, răspunse inginerul. Totuși, aş fi dispus să admit că această particularitate se explică prin situarea insulei în emisfera australă, care, după cum știi, băiatule, este mai rece decât emisfera boreală.

— Într-adevăr, zise Harbert, și ghețurile plutitoare pot fi întâlnite mai mult la latitudinile mai joase din sudul Pacificului decât în nordul lui.

— Exact, interveni și Pencroff; pe vremea când eram vânător de balene am văzut aisberguri până la flancul Capului Horn.

— Atunci, zise Gedeon Spilett, gerurile aspre care se abat asupra insulei Lincoln s-ar putea explica prin prezența ghețurilor sau a banchizelor aflate la o distanță relativ foarte apropiată.

— Poate că ai dreptate, dragă Spilett, răspunse Cyrus Smith, și este evident că iernile noastre aspre le datorăm vecinătății banchizelor. Aș vrea să mai remarc o altă cauză de natură fizică, datorită căreia emisfera australă este mai rece decât emisfera boreală. Soarele e mai apropiat de această emisferă în timpul verii, în consecință mai depărtat în timpul iernii. Asta explică de ce există excese de temperatură în ambele sensuri, și dacă iernile sunt foarte friguroase pe insula Lincoln, să nu uită că verile sunt aici foarte călduroase.

— Atunci, vă rog să-mi spuneți, domnule Spilett, întrebă Pencroff încruntând sprâncenele, de ce emisfera noastră e atât de prost împărțită? Nu e drept, zău aşa!

— Prietene Pencroff, răspunse inginerul râzând. E drept sau nu e drept, trebuie să facem față situației; dar iată cum se explică această particularitate: Pământul nu descrie un cerc în jurul Soarelui, ci o elipsă, aşa cum susțin legile mecanicii raționale. Pământul ocupă unul din focarele elipsei, și, prin urmare, într-o anumită perioadă a traectoriei sale se află la apogeu, adică la cea mai mare depărtare de Soare, iar în altă perioadă, la perigeu, adică la cea mai mică distanță de el. Or, se întâmplă ca tocmai în timpul iernii din ținuturile australe Pământul să se afle în punctul său cel mai depărtat de Soare și, drept urmare, în aceste regiuni bântuie cele mai

aspre geruri. Nu-i nimic de făcut, Pencroff, și oamenii, oricât de savanți ar fi ei, nu vor putea schimba niciodată nimic din ordinea cosmografică.

— Și totuși, adăugă Pencroff, căruia îi venea greu să se resemneze, lumea e foarte învățată! Ce carte groasă s-ar putea scoate, domnule Cyrus, cu tot ce știe lumea!

— Și ce carte, și mai groasă, cu tot ce nu știe, răspunse Cyrus Smith.

În sfârșit, dintr-un motiv sau altul, luna iunie a fost geroasă și coloniștii fură deseori conseagnați la Casa-de-Granit.

Această sechestrare li se părea tuturor greu de îndurat, dar mai ales lui Gedeon Spilett.

— Vezi tu, îi zise el într-o bună zi lui Nab, ți-aș da cu placere, printr-un act autentificat la notariat, toate moștenirile ce mi-ar reveni vreodată, dacă tu ai fi un băiat de ispravă și te-ai duce oriunde știi, să mă abonezi la orice ziar! Cu siguranță că asta îmi lipsește cel mai mult ca să fiu fericit: să știu în fiecare dimineață ce s-a întâmplat în ajun, aici și aiurea!

Nab începu să râdă.

— Zău, răspunse el, pe mine mă frământă treaba de fiece zi!

Adevărul e că în interior, ca și afară, nu era lipsă de lucru.

Colonia insulei Lincoln era în culmea prosperității, datorită celor trei ani de muncă îndărjită. Întâmplarea cu bricul distrus fusese o nouă sursă de bogății. Fără a mai pune la socoteală greementul complet pe care aveau să-l folosească la vasul de pe șantier, magaziile din Casa-de-Granit erau acum încărcate cu ustensile și unelte de toate soiurile, cu arme și muniții, haine și instrumente. Nu mai erau nevoiți să fabrice pâslă. Dacă în timpul primei ierni petrecute pe insulă coloniștii suferiseră de frig, acum puteau aștepta anotimpul rece fără să se teamă de asprimea lui. Rufăria, de asemenea abundantă, era spălată cu deosebită grijă. Din clorura de sodiu, care nu e altceva decât sare de mare, Cyrus Smith obținea ușor sodă și clor. Soda, transformată cu aceeași ușurință în carbonat de sodiu, și clorul, din care făcu cloruri de calciu și alte substanțe, le folosiră la diverse treburi domestice și în mod special la albitul rufelor. De altfel, rufelete nu mai erau spălate decât de patru ori pe an, aşa cum se obișnuia odinioară în familiile de modă veche, și să ne fie îngăduit să adăugăm că Pencroff și Gedeon Spilett – care tot aștepta ca poștașul să-i aducă ziarul – se dovediră mari meșteri în albitul rufelor.

Astfel trecură lunile de iarnă – iunie, iulie și august. Au fost foarte geroase și media termometrului nu sălta peste opt grade Fahrenheit (-13,33 centigrade). Temperatura a fost deci mai scăzută decât în iarna precedentă. Dar un foc bun ardea tot timpul în vatra Casei-de-Granit, al cărui fum pătu cu dâre negre zidul pe dinafără. Nu făceau economie de combustibil, deoarece copacii creșteau la câțiva pași de ei. De altfel, rămășițele de lemn de la construcția navei le îngăduiau să economisească huila, care era mai greu de transportat.

Oamenii și animalele o duceau bine. Trebuie să recunoaștem însă că Jup se arăta a fi cam friguros de felul lui. Era poate singurul său defect, și-i cusură un halat gros, bine vătuit. Dar ce valet bun era, dibaci, sărguincios, neobosit, discret, mut, și pe bună dreptate putea fi propus ca model tuturor confrăților săi bipezi din Vechea și Noua Lume!

— În fond, zicea Pencroff, când dispui de patru mâini, a te achita cum se cuvine de treaba ta nu-i mare lucru!

Și, într-adevăr, inteligențul cvadruman își făcea bine treaba!

În timpul celor șapte luni care se scurteseră de la ultimele cercetări întreprinse în jurul muntelui, ca și în timpul lunii septembrie care aduse din nou zile frumoase, nimic nu mai aminti de existența geniului bun al insulei. Acțiunea să nu se manifestă în nicio împrejurare. E adevărat că nici n-a fost necesară, deoarece nu se produse niciun incident care să-i supună pe coloniști la vreo încercare grea.

Poate că prin zidul de granit se stabiliseră odinioară, între necunoscut și ei, legăturile pe care le simțise Top, dar acum Cyrus Smith observă că încetaseră. Câinele nu mai mărâia, urangutanul nu se mai agita. Cei doi prieteni – într-adevăr erau – nu mai dădeau târcoale puțului interior, nu mai lătrau și nu mai gemeau în modul acela atât de ciudat care trezise de la început bănuielile inginerului. Oare asta să însemne că totul se terminase în legătură cu enigma și nu va afla niciodată nimic? Putea oare afirma că nu se va mai ivi o împrejurare care să-l readucă în scenă pe misteriosul personaj? Cine știe ce le mai rezerva viitorul!

În sfârșit trecu iarna; însă, tocmai în primele zile care indică reîntoarcerea primăverii, se întâmplă un fapt ale cărui consecințe puteau fi grave.

La 7 septembrie Cyrus Smith, privind spre coama muntelui Franklin, observă un abur care se răsucea deasupra craterului, ai cărui primi vaporii se

proiectau în aer.

Capitolul XV

Trezirea vulcanului. Primăvara. Reluarea lucrărilor. Seara de 15 octombrie. O telegramă. O întrebare. Un răspuns. Plecarea spre țarc. Biletul. Firul suplimentar. Coasta de bazalt. Fluxul. Refluxul. Peștera. O lumină orbitoare

Coloniștii, avertizați de inginer, își intrerupseră treburile și priveau în tăcere piscul muntelui Franklin.

Deci vulcanul se trezise și vaporii străpunseseră stratul mineral îngrămădit în fundul craterului. Dar focurile subterane vor provoca oare o erupție violentă? Era o eventualitate ce nu putea fi împiedicată.

Totuși, admitând chiar ipoteza unei erupții, era posibil ca insula Lincoln să nu aibă de suferit pe toată întinderea ei. Revărsările de materie vulcanică nu sunt întotdeauna dezastroase. Insula mai fusese supusă unei asemenea încercări; o dovedea scurgerile de lavă care brăzdau versantele nordice ale muntelui. De altfel, forma craterului, scobitura săpată la marginea sa superioară făcea ca materiile vulcanice să fie împroșcate în direcția contrară porțiunilor fertile ale insulei.

Dar ce se petrecuse în trecut nu era sigur că se va repeta în viitor. Adesea, pe coama vulcanilor, vechi cratere se închid și altele noi se deschid. Asemenea fenomene s-au întâmplat în diferite puncte ale globului la vulcanii Etna, Popocatepetl, Orizaba; astfel că în ajunul unei erupții te poți aștepta la orice. Era de ajuns, în fond, un cutremur de pământ – fenomen care însوșește câteodată erupțiile vulcanice – pentru că structura interioară a muntelui să fie modificată și lavele incandescente să-și croiască noi căi.

Cyrus Smith explică aceste lucruri tovarășilor săi și, fără să exagereze situația, le înfățișă toate eventualitățile.

Oricum, nu puteau acționa în niciun fel. Casa-de-Granit, în afară de cazul unui cutremur care ar zgudui puternic pământul, nu părea să fie amenințată. Dar țarcul ar fi în mare primejdie, dacă un nou crater s-ar deschide în partea dinspre sud a muntelui Franklin.

Începând din acea zi vaporii împodobeau tot timpul vârful muntelui și se vedea cum creșteau în înălțime și densitate, fără însă ca vreo flacără să se amestece printre fuioarele lor groase. Fenomenul se concentra încă în partea inferioară a hornului central.

Totuși, odată cu vremea frumoasă, coloniștii își reluară lucrările. Grăbeau cât puteau construirea navei și, cu ajutorul căderii de apă de pe plajă, Cyrus Smith izbuti să instaleze un ferăstrău hidraulic care transformă mai repede trunchiurile de arbori în scânduri și bârne. Mecanismul aparatului era la fel de simplu ca și cel al ferăstraielor rustice din Norvegia. Lemnul împins înainte era tăiat printr-o mișcare verticală a ferăstrăului. Inginerul obținu acest rezultat cu ajutorul unei roți, a doi cilindri și a unor scripeți, aranjați corespunzător.

La sfârșitul lunii septembrie, osatura navei, care urma să fie transformată în goletă, se înălța pe șantierul de construcție. Coastele navei erau aproape în întregime gata și, toate cuplurile fiind ținute de o armătură provizorie, ei puteau întrezări de pe acum formele ambarcațiunii. Goeleta, cu provă ei zveltă, cu pupa degajată, va fi cu siguranță potrivită pentru o cursă lungă atunci când va fi nevoie; dar instalarea bordajului, a căptușelii interioare și a punții cereau încă foarte mult timp. Din fericire, piesele metalice ale fostului bric fuseseră salvate după explozia submarină. Din bordajele și din coastele sfărâmate Pencroff și Ayrton scoaseră buloanele și o mare cantitate de cuie de aramă. Fierarii aveau de ce să se bucure, dar dulgherii avură multă treabă.

Lucrările de construire a navei trebuiră să fie întrerupte timp de o săptămână pentru secerișul, cositul și strângerea recoltei bogate de pe Platoul Marii Priveliști. După ce terminară muncile pe platou, își consacră fiecare clipă goletei.

Când se înnopta, muncitorii erau pe drept cuvânt istoviți. Pentru a nu pierde timp, schimbară orele de masă; luau dejunul la amiază și prânzeau numai când se însera. Urcau la Casa-de-Granit și se grăbeau să se culce.

Câteodată, când stăteau de vorbă despre un subiect interesant, se culcau ceva mai târziu. Coloniștii discutau cu placere despre viitor, despre schimbările pe care le-ar aduce situației lor o călătorie cu goleta spre pământurile cele mai apropiate. Dar, făcând aceste planuri, erau mereu stăpâniți de gândul întoarcerii pe insula Lincoln. N-ar fi părăsit niciodată colonia, întemeiată cu atâta trudă, cu atâtea succese și care ar fi putut cunoaște un nou progres prin stabilirea legăturilor cu America.

Mai cu seamă Pencroff și Nab sperau să-și sfârșească aici zilele.

— Harbert, zicea marinarul, nu-i aşa că n-ai părăsi niciodată insula Lincoln?

— Niciodată, Pencroff, mai ales dacă tu te hotărăști să rămâi aici!

— M-am și hotărât, băiatule, răsunse Pencroff, te voi aştepta! Mi-o vei aduce pe soția ta și pe copii și am să fac din micuții tăi niște flăcăi să le meargă vestea!

— Ne-am înțeles, replică Harbert, râzând și înrosindu-se totodată.

— Își dumneavoastră, domnule Cyrus, continuă Pencroff entuziasmat, veți fi guvernatorul insulei! Stați nițel! Câți locuitori va putea hrăni ea? Cel puțin zece mii!

Vorbeau ba de una, ba de alta, îl lăsau pe Pencroff să ia razna și, din vorbă în vorbă, reporterul ajungea să întemeieze un ziar, *New Lincoln Herald*!

Așa e sufletul omului. Nevoia de a crea o operă care să dăinuie, care să-i supraviețuiască este semnul superiorității sale asupra tuturor viețuitoarelor de pe Pământ. Astfel se explică și se justifică dominația sa în lumea întreagă.

Dar, la urma urmei, cine știe dacă Jup și Top n-aveau și ei micul lor vis în legătură cu viitorul?

Ayrton, tacut, își zicea că ar dori să-l revadă pe lordul Glenarvan și să se înfățișeze tuturor reabilitat.

Într-o seară, la 15 octombrie, discuția pornită de la aceste ipoteze se prelungise mai mult decât de obicei. Era ora nouă. Căscăturile prelungite, cu greu ascunse, vesteau ora stingerii și Pencroff se îndrepta spre patul său, când clopoțelul electric, plasat în sală, sună brusc.

Toți erau acolo, Cyrus Smith, Gedeon Spilett, Harbert, Ayrton, Pencroff, Nab. Prin urmare, niciunul din coloniști nu se afla la țarc.

Cyrus Smith se ridicase. Ceilalți se priveau mirați crezând că n-au auzit bine.

— Ce vrea să însemne asta? exclamă Nab. Să fie oare diavolul cel care sună?

Nimeni nu răsunse.

— Afară e furtună, remarcă Harbert. Nu cumva influența electricitatei...

Harbert nu-și sfârși fraza. Inginerul, spre care erau ațintite toate privirile, dădea din cap, negând.

— Să așteptăm, zise atunci Gedeon Spilett. Dacă e un semnal, oricine ar fi cel ce-l transmite, îl va repeta.

— Dar cine poate fi? întrebă Nab.

— Păi, răspunse Pencroff, cel care...

Fraza marinarului fu întreruptă de un nou sunet al clopoțelului.

Cyrus Smith se îndreptă spre aparat și lansând curentul de-a lungul firului transmisse această întrebare:

«Ce doriți?»

Câteva clipe mai târziu, acul, mișcându-se pe cadranul alfabetic, dădea acest răspuns:

«Veniți cât mai repede la țarc.»

— În sfârșit! exclamă Cyrus Smith.

Da! în sfârșit. Misterul urma să fie dezvăluit! În fața irezistibilei curiozități care-i mâna spre țarc dispăruse orice urmă de oboseală, uitaseră de nevoia de a se odihni. Fără o vorbă, părăsiră Casa-de-Granit și ajunseră pe plajă. Doar Jup și Top rămăseseră acasă. Puteau să se lipsească de ei.

Afară era o beznă adâncă. Luna, nouă chiar în acea zi, dispăruse odată cu soarele. După cum observă Harbert, nori groși, prevestind furtuna, formau o boltă joasă și grea, care împiedica iradiația luminoasă a stelelor. Doar câteva fulgere datorate căldurii, luciri ale unei furtuni îndepărtate, scăpărau la orizont.

În câteva ore, era posibil ca tunetele și fulgerele să se abată asupra insulei. Era o noapte amenințătoare.

Dar întunericul, oricât de adânc ar fi fost el, nu putea opri niște oameni obișnuiți cu drumul cunoscut. Merseră urcând pe malul stâng al Râului Îndurării, ajunseră pe platou, trecură podul de pe Pârâul Glicerinei și înaintară prin pădure.

Pășeau voinicește, pradă unei emoții puternice. Nu mai încăpea acum nicio îndoială că vor afla în sfârșit dezlegarea atât de căutată a enigmei, numele ființei misterioase, atât de profund intrată în viața lor, atât de generoasă în influența ei, atât de puternică în acțiune! Nu cumva acest necunoscut era amestecat în existența lor, cunoștea cele mai mici amănunte din viața lor, auzea tot ce se vorbea la Casa-de-Granit, și din această cauză a izbutit să acționeze întotdeauna la momentul potrivit?

Cufundați în gândurile lor, toți coloniștii grăbeau pasul. Sub bolta arborilor bezna era atât de adâncă încât nu se vedea nici marginea drumului. Dealtminteri, în pădure nu se auzea niciun zgomot. Patrupede și păsări, speriate de atmosfera apăsătoare, stăteau încremenite, tăcute. Nicio adiere nu mișca frunzele. Doar pașii coloniștilor răsunau pe pământul tare.

În primul sfert de oră de mers tăcerea fu întreruptă doar de remarca lui Pencroff:

— Ar fi trebuit să luăm cu noi un felinar.

Și de răspunsul inginerului:

— O să găsim unul la țarc.

Cyrus Smith și tovarășii săi plecaseră de la Casa-de-Granit la ora nouă și douăsprezece minute. La ora nouă și patruzeci și șapte de minute străbătuseră o distanță de trei mile, din cele cinci care despărțeau gurile Râului Îndurării de țarc.

În acel moment, fulgere puternice, albicioase, brăzdau cerul deasupra insulei, conturând cu negru marginile zimțate ale frunzișului. Scăpărările puternice îi fascinau și-i orbeau. Era evident că în curând se va dezlănțui vijelia. Fulgerele deveniră din ce în ce mai dese și mai luminoase. Bubuituri îndepărtate se rostogoleau în tării. Atmosfera era înăbușitoare.

Coloniștii își vedea de drum, de parcă ar fi fost împinși din spate de o forță irezistibilă.

La ora nouă și un sfert un fulger strălucitor le arăta incinta îngrădită, și nu trecuseră încă de poartă când tunetul izbucni cu o neasemuită violență.

Într-o clipă străbătură țarcul și Cyrus Smith ajunse în fața locuinței.

Era posibil ca necunoscutul să fie în casă, întrucât telegrama pornise de aici. Totuși, nicio licărire de lumină nu se vedea la fereastră.

Inginerul bătu în ușă.

Niciun răspuns.

Cyrus Smith deschise ușa și coloniștii intrară în încăperea unde domnea un întuneric adânc.

Nab scăpără amnarul și, după o clipă, felinarul era aprins și plimbat prin toate colțurile camerei.

Nu era nimeni. Obiectele se aflau la locul lor.

— Am fost cu toții victimele unei iluzii? șopti Cyrus Smith.

Nu, nu era posibil! Telegrama era clară:

«Veniți cât mai repede la țarc!»

Se apropiară de masa telegrafului. Totul era la locul lui – pila și cutia ei, ca și aparatul receptor și transmițător.

— Cine a trecut ultima oară pe aici? întrebă inginerul.

— Eu, domnule Smith, răspunse Ayrton.

— Când?...

— Acum patru zile.

— Ah, un bilet! exclamă Harbert care arăta o hârtie aşezată pe masă.

Pe această hârtie erau scrise următoarele cuvinte, în engleză:

«Urmați noul fir.»

— La drum! strigă Cyrus Smith care pricepu că depeşa nu pornise de la țarc, ci din refugiu misterios pe care un fir suplimentar, prins de cel vechi, îl lega direct de Casa-de-Granit.

Nab luă felinarul aprins și cu toții părăsiră țarcul.

Furtuna se dezlănțuise cu toată violența. Intervalul dintre fulgere și tunete devinea din ce în ce mai mic. În curând urgia avea să pună stăpânire pe muntele Franklin și pe întreaga insulă. Strălucirea fulgerelor lăsa să se vadă vârful vulcanului și cununa sa de vaporii.

În partea țarcului dintre casă și gard nu exista nicio legătură telegrafică. Dar după ce trecu de poartă, inginerul, alergând la primul stâlp, văzu la lumina unui fulger că din suportul izolant un nou fir cădea până la pământ.

— Iată-l! zise el.

Acest fir se târa pe sol, dar pe toată lungimea sa era îneluit cu o substanță izolatoare, aidoma unui cablu submarin, care asigură trecerea liberă a curentului. Judecând după direcția sa, părea că se îndreaptă prin pădure și printre contraforturile meridionale ale muntelui, prin urmare o lucește spre vest.

— Să-l urmăm! zise Cyrus Smith.

Și, ba la lumina felinarului, ba la strălucirea fulgerelor, coloniștii porniră pe calea arătată de fir.

Bubuiturile tunetului erau neîntrerupte și atât de violente încât nu se putea auzi niciun cuvânt. Dealtminteri, nici n-aveau chef de vorbă, ci doar să meargă tot înainte.

Cyrus Smith și ai săi urcară mai întâi contrafortul ce se înălța între valea de lângă țarc și valea Râului Cascadei, pe care îl traversară în porțiunea sa cea mai îngustă. Firul, aci întins pe crengile mai joase ale arborilor, aci desfășurându-se pe pământ, îi călăuzea cu precizie.

Inginerul presupuse că el se va opri poate în fundul văii și că acolo va fi refugiu necunoscutului.

Presupunerea nu fu confirmată. Trebuiră să urce din nou contrafortul din sud-vest și să coboare pe platoul arid cu care se sfârșea zidul format din bazalturi ciudat îngrămadite. Din când în când, ba unul, ba altul dintre coloniști se apleca, pipăia firul cu mâna și, dacă era cazul, corecta direcția.

Nu mai încăpea nicio îndoială că firul ducea direct spre mare. Acolo, în cine știe ce văgăună, printre stâncile arse, era, desigur, săpată locuința pe care o căutaseră zadarnic până atunci.

Cerul părea mistuit de flăcări. Fulgerele se succedau fără întrerupere. Multe din ele loveau creștetul vulcanului și se precipitau în crater, în mijlocul aburului gros. Se putea crede, în unele clipe, că muntele scuipă flăcări.

Cu câteva minute înainte de ora zece, coloniștii ajunseseră pe țărmul înalt ce domina oceanul la vest. Vântul se potolise. Resacul mugea la cinci sute de picioare mai jos.

Cyrus Smith calculă că, de la țarc, străbătuseră o distanță de o milă și jumătate.

În acest loc firul pătrundea printre stânci, urmând panta destul de abruptă a unei râpe înguste și capricios întortocheate.

Coloniștii înaintară într-acolo cu riscul de a provoca surparea unor roci slab echilibrate și de a fi aruncați în mare. Coborâșul era deosebit de periculos, dar nu se mai gândeau la primejdie, nu mai erau stăpâni pe ei însiși, și o atracție irezistibilă îi ducea spre punctul misterios, la fel cum magnetul atrage fierul.

Coborâră aproape fără să-și dea seama râpa care, chiar luminată din plin, ar fi fost impracticabilă. Pietrele se rostogoleau și străluceau ca niște bolizi aprinși ori de câte ori treceau prin zonele străbătute de fulgere. Cyrus Smith era în frunte. Ayrton încheia șirul. Mergeau când la pas, când luncând pe stâncile netede, apoi se ridicau și își continuau drumul.

În sfârșit, firul, făcând un unghi brusc, atinse stâncile litoralului, o adevărată adunătură de pietroale submarine care erau probabil puternic izbite de marea. Coloniștii ajunseseră la temelia zidului de bazalt.

Acolo se întindea un parapet îngust, care se desfășura orizontal și paralel cu marea. Firul se continua și coloniștii se luară după el. Nu făcuseră nicio sută de pași când parapetul, înclinându-se în pantă lină, ajunse chiar la nivelul valurilor.

Inginerul apucă firul și văzu că acesta se cufunda în mare.

Tovarășii săi, opriți lângă el, uluiți, scoaseră fără voie un strigăt de dezamăgire, aproape de desperare! Trebuiau oare să se arunce în apă și să caute acolo vreo peșteră submarină? În starea de supraexcitare morală și fizică în care se găseau, n-ar fi șovăit să facă.

O remarcă a inginerului îi opri.

Cyrus Smith îi călăuzi spre o scobitură de stâncă și le spuse:

— Să aşteptăm aici. Acum e flux. Când va veni refluxul, drumul ne va fi deschis.

— Dar ce vă face să credeți asta...? întrebă Pencroff.

— Nu ne-ar fi chemat dacă n-am fi avut cum să ajungem până la el!

Cyrus Smith vorbise cu atâta convingere, încât nimeni n-avu nicio obiecție. Observația sa era, de altminteri, logică. Se putea presupune că la poalele zidului se deschidea un orificiu, prin care se trecea când era reflux, și care era acum astupat de valuri.

Aveau de aşteptat câteva ore. Coloniștii rămaseră deci ghemuiți sub un soi de portic adânc săpat în stâncă. Începuse să plouă și norii sfâșiați de trăsnete, condensându-se, se transformară curând în puhoale. Ecoul răsfrângea bubuitul tunetului, dându-i o sonoritate plină de măreție.

Emoția coloniștilor ajunse la culme. Le treceau prin minte mii de gânduri stranii, imagini supranaturale, li se înfățișa o ființă, supraomenească, uriașă, căci numai ea ar fi putut întrupa ideea pe care și-o făcuseră despre geniul misterios al insulei.

La miezul nopții, Cyrus Smith, luând cu el felinarul, coborî până la nivelul plajei pentru a cerceta așezarea rocilor. Trecuseră două ore de când începuse refluxul.

Inginerul nu se înșelase. Deasupra apelor începea să se contureze curbura unei cavități întinse. Acolo, firul, răsucindu-se în unghi drept, pătrundea în această gură căscată

Cyrus Smith se înapoie lângă tovarășii săi și le zise:

— Peste o oră vom putea străbate orificiul.

— Vasăzică există unul? întrebă Pencroff.

— Mai aveai îndoieri? răsunse Cyrus Smith.

— Dar peștera va fi plină de apă până la o anumită înălțime, observă Harbert.

— Sau secată complet, răsunse Cyrus Smith, și în cazul acesta o vom străbate pe jos, sau plină de apă și atunci un mijloc oarecare de transport va fi pus la dispoziția noastră.

Trecu o oră. Coborâră pe ploaie până la nivelul mării. În trei ore marea scăzuse cu cincisprezece picioare. Curbura arcului domina nivelul apei cu

cel puțin opt picioare. Semăna cu arcul unui pod sub care treceau apele însipulate.

Aplecându-se, inginerul văzu un obiect negru care plutea la suprafața mării. Îl trase spre el.

Era o barcă, legată cu o frângie de o ieșitură interioară a peretelui. Era făcută din tablă și încheiată cu nituri. Sub bănci se aflau două vâsle.

— Să ne îmbarcăm, zise Cyrus Smith.

După o clipă coloniștii se și aflau în barcă. Nab și Ayrton trecu la vâsle. Pencroff la cârmă. Cyrus Smith, în față, cu felinarul aşezat pe etravă, lumina drumul.

Bolta, foarte joasă, sub care trecu la început barca, se înălța brusc; dar întunericul era prea adânc și lumina felinarului prea firavă ca să se poată vedea întinderea peșterei, lățimea, înălțimea, adâncimea ei. O tacere impunătoare domnea între stâncile de bazalt. Nu pătrundeau aici niciun zgomot din afară și fulgerele nu puteau străpunge pereții groși.

În câteva părți ale globului există asemenea caverne immense, un soi de grote naturale apărute în epoca geologică a pământului. În unele au năvălit apele mării; altele adăpostesc lacuri întregi între marginile lor. Acestea sunt cazele grotei lui Fingal, în insula Staffa din arhipelagul Hebridelor, a grotelor Morgat, în golful Douarnenez din Bretagne, a grotelor Bonifacio în Corsica, Lyse-Fjord în Norvegia; așa și uriașa peșteră a Mamutului din Kentucky, înaltă de cinci sute de picioare și lungă de mai mult de douăzeci de mile! În mai multe puncte ale globului natura a săpat asemenea peșteri și le-a păstrat pentru ca omul să le poată admira.

Peștera pe care coloniștii o străbăteau se întindea ea oare până în centrul insulei? De un sfert de oră barca înainta făcând unele ocoluri pe care inginerul îi le indica lui Pencroff prin câteva vorbe când, la un moment dat, îi comandă:

— Mai la dreapta!

Ambarcațiunea, schimbându-și direcția, se apropiie imediat de peretele din dreapta. Pe bună dreptate, inginerul voia să-și dea seama dacă firul se mai întindea de-a lungul peretelui.

Firul era acolo, agățat de ieșiturile rocii.

— Înainte! comandă Cyrus Smith.

Și cele două vâsle, cufundându-se în apele negre, împinseră barca înainte.

Vâsliră încă un sfert de oră; de la deschizătura cavernei străbătuseră distanța de o jumătate de milă, când se auzi din nou glasul lui Cyrus Smith.

— Opriți! zise el.

Barca se opri și coloniștii zăriră o lumină puternică învăluind enormă peșteră săpată atât de adânc în măruntaiele insulei.

Abia atunci avură posibilitatea să examineze caverna a cărei existență nici n-ar fi putut-o bănuia.

La o înălțime de opt sute de picioare se arcuia o boltă, sprijinită pe stâlpi fusiformi de bazalt ce păreau turnați după același tipar. Bolțari neregulați, nervuri caprecioase se sprijineau pe aceste coloane pe care natura le înălțase cu miile în primele veacuri ale formării globului. Tronsoane de bazalt, îmbucate unul într-altul, aveau o înălțime de patruzeci până la cincizeci de picioare iar apa, liniștită în pofida zbuciumului de afară, le scălda baza. Strălucirea focarului de lumină semnalat de inginer, învăluind fiecare muchie prismatică, întepându-le cu ghimpi de foc și străbătând, ca să ne exprimăm astfel, pereții, de parcă ar fi fost transparenti, transforma în pietre semiprețioase scânteietoare cele mai mici proeminențe ale formației de bazalt.

Ca urmare a unui fenomen de reflectare, apa reproducea la suprafața ei aceste scăpături, încât barca părea că plutește între două zone scânteietoare.

Nu te puteai însela asupra naturii iradiației proiectate de centrul luminos, ale cărui raze puternice, rectilinii se frângneau în toate colțurile, în toate nervurile criptelor. Lumina provine dintr-o sursă electrică, culoarea ei albă îi trăda originea. Era ca un soare al peșterei și o învăluie în întregime.

La un semn al lui Cyrus Smith, vâslele căzură în apă făcând să țâșnească o adevărată ploaie de pietre prețioase de un roșu închis și barca se îndreptă spre focarul luminos, de care nu o mai despărțea decât o jumătate de cablu.

În acel loc apa măsura în lățime trei sute cincizeci de picioare și se putea zări, dincolo de centrul strălucitor, un uriaș zid de bazalt care închidea orice ieșire în această parte. Peștera se largise considerabil și marea forma aici un mic lac. Dar bolta, pereții lateralii, zidul absidei, toate aceste prisme, toți acești cilindri, toate aceste conuri erau scăldate în fluidul electric, într-o asemenea măsură, încât strălucirea lor era la fel de vie ca a diamantelor de mare preț, ale căror fațete iradiau ele însele lumină!

În mijlocul lacului plutea la suprafața apei un obiect lung, de forma unui fus, tăcut, nemîșcat. Strălucirea pe care o răspândea răzbătea din laturile

sale ca din două guri ale unui cuptor încins la temperatura de sudare a fierului. Acest aparat, asemănător cu trupul unui cetaceu enorm, era lung de aproximativ două sute cincizeci de picioare și se ridica cu zece până la douăsprezece picioare deasupra nivelului mării.

Barca se apropie încet. În față, Cyrus Smith se ridicase de pe bancă și privea, pradă unei agitații violente. Apoi, deodată, apucându-l de braț pe reporter, exclamă:

— El e! Nu poate fi decât el! El!...

Și căzu pe bancă șoptind un nume, pe care numai Gedeon Spilett îl auzi.

Fără îndoială, reporterul îl cunoștea, căci numele acesta avu asupra lui un efect copleșitor, și răspunse cu o voce gâțuită de emoție:

— El! Un om în afara legii!

— El! zise Cyrus Smith.

Din ordinul inginerului, barca se apropie de ciudatul aparat plutitor. Acostă pe partea stângă, de unde pornea un fascicol de lumină ce trecea printr-un geam gros.

Cyrus Smith și tovarășii săi se urcară pe platformă. Acolo se afla un tambuchi larg deschis. Se repeziră cu toții și intrară.

În josul scării se contura un corridor interior, luminat electric. La capătul corridorului era o ușă pe care Cyrus Smith o deschise.

Coloniștii traversară repede o sală împodobită fastuos, încercinată cu o bibliotecă unde plafonul revârsa un suvoi de lumină.

În fundul bibliotecii, o ușă mare, închisă și ea, fu deschisă de inginer.

Un salon spațios, un soi de muzeu unde erau îngrămădite, alături de comori ale naturii minerale, opere de artă și minuni ale industriei, li se infățișă în fața ochilor, încât se crezură transportați într-o feerică lume de vis.

Văzură un om întins pe un divan luxos și care părea să nu-și dea seama de prezența lor.

Cyrus Smith își drese glasul și, spre marea surpriză a tovarășilor săi, rosti cu claritate aceste cuvinte:

— Căpitane Nemo, ne-ați chemat. Iată-ne!

Capitolul XVI

Căpitanul Nemo. Primele sale cuvinte. Povestea unui erou al independenței. Ura împotriva cotropitorilor. Tovarășii săi. Viața submarină. Singur. Ultimul refugiu al lui Nautilus, insula Lincoln. Geniul misterios al insulei

Auzind aceste cuvinte, omul culcat se sculă și fața sa apără în plină lumină: un cap frumos cu frunte înaltă, o privire mândră, o barbă albă, un păr bogat dat spre spate.

Bărbatul se sprijini cu mâna de speteaza divanului. Privirea îi era calmă. Se vedea că o boală lentă îl măcinase încetul cu încetul, dar glasul său părea încă puternic, atunci când spuse în engleză, pe un ton care trăda surprinderea:

- N-am nume, domnule.
- Vă cunosc! răsunse Cyrus Smith.

Căpitanul Nemo aținti asupra inginerului o privire sfredelitoare, de parcă ar fi vrut să-l nimicească.

Apoi, căzând pe pernele divanului, murmură:

- La urma urmei, ce importanță mai are, oricum voi muri!

Cyrus Smith se apropi de căpitanul Nemo, iar Gedeon Spilett îi luă mâna, pe care o găsi fierbinte. Ayrton, Pencroff, Harbert și Nab stăteau respectuos deoparte, într-un colț al splendidului salon, al cărui aer era saturat de emanații electrice.

Dar căpitanul Nemo își retrase imediat mâna și printr-un semn îi rugă pe inginer și pe reporter să se așeze.

Toți îl priveau cu o profundă emoție. În fața lor se afla deci acela pe care îl numeau «geniul bun al insulei», ființă puternică a cărei intervenție, în atâtea împrejurări, fusese atât de eficace, binefăcătorul căruia îi datorau atâtă recunoștință! Aveau în față un om, în timp ce Pencroff și Nab credeau că vor găsi un zeu, și acest om trăgea să moară!

Dar cum se făcea că Cyrus Smith îl cunoscuse pe căpitanul Nemo? De ce oare acesta reacționase cu atâta mânie, auzind că i se pronunță numele pe care îl credea neștiut de nimeni?...

Căpitanul se așezase din nou și, sprijinit pe brațul divanului, îl privea pe inginer, care sedea lângă el:

- Cunoașteți numele pe care l-am purtat, domnule? întrebă el.

— Îl cunosc, răsunse Cyrus Smith, după cum cunosc și numele admirabilului aparat submarin...

— *Nautilus*? rosti zâmbind căpitanul.

— *Nautilus*.

— Dar știți... știți cine sunt?

— Știu.

— Sunt totuși treizeci de ani de când nu mai am nicio legătură cu lumea civilizată, treizeci de ani de când trăiesc în adâncurile mării, singurul mediu unde mi-am găsit libertatea! Cine a putut să-mi trădeze secretul?

— Un om care nu și-a luat niciodată vreun angajament față de dumneavoastră, căpitane Nemo, și care, în consecință, nu poate fi acuzat de trădare.

— Francezul pe care întâmplarea l-a aruncat la bordul vasului meu acum șaisprezece ani?

— Chiar el.

— Omul acela împreună cu cei doi tovarăși ai săi n-au murit deci în vîrtejul maelström-ului în care fusese prins *Nautilus*?

— N-au murit; a apărut și o lucrare, în care e istorisită povestea dumneavoastră, având titlul *Douăzeci de mii de leghe sub mări*.

— Povestea câtorva luni de zile din viața mea, atâtă tot, domnule! răsunse prompt căpitanul.

— E adevărat, continuă Cyrus Smith, dar câteva luni din viața dumneavoastră atât de ciudată au fost suficiente pentru a vă face cunoscut...

— Ca un mare vinovat, fără îndoială? întrebă căpitanul Nemo, cu un zâmbet sfidător. Da, un răzvrătit pus poate la stâlpul infamiei!

Inginerul nu răsunse.

— Ei bine, domnule?

— N-am căderea să-l judec pe căpitanul Nemo, răsunse Cyrus Smith, cel puțin în ce privește viața sa din trecut. Nu știu, cum nu știe nimeni, temeiurile acestei existențe ciudate și nu pot judeca efectele fără să cunosc cauzele; știu însă bine că o mâna binefăcătoare a fost întinsă în permanență asupra noastră de când am ajuns pe insula Lincoln, știu că toți ne datorăm viața unei ființe bune, mărinimoase, puternice și că această ființă puternică, mărinimoasă și bună sunteți dumneavoastră, căpitane Nemo!

— Sunt eu, răsunse cu simplitate căpitanul.

Inginerul și reporterul se ridicaseră. Tovarășii lor se apropiară și recunoaștința pe care o purtau în sufletele lor sta gata să se reverse prin gesturi și prin cuvinte...

Căpitanul Nemo îi opri printr-un semn și, cu un glas mai emoționat decât ar fi vrut să arate, zise:

— După ce mă veți fi ascultat⁸...

Și căpitanul, în câteva fraze clare, precipitate, își înfățișă întreaga viață.

Povestea sa fu scurtă și totuși trebui să-și concentreze întreaga energie pentru a o istorisi până la capăt. Era evident că avea de luptat împotriva unei mari slăbiciuni. De mai multe ori Cyrus Smith îl rugă să se odihnească, dar el refuză dând din cap, ca un om ce-și știa sfârșitul aproape și, când reporterul se oferi să-l îngrijească, îi răspunse:

— E inutil, orele mele sunt numărate.

Căpitanul Nemo, de origine indian, era de fapt prințul Dakkar, fiul unui rajah din teritoriul, pe atunci independent, al Bundeikund-ului și nepot al eroului Indiei, Tippo-Sahib. Tatăl său îl trimisese în Europa la vîrstă de zece ani pentru a primi acolo o educație completă și cu gândul tainic ca într-o zi prințul să poată lupta de la egal la egal cu cei pe care îi considera asupritorii țării sale.

De la zece până la treizeci de ani prințul Dakkar, excelent înzestrat de natură, cu o inimă nobilă și cu o minte luminată, se instrui în toate domeniile, iar în științe, în literatură, în artă ajunse cu studiile sale la un nivel foarte înalt.

Prințul Dakkar călători în toată Europa. Originea sa nobilă și avereia îl făceau foarte căutat, dar plăcerile lumii nu-l atrăseseră niciodată. Tânăr și frumos, era un bărbat serios, taciturn, mistuit de setea de a cunoaște, purtând o ură neînduplecătă în suflet.

Prințul Dakkar ura. Ura acel stat, singurul pe teritoriul căruia nu voia să pună vreodată piciorul, singurul ale cărui avansuri le-a refuzat întotdeauna: ura Anglia, cu atât mai mult cu cât din multe puncte de vedere o admira.

Acest indian întruchipa întreaga ură neîmpăcată a asupritului împotriva asupritorului. Cotropitul nu-l putea ierta pe cotropitor. Fiul unuia din suveranii pe care Regatul Unit i-a supus doar în aparență, acest prinț din familia Tippo-Sahib, crescut în spiritul nesupunerii și al răzbunării, iubindu-și nețărmurit poetica țară înlănțuită de englezi, n-a vrut niciodată să pună

picioară pe pământul, pentru el blestemat, din pricina căruia India era subjugată.

Prințul Dakkar deveni un artist sensibil la comorile artei, un savant căruia nu-i era străin nimic din cuceririle științei, un om de stat format la curțile europene. În ochii celor care-l priveau superficial trecea, poate, drept unul din acei cosmopoliti dornici de cunoaștere, dar disprețuind acțiunea, drept unul din acei călători bogați, spirite mândre și contemplative, care cutreieră fără încetare lumea și sunt ai nimănuiai.

Nimic adevarat din toate acestea. Artistul, savantul, omul rămăsese indian în adâncul sufletului lui, indian prin dorința de răzbunare, indian prin speranța pe care o nutrea de a putea revendica într-o zi drepturile țării sale, de a-l alunga pe cotropitorul străin, de a reda patriei sale independența.

De aceea, prințul Dakkar se înapoie în Bundelkund în anul 1849. Se căsătorește cu o indiană de viață nobilă al cărei suflet sănghera alături de al lui, din cauza nenorocirilor abătute asupra patriei. Avu doi copii pe care îi adora. Dar fericirea familială nu-l putea face să uite subjugarea Indiei. Aștepta un prilej. Prilejul se ivi.

Jugul englez devenise prea apăsător pentru populațiile indiene. Prințul Dakkar deveni purtătorul de cuvânt al celor asupriți. Le strecură în suflet toată ura pe care o simțea față de ocupantul străin Străbătu nu numai ținuturile încă independente ale peninsulei indiene, dar și regiunile supuse direct administrației engleze. Le aminti compatrioților și de zilele glorioase ale lui Tippo-Sahib, mort eroic la Seringhapatam pentru apărarea patriei sale.

În 1857 izbucni marea revoltă a șipailor⁹. Prințul a fost sufletul acestei revolte. A participat la organizarea uriașei răscoale. Și-a pus talentul și averea în slujba acestei cauze. Plătea cu propria sa fință; se bătea în primele rânduri; își risca viața în rând cu eroii cei mai modești ce se ridicaseră pentru a-și elibera patria; a fost rănit de zece ori în douăzeci de bătălii și a scăpat cu viață atunci când ultimii soldați ai independenței cădeau răpuși de gloanțele engleze.

Niciodată puterea britanică în India n-a trecut printr-o asemenea primejdie și dacă, precum speraseră șipaii, răscoala ar fi găsit sprijin în afară, poate că s-ar fi pus capăt influenței și dominației în Asia a Regatului Unit.

Numele prințului Dakkar deveni celebru. Eroul care îl purta nu se ascunse, lupta deschis; s-a pus un preț mare pe capul lui, și dacă nu s-a găsit niciun trădător care să-l vândă, în schimb tatăl, mama, soția și copiii săi plătiră pentru el, înainte măcar ca prințul să fi cunoscut primejdiile prin care treceau cei dragi, din pricina lui...

Și de data asta dreptatea fusese înfrântă de forță. Șipaii fură învinși și țara foștilor rajahi căzu din nou sub dominația și mai apăsătoare a englezilor.

Prințul Dakkar, care nu-și putuse găsi moartea în luptă, se întoarse în munții din Bundelkund. Acolo, rămas de acum înainte singur, cuprins de un dezgust nemărginit împotriva a tot ce purta numele de om, nutrind ură și groază față de lumea civilizată, vrând să fugă de ea pentru totdeauna, lichidă rămășițele averii sale, strânse vreo douăzeci dintre cei mai credincioși tovarăși și, într-o zi, dispărură cu toții.

Unde plecase oare prințul să-și caute independența pe care i-o refuzase pământul locuit de oameni civilizați? Sub întinderea apelor, în adâncurile mărilor, acolo unde nimeni nu-l putea urmări.

Savantul luă locul războinicului. Își instală șantierele pe o insulă pustie din Pacific și acolo fu construită, după planurile sale, o navă submarină. Prin mijloace ce vor fi cunoscute cândva, nemărginita forță mecanică a electricității, pe care o scosese din surse inepuizabile, fu folosită pentru toate necesitățile aparatului său plutitor: ca forță motrice, ca forță de iluminat, ca forță calorică. Marea, cu comorile ei nesfârșite, cu nenumărații ei pești, cu recoltele ei de varec și sargase, cu mamiferele ei uriașe, și nu numai cu bogățiile cu care a înzestrat-o natura, dar și cu tot ce pierduseră oamenii acolo, satisfăcea pe deplin nevoile prințului și ale echipajului său – iar aceasta însemna împlinirea năzuinței sale cele mai profunde, căci nu mai voia să aibă nicio legătură cu pământul. Îi dădu aparatului submarin numele de *Nautilus*, el își luă numele de căpitanul Nemo și dispără în adâncurile mării.

Timp de ani de zile căpitanul cutreieră toate oceanele, de la un pol la altul. Izgonit de universul civilizat, el culese în aceste lumi recunoscute comori neprețuite. Milioanele pierdute în golful Vigo, în 1702, de navele spaniole, îi furnizară o mină inepuizabilă de bogătie de care putea dispune oricând și pe care o folosi, fără să se dea în vîleag, pentru ajutorarea popoarelor care luptau pentru independență.¹⁰

Nu mai avea de mult timp nicio legătură cu semenii săi, când, în noaptea de 6 noiembrie 1866, trei oameni au fost aruncați de valuri la bordul vasului său. Erau un profesor francez, servitorul său și un pescar canadian. Acești trei oameni fuseseră azvârliți în mare cu prilejul unei ciocniri dintre *Nautilus* și *Abraham Lincoln*, fregata aparținând Statelor Unite, trimisă în urmărirea lui.

Căpitanul Nemo află de la acest profesor că *Nautilus*, socotit ba un mamifer gigantic din familia cetaceelor, ba un aparat submarin adăpostind un echipaj de pirați, era urmărit pe toate mările.

Căpitanul Nemo i-ar fi putut înapoia oceanului pe cei trei oameni pe care întâmplarea îi aruncase în calea misterioasei sale existențe. Nu procedă astfel, îi ținu ca prizonieri și timp de șapte luni aceștia putură admiră toate minunățiile unei călătorii de douăzeci de mii de leghe sub mări.

Într-o zi, la 22 iunie 1867, cei trei naufragiați, care nu știau nimic de trecutul căpitanului Nemo, izbutiră să se elibereze după ce puseseră mâna pe o barcă de pe *Nautilus*. Dar, cum în acel moment *Nautilus* fusese târât spre coastele Norvegiei în vîrtejul maelström-ului, căpitanul crezuse că fugarii, prinși de înspăimântătoarele vîrtejuri de apă, își găsiseră moartea în adâncul vâltoii. El nu știa deci că francezul și cei doi tovarăși ai săi, aruncați în mod miraculos pe coastă, fuseseră salvați de niște pescari de pe insulele Loffoden, după cum nu știa că profesorul, la înapoierea sa în Franța, publicase lucrarea în care erau povestite și încredințate curiozității publice cele șapte luni din ciudata și aventuroasa călătorie a lui *Nautilus*.

Mult timp după aceea căpitanul Nemo continuă să trăiască cutreierând mările. Dar, unul după altul, tovarășii săi muriră, ducându-se să se odihnească în cimitirul de corali din fundul Pacificului; *Nautilus* deveni pustiu, căpitanul Nemo rămânând singurul supraviețuitor dintre cei care se refugiaseră împreună cu el în adâncurile oceanului.

Avea pe atunci șaizeci de ani. Rămas fără tovarăși, izbuti să-și aducă nava într-unul din porturile submarine care îi slujeau câteodată drept escală.

Unul din aceste porturi era săpat sub insula Lincoln și el oferea acum adăpost lui *Nautilus*.

De șase ani căpitanul se afla aici, nu mai naviga, aşteptându-și moartea, cu alte cuvinte clipa când îi va reîntâlni pe tovarășii săi; întâmplarea făcu să asiste la căderea balonului care îi purta pe prizonierii sudiștilor. Îmbrăcat în costumul său de scafandru, se plimba la o distanță de câteva cabluri de

țărmul insulei, când inginerul fu aruncat în mare. Fu cuprins de o pornire generoasă și îl salvă pe Cyrus Smith.

La început vră să fugă de acești cinci refugiați, dar portul său de refugiu era închis, ca urmare a înălțării bazaltului sub influența mișcărilor vulcanice, și nu mai putea ieși din peșteră. Dacă era destulă apă pentru ca o ambarcațiune ușoară să poată trece nestingherită, în schimb adâncimea ei era neîndestulătoare pentru *Nautilus*, al cărui pescaj era relativ mare.

Căpitanul Nemo fu nevoit deci să rămână și-i urmări pe oamenii azvârliți, fără mijloace de trai, pe insula pustie, dar nu voi să fie văzut. Încetul cu încetul, dându-și seamă că sunt cinstiți, energici, legați între ei printr-o strânsă prietenie, se interesă de strădaniile lor. Fără voia lui pătrunse în tainele existenței lor. Cu ajutorul costumului de scafandru îi era ușor să ajungă în fundul puțului interior al Casei-de-Granit și, urcând pe ieșiturile rocii până la orificiul ei superior, îi auzi povestindu-și trecutul, studiind prezentul și viitorul. Află de la ei de imensul efort al Americii împotriva America însăși, pentru a desființa sclavia. Da, acești oameni erau vrednici să-l împace pe căpitanul Nemo cu omenirea, pe care o reprezentau cu atâtă cinste pe insulă!

Căpitanul Nemo îl salvase pe Cyrus Smith. Tot el îl adusese pe câine la Semineu, el îl scosese pe Top din apele lacului, tot el lăsase la Capul Epavei lada cu atâtea obiecte folositoare pentru coloniști, trimisese înapoi barca pe Râul Îndurării, aruncase frânghia de sus, din pragul Casei-de-Granit, când avusese loc atacul maimuțelor, el le dezvăluise prezența lui Ayrton pe insula Tabor cu ajutorul documentului pus în sticlă, el aruncase în aer bricul lovindu-l cu o torpilă așezată în fundul canalului, îl salvase pe Harbert de la o moarte sigură, aducând sulfat de chinină, în sfârșit, tot el îi împușcase pe pirați cu acele gloanțe electrice al căror secret îl detinea și pe care le folosea la vânătoarea submarină. Așa se explicau toate întâmplările care păreau supranaturale și care dovedeau mărinimia și puterea căpitanului.

Acest mare mizantrop era totuși însetat de bine. Mai avea de dat sfaturi folositoare protejaților săi și, simțind apropierea morții, îi chemase, după cum se știe, pe coloniștii de la Casa-cie-Granit, prin firul telegrafic cu care legase țarcul de *Nautilus* și care era atașat la un aparat alfabetic... Poate că nu i-ar fi chemat dacă ar fi știut că Cyrus Smith îl cunoaște atât de bine încât să-l salute cu numele de Nemo.

Căpitanul își încheie povestea vieții. Atunci Cyrus Smith vorbi; amintind toate întâmplările care exercitaseră asupra coloniei o influență atât de binefăcătoare, în numele său și al tovarășilor săi, îi mulțumi finței generoase căreia îi datorau atât de mult.

Dar căpitanul Nemo nu cerea răspplată pentru serviciile pe care le făcuse. Îl urmărea un singur gând și, înainte de a strânge mâna pe care i-o întindea inginerul, zise:

— Acum, domnule, acum când îmi cunoașteți viața, judecați-o!

Vorbind astfel, căpitanul făcea în mod vădit aluzie la un grav incident, la care fuseseră martori cei trei străini aruncați la bordul vasului său – incident pe care, fără îndoială, profesorul francez îl povestise în lucrarea sa și al cărui răsunet trebuie să fi fost teribil.

Într-adevăr, cu câteva zile înainte de fuga profesorului și a celor doi tovarăși ai săi, *Nautilus*, urmărit de o fregată în nordul Atlanticului, se năpustise ca un berbece asupra ei și o scufundase fără milă.

Cyrus Smith pricepu aluzia și nu răspunse.

— Era o fregată engleză, domnule, strigă căpitanul Nemo, redevenit o clipă prințul Dakkar, o fregată engleză, înțelegeți? Si ea mă ataca! Eram încercuit într-un golf strâmt și puțin adânc... Trebuia să trec și... am trecut!

Apoi, cu un glas mai potolit, adăugă:

— Dreptatea și dreptul erau de partea mea. Am făcut pretutindeni binele pe care l-am putut face și răul pe care îl datoram. Dreptate nu înseamnă întotdeauna iertare!

Câteva clipe de tacere urmară acestui răspuns și căpitanul Nemo întrebă:

— Oare am greșit? Oare am avut dreptate?

Cyrus Smith răspunse:

— Toate acțiunile mari au ca imbold credință! Căpitane Nemo, oamenii cinstiți aflați aici, cei pe care i-ați salvat, vă vor plânge de-a pururi!

Harbert se apropiase de căpitan. Îngenunche, îi luă mâna și i-o sărută.

O lacrimă picură din ochii muribundului.

— Fii binecuvântat, copilul meu!... spuse el.

Capitolul XVII

Ultimele ore ale căpitanului Nemo. Dorințele unui muribund. O amintire lăsat prietenilor săi de-o zi. Sicriul căpitanului Nemo. Câteva sfaturi date coloniștilor. Momentul suprem. În adâncul mărilor

Se făcuse ziua. Nicio rază de lumină nu pătrundea în peșteră. Marea, în flux în acel moment, îi astupa deschiderea. Dar lumina artificială ce se proiecta în fascicole lungi din pereții lui *Nautilus* nu devenise mai slabă și întinderea de apă strălucea mereu în jurul aparatului plutitor.

O oboseală cumplită îl copleșea pe căpitanul Nemo, care căzuse din nou pe pernele divanului. Nici vorbă nu putea fi de a-l transporta la Casa-de-Granit, căci își exprimase dorința să rămână în mijlocul splendorilor de pe *Nautilus*, ce nu puteau fi plătite nici cu milioane, și să aștepte aici moartea care n-avea să întârzie.

Cyrus Smith și Gedeon Spilett examinară cu atenție bolnavul în timp ce acesta se afla într-o stare de absență prelungită, aproape fără cunoștință. Se vedea că, încet-încet, căpitanul se stinge. Puterea va dispărea din acest trup, odinioară atât de robust, acum doar un înveliș plăpând al unui suflet ce va pieri în curând. Tot ce mai rămăsese viață se concentrase în inimă și în cap.

Inginerul și reporterul se sfătuiră în șoaptă. Mai puteau da oare vreun ajutor acestui muribund? Puteau oare, dacă nu să-l salveze, cel puțin să-i prelungească viață timp de câteva zile? Chiar el spuse că nu există niciun leac și aștepta liniștit și fără teamă moartea.

— Nu putem face nimic, zise Gedeon Spilett.
— Dar din ce cauză moare? întrebă Pencroff.
— Se stinge, răspunse reporterul.
— Totuși, continuă marinarul, dacă l-am transporta la aer curat, la soare, poate că s-ar însufleți?

— Nu, Pencroff, răspunse inginerul, nu se poate încerca nimic! De altfel, căpitanul Nemo n-ar consumă să-și părăsească nava. De treizeci de ani trăiește pe *Nautilus* și pe *Nautilus* vrea să moară!

Fără îndoială, căpitanul Nemo auzise răspunsul lui Cyrus Smith, căci se ridică puțin și cu o voce mai slabă, dar deslușită, zise:

— Aveți dreptate, domnule. Trebuie și vreau să mor aici. Aș vrea să vă rog un lucru.

Cyrus Smith și tovarășii săi se apropiaseră de divan și așezaseră astfel pernele încât muribundul să se sprijine mai bine în ele.

Văzură cum privirea sa se opri asupra splendorilor salonului, învăluit de razele electrice care se cerneau printre arabescurile unui plafon luminos. Privil, unul după altul, tablourile atârnate de splendidele tapiserii ale pereților, capodopere ale maeștrilor italieni, flamanzi, francezi și spanioli,

reproducerile în miniatură, făcute din marmură și bronz, așezate pe piedestale, orga minunată rezemată de peretele despărțitor din spate, apoi vitrinele așezate în jurul unui bazin central, în care străluceau cele mai admirabile produse ale mării, plante marine, zoofite, șiraguri de perle de o neprețuită valoare și, în sfârșit, privirile sale se opriră asupra devizei înscrisă pe frontonul muzeului, deviza navei *Nautilus*.

*Mobilis în mobile*¹¹

Parcă voia, pentru ultima oară, să dezmierte cu privirea aceste capodopere ale artei și ale naturii, care fuseseră singura sa priveliște atâtă amar de ani, cât trăise în străfundul mărilor.

Cyrus Smith respectă tăcerea căpitanului Nemo. Aștepta ca muribundul să vorbească iar. După câteva minute în timpul cărora, fără îndoială, i se perindase prin minte întreaga viață, căpitanul Nemo se întoarse spre coloniști și le spuse.

— Credeți, domnilor, că-mi datorați o anumită recunoștință?...

— Căpitane, ne-am da viața ca s-o putem prelungi pe a dumneavoastră!

— Bine, continuă căpitanul Nemo, bine!... Făgăduiți-mi că veți îndeplini ultimele mele dorințe și voi fi răsplătit pentru tot ce-am făcut pentru voi.

— Vă făgăduim, răspunse Cyrus Smith.

Și cu această făgăduială se angajau atât el, cât și tovarășii săi.

— Domnilor, continuă căpitanul, mâine voi fi mort.

Îl opri printr-un semn pe Harbert, care voi să protesteze.

— Mâine voi fi mort, și nu-mi doresc alt mormânt în afara de *Nautilus*. E sicriul meu! Toți prietenii mei odihnesc în fundul mărilor, vreau să fiu și eu acolo.

Cuvintele căpitanului Nemo fură întâmpinate printr-o tăcere desăvârșită.

— Înțelegeți-mă, domnilor, continuă el. *Nautilus* e întemnițat în grota a cărei intrare s-a blocat. Dar dacă nu-și poate părăsi închisoarea, poate cel puțin să se scufunde în abisul pe care ea îl acoperă și acolo să păstreze rămășițele mele pământești.

Coloniștii ascultau cu evlavie cuvintele muribundului.

— Mâine, domnule Smith, după moartea mea, continuă căpitanul, dumneavoastră și tovarășii dumneavoastră veți părăsi *Nautilus*, căci toate bogățiile sale trebuie să dispară odată cu mine. Vă va rămâne o singură amintire de la prințul Dakkar, a cărui poveste o cunoașteți acum. Această

casetă... conține diamante în valoare de mai multe milioane, majoritatea amintiri ale epocii în care, tată și soț, aproape că am crezut în fericire, și o colecție de perle culese de prietenii mei și de mine în fundul mărilor. Cu această comoară veți putea, într-o bună zi, să realizați lucruri frumoase. În mâini ca ale dumneavoastră și ale tovarășilor dumneavoastră, domnule Smith, banii nu vor reprezenta o primejdie. Prin urmare, voi participa la operele dumneavoastră, și am încredere în rezultat!...

După ce se opri câteva clipe din pricina slăbiciunii sale de neînchipuit, căpitanul Nemo continuă astfel:

— Mâine veți lua caseta, veți părăsi salonul, veți închide ușa lui, apoi vă veți urca pe puntea lui *Nautilus* și veți lăsa în jos capacul tambuchiului, fixându-l cu buloane.

— O vom face, căpitane, răsunse Cyrus Smith.

— Bun. Apoi vă veți urca în luntrea care v-a adus. Dar, înainte de a părăsi *Nautilus*, vâsliti până în spatele lui, și acolo deschideți două robinete mari care se găsesc pe linia de plutire. Apa va pătrunde în rezervoare și *Nautilus* se va scufunda încetul pentru a se odihni în adâncul apelor mării.

Observând un gest al lui Cyrus Smith, căpitanul adăugă:

— Nu vă temeți! Veți înmormânta un mort!

Nici Cyrus Smith, nici vreunul din tovarășii săi nu cutezară să facă vreo observație. El își împărtășea ultimele dorințe și ei n-aveau altceva de făcut decât să le îndeplinească întocmai.

— Mă pot bizui pe făgăduiala dumneavoastră? adăugă căpitanul Nemo.

— V-am dat-o, căpitane, răsunse inginerul.

Căpitanul făcu un semn de mulțumire și-i rugă pe coloniști să-l lase singur câteva ore. Gedeon Spilett stăruい să rămână lângă el pentru cazul când s-ar produce o criză, dar muribundul refuză spunând:

— Voi trăi până mâine, domnule!

Părăsiră cu toții salonul, traversără biblioteca, sufrageria și ajunseră la provă, în camera mașinilor, unde erau instalate aparatelor electrice care, pe lângă căldură și lumină, furnizau și forță mecanică lui *Nautilus*.

Nautilus era o capodoperă plină de capodopere și inginerul fu uluit.

Coloniștii urcară pe puntea care se înălța cu șapte sau opt picioare deasupra apei. Acolo se așezară lângă un geam gros lenticular, care astupă un fel de ochi mare de unde țășnea o jerbă de lumină. În spatele acestui ochi se deschidea o cabină unde se afla timona și unde stătea cărmaciul atunci

când conducea nava *Nautilus* prin valurile luminate pe o distanță foarte mare de razele electrice.

Cyrus Smith și tovarășii săi rămăseră mai întâi tăcuți, căci erau puternic impresionați de cele ce văzuseră, de cele ce auziseră, și inima li se strângea de durere la gândul că omul al cărui braț îi salvase de atâtea ori, că binefăcătorul pe care îl cunoscuseră abia cu câteva ore în urmă era în pragul morții!

Oricare ar fi sentința pe care posteritatea o va rosti asupra acestei existențe, să-i zicem supraomenești, prințul Dakkar va rămâne în veci una din figurile stranii, a căror amintire nu se poate șterge.

— Iată un om! zise Pencroff. E de necrezut cum a putut trăi astfel în fundul oceanului! Si când mă gândesc că poate n-a găsit aici mai multă liniște decât în altă parte!

— *Nautilus*, remarcă Ayrton, ne-ar fi ajutat să părăsim insula Lincoln și să ajungem pe un pământ locuit de oameni.

— Mii de draci! exclamă Pencroff. N-aș fi în stare să mă aventurez vreodată și să conduc un asemenea vas. Să cutreieri mările, mă rog, dar sub mări, nu!

— Cred, răspunse reporterul, că mânuirea unui aparat submarin cum e *Nautilus* trebuie să fie foarte ușoară, Pencroff, și că ne-am fi obișnuit cu el destul de repede. Nici furtuni, nici ciocniri de care să te temi. La câteva picioare adâncime, apele mării sunt la fel de liniștite ca ale unui lac.

— Tot ce se poate, ripostă marinarul, dar mai bine înfrunt o furtună în toată puterea cuvântului la bordul unei nave bine greate. Un vas e făcut să meargă deasupra apei și nu dedesubtul ei.

— Prietenii, răspunse inginerul, n-are niciun rost, cel puțin în legătură cu *Nautilus*, să discutăm problema navelor submarine. *Nautilus* nu ne aparține și n-avem dreptul să dispunem de el. De altminteri, n-ar putea în niciun caz să ne fie de folos. În afară de faptul că nu poate ieși din peșteră, a cărei intrare e acum blocată de înălțarea stâncilor de bazalt, căpitanul Nemo vrea ca, după moartea sa, să fie înghițit de valuri împreună cu el. Dorința lui este categorică și o vom îndeplini.

Cyrus Smith și tovarășii săi, după ce mai vorbiră câțiva timp, coborâră iarăși în interiorul lui *Nautilus*. Acolo luară o gustare, apoi intrară în salon.

Căpitanul Nemo ieșise din starea de amorțeală care îl moleșise, iar ochii săi își recăpătaseră strălucirea. Pe buzele sale apăru o umbră de zâmbet.

Coloniștii se apropiară de el.

— Domnilor, le spuse căpitanul, sunteți oameni curajoși, cinstiți și buni. V-ați devotat, fără rezervă, operei comune. V-am observat adesea. V-am iubit, vă iubesc!... Dați-mi mâna, domnule Smith!

Cyrus Smith întinse mâna căpitanului care i-o strânse cu afecțiune.

— Ce bine e! șopti el.

Apoi urmă:

— Destul am vorbit despre mine! Am să vă vorbesc despre dumneavoastră și despre insula Lincoln unde v-ați găsit refugiu!... Vreți cumva s-o părăsiți?

— Ca să ne întoarcem mai târziu, căpitane! răsunse cu însuflețire Pencroff.

— Să vă înapoiați aici? într-adevăr, Pencroff, răsunse căpitanul zâmbind, știu cât de mult iubiți insula asta. Ea s-a schimbat datorită îngrijirii voastre, ea e acum a voastră pe merit!

— Proiectul nostru, căpitane, zise atunci Cyrus Smith, ar fi să-o atribuim Statelor Unite și să înființăm aici pentru marina noastră un port de escală, atât de bine plasat în această parte a Pacificului.

— Gândul vi se îndreaptă spre țara dumneavoastră, domnilor, răsunse căpitanul. Munciți pentru prosperitatea, pentru gloria ei. Aveți dreptate. Patria!... Acolo merită să te întorci! Acolo trebuie să mori!... Iar eu mor departe de tot ce-am iubit!

— Aveți o ultimă dorință de transmis, întrebă prompt inginerul, vreo amintire de lăsat prietenilor care au rămas în munții Indiei?

— Nu, domnule Smith. Nu mai am prieteni! Sunt ultimul din neamul meu... și sunt mort de multă vreme pentru toți cei pe care i-am cunoscut... Să ne întoarcem însă la dumneavoastră. Singurătatea, izolare sunt lucruri triste, deasupra puterilor omenești... Mor pentru că am crezut că se poate trăi singur!... Trebuie deci să încercați totul pentru a părăsi insula Lincoln și a revedea pământul unde v-ați născut. Știu că ticăloșii aceia au distrus ambarcațiunea pe care ați construit-o...

— Construim o navă, spuse Gedeon Spilett, o navă destul de mare, ca să ne ducă spre pământurile cele mai apropiate; dar dacă izbutim să plecăm mai curând sau mai târziu, ne vom întoarce pe insula Lincoln. Prea multe amintiri ne leagă de ea ca să-o putem uita vreodată!

— Și aici l-am cunoscut noi pe căpitanul Nemo, zise Cyrus Smith.

— Numai aici vom regăsi în întregime amintirea persoanei dumneavoastră! adăugă Harbert.

— Și aici voi dormi somnul de veci, dacă... răspunse căpitanul.

Șovăi, și, în loc să-și încheie fraza, se mulțumi să zică:

— Domnule Smith, aş vrea să stau de vorbă... numai cu dumneavoastră!
Tovarășii inginerului, respectând dorința muribundului, se retraseră.

Cyrus Smith rămase numai câteva minute singur cu căpitanul Nemo și curând îi rechemă pe ceilalți, dar nu le spuse nimic despre secretele pe care muribundul i le împărtășise.

Gedeon Spilett îl examină pe bolnav cu o deosebită atenție. Căpitanul, în mod evident, nu mai rezista decât datorită energiei morale și în curând nu va mai putea să lupte împotriva slăbiciunii fizice.

Ziua se încheie fără să se întrevadă vreo schimbare. Coloniștii nu părăsiră nicio clipă *Nutilus*. Se înnoptase, deși era imposibil să-ți dai seama de asta în interiorul peșterii.

Căpitanul Nemo nu suferea, dar îl părăseau puterile. Chipul său nobil, acum livid la apropierea morții, era liniștit. De pe buzele sale scăpau uneori cuvinte aproape de neînțeles, care aveau legătură cu diverse întâmplări ale straniei sale existențe. Simțeai cum viața se retrage încetul cu încetul din acest trup ale cărui extremități erau de pe acum reci.

O dată sau de două ori mai rosti câte o vorbă coloniștilor așezăți lângă el și le adresă acel ultim surâs care se prelungea până în clipa morții.

În sfârșit, puțin timp după miezul nopții, căpitanul Nemo făcu o mișcare supremă și izbuti să-și încrucișeze brațele pe piept, de parcă ar fi vrut să moară în această atitudine.

În jurul orei unu, tot ce mai rămăsese din viață în el se refugiase în privirea sa. O ultimă licărire străluci în ochii săi care odinioară aruncau flăcări. Apoi, murmurând cuvintele: «Dumnezeu și Patria!» se stinse lin.

Cyrus Smith se înclină și închise pleoapele celui care fusese prințul Dakkar și care nu mai era nici căpitanul Nemo.

Harbert și Pencroff plângeau. Ayrton își ștergea pe furia o lacrimă. Nab, împletit ca o statuie, îngenunchease lângă reporter.

Cyrus Smith, ridicând mâna deasupra capului mortului, rosti:

— Fie-i sufletul împăcat!

Și, întorcându-se spre prietenii săi, adăugă:

— Să ne rugăm pentru cel pe care l-am pierdut!...

Câteva ore după aceea, coloniștii, respectând făgăduiala făcută căpitanului, îndeplineau ultimele dorințe ale defunctului.

Cyrus Smith și tovarășii săi părăsiră *Nutilus*, luând cu ei unica amintire pe care le-o lăsase moștenire binefăcătorul lor, caseta cu valori.

Salonul minunat, scăldat întotdeauna în lumină, fusese închis cu grijă. Capacul de fier al tambuchiului fu fixat în buloane, astfel încât nicio picătură de apă să nu poată pătrunde în interiorul încăperilor de pe *Nutilus*.

Apoi coloniștii coborâră în luntrea care era legată de bordul submarinului.

Vâsliră până în spatele vasului. Acolo, la linia de plutire, se aflau două robinete mari care comunicau cu rezervoarele destinate să provoace scufundarea submarinului.

Robinetele fură deschise, rezervoarele se umplură și *Nutilus*, scufundându-se încetul cu încetul, dispără sub apă.

Dar coloniștii îl mai urmăriră dincolo de straturile adânci. Lumina sa puternică cuprindea acum apele străvezii, în timp ce peștera devinea din ce în ce mai întunecoasă. Apoi, uriașa revărsare de emanații electrice se îndepărta și în curând *Nutilus*, devenit sicriul căpitanului Nemo, se odihnea pe fundul mării.

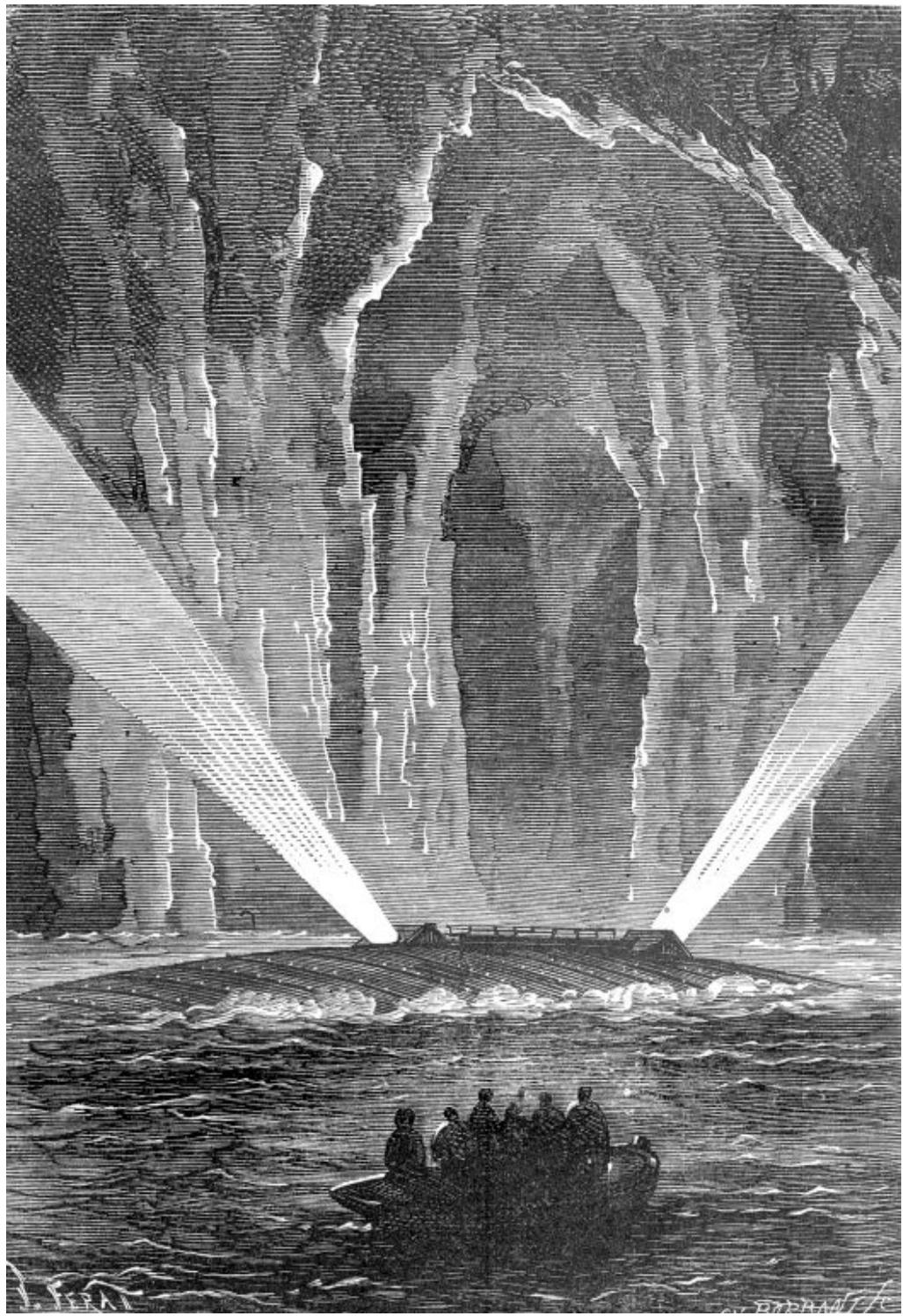
Capitolul XVIII

Reflecțiile fiecăruia. Reluarea lucrărilor de construcție. 1 ianuarie 1869. O trâmbă de fum pe creștetul vulcanului. Primele simptome ale unei erupții.

Ayrton și Cyrus Smith la țarc. Explorarea criptei Dakkar. Ce-i spuse căpitanul Nemo inginerului

În zori, coloniștii ajunseseră, tăcuți, la intrarea peșterii căreia îi dădură numele de «cripta Dakkar» în amintirea căpitanului Nemo. Fiind reflux, putură trece ușor sub arcadă, unde valurile izbeau coloana de bazalt din dreapta.

Barca de tablă rămase în acest loc, fiind astfel la adăpost de valuri. Ca o măsură de prevedere în plus, Pencroff, Nab și Ayrton o remorcară pe mica plajă care se

învecina cu una din laturile criptei, într-un loc unde nu o amenință nicio primejdie.

Furtuna încetase odată cu venirea nopții. Ultimele bubuituri ale tunetului se stingeau înspre vest. Nu mai ploua, dar cerul era încă acoperit de nori. După toate semnele, luna octombrie, începutul primăverii australe, nu se anunța a fi prea frumoasă, iar vântul fiind foarte schimbător nu îngăduia să se conteze pe o vreme stabilă.

Cyrus Smith și tovarășii săi, părăsind cripta Dakkar, o luară din nou spre țarc. Pe drum, Nab și Harbert strânseră firul întins de căpitan între țarc și peșteră, spre a-l folosi mai târziu.

Mergând, coloniștii vorbeau puțin. Întâmplările din noaptea din 15 spre 16 octombrie îi impresionaseră foarte mult. Necunoscutul, a cărui putere îi apărase cu atâtă eficacitate, acest om, din care imaginația lor făcuse o făptură supranaturală, căpitanul Nemo nu mai exista. *Nautilus* împreună cu el erau înmormântați în adâncul apelor. Fiecăruia i se părea că erau mai izolați ca înainte. Se obișnuiseră atât de mult să se bizuie pe puternica intervenție care de astăzi încolo avea să le lipsească, încât până și Gedeon Spilett și Cyrus Smith nu se puteau sustrage acestei impresii. Astfel, pe tot drumul spre țarc păstrară o tacere desăvârșită.

La ora nouă dimineața coloniștii ajunseră înapoi la Casa-de-Granit.

Hotărâseră să pornească cu toate forțele la construirea navei, și Cyrus Smith îi dăruí mai mult ca oricând timpul și interesul său. Nu știau ce le rezerva viitorul. Or, pentru coloniști ar fi fost o garanție să aibă la dispoziție o navă solidă, în stare să înfrunte marea pe vreme rea și destul de mare pentru a încerca la nevoie o cursă de durată. Dacă după terminarea navei nu s-ar fi hotărât să părăsească încă insula Lincoln și să ajungă fie la un arhipelag polinezian din Pacific, fie pe coastele Noii Zeelande, trebuiau în orice caz să plece cât mai curând până la insula Tabor, pentru a lăsa acolo biletul referitor la Ayrton. Era o măsură de precauție obligatorie, în cazul când iahtul scoțian reapărea pe aceste mări, și nu trebuiau să negligeze nimic în privința asta.

Lucrările fură deci reluate. Cyrus Smith, Pencroff și Ayrton, ajutați de Nab, de Gedeon Spilett și de Harbert, ori de câte ori nu-i chema o altă treabă urgentă, munciră fără răgaz. Era necesar ca noua navă să fie gata în cinci luni, adică la începutul lui martie, dacă voiau să viziteze insula Tabor înainte ca furtunile echinoxului să zădărnică orice călătorie. De aceea

dulgherii nu pierdură nicio clipă. De altfel, n-aveau de făcut un nou greement întrucât cel de pe *Speedy* fusese salvat în întregime. Ca atare, mai presus de orice, trebuia terminată coca vasului.

Sfârșitul anului 1868 trecu cu aceste importante lucrări, excluzând aproape toate celelalte treburi. După două luni și jumătate coastele fură puse la locul lor și primele bordaje erau ajustate. Se putea aprecia de pe acum că planurile făcute de Cyrus Smith erau excelente și că nava se va comporta bine pe mare. Pencroff muncea cu o patimă arzătoare și nu se sfia să bombăne când unul sau altul lăsa toporul dulgherului pentru a lua în mâini pușca vânătorului. Totuși trebuiau împrospătate și rezervele de hrană din Casa-de-Granit în vederea iernii viitoare. Dar toate acestea n-aveau importanță. Bravul marinăru nu era mulțumit când lucrătorii lipseau de pe șantier. În asemenea împrejurări, tot mormăind, el muncea de furie cât șase oameni.

Toată vara vremea fusese proastă. Timp de câteva zile căldurile au fost chinuitoare și atmosfera, încărcată cu electricitate, se descărca apoi prin furtuni violente, care tulburau profund straturile de aer. Rar se întâmpla să nu se audă bubuiturile îndepărtate ale tunetului. Semănuau cu un murmur înăbușit, însă permanent, la fel ca acela din regiunile ecuatoriale ale globului.

Ziua de 1 ianuarie 1868 se remarcă printr-o furtună de o violență neîntâlnită și trăsnetul căzu de câteva ori pe insulă. Arbori mari fură atinși de fluid și distruiți, printre alții unul dintre micoculierii uriași care dădeau umbră curții de păsări la marginea de sud a lacului. Vijelia aceasta avea oare vreo legătură cu cele ce se petreceau în măruntele Pământului? Se stabilea oare un soi de înlănțuire între tulburările aerului și tulburările părților interioare ale globului? Cyrus Smith era înclinat să credă asta, căci înmulțirea furtunilor fu marcată de o reapariție a simptomelor vulcanice.

La 3 ianuarie, Harbert, urcându-se încă din zori pe Platoul Marii Priveliști pentru a înșeua un onagga, zări o trâmbă uriașă de fum care se învolbura pe creștetul vulcanului. Harbert îi înștiință pe coloniști, care veniră în grabă să privească vârful muntelui Franklin.

— Ei, exclamă Pencroff, de data asta nu sunt vaporii! Mi se pare că uriașul nu se mai mulțumește să răsuflă, ci și fumează!

Această imagine folosită de marină exprima exact schimbarea ce se petrecuse la gura vulcanului. De trei luni craterul emana vaporii mai mult

sau mai puțin deși, dar care nu provineau decât dintr-un clocoț interior al materiilor minerale. De data aceasta, pe lângă vaporii se ridică o coloană de fum gros, de culoare cenușie, având o lățime de trei sute de picioare la bază și care se întindea ca o ciupercă uriașă la o înălțime de șapte până la opt sute de picioare deasupra creștetului muntelui.

— Focul e în horn, zise Gedeon Spilett.

— Și nu-l vom putea stinge! răspunse Harbert.

— Ar trebui curățate ca lumea hornurilor vulcanilor, remarcă Nab, ce părea să vorbească la modul cel mai serios cu putință.

— Bine, Nab! exclamă Pencroff. Te apuci tu de curățirea lor?

Și Pencroff râse în hohote.

Cyrus Smith observa cu atenție fumul gros azvârlit de muntele Franklin și ciulea urechea de parcă ar fi încercat să surprindă vreun bubuit îndepărtat. Apoi, întorcându-se la tovarășii săi de care se depărtase puțin, spuse:

— Într-adevăr, prieteni, s-a petrecut o schimbare importantă, n-are rost să ne-o ascundem. Materiile vulcanice nu mai sunt doar în stare de fierbere, ele au luat foc și, în mod sigur, suntem amenințați de o erupție apropiată!

— Ei bine, domnule Smith, exclamă Pencroff, vom privi erupția și o vom aplauda dacă va fi reușită! Nu cred că avem motive să fim îngrijorați!

— Nu, Pencroff, răspunse Cyrus Smith, căci vechiul drum al lavelor este în continuare deschis și, datorită aşezării sale, craterul le-a vărsat până acum spre nord. Totuși...

— Da, totuși, zise reporterul, încrucât nu avem de tras niciun folos de pe urma unei erupții, ar fi de dorit ca ea să nu aibă loc.

— Cine știe? răspunse marinariul. Poate că în vulcanul ăsta există vreo materie folositoare și prețioasă pe care o va împroșca cu amabilitate și pe care vom ști s-o întrebuițăm!

Cyrus Smith dădu din cap ca un om care nu se aștepta la nimic bun de la fenomenul ce se dezvoltase atât de subit. El nu privea la fel de ușuratic ca Pencroff consecințele unei erupții. Dacă lavele, ca urmare a orientării craterului, nu amenințau direct părțile împădurite și cultivate ale insulei, se puteau ivi însă alte complicații. Într-adevăr, nu sunt rare cazurile când erupțiile sunt însotite de cutremure de pământ, și o insulă, având structura insulei Lincoln, formată din materii atât de diferite, bazalturi într-o parte, granituri în alta, lave la nord, nisipuri mișcătoare la sud, materii care, în consecință, nu puteau fi solid legate între ele, risca să fie dezagregată. Deci,

dacă scurgerea de substanțe vulcanice nu reprezenta o primejdie foarte serioasă, orice mișcare a scoarței terestre care ar fi zguduit insula putea avea consecințe extrem de grave.

— Mi se pare, zise Ayrton care se întinsese ca să-și lipească urechea de pământ, mi se pare că aud un uruit înăbușit, asemănător cu uruitul unei căruțe încărcate cu bare de fier.

Coloniștii ascultără cu deosebită atenție și putură constata că Ayrton nu se însela. Uruitului i se adăugau uneori mugete subterane care formau un soi de «rinforzando» și se stingeau încetul cu încetul, de parcă un vânt violent ar fi răscolit adâncurile globului. Dar nu se auzea încă nicio detunătură propriu-zisă. Se putea trage concluzia că vaporii și norii de fum își găseau o trecere liberă prin hornul central, supapa fiind destul de largă, și că nu se va produce nicio dislocare, deci nu aveau a se teme de o explozie.

— Bun, zise Pencroff, dar nu ne întoarcem odată la lucru? Muntele Franklin n-are decât să fumege, să zbiere, să geamă, să scuipe foc și pară cât i-o plăcea, ăsta nu e un motiv ca noi să stăm cu brațele încrucișate. Haideți, Ayrton, Nab, Harbert, domnule Cyrus, domnule Spilett, astăzi toată lumea trebuie să pună umărul la treabă! Avem de montat atâtea, încât nicio duzină de brațe nu ne vor ajunge. Până în două luni vreau ca noul nostru *Bonadventure* – căci îi vom păstra acest nume, nu-i aşa? – să plutească pe apele din Portul Balonului! Deci nu e nicio clipă de pierdut!

Toți coloniștii, de ale căror brațe avea nevoie Pencroff, coborâră pe șantierul de construcție și trecu la montarea brâului – bordajul gros care formează centura unei nave și leagă solid între ele coastele cocii. Era o treabă importantă și grea, la care trebuiau să ia parte cu toții.

Munciră deci sârguincios toată ziua de 3 ianuarie, fără să se preocupe de vulcan care, dealtminteri, nu putea fi zărit de pe plaja Casei-de-Granit. Dar, o dată sau de două ori, o umbră mare acoperind soarele care-și descria arcul zilnic pe un cer deosebit de senin se dovedi a fi un nor gros de fum ce trecea între discul solar și insulă. Vântul, suflând dinspre larg, ducea cu el toți vaporii spre vest. Cyrus Smith și Gedeon Spilett remarcară bineînțeles înnoările trecătoare și vorbiră în mai multe rânduri despre progresele pe care le făcea, în mod evident, fenomenul vulcanic, dar lucrul nu fu întrerupt. Din toate punctele de vedere interesul lor era ca nava să fie gata în cel mai scurt timp. Față de împrejurările ce se puteau ivi, liniaștea coloniștilor ar fi

fost mai bine asigurată. Cine știe dacă nava n-avea să fie într-o zi unicul lor refugiu?

Seară, după cină, Cyrus Smith, Gedeon Spilett și Harbert se suiră pe Platoul Marii Priveliști.

Se înnoptase și întunericul le putea îngădui să-și dea seama dacă printre vaporii și norii de fum strânsi la gura craterului nu erau limbi de foc sau materii incandescente azvârlite de vulcan.

— Craterul e în flăcări! exclamă Harbert care, mai sprinten decât ceilalți, ajunsese primul pe platou.

Muntele Franklin, aflat la o distanță de aproximativ șase mile, le apără ca o torță gigantică, în vârful căreia se răsuceau flăcări fumegânde. Flăcările erau probabil amestecate cu atâta fum, cu atâta zgură și cenușă încât nu erau prea luminoase și nu izbuteau să străpungă întunericul noptii. Însă un soi de licărire roșiatică se împrăștia asupra insulei, conturând vag suprafața împădurită a planurilor apropiate. Vârtejuri uriașe de fum întunecau înălțimile cerului și printre ele străluceau câteva stele.

— Progresele sunt rapide! zise inginerul.

— Nu e de mirare, răsunse reporterul. Vulcanul s-a trezit cu câțiva timp în urmă. Îți amintești, Cyrus, că primii vaporii au apărut în perioada în care am scotocit contraforturile muntelui pentru a descoperi refugiul căpitanului Nemo? Dacă nu mă înșel, era în 15 octombrie.

— Da, răsunse Harbert, și de atunci au trecut două luni și jumătate!

— Focurile au mocnit deci timp de zece săptămâni, continuă Gedeon Spilett, și nu e de mirare că izbucnesc acum cu asemenea violență!

— Nu simți unele vibrații ale pământului? întrebă Cyrus Smith.

— Într-adevăr, răsunse Gedeon Spilett, dar de aici până la un cutremur de pământ...

— Nu susțin că suntem amenințați de un cutremur de pământ, răsunse Cyrus Smith, să ne ferească Dumnezeu! Nu. Vibrațiile asta se datorează răbufnirilor focului central. Scoarța pământească nu e altceva decât peretele unui cazan și știți că peretele unui cazan sub presiunea gazelor vibrează ca o placă sonoră. Acest efect se produce în clipa de față.

— Superbe jerbe de foc! exclamă Harbert.

În acea clipă țâșnea din crater un soi de foc de artificii, iar vaporii nu-i putură micșora strălucirea. Mii de linii luminoase și de puncte lucitoare erau azvârlite în toate direcțiile. Câteva, depășind bolta de fum, o străpungeau cu

un jet rapid și lăsau în urma lor un adevărat praf incandescent. Această desfășurare de lumini fu însotită de detunături succesive, ca țăcănitul unei baterii de mitraliere.

Cyrus Smith, reporterul și Tânărul coborâră după o oră de pe Platoul Marii Priveliști înapoi pe plajă și se înapoiară la Casa-de-Granit. Inginerul era îngândurat, ba chiar îngrijorat, încât Gedeon Spilett simți nevoie să-l întrebe dacă presimțea vreo primejdie apropiată a cărei cauză directă sau indirectă ar fi erupția vulcanică.

— Da și nu, răspunse Cyrus Smith.

— Totuși, continuă reporterul, cea mai mare nenorocire care ni s-ar putea întâmpla ar fi un cutremur de pământ, care ar zgudui din temelii insula! Or, sper să nu fie cutremur, întrucât vaporii și lavele și-au găsit o cale liberă pentru a se revârsa afară.

— Nu cred, răspunse Cyrus Smith, că va fi un cutremur în sensul pe care-l dăm în mod obișnuit convulsiilor solului provocate de expansiunea vaporilor subterani. Alte cauze pot însă provoca mari dezastre.

— Care, dragă Cyrus?

— Nu prea știu... trebuie să văd... să cercetez muntele. În câteva zile voi avea o părere în privința asta.

Gedeon Spilett nu stăru și în scurt timp, în ciuda detunăturilor vulcanului, a căror intensitate creștea și care erau repetate de ecou, stăpânii Casei-de-Granit dormeau un somn adânc.

Se scurseră trei zile, 4, 5 și 6 ianuarie. Lucrau mereu la construirea navei și, fără a da alte explicații, inginerul grăbea lucrul pe cât putea. Muntele Franklin era acum acoperit de un nor întunecat, cu o înfățișare sinistră, având forma unei glugi, și odată cu flăcările azvârlea roci incandescente, dintre care unele cădeau înapoi chiar în crater. Ceea ce îl făcea pe Pencroff, care nu voia să privească fenomenul decât prin prisma sa amuzantă, să spună următoarele:

— Ia uitați-vă la el! Uriașul se joacă cu bilele! Uriașul face jonglerii!

Și într-adevăr, materiile vărsate cădeau înapoi în prăpastie și părea că lavele, umflate de presiunea interioară, nu se înălțaseră încă până la orificiul craterului. Cel puțin spărtura dinspre nord-est, care era în parte vizibilă, nu arunca niciun torrent pe povârnișul de miazănoapte al muntelui.

Totuși, oricât de grăbiți ar fi fost cu lucrările de construire a vasului, alte treburi cereau prezența coloniștilor în diverse puncte ale insulei. Înainte de

toate trebuiau să se ducă la țarc, unde era încisă turma de mufloni și de capre, și să împrospăteze provizia de nutreț a acestor animale.

Hotărâră că Ayrton se va duce acolo a doua zi, 7 ianuarie, și pentru că se putea descurca singur, Pencroff și ceilalți fură oarecum mirați când îl auziră pe inginer spunându-i lui Ayrton:

— Întrucât mergi mâine la țarc, te voi însoti.

— Ei, domnule Cyrus, exclamă marinarul, zilele noastre de lucru sunt numărate și dacă plecați și dumneavoastră vom avea patru brațe mai puțin!

— O să lipsim o zi, răsunse Cyrus Smith, dar e necesar să mă duc la țarc... Vreau să-mi dau seama în ce stadiu se află erupția.

— Erupția! Erupția! răsunse Pencroff cu o mutră cam nemulțumită. O fi importantă erupția asta, dar mie nu-mi pasă de ea!

În ciuda protestelor marinului, inginerul nu amână explorarea proiectată pentru a doua zi. Harbert ar fi dorit să-l întovărășească pe Cyrus Smith, dar nu voia să-l supere pe Pencroff.

În zorii zilei următoare Cyrus Smith și Ayrton, urcând în căruța la care fuseseră înhămați cei doi onagga, o luară pe drumul spre țarc.

Deasupra pădurii treceau nori groși cărora craterul Franklin le furniza mereu materii funinginoase. Acești nori, care se răsuceau apăsător în atmosferă, erau în mod evident compuși din substanțe diverse. Căci nu numai din cauza fumului ce ieșea din vulcan norii erau într-un mod atât de ciudat opaci și grei. Zgura, în stare de pulbere, rocile silicoase pulverizate, precum și o cenușă albicioasă, la fel de fină ca amidonul cel mai pur, pluteau în aer în mijlocul rotocoalelor groase. Această cenușă vulcanică este atât de ușoară încât, câteodată, ea s-a menținut în văzduh luni de zile.

După erupția din 1783, din Islanda, timp de mai bine de un an atmosfera a fost încărcată cu cenușă vulcanică pe care cu greu o străpungeau razele soarelui.

Cel mai des, însă, materiile pulverizate se lasă în jos, și asta se întâmplă și aici. Cyrus Smith și Ayrton abia ajunseseră la țarc că un soi de zăpadă înnegrită, asemănătoare cu praful de pușcă, schimbă pe loc înfățișarea solului. Arbori, pajiști, totul dispără sub un strat gros de mai multe degete. Dar, din fericire, vântul sufla dinspre nord-est și cea mai mare parte a norului se spulberă deasupra mării.

— E ciudat, domnule Smith, zise Ayrton.

— E grav! Această rocă silicoasă, această piatră ponce pulverizată, într-un cuvânt toată această pulbere minerală demonstrează cât de mare e tulburarea în straturile inferioare ale vulcanului.

— Dar nu se poate face nimic?

— Nimic, doar să ne dăm seama de progresele fenomenului. Dumneata ai grija de treburile de la țarc. În timpul ăsta eu mă voi suia dincolo de izvoarele Pârâului Roșu și voi cerceta starea muntelui pe panta sa de miazănoapte. Apoi...

— Apoi... domnule Smith?

Apoi o să vizităm cripta Dakkar... Vreau să văd... în sfârșit, în două ore mă voi întoarce să te iau.

Ayrton intră în țarc și, până la înapoierea inginerului, se ocupă de mufloni și de capre care dădeau semne de neliniște în fața primelor simptome ale erupției.

Între timp Cyrus Smith, avântându-se pe creasta contraforturilor din est, încunjură Pârâul Roșu și ajunse la locul unde tovarășii săi împreună cu el descoperiseră un izvor sulfuros, atunci când făcuseră prima explorare.

Lucrurile se schimbaseră mult. În loc de o singură coloană de fum numără treisprezece care țășneau afară din pământ, de parcă ar fi fost împinse cu violență de un piston. Era limpede că scoarța terestră suferea în acest punct al globului o presiune îngrozitoare. Atmosfera era saturată de gaz sulfuros, de hidrogen, de acid carbonic, amestecate cu vaporii de apă. Cyrus Smith simți cum freamăță rocile vulcanice presărate pe câmpie, și care nu erau altceva decât pulberea de cenușă de odinioară pe care timpul o transformase în blocuri dure, dar nu văzu nicio urmă de lavă nouă.

Inginerul își dădu exact seama ce se întâmplă cercetând partea nordică a muntelui Franklin. Vârtejuri de fum și de flăcări izbucneau din crater; pe sol cădea o grindină de pietre vulcanice; dar prin gura craterului nu se vedea nicio scurgere de lavă, ceea ce dovedea că nivelul materiilor vulcanice nu atinsese încă orificiul superior al hornului central.

«Aș fi preferat să se fi întâmplat asta! își zise Cyrus Smith. Cel puțin aş fi fost sigur că lavele o apucă pe drumul lor obișnuit. Cine știe dacă nu se vor scurge printr-o gură nouă? Dar nu aici e primejdia! Căpitanul Nemo a prevăzut-o! Nu, nu aici e primejdia!»

Cyrus Smith înaintă până la taluzul a cărui prelungire încadra golful îngust al Rechinului. Examină cu atenție dârele vechi lăsate de lavă în

această parte. Nu mai avea nicio îndoială că ultima eruptie n-avusese loc într-o perioadă prea îndepărtată.

Merse înapoi pe urmele pașilor săi, ciulind urechea la uruitul din adâncuri ce se răspândea ca un vuiet neîntrerupt, în mijlocul căruia se detașau bubuituri puternice. La ora nouă dimineața era la țarc.

Ayrton îl aştepta.

— Animalele au hrana asigurată, domnule Smith, zise Ayrton.

— Bine, Ayrton.

— Par neliniștite, domnule Smith.

— Da, glasul instinctului, și instinctul nu se însală.

— Când veți dori...

— Ia un felinar și un amnar, răspunse inginerul, și să plecăm.

Ayrton făcu ceea ce i se ceruse. Cei doi onagga, deshămați, rătăceau prin țarc. Poarta fu închisă pe dinafără și Cyrus Smith, mergând înaintea lui Ayrton, o luă spre vest, pe cărarea ce ducea spre coastă.

Amândoi păseau pe un sol vătuit de pulberea căzută din norul vulcanic. Printre arbori nu se zărea niciun patruped. Chiar și păsările fugiseră. Câteodată, când bătea vântul, stratul de cenușă se ridică și amândoi coloniștii, prinși într-un vârtej opac, nu se mai vedea unul pe altul. În asemenea momente își puneau la ochi și pe gură o batistă, căci riscau să fie orbiți și să se înăbușe!

În aceste condiții Cyrus Smith și Ayrton nu puteau merge repede. Dealtminteri, aerul era apăsător, de parcă oxigenul ar fi fost în parte ars, și devenise irespirabil. Erau siliți să se opreasă la fiecare sută de pași ca să-și tragă răsuflarea. Trecuse de ora zece când inginerul și tovarășul său ajunseră pe piscul uriașei îngrămadiri de roci de bazalt și de porfir, care forma coasta de nord-vest a insulei.

Ayrton și Cyrus Smith începură să coboare pe coasta abruptă, urmând cam același drum primejdios care îi dusese la cripta Dakkar în noaptea aceea furtunoasă. Ziua coborâșul fu mai puțin greu și, de altfel, stratul de cenușă, acoperind stâncile lunecoase, le permitea să pună piciorul cu mai multă siguranță pe suprafețele povârnite.

Faleza care prelungea țărmul la o înălțime de aproximativ patruzeci de picioare fu în curând atinsă. Cyrus Smith își amintea că ea cobora în pantă lină până la nivelul mării. Cu toate că acum era reflux, nicio plajă nu ieșea la iveală, iar valurile tulburi din pricina cenușii vulcanice izbeau direct

bazalturile litoralului. Cyrus Smith și Ayrton regăsiră fără greutate deschizătura criptei Dakkar și se opriră sub ultima stâncă ce forma palierul inferior al falezei.

— Barca de tablă o fi aici? întrebă inginerul.

— E aici, domnule Smith, răsunse Ayrton, trăgând spre el ușoara ambarcațiune, care era adăpostită sub curbura arcadei.

— Să ne suim în ea, Ayrton.

Cei doi coloniști se îmbarcară. O ușoară legănare a valurilor o trase sub bolta foarte teșită a criptei și acolo Ayrton scăpără amnarul și aprinse felinarul. Apoi apucă vâslele și, felinarul fiind fixat pe etrava bărcii, Cyrus Smith luă cârma și astfel înaintară prin întuneric.

Nautilus nu se mai afla aici pentru a inunda cu luminile sale caverna sumbră. Poate că radiația electrică, hrănita în continuare de focarul ei puternic, se propaga încă în fundul apelor, dar nicio licărire nu răzbătea din adâncurile unde odihnea căpitanul Nemo.

Cu toate că era slabă, lumina felinarului îi îngădui totuși inginerului să înainteze de-a lungul peretelui din dreapta al criptei. O tacere mormântală domnea sub boltă, dar numai în partea ei anterioară, căci imediat Cyrus Smith auzi deslușit bubuiturile ce ieșeau din măruntaiele muntelui.

— E vulcanul, zise el.

În curând, odată cu bubuiturile, combinațiile chimice se dezvăluiră printr-un miros puternic, iar vaporii sulfuroși aproape că-l sufocară pe inginer și pe tovarășul său.

— Iată de ce se temea căpitanul Nemo! murmură Cyrus Smith, care păli ușor. Trebuie totuși să mergem până la capăt.

— Să mergem, răsunse Ayrton, care se aplecă spre vâsle și împinge barca spre fundul criptei.

Douăzeci și cinci de minute după ce intraseră în cavernă, barca ajunse la peretele terminal și se opri.

Cyrus Smith, urcându-se pe bancă, plimbă felinarul pe mai multe părți ale peretelui ce despărțea peștera de hornul central al vulcanului. Care era grosimea zidului? Ar fi fost greu de precizat dacă avea o sută de picioare sau doar zece. Dar zgomotele subterane se deslușeau atât de bine încât nu putea fi prea gros.

După ce examină zidul urmând o linie orizontală, inginerul fixă felinarul la capătul unei vâsle și îl plimbă din nou la o înălțime mai mare, pe peretele

de bazalt. Acolo, prin fisuri abia vizibile, de-a curmezișul unor prisme prost îmbucate, răzbătea un fum înțepător care vicia aerul cavernei. Crăpăturile sărgau zidul și câteva mai mari coborau până la două sau trei picioare deasupra apei.

Cyrus Smith rămase mai întâi îngândurat. Apoi murmură iarăși:

— Da! Căpitanul avea dreptate! Aici e primejdia, o primejdie îngrozitoare!

Ayrton nu spuse nimic, dar, la un semn al lui Cyrus Smith, începu din nou să vâslească și după jumătate de oră inginerul împreună cu el ieșea din cripta Dakkar.

Capitolul XIX

Relatarea lui Cyrus Smith despre explorarea făcută. Grăbirea lucrărilor de construcție. O ultimă vizită la țarc. Lupta dintre foc și apă. Ce rămâne la suprafața insulei. Coloniștii se hotărăsc să lanseze nava. Noaptea de 8 spre 9 martie

A doua zi dimineața, la 8 ianuarie, după o zi și o noapte petrecute la țarc unde au lăsat toate în ordine, Cyrus Smith și Ayrton se înapoiau la Casa-de-Granit. Inginerul îi adună îndată pe tovarășii săi și îi înștiință că insula Lincoln trece printr-o foarte mare primejdie, pe care nicio putere omenească n-o poate înlătura.

— Prieteni, spuse el – și vocea îi trăda emoția profundă – insula Lincoln nu e dintre acele insule care vor dăinui cât globul terestru. Ea e hărăzită unei distrugeri mai mult sau mai puțin apropiate, a cărei cauză se află în ea însăși și de la care nimic n-o va putea abate!

Coloniștii se priviră și-l iscădioră pe inginer. Nu-l înțelegeau.

— Explică-ne, Cyrus! zise Gideon Spilett.

— Vă explic, răsunse Cyrus Smith, sau mai degrabă vă voi transmite explicația pe care mi-a dat-o căpitanul Nemo în cele câteva minute de con vorbire secretă.

— Căpitanul Nemo! exclamară coloniștii.

— Da, și e ultimul serviciu pe care a vrut să ni-l facă înainte de a muri!

— Ultimul serviciu! exclamă Pencroff. Ultimul serviciu! O să vedeți că, deși mort, ne va mai aduce și alte servicii!

— Dar ce ți-a spus căpitanul Nemo? întrebă reporterul.

— Aflați, deci, prieteni, răspunse inginerul, că insula Lincoln e diferită de alte insule din Pacific și o anumită caracteristică, pe care mi-a dezvăluit-o căpitanul Nemo, trebuie să ducă, mai curând sau mai târziu, la dislocarea structurii sale submarine.

— O dislocare! Insula Lincoln! Nu se poate! exclamă Pencroff care, cu tot respectul pe care îl avea pentru Cyrus Smith, nu se putu abține să nu dea din umeri.

— Ascultă-mă, Pencroff, continuă inginerul. Iată ce-a constatat căpitanul Nemo și ce-am constatat eu însumi ieri, în timpul explorării făcute la cripta Dakkar. Peștera se prelungeste sub insulă până la vulcan și ea nu e despărțită de hornul central decât prin peretele terminal. Or, acest perete e brăzdat de rupturi și fisuri care lasă de pe acum să treacă gazele sulfuroase din interiorul vulcanului.

— Ei și? întrebă Pencroff, a cărui frunte se încrustase.

— Ei bine, mi-am dat seama că aceste rupturi se măresc sub presiunea interioară, că zidul de granit se despică încetul cu încetul și că, într-un timp mai mult sau mai puțin scurt, el va lăsa drum liber apelor marii care umplu caverna.

— Bun, replică Pencroff, care mai încercă o dată să glumească. Marea va stinge vulcanul și totul se va sfârși!

— Da, totul se va sfârși! răspunse Cyrus Smith. În ziua când marea se va năpusti prin peretele despărțitor și va pătrunde prin hornul central până în măruntaiele insulei unde clocolesc materiile eruptive, în acea zi, Pencroff, insula Lincoln va sări în aer, aşa cum ar sări Sicilia dacă Mediterana ar năvăli în Etna!

Coloniștii nu răspunseră nimic la aceste cuvinte atât de categorice ale inginerului. Înțeleseră ce primejdie îi amenința.

Trebuie spus că Cyrus Smith nu exagera nicidecum. Destui oameni avuseseră ideea că ar putea fi stinși vulcanii, care se înalță aproape toți pe țărmurile marii sau ale lacurilor, deschizându-se drum apelor. Dar ei nu știau că în felul acesta ar fi putut să arunce în aer o parte a globului, ca un cazan ai cărui vaporii sunt eliberați brusc, găurindu-l cu un foc de pușcă. Apa, năpustindu-se într-un mediu închis, a cărui temperatură poate fi evaluată la mii de grade, s-ar vaporiza cu o energie atât de neașteptată, încât niciun înveliș nu i-ar rezista.

Nu încăpea deci îndoială că insula, amenințată de o dislocare îngrozitoare și apropiată, ar dăinui doar atât cât ar putea să reziste peretele criptei Dakkar. Nici măcar nu era o problemă de luni, nici de săptămâni, ci de zile, poate chiar de ore!

Primul sentiment pe care îl încercără coloniștii fu o durere profundă. Ei nu se gândiră la pericolul care îi amenința direct, ci la distrugerea acestei insule care le oferise adăpost, a pământului pe care ei îl făcuseră roditor, a insulei pe care o iubeau, pe care voiau să-o facă atât de înfloritoare într-o zi! Atâtă trudă cheltuită în zadar, atâtea lucrări pierdute!

Pencroff nu-și putu reține o lacrimă mare care lunecă pe fața sa și pe care nu încercă să-o ascundă.

Discuția continuă câtva timp. Analizară șansele de care se mai puteau agăța; dar, în concluzie, recunoscură că n-aveau o clipă de pierdut, că trebuie să grăbească construirea și amenajarea navei, unică posibilitate de salvare a locuitorilor insulei Lincoln!

Toate brațele fură deci solicitate. La ce-ar mai fi slujit de acum înainte seceratul, recoltatul, vânătoarea, creșterea rezervelor Casei-de-Granit? Alimentele din magazie și din cămări erau prea suficiente ca să aprovizioneze nava pentru o cursă, oricât de lungă ar fi fost ea. Cel mai important era ca nava să fie la dispoziția coloniștilor înainte de izbucnirea catastrofei inevitabile.

Lucrările fură reluate cu o râvnă febrilă. Pe la 23 ianuarie vasul era pe jumătate bordat. Până atunci nu se produsese nicio schimbare pe creștetul vulcanului. Din crater țâșneau tot vaporii, rotocoale de fum amestecate cu flăcări și străbătute de pietre incandescente. Dar, în noaptea de 23 spre 24, sub presiunea lavelor care ajunseseră la primul etaj al vulcanului, acestuia îi fu smuls conul, ce forma un soi de pălărie. Se auzi un zgromot îngrozitor. Coloniștii crezură mai întâi că insula se disloca. Se repeziră afară din Casa-de-Granit.

Era pe la ora două noaptea.

Cerul era în flăcări. Conul superior – un masiv având o înălțime de mii de picioare, cântărand miliarde de livre – fusese aruncat asupra insulei, al cărei sol se zgudui. Din fericire, acest con, înclinat spre nord, se prăbuși asupra întinderii de nisip și a rocilor vulcanice aflate între vulcan și mare. Craterul, larg deschis în acel moment, proiecta spre cer o lumină atât de puternică încât, prin simplul efect al refracției, atmosfera părea incandescentă. În

același timp, un suvoi de lavă, umflându-se pe noua creastă, se scurgea în cascade, ca apa care scapă dintr-un bazin prea plin, și mii de flăcări șerpuitoare se târau pe povârnișurile vulcanului.

— Țarcul! Țarcul! strigă Ayrton.

Într-adevăr, lavele se îndreptau spre țarc, ca urmare a orientării noului crater și, în consecință, erau amenințate de distrugere imediată părțile roditoare ale insulei, izvoarele Pârâului Roșu, pădurea Jacamar.

La strigătele lui Ayrton, coloniștii se repeziră spre grajdul celor doi onagga. Îi înhămară la căruță. Toți se gândeau la același lucru: să alerge la țarc și să elibereze animalele închise acolo.

Ajunseră la țarc înainte de ora trei dimineață. Behăiturile cumplite arătau limpede cât de îngroziți erau muflonii și caprele. Un puhoi de materii incandescente, de minerale lichefiate cădea de pe acum dinspre contrafort pe pajiște și mistuia în partea aceea gardul. Poarta fu deschisă la repezeală de Ayrton și animalele înnebunite fugiră în toate direcțiile.

După o oră lava clocotindă umplea țarcul, volatiliza apă pârâiașului care-l traversa, incendia locuința care arse ca o colibă de paie și mistuia până la ultimul stâlp îngrăditura de bârne. Din țarc nu mai rămăsese nimic! Coloniștii ar fi vrut să lupte împotriva acestei năvăliri, încercără chiar acest lucru, dar era o împotrivire nebunească și zadarnică, omul fiind dezarmat în fața unor asemenea cataclisme.

Se lumina de ziua. Era în 24 ianuarie. Cyrus Smith și tovarășii săi, înainte de a se înapoia la Casa-de-Granit, voră să-și dea seama de direcția definitivă pe care o urma torrentul de lavă. Panta generală a solului cobora de la muntele Franklin spre coasta de est și exista primejdia ca puhoiul să se întindă până la Platoul Marii Priveliști, deși ar fi întâlnit în cale pădurea deasă a Jacamarului.

— Ne va ocroti lacul, spuse Gedeon Spilett.

— Sper, se mărgini să răspundă Cyrus Smith.

Coloniștii ar fi vrut să înainteze până la câmpia asupra căreia se prăbușise conul superior al muntelui Franklin, dar lavele le barau trecerea. Ele se scurgeau, de o parte pe valea Pârâului Roșu și de cealaltă parte pe valea Râului Cascadei, și în trecere prefăceau în vaporii cele două cursuri de apă. Era imposibil să traverseze puhoiul, dimpotrivă, trebuiau să se retragă. Vulcanul, cu creștetul retezat, era de nerecunoscut. Un soi de tăblie netedă îl termina, înlocuind vechiul crater. Două ciobituri, săpate pe marginile sale de

sud și est, vărsau fără întrerupere lava care forma astfel două curente distințe. Deasupra craterului un nor de fum și de cenușă se contopea cu vaporii din aer, îngrămădiți deasupra insulei. Din când în când izbucneau bubuituri ca de tunet care se confundau cu vuietul muntelui. Din gura vulcanului țășneau roci aprinse care, aruncate la mai mult de o mie de picioare înălțime, explodau în nori și se împrăștiau ca niște mitralii. Cerul răspundea cu fulgere eruptiei vulcanice.

În jurul orei șapte dimineața, coloniștii, care se refugiaseră la marginea pădurii Jacamar, nu mai puteau rămâne acolo. Nu numai că în jurul lor ploua cu proiectile, dar lavele, ieșind afară din albia Pârâului Roșu, amenințau să taie drumul dinspre țarc. Primele șiruri de arbori luară foc și seva lor, prefăcută brusc în vaporii, îi făcu să explodeze ca niște focuri de artificii, în timp ce altii, mai uscați, rămaseră neatinși în mijlocul inundației.

Coloniștii o apucaseră din nou pe drumul țarcului. Mergeau încet, de-andăratelea, ca să zicem aşa. Dar, din cauza înclinării solului, puhoiul înainta rapid spre est și îndată ce straturile inferioare ale lavelor se întăreau, alte șuvoaie cloicotitoare le acopereau imediat.

Totuși, cel mai amenințător devinea principalul torrent, de pe valea Pârâului Roșu. Toată această parte a pădurii era în flăcări și uriașe rotocoale de fum se învârtejeau deasupra arborilor, ale căror rădăcini și trunchiuri începeau să trosnească în mijlocul lavelor.

Coloniștii se opriră lângă lac, la o jumătate de milă de gurile Pârâului Roșu. Urma să se decidă pentru ei o problemă de viață și de moarte.

Cyrus Smith, obișnuit să aprecieze situațiile grave și știind că se adresa unor oameni în stare să suporte adevărul, oricare ar fi fost el, spuse atunci:

— Sau lacul va opri acest șuvi și o parte a insulei va fi apărată de o devastare totală, sau șuviul va năvăli în pădurile Far-West și la suprafața pământului nu va rămâne niciun arbore, nicio tufă. Pe aceste stânci golașe nu vom avea altă perspectivă decât să aşteptăm moartea, care nu va întârzia să vină datorită exploziei insulei!

— În cazul acesta, exclamă Pencroff, încrucișându-și brațele și izbind cu piciorul în pământ, e în zadar să mai lucrăm la navă, nu-i aşa?

— Pencroff, răsunse Cyrus Smith, trebuie să ne facem datoria până la capăt!

În acea clipă, fluviul de lavă, după ce-și croise drum printre frumoșii arbori pe care îi înghițea, ajunse la marginea lacului. Acolo era o ridicătură

de pământ care, dacă ar fi fost mult mai mare, ar fi izbutit poate să opreasă puhoiul.

— La treabă! strigă Cyrus Smith.

Gândul inginerului fu înțeles imediat. Şuvoiul trebuia îndiguit, ca să zicem aşa, și obligat să se verse în lac.

Coloniștii alergară la șantier. Aduseră lopeți, cazuale, topoare și aici, ridicând taluzuri și doborând arbori pe care îi îngrămădiră unii peste alții, izbutiră în câteva ore să ridice un dig înalt de trei picioare și lung de câteva sute de pași. Li se părea, când sfârșiră treaba, că nu lucraseră decât câteva minute!

Era și timpul. Materiile lichefiate ajunseră aproape imediat la partea inferioară a întăriturii. Fluviul de lavă se umflă ca un râu în plină inundație care încearcă să se reverse, amenințând să depășească singurul obstacol care ar fi putut să-l împiedice să năvălească în tot Far-Westul... Dar digul izbuti să-i țină piept și, după un minut de șovăială care fu îngrozitor, lava năvăli în lacul Grant printr-o cascadă înaltă de douăzeci de picioare.

Coloniștii, gâfâind, priveau fără a face o mișcare, fără a scoate o vorbă, lupta dintre cele două elemente.

Ce spectacol nemaivăzut oferea lupta aceasta dintre apă și foc! Ce pană ar putea descrie măreția acestei scene de groază și ce pensulă ar putea-o picta? Apa șuiera evaporându-se în contact cu lavele în clopot. Vaporii, azvârliți în aer, se învolburau la o înălțime de neînchipuit, de parcă ar fi fost deschise brusc supapele unui imens cazan. Dar oricât de mare ar fi fost cantitatea de apă din lac, ea trebuia să sfârșească prin a fi absorbită, căci volumul ei nu se împrospăta, în timp ce puhoiul, alimentat de un izvor inepuizabil, rostogolea mereu noi valuri de materii incandescente.

Primele lave care căzură în lac se solidifică imediat și se acumulară în aşa fel încât ieșiră curând la iveală. La suprafața lor lunecări alte lave care deveniră la rândul lor pietre, apropiindu-se însă de centru. Un soi de dig se formă astfel, amenințând să astupe lacul care nu se mai revârsa, căci preaplinul apelor sale se risipea în vaporii. Șuierături și părăituri sfâșiau aerul cu zgomotul lor asurzitor și aburii, duși de vânt, cădeau, în formă de picături de ploaie, pe mare. Digul se lungea și blocurile de lavă solidificată se îngrămădeau unele peste altele. Acolo unde se întindeau odinioară apele liniștite ale lacului, apărea o enormă îngrămadire de roci fumegânde, de parcă o ridicare a solului ar fi făcut să răsără mii de stânci submarine. Să ne

imaginăm apele răvășite de un uragan, apoi solidificate brusc de un ger la o temperatură de minus douăzeci de grade și ne vom da seama de înfățișarea lacului la trei ore după ce uriașul puhoi dăduse năvală aici.

De data asta apa era învinsă de foc.

Totuși a fost o împrejurare fericită pentru coloniști faptul că scurgerea lavei fusese direcționată spre lacul Grant. Câștigaseră câteva zile de răgaz. Platoul Marii Privelîști, Casa-de-Granit și șantierul de construcție erau deocamdată apărate. Aceste câteva zile trebuiau folosite pentru a căptuși cu scânduri nava și pentru a o călăfătui cu grijă. Apoi o vor lansa la apă, se vor refugia pe ea, și o vor grea când marea va fi liniștită. Înțând seama de primejdia de explozie ce amenință să distrugă insula, nu mai aveau niciun fel de siguranță dacă rămâneau pe pământ. Refugiu de la Casa-de-Granit, atât de sigur până atunci, putea în orice clipă să-și surpe peste ei pereții de stâncă!

În timpul celor șase zile care urmară, de la 25 la 30 ianuarie, coloniștii lucrără la navă cât ar fi muncit douăzeci de oameni. Abia de-și îngăduiau câteva clipe de răgaz, iar strălucirea flăcărilor care țășneau din crater le permitea să continue lucrul noaptea ca și ziua. Scurgerea vulcanică avea loc tot timpul, dar era mai puțin abundantă. Din fericire, căci lacul Grant aproape se umpluse și dacă noi lave ar fi căzut la suprafața celor vechi, ele să ar fi răspândit în mod inevitabil peste Platoul Marii Privelîști și de acolo pe plajă.

Dar dacă de partea asta insula era ocrotită, nu aceeași era situația pe porțiunea ei occidentală.

Într-adevăr, al doilea șuvoi de lavă care o luase pe valea Râului Cascadei, vale largă ale cărei margini coborau spre albia râului, nu era împiedicat de niciun obstacol. Masa incandescentă se răspândise deci prin pădurile Far-West. În această perioadă a anului, când copacii erau uscați din cauza arșiței, pădurea luă foc imediat, astfel încât incendiul se întinse atât de la baza trunchiurilor cât și prin rămurișul înalt, încolăcit, ceea ce ajuta la înaintarea pârjolului. Părea chiar că focul se răspândea mai repede în vârful arborilor decât șuvoiul lavelor de la rădăcinile lor.

În acele momente, animalele înnebunite, fie că erau carnivore sau ierbivore, jaguari, mistreți, rozătoare, kula, tot ce constituia vânat cu păr sau pene, se refugiaseră în partea dinspre Râul Îndurări și în mlaștinele Călifarilor, dincolo de drumul spre Portul Balonului. Dar coloniștii erau

prea obosiți de munca lor pentru ca să acorde atenție până și celor mai fioroase fiare. Dealtminteri, părăsiseră Casa-de-Granit; nici măcar nu căutaseră adăpost la Șemineu, ci se instalaseră într-un cort aproape de gurile Râului Îndurării.

În fiecare zi, Cyrus Smith și Gedeon Spilett urcau pe Platoul Marii Priveliști. Uneori îi însoțea Harbert, dar niciodată Pencroff, care nu voia să vadă insula sub înfățișarea ei nouă, atât de devastată!

Într-adevăr, era un spectacol jalnic. Toată partea împădurită a insulei era acum golașă. Doar un pâlc de arbori se înălța la extremitatea Peninsulei Serpentinei. Ici și colo zăceau câteva trunchiuri retezate, înnegrite. Pământul pădurilor, acum distruse, devenise o întindere mai stearpă decât mlaștinile Călifarilor. Năvala lavelor fusese totală. Acolo unde creștea altădată o verdeată admirabilă, solul nu mai era decât o sălbatică îngrămădire de pietre vulcanice. În albiile Râului Cascadei și Râului Îndurării nu mai trecea nicio picătură de apă spre mare și coloniștii n-ar fi avut cum să-și astămpere setea dacă lacul Grant ar fi secat în întregime. Dar, din fericire, partea sa din sud fusese cruțată și forma un soi de iaz, conținând tot ce mai rămăsese ca apă potabilă în insulă. Spre nord-est se desenau în contururi dure și puternice contraforturile vulcanice, care aveau forma unei gheare uriașe înfiptă în sol. Ce spectacol dureros, ce priveliște însăspăimântătoare și ce amarnice păreri de rău pentru coloniști care, de pe un pământ roditor, acoperit de păduri, udat de ape, îmbogățit de recolte, se trezeau transportați într-o clipită pe o stâncă pustiită, pe care, fără rezervele lor de hrană, n-ar fi avut din ce trăi!

— Mi se frângе inima! zise într-o zi Gedeon Spilett.

— Ai dreptate, Spilett, răsunse inginerul. De-am avea măcar timpul să isprăvim vasul, acum unicul nostru refugiu!

— Nu ți se pare, Cyrus, că vulcanul se potolește? Dacă nu mă însel, mai varsă lave, dar mai puțin abundente!

— N-are importanță, răsunse Cyrus Smith. Focul arde în continuare în măruntaiile muntelui și marea se poate năpusti peste el dintr-o clipă într-alta. Ne aflăm în situația unor pasageri a căror navă este mistuită de un incendiu pe care nu-l pot stinge și care știu că, mai curând sau mai târziu, focul va ajunge la buncărul cu praf de pușcă! Vino, Spilett, vino, să nu pierdem nicio clipă!

Timp de alte opt zile, adică până la 7 februarie, lavele continuă să se răspândească, dar erupția se mențină în limitele prevăzute. Cyrus Smith se temea, mai presus de orice, ca materiile lichefiate să nu se scurgă pe plajă, căci în acest caz șantierul de construcție n-ar fi fost crăpat. Cam în același timp coloniștii simțiră în temeliile insulei niște vibrații care îi neliniștează în cel mai înalt grad.

Era 20 februarie. Mai aveau nevoie de o lună până când nava să fie în stare să ia drumul mării. Va rezista insula până atunci? Intenția lui Pencroff și a lui Cyrus Smith era să treacă la lansarea vasului îndată ce carena ar fi fost destul de etanșă. Puntea, castelatura, amenajarea interioară și grearea să ar fi făcut mai târziu, dar lucrul cel mai important era să-și asigure un refugiu în afara insulei. Poate că ar fi fost mai potrivit să ducă vasul la Portul Balonului, căt mai departe cu puțină de centrul erupției, căci la gurile Râului Îndurării, între insuliță și zidul de granit, există riscul să fie zdrobit în caz de dislocare. Toate strădaniile lucrătorilor se îndreptără deci spre terminarea cocii.

Ajunseră astfel în ziua de 3 martie și socotiră că operația lansării o vor putea face în vreo zece zile.

Speranța încolții din nou în inima coloniștilor, atât de încercați în al patrulea an al șederii lor pe insula Lincoln! Chiar și Pencroff ieși puțin din umbra muștenie în care îl cufundaseră ruina și devastarea domeniului său. E drept că nu se mai gândeau decât la navă, asupra căreia se concentrău toate nădejdile sale.

— O vom termina, îi spuse el inginerului, o vom termina, domnule Cyrus! E și timpul, căci vremea frumoasă trece și în curând vom fi în plin echinox. Ei bine, dacă e nevoie, o să ne oprim pe insula Tabor pentru a petrece acolo iarna! Dar insula Tabor după insula Lincoln! Ah, nenorocul vieții mele! Mi-aș fi închipuit eu vreodată să văd un asemenea lucru!

— Să ne grăbim! răspundeau în mod invariabil inginerul.

Și lucrau fără a pierde o clipă.

— Stăpâne, întrebă Nab câteva zile mai târziu, dacă ar mai fi trăit căpitanul Nemo, credeți că s-ar fi întâmplat toate astea?

— Da, Nab, răsunse Cyrus Smith.

— Eu unul nu cred! șopti Pencroff la urechea lui Nab.

— Nici eu! răsunse cu seriozitate Nab.

În prima săptămână a lui martie muntele redeveni amenințător. Mii de fire de sticlă, provenind din lava fluidă, căzură ca o ploaie pe sol. Craterul se umplu din nou cu lave, care se scurseră pe toate părțile vulcanului. Puhoiul năvăli peste rocile întâlnite în cale, distrugând firavele trunchiuri care rezistaseră la prima erupție. Şuvoiul, urmând de data aceasta malul de sud-vest al lacului Grant, ajunse dincolo de Pârâul Glicerinei și pătrunse pe Platoul Marii Prveliști. Ultima lovitură dată operei coloniștilor fu groaznică. Din moară, din construcțiile curții de păsări, din staule nu mai rămase nimic. Zburătoarele, îngrozite, dispărură în toate direcțiile. Top și Jup dădeau semne de mare spaimă, căci instinctul lor îi avertiza că o catastrofă se apropie. Un mare număr de animale pieriseră în timpul primei erupții. Cele care supraviețuise nu găsiră alt refugiu decât mlaștinile Călifarilor, în afara de unele cărora Platoul Marii Prveliști le oferise azil. Dar și acest ultim adăpost le fu închis, căci fluviul de lave, revărsându-se peste creasta zidului de granit, își repezi pe plajă cascadele de foc. Sublima grozăvie a acestui spectacol nu poate fi descrisă. Dacă l-ai fi privit noaptea, vaporii incandescenți sus și lavă clocoțită jos, ai fi crezut că te află în fața unei Niagare din fontă lichidă!

Coloniștilor nu le mai rămăsese decât un singur refugiu și, cu toate că îmbinările părții superioare a cocii navei nu fuseseră călăfătuite încă, hotărâră să lanseze la apă.

Pencroff și Ayrton trecu să decida pregătirile pentru lansare, care trebuia să aibă loc la două zile, în dimineața de 9 martie.

Dar în noaptea de 8 spre 9 o enormă coloană de vapori țâșni din crater în mijlocul unor detunături însăpăimântătoare și se ridică la o înălțime de peste trei mii de picioare. Era clar că peretele criptei Dakkar cedase sub presiunea gazelor și marea, năpustindu-se prin hornul central în hăul erupției, se transformase brusc în vaporii. Însă craterul nu putu oferi o ieșire suficientă acestor vaporii. O explozie, care s-ar fi putut auzi la o distanță de o sută de mile, zgudui straturile aerului. Fragmente uriașe de stâncă fură proiectate în Pacific și în câteva minute oceanul acoperea locul unde fusese insula Lincoln.

Capitolul XX

O stâncă izolată în Pacific. Ultimul refugiu al coloniștilor din insula Lincoln. Perspectiva morții. Ajutorul neașteptat. De ce și cum sosește. Ultima binefacere. O insulă pe un pământ sigur. Mormântul căpitanului Nemo

O stâncă izolată, lungă de treizeci de picioare, lată de cincisprezece, ieșind la suprafață abia cu zece picioare, era singurul punct solid pe care nul acoperiseră valurile Pacificului.

Era tot ce rămăsese din masivul Casei-de-Granit. Zidul fusese răsturnat, apoi dislocat, și câteva stânci din sala mare se îngrămădiseră astfel încât formaseră acest țugui. În jurul lui totul dispăruse în hău: conul inferior al muntelui Franklin, sfărâmat de explozie, maxilarele din lavă ale Golfului Rechinului, Platoul Marii Priveliști, Insula Salvării, graniturile Portului Balonului, bazalturile criptei Dakkar, lunga peninsulă a Serpentinei, deși atât de îndepărtată de centrul eruptiei. Din insula Lincoln nu se mai vedea decât această stâncă ce slujea acum de refugiu celor șase coloniști și câinelui lor Top.

Animalele lor pieriseră în catastrofă, ca și păsările, laolaltă cu ceilalți reprezentanți ai faunei insulei, zdrobiți sau înecați; chiar și sărmanul Jup dispăruse, din păcate, într-o crăpătură a solului!

Supraviețuirea lui Cyrus Smith, Gedeon Spilett, Harbert, Pencroff, Nab, Ayrton se datora faptului că, adunați în cortul lor, fuseseră aruncați în mare în momentul când din toate părțile ploua cu sfărâmăturile insulei.

Când reveniră la suprafață, nu văzură, la o distanță de jumătate de cablu, decât acest morman de stânci spre care înotară și pe care puseră piciorul.

Trăiau astfel, pe mica stâncă, de nouă zile! Câteva provizii scoase înainte de catastrofă din magazia Casei-de-Granit, puțină apă dulce rămasă de pe urma ploii într-o scobitură a stâncii, iată tot ce aveau nefericiții. Ultima lor speranță, nava, fusese sfărâmată. N-aveau nicio posibilitate să părăsească acest recif. N-aveau nici foc, nici cu ce să-l aprindă. Erau hărăziți pieirii!

În acea zi, 18 martie, le mai rămăseseră provizii doar pentru două zile, cu toate că nu consumaseră decât strictul necesar. Toate cunoștințele lor, toată inteligența lor erau neputincioase în această situație. Se aflau la bunul plac al Providenței. Cyrus Smith era calm. Gedeon Spilett, mai nervos, și Pencroff, pradă unei mânnii abia stăpânite, umblau încoace și încolo pe

stâncă. Harbert nu-l părăsea pe inginer și îl privea de parcă i-ar fi cerut un ajutor pe care acesta nu i-l putea da. Nab și Ayrton se resemnaseră cu soarta lor.

— Ah, ce nenorocire, ce nenorocire! repeta întruna Pencroff. Dacă am avea măcar o coajă de nucă să ne ducă la insula Tabor! Dar n-am nimic, nimic!

— Căpitanul Nemo a făcut bine că a murit! spuse o dată Nab.

În timpul celor cinci zile care urmară, Cyrus Smith și nefericiții săi tovarăși trăiră cu cea mai mare economie, mâncând doar atât cât să nu moară de foame. Erau extrem de slăbiți. Harbert și Nab începuseră să dea unele semne de delir.

În situația lor mai puteau oare păstra măcar o umbră de nădejde? Nu! Care era unica lor șansă? Să treacă o navă în fața recifului? Dar, din experiență, știau bine că navele mari nu treceau niciodată prin această parte a Pacificului! Puteau oare spera că, printr-o coincidență într-adevăr supranaturală, iahtul scoțian va veni tocmai acum să-l caute pe Ayrton pe insula Tabor? Era improbabil și, de altminteri, admisibil chiar că ar veni, întrucât coloniștii nu putuseră lăsa acolo o notiță în care să fie indicate schimbările intervenite în situația lui Ayrton, comandantul iahtului, după ce ar fi scotocit insulița fără rezultat, ar fi pornit-o pe mare, ajungând la latitudini mai joase.

Nu! Nu le mai rămânea nicio speranță că vor fi salvați, și o moarte îngrozitoare, prin foame și prin sete, îi aştepta pe această stâncă!

Zăcea de pe acum întinși, neînsuflețiți, nemaiavând conștiința a ceea ce se petrece în jurul lor. Numai Ayrton, printr-un efort suprem, mai înălța capul și arunca o privire deznădăjduită către marea pustie!...

Dar iată, în dimineața zilei de 24 martie, brațele lui Ayrton se îndreptără spre un punct al spațiului; se ridică, mai întâi în genunchi, apoi în picioare, mâna sa păru că face un semn...

De pe insulă se zărea o navă! Această navă nu cutreiera marea la întâmplare. Reciful era pentru ea o țintă spre care se îndrepta în linie dreaptă, cu iuțeală, și nefericiții ar fi zărit-o cu multe ore înainte dacă ar mai fi avut puterea de a se uita în zare!

Duncan! murmură Ayrton și se prăbuși pe stâncă.

.

Când Cyrus Smith și tovarășii săi își reveniră, datorită îngrijirilor atente pe care le primiseră, se aflau în cabina unei nave cu aburi, fără a putea înțelege cum de scăpaseră de la moarte.

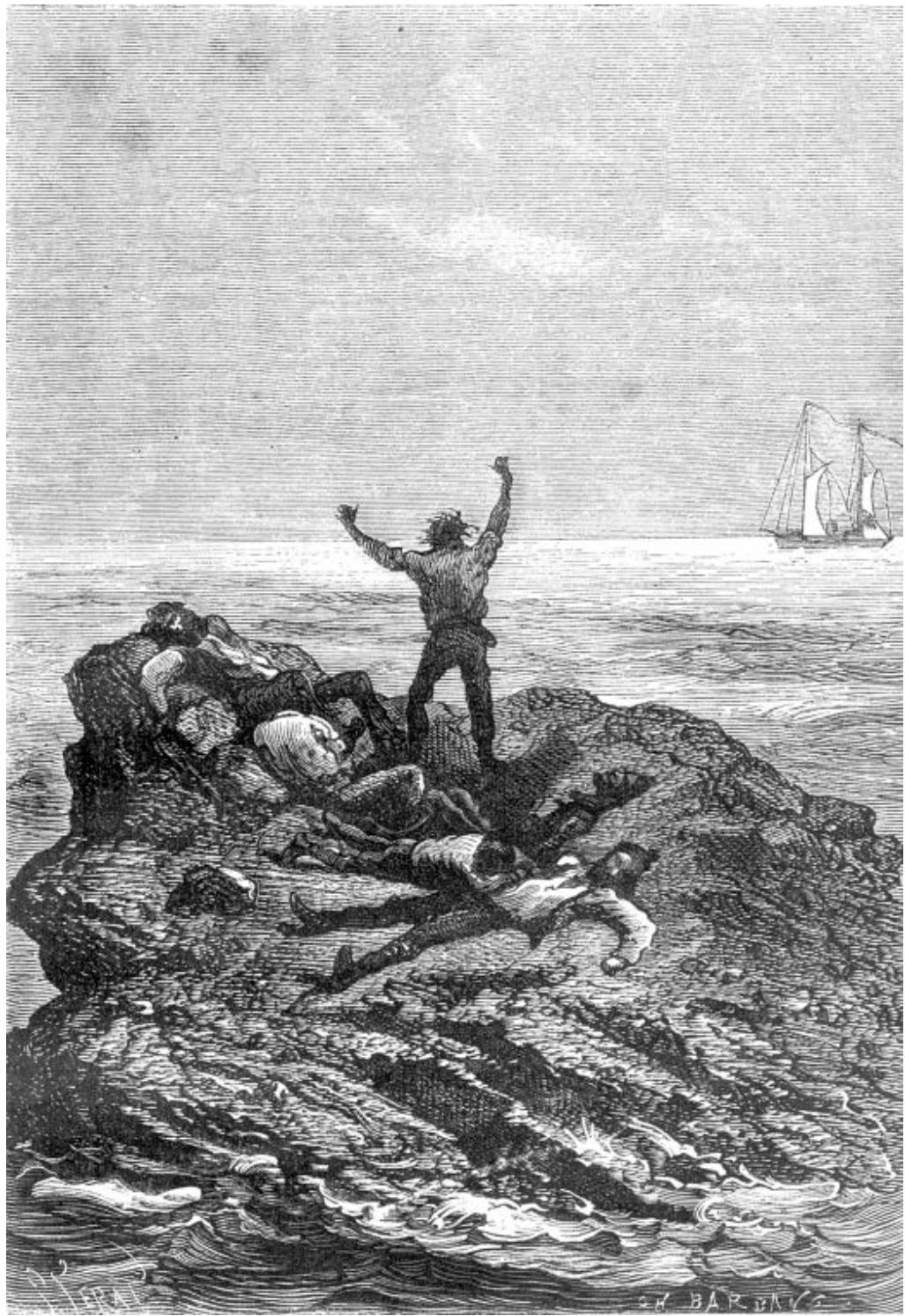
Dintr-o vorbă a lui Ayrton aflară tot.

— *Duncan!* murmură el.

— *Duncan!* repetă Cyrus Smith.

Și ridicând brațele spre cer, exclamă:

— Ah, Dumnezeule atotputernic, tu ai vrut să fim salvați!

Era într-adevăr *Duncan*, comandat de Robert, fiul căpitanului Grant, care fusese trimis spre insula Tabor pentru a-l căuta pe Ayrton și pentru a-l repatria după doisprezece ani de ispășire!...

Coloniștii erau salvați, se aflau pe drumul de întoarcere!

— Căpitane Robert, întrebă Cyrus Smith, cum de v-a trecut prin gând, după ce ați părăsit insula Tabor unde nu l-ați mai găsit pe Ayrton, să vă îndreptați la o sută de mile spre nord-est?

— Domnule Smith, răsunse Robert Grant, am venit să-l căutăm nu numai pe Ayrton, ci și pe dumneavoastră toti!

— Pe tovarășii mei și pe mine?

— Bineînțeles! Pe insula Lincoln!

— Insula Lincoln! exclamară în același timp Gedeon Spilett, Harbert, Nab și Pencroff, uimiți la culme.

— Cum de știți de insula Lincoln, întrebă Cyrus Smith, căci ea nu figurează pe nicio hartă?

— O ștui din biletul pe care l-ați lăsat pe insula Tabor, răsunse Robert Grant.

— Un bilet! exclamă Gedeon Spilett.

— Bineînțeles, iată-l, răsunse Robert Grant, scoțând o hârtie care indica longitudinea și latitudinea insulei Lincoln, «reședința actuală a lui Ayrton și a celor cinci coloniști americani.»

— Căpitanul Nemo!... rosti Cyrus Smith, după ce citi biletul și recunoscu aceeași mâna care scrisese însemnarea găsită la țarc!

— Ah, zise Pencroff. Vasăzică el a luat *Bonadventure* și s-a încumetat să se ducă singur până în insula Tabor!...

— Ca să lase acolo biletul acesta! răsunse Harbert.

— Aveam deci dreptate să spun, exclamă marinarul, că până și după moartea sa căpitanul ne va aduce un ultim serviciu!

— Prietenii, zise Cyrus Smith emoționat, fie ca Dumnezeul îndurării să primească sufletul căpitanului Nemo, salvatorul nostru!

Coloniștii se descoperiră auzind ultima frază a lui Cyrus Smith și murmurără numele căpitanului.

În clipa aceea Ayrton, apropiindu-se de inginer, îl întrebă:

— Unde trebuie depusă caseta asta?

Era caseta pe care Ayrton o salvase, primejduindu-și viața, când insula era înghițită de valuri și pe care o înmâna acum inginerului.

— Ayrton! Ayrton! zise Cyrus Smith cu o adâncă emoție.

Apoi, adresându-se lui Robert Grant, adăugă:

— Domnule, aici, unde ați lăsat un vinovat, veți regăsi o ființă care a devenit om cinstit și căruia sunt mândru să-i strâng mâna!

Robert Grant fu pus atunci la curent cu ciudata istorie a căpitanului Nemo și a coloniștilor de pe insula Lincoln. Apoi, determinând poziția a ceea ce rămăsese din stânca submarină care urma să figureze pe viitor pe hărțile Pacificului, dădu ordinul să se facă volta.

După cincisprezece zile coloniștii debarcau în America și-și regăseau patria pacificată după groaznicul război care adusese în cele din urmă triumful dreptății și al dreptului uman.

Cea mai mare parte a bogățiilor din caseta lăsată moștenire de căpitanul Nemo coloniștilor sluji la cumpărarea unui vast domeniu în statul Iowa. Numai o singură perlă, cea mai frumoasă, fu desprinsă din această comoară și trimisă lady-ei Glenarvan în numele naufragiaților repatriați de *Duncan*.

Acolo, pe acest domeniu, coloniștii chemară la muncă, adică la bogătie și la fericire, pe toți cei cărora le-ar fi oferit ospitalitate pe insula Lincoln, întemeiară o colonie întinsă căreia îi dădură numele insulei dispărute în adâncurile Pacificului. Acolo era un râu care fu botezat Râul Îndurării, un munte care căpăta numele de Franklin, un mic lac care fu numit lacul Grant, păduri ce deveniră pădurile Far-West. Era ca o insulă pe pământ ferm.

Prin munca inteligentă a inginerului și a tovarășilor săi, totul deveni rodnic. Niciunul din vechii coloniști nu lipsea, căci juraseră să trăiască mereu împreună, Nab acolo unde era stăpânul său, Ayrton gata să se sacrifice cu orice prilej, Pencroff mai fermier decât fusese vreodată marină, Harbert care își termină studiile sub îndrumarea lui Cyrus Smith, Gedeon Spilett care întemeiea *New Lincoln Herald*, ziarul cel mai bine informat din lumea întreagă.

Acolo Cyrus Smith și tovarășii săi primiră în mai multe rânduri vizita lordului și a lady-ei Glenarvan, a căpitanului John Mangles și a soției sale, sora lui Robert Grant, a lui Robert Grant, a comandantului Mac Nabbs, a tuturor celor care fuseseră amestecați în istoria căpitanului Grant și a căpitanului Nemo.

Acolo, în sfârșit, toți erau fericiți, uniți în prezent, cum fuseseră în trecut, dar niciodată nu uitări insula pe care nimeriseră săraci și goi, acea insulă care, vreme de patru ani, îi îndestulase și din care nu mai rămăsese decât o

bucată de granit bătută de valurile Pacificului, mormântul aceluia care a fost căpitanul Nemo!

SFÂRŞIT

Cuprins

PARTEA A DOUA ABANDONATUL – continuare	4
Capitolul IX <i>Vremea rea. Ascensorul hidraulic. Fabricarea de geamuri și pahare. Arborele de pâine. Vizite dese la țarc. Înmulțirea turmei. O problemă a reporterului. Coordonatele exacte ale insulei Lincoln. O propunere a lui Pencroff</i>	5
Capitolul X <i>Construirea vasului. A doua recoltă de grâu. Vânătoare de «Kula». O nouă plantă, mai degrabă plăcută decât folositoare. Se zărește o balenă. Harponul din Vineyard. Tranșarea cetaceului. Întrebuițarea fanoanelor. Sfârșitul lunii mai. Pencroff nu-și mai dorește nimic</i>	16
Capitolul XI <i>Iarna. Bătucirea lânii. Teascul. O idee fixă a lui Pencroff. Fanoanele. La ce poate servi un albatros. Combustibilul vîitorului. Top și Jup. Furtuni. Pagube la curtea de păsări. O excursie la mlaștini. Cyrus Smith singur. Cercetarea puțului</i>	26
Capitolul XII <i>Grearea ambarcațiunii. Un atac al vulpilor. Jup rănit. Jup e îngrijit. Jup se vindecă. Nava e gata. Triumful lui Pencroff. Bonadventure. Călătorie de probă a vasului în sudul insulei. Un document neașteptat</i>	38
Capitolul XIII <i>S-a hotărât plecarea. Ipoteze. Pregătiri. Cei trei pasageri. Prima noapte. A doua noapte. Insula Tabor. Cercetări pe plajă. Cercetări în pădure. Nimeni. Animale. Plante. O locuință. Pustiu</i>	51
Capitolul XIV <i>Inventarul. Noaptea. Câteva litere. Continuarea cercetărilor. Plante și animale. Harbert trece printr-o mare primejdie. La bord. Plecarea. Vreme proastă. O licărire a instinctului. Pierduți pe mare. Un foc aprins la timp</i>	63
Capitolul XV <i>Întoarcerea. Discuție. Cyrus Smith și necunoscutul. Portul Balonului. Devotamentul inginerului. O experiență emoționantă. O lacrimă!</i>	74
Capitolul XVI <i>Un mister care trebuie să-lămurească. Primele cuvinte ale necunoscutului. Doisprezece ani pe insulă. Mărturisiri. Disparația necunoscutului. Convingerea lui Cyrus Smith. Construirea unei mori. Prima pâine. Un act de devotament. Mâini de oameni cinstiți!</i>	84
Capitolul XVII <i>În continuare singur. O cerere a necunoscutului. Ferma instalată la țarc. Acum doisprezece ani! Șeful de echipaj. Britannia. Părăsit pe Insula Tabor. Strângerea de mâna a lui Cyrus Smith. Documentul misterios</i>	96
Capitolul XVIII <i>Convorbiri. Cyrus Smith și Gedeon Spilett. O idee a inginerului. Telegraful electric. Firele. Pila. Prosperitatea coloniei. Fotografia. Zăpada amăgitoare. Doi ani pe insula Lincoln</i>	107
Capitolul XIX <i>Amintiri din patrie. Șansele de viitor. Proiect de cercetare a coastelor insulei. Plecarea din 16 aprilie. Peninsula Serpentinei văzută de pe mare. Bazalturile coastei occidentale. Vremea rea. Vine noaptea. Un nou incident</i>	119
Capitolul XX <i>Noaptea pe mare. Golful Rechinului. Destăinuire. Pregătiri pentru iarnă. Iarnă timpurie. Geruri mari. Lucrări în interior. După șase luni. Un clișeu fotografic. Un fapt neașteptat</i>	129
PARTEA A TREIA SECRETUL INSULEI	141
Capitolul I <i>Pieire sau salvare? Ayrton rechemat. O discuție importantă. Nu e Duncan. Un vas suspect. Măsuri de prevedere. Nava se apropiere. O lovitură de tun. Bricul se oprește în fața insulei. Vine noaptea</i>	142
Capitolul II <i>Discuții. Presimțiri. O propunere a lui Ayrton. Propunerea se acceptă. Ayrton și Pencroff pe insula Salvării. Ocnașii din Norfolk. Proiectile lor. Încercarea eroică a lui Ayrton. Întoarcerea sa. Șase contra cincizeci</i>	154
Capitolul III <i>Ceața se ridică. Măsurile luate de inginer. Trei posturi de pază. Ayrton și Pencroff. Prima barcă. Alte două ambarcațiuni. Pe insulă. Șase pirăți doborâți. Bricul ridică ancora. Proiectile trase de pe Speedy. Situație disperată. Un deznodământ neașteptat</i>	164

- Capitolul IV *Coloniștii ies pe plajă*. Ayrton și Pencroff sunt ocupați cu salvarea rămășițelor navei. Discuție în timpul prânzului. Raționamentele lui Pencroff. Cercetarea amănunțită a cocii bricului. Buncărul intact. Noile bogății. Ultimele rămășițe. O bucată de cilindru spart 177
- Capitolul V *Afirmațiile inginerului. Ipotezele fantastice ale lui Pencroff. O baterie aeriană. Cele patru proiectile. Despre pirații supraviețuitori. Șovâiala lui Ayrton. Sentimentele de mărinimie ale lui Cyrus Smith. Pencroff se dă bătut, cu părere de rău* 189
- Capitolul VI *Proiecte de expediție*. Ayrton se întoarce la țarc. Vizită la Portul Balonului. Ce-a descoperit Pencroff la bordul lui Bonadventure. O depeșă trimisă la țarc. Niciun răspuns de la Ayrton. Plecarea în ziua următoare. De ce nu mai funcționează telegraful. O împușcătură 199
- Capitolul VII *Reporterul și Pencroff intră în țarc. Harbert e transportat. Deznădejdea marinarului. Consult între reporter și inginer. Tratamentul. Speranțe. Cum să-l prevină pe Nab. Un mesager sigur și credincios. Răspunsul lui Nab* 209
- Capitolul VIII *Pirații în împrejurimile țarcului. Instalarea provizorie. Harbert continuă tratamentul. Primele mari satisfacții ale lui Pencroff. Întoarcerea în trecut. Ce le rezervă viitorul. Ideile lui Cyrus Smith în această privință* 218
- Capitolul IX *Coloniștii au vești de la Nab. O propunere a lui Pencroff și a reporterului nu este acceptată. Câteva plimbări ale lui Gedeon Spilett. O bucată de stofă. Un mesaj. Coloniștii își grăbesc plecarea. Sosirea pe Platoul Marii Priveliști* 224
- Capitolul X *Harbert transportat la Casa-de-Granit. Nab povestește ce s-a întâmplat. Vizita lui Cyrus Smith pe platou. Ruină și distrugere. Coloniștii dezarmați în fața bolii. Scoarța de salcie. O febră mortală. Top latră iarăși!* 234
- Capitolul XI *Mister inexplicabil. Convalescența lui Harbert. Zone ale insulei care mai trebuie explorate. Pregătiri de plecare. Prima zi. Noaptea. Ziua a doua. Kaurii. Perechea de cazuari. Urme de pași în pădure. Sosirea la Promontoriul Reptilei* 242
- Capitolul XII *Explorarea Peninsulei Serpentinei. Popas la vărsarea Râului Cascadei. La șase sute de pași de țarc. O recunoaștere efectuată de Gedeon Spilett și Pencroff. Întoarcerea lor. Cu toții înainte! Poarta e deschisă. O fereastră luminată. La lumina lunii!* 252
- Capitolul XIII *Relatarea lui Ayrton. Proiectul foștilor săi complici. Instalarea lor la țarc. Cel ce împarte dreptatea în insula Lincoln. Bonadventure. Cercetări împrejurul Muntelui Franklin. Văile superioare. Bubuituri subterane. Un răspuns al lui Pencroff. În fundul craterului. Înapoierea* 262
- Capitolul XIV *S-au scurs trei ani. Problema unei noi nave. Ce s-a hotărât. Prosperitatea coloniei. Șantierul de construcție. Gerurile emisferei boreale. Pencroff se resemnează. Albitul rufelor. Muntele Franklin* 274
- Capitolul XV *Trezirea vulcanului. Primăvara. Reluarea lucrărilor. Seara de 15 octombrie. O telegramă. O întrebare. Un răspuns. Plecarea spre țarc. Biletul. Firul suplimentar. Coasta de bazalt. Fluxul. Refluxul. Peștera. O lumină orbitoare* 285
- Capitolul XVI *Căpitanul Nemo. Primele sale cuvinte. Povestea unui erou al independenței. Ura împotriva cotropitorilor. Tovărășii săi. Viața submarină. Singur. Ultimul refugiu al lui Nautilus, insula Lincoln. Geniul misterios al insulei* 300
- Capitolul XVII *Ultimele ore ale căpitanului Nemo. Dorințele unui muribund. O amintire lăsat prietenilor săi de-o zi. Sicriul căpitanului Nemo. Câteva sfaturi date coloniștilor. Momentul suprem. În adâncul mărilor* 310
- Capitolul XVIII *Reflecțiile fiecăruia. Reluarea lucrărilor de construcție. I ianuarie 1869. O trâmbă de fum pe creștetul vulcanului. Primele simptome ale unei eruptions. Ayrton și Cyrus Smith la țarc. Explorarea criptei Dakkar. Ce-i spusese căpitanul Nemo inginerului* 319
- Capitolul XIX *Relatarea lui Cyrus Smith despre explorarea făcută. Grăbirea lucrărilor de construcție. O ultimă vizită la țarc. Lupta dintre foc și apă. Ce rămâne la suprafața insulei. Coloniștii se hotărăsc să lanseze nava. Noaptea de 8 spre 9 martie* 334

Capitolul XX *O stâncă izolată în Pacific. Ultimul refugiu al coloniștilor din insula Lincoln. Perspectiva morții. Ajutorul neașteptat. De ce și cum sosește. Ultima binefacere. O insulă pe un pământ sigur. Mormântul căpitanului Nemo* 347

JULES VERNE

1. O CĂLĂTORIE SPRE CENTRUL PĂMÎNTULUI
2. OCOLUL PĂMÎNTULUI ÎN OPTZECI DE ZILE
3. CINCI SÂPTĂMÎNI ÎN BALON
4. STEAUA SUDULUI
5. CĂPITANUL HATTERAS
6. ȘCOALA ROBINSONILOR. RAZA VERDE
7. DOCTORUL OX
8. DOI ANI DE VACANTĂ
9. UN BILET DE LOTERIE. FARUL DE LA CAPĂTUL LUMII
10. UIMITOAREA AVENTURĂ A MISIUNII BARSAC
11. CELE 500 MILIOANE ALE BEGUMEI. ȘARPELE DE MARE
12. VULCANUL DE AUR
13. 20 000 DE LEGHE SUB MĂRI
14. DE LA PĂMÎNT LA LUNĂ. ÎN JURUL LUNII
15. UIMITOARELE PERIPEȚII ALE JUPÎNULUI ANTIFER
16. INSULA CU ELICE
17. BURSE DE CĂLĂTORIE
18. CASA CU ABURI
19. INDIILE NEGRE. GOANA DUPĂ METEOR
20. INSULA MISTERIOASĂ (vol. I)
21. INSULA MISTERIOASĂ (vol. II)
22. MINUNATUL ORINOCO
23. CASTELUL DIN CARPATI. ÎNTÎPLĂRÎ NEOBIȘNUITE
24. TINUTUL BLÂNURILOR (vol. I)
25. TINUTUL BLÂNURILOR (vol. II)
26. CĂPITAN LA CINCISPREZECE ANI
27. 800 LEGHE PE AMAZON
28. COPIII CĂPITANULUI GRANT (vol. I)
29. COPIII CĂPITANULUI GRANT (vol. II)
30. TESTAMENTUL UNUI EXCENTRIC
31. ROBUR CUCERITORUL. STÂPINUL LUMII
32. CLOVIS DARDENTOR. SECRETUL LUI WILHELM STORITZ
33. AGENJIA THOMPSON
34. HECTOR SERVADAC
35. UN ORAŞ PLUTITOR. SPĂRGĂTORII BLOCADERI. INVAZIA MĂRII
36. PILOTUL DE PE DUNĂRE
37. SATUL AERIAN. ÎNCHIPIURILE LUI JEAN MARIE CABIDOULIN
38. PRICHINDEL
39. CESAR CASCABEL
40. CLAUDIUS BOMBARNAC. KERABAN ÎNCĂPĂȚINATUL

EDITURA ION CREANGĂ

Observații

[[←1](#)]

Câmpul balenelor. (n.a.)

[←2]

Port din stalul New York. (n.a.)

[←3]

Evenimentele povestite aici pe scurt sunt extrase dintr-o lucrare, pe care unii dintre cititorii noștri au parcurs-o cu siguranță, intitulată *Copiii căpitanului Grant*. Ei vor observa cu această ocazie, ca și mai târziu, o anumită nepotrivire a datelor; dar tot mai târziu vor înțelege de ce datele adevărate n-au putut fi dezvăluite de la început. (Nota editorului francez.)

[←4]

Aproximativ 106 kilometri pe oră. (n.a.)

[**←5**]

Cuvânt englezesc care înseamnă «activ». (n.a.)

[**←6**]

10 grame. (n.a.)

[←7]

Pionieri care defrișează pământurile într-o țară nou descoperită (în limba engleză în original). (n.t.)

[←8]

Povestea căpitanului Nemo a fost, într-adevăr, publicată sub titlul *Douăzeci de mii de leghe sub mări*. Aici își află locul aceeași observație care a fost făcută în legătură cu aventurile lui Ayrton, asupra nepotrivirii câtorva date. Cititorii sunt rugați să țină scama de nota publicată anterior în această privință. (Nota editorului francez).

[←9]

Şipai – soldaţi indieni în cadrul armatei engleze din India (n.t.)

[←10]

E vorba de răscoala Candioților pe care căpitanul Nemo a ajutat-o în condițiile amintite. (n.a.)

[←11]

Mișcător în elementul mișcător (în limba latină în text). (n.t.)